MUKIRYANI
ESTABLISHMENT FOR RESEARCH & PUBLICATION

دەزگای توێژینەوەو بڵاوکردنەوەی موکریانی

بۆ خوێندنەوە و داگرتنی سەرجەم کتێبەکانی دەزگای
موکریانی سەردانی ماڵپەڕی دەزگای موکریانی بکە...

www.mukiryani.com

بۆ پەیوەندی..

info@mukiryani.com

٥٠ ساڵ خەبات

کورتە مێژوویەکی
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران

بەرگی دووەم

٥٠ ساڵ خەبات

کورتە مێژوویەکی
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران

بەرگی دووەم

جەلیل گادانی

دەزگای توێژینەوە و بڵاوکردنەوەی موکریانی

* **٥٠ ساڵ خەبات** (کورتە مێژوویەکی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران) بەرگی دووەم
* نووسینی: جەلیل گادانی
* نەخشەسازی ناوەوە: گۆران جەمال رواندزی
* بەرگ: ئاسۆ مامزادە
* پیتچنین: ئیسماعیل راجی
* گۆڕینی لە IBM بۆ IMC: گۆران رواندزی
* چاپ: بەرگی چاپی سێیەم ٢٠٠٨
* ژمارەی سپاردن: ٩٥٣
* تیراژ: ١٠٠٠
* نرخ: ٣٠٠٠
* چاپخانە: چاپخانەی خانی (دهۆک)

زنجیرەی کتێب (٢٧٠)

ماڵپەر: www. mukiryani.com

ئیمەیل: info@mukiryani

پێرست

سەرەتا 3
بەشی یەکەم 7
بەشی دووهەم 23
بەشی سێهەم 53
بەشی چوارەم 67
بەشی پێنجەم 101
بەشی شەشەم 121
بەشی حەوتەم 139
بەشی هەشتەم 148

ئەو کتێبە پێشکەش دەکەم بە هاوسەری ئەمەکناسم «ئەسمەر بەدری» کە ماوەی چەند ساڵ لە شارو شاخ خزمەتی کردووە و ئەو دەرفەتەی بۆ رەخساندووم بەدڵسۆزی و بەپێی هەڵومەرج لە خزمەت حیزب و کەلەکەم دابم و ئەوە چەند ساڵیشە لە دەرەوەی وڵات ئاگای لە منداڵەکانمانە و

بەدوای ئەو قسەو باسە درێژەی کە پلۆنۆمی شەش١ەمی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لەسەر ئەم کتێبە (بەرگی دووهەمی پەنجا ساڵ خەبات) کراو بەدوای نووسینی روون کردنەوەیەک لە رۆژنامەی کوردستانی ژمارە ٤٢٤دا دەنگی دایەوە، وەک هەر لەوێ بڕیارمدا رادەگەیەنم کە ئەم کتێبە لە روانگەی منەوە بەشێکی کورت لە مێژووی حیزبی دیموکرات و بەتایبەتی تێکۆشانی نیزیک بە نۆ ساڵی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕە کە لە رێکەوتی ١٣٦٧/١/١ی دامەزران و هەڵوێستی خۆی راگەیاند و تا ١٣٧٥/١٠/١٩ی هەتاوی کە دوو باڵی حیزب یەکیان گرتەوە تێکۆشان و خەباتی بەرچاوی هەبووە.

جەلیل گادانی

خوێنەری بەڕێز:

زەمان دێ و تێدەپەڕێ. ئەوەی بۆمان دەمێنێتەوە ئەزموونە تاڵ و شیرینەکانی ژیانن کە دەبێ لە بیریان نەکەین، پەندیان لێوەرگرین و بە ئەمانەتەوە بە جیل و نەوەکانی دوای خۆمانی بسپێرین. چونکو ژیان مەجالی ئەوە بە هیچ کەس نادا هەموو شتێک بۆ خۆی ببینێ و ڕووداوەکان جارێکی دی تاقی کاتەوە.

هەروەک جەواهێر لەعل نەهرۆ پیاوی بلیمەت و مێژوونووسی هیندی و هەروەها «سانتیانا» فەیلەسووفی ئەمریکایی بەڕەچەڵەک ئیسپانیایی دەڵێن:" نەتەوەیەک کە لە مێژووی ڕابردووی خۆی بێ خەبەر بێ مەحکووم بەوەیە ئەو ڕووداوە مێژووییانە دووپات کاتەوە.

گومانیش لەوەدانییە کە بۆ هەر ڕووداوێک دەلیلی تایبەتی هەیە و زەمینەی پێشتر لە گۆڕێدایە و شوێنەواری دوای خۆشی بە جێ دێڵێ کە زۆر جار بەسوودن و هێندێک جاریش زیانی گەورەیان لێدەکەوێتەوە.

بەداخەوە ئێمەی کورد ئێستاشی لەگەڵ بێ کەم وا هەیە بەتایبەتی ئەگەر لە سەرەوە بین و بەرپرسایەتی بەرزمان هەبێ لە ئەزموونی ڕابردووی خۆمان و گەلەکەمان کەڵک وەرگرین. لە ئاکامی ئەو بۆچوونە چەوتەدا زۆر جار هەڵەی گەورە ڕوو دەدا و بە هۆی خاوە خاو کاتی زۆر بەکەڵک و بەنرخ لە دەست دەچێ و دووکەڵەکەشی دەچێ لە چاوی گەلی بەش مەینەتمانەوە کە بە درێژایی مێژوو دوژمنان بە کوتکی زۆرداری کوتاویانە و مەجالی بیرکردنەوە و بە ئازادی نەفەس کێشانیان پێنەداوە.

گەلێک جار وا لە ڕووداوەکانی ڕابردوو دوور دەکەوینەوە کە بە جارێک ڕاستییەکان فەرامۆش دەکەین. جا کە وەخۆ هاتینەوە لەم و لەو پرسیار دەکەین بەڵکوو شتێکمان بۆ ساغ بێتەوە، ئەویش ڕەنگە زۆر کەم و کووڕی تێدابێ. بۆیە پاش چەند ساڵ تێپەڕ بوون لە نووسینی ئەم پەرتووکە بە چەند مەبەست هەوڵم دا چاپی بکەم تا ئەو بەشە لە هەوڵ و خەباتی تێکۆشەرانی دێموکرات و حیزبەکەشمان ون نەبێ و لە مێژوو دا بمێنێتەوە:

یەکەم لەبەر ئەوەی ئەگەر دوای چەند ساڵی دی کادرێک یا پێشمەرگەیەکی حیزبی دێموکرات یا هەر کەسێکی دیکە ویستی لەسەر هەلومەرج و چلۆنایەتی ئەو سەردەمە و ڕووداوەکان شتێک بنووسێ یا لێکۆڵینەوەیەک بکا، ئەو بەڵگانەی لەبەر دەست دابن و کەڵکیان لێوەرگرێ.

دووهەم لەبەر ئەوەی ئەو ڕووداوانەمان لەبەر چاو بێ و پەندی لێوەربگرین و بۆ پتەو

بوونی ڕیزەکانی حیزب و یەکیەتی کورد و پێک هێنانی تەفاهوم و ڕووحی برایەتی زیاتر لە نێو هەموو حیزب و ڕێکخراوە کوردستانییەکان کەڵکی هەبێ و ئیمانمان بەوە هەبێ کە ئەوەی بە یەکگرتن و تەبایی بۆمان دەکرێ، هیچ کات بە دووبەرەکی و ناکۆکی پێک نایە. پێویستە دان بەوە دابنێین کە بە درێژایی تەمەنی کورد دوژمنان هەموو کات کەڵکیان لە ناتەبایی و ئاڵۆزیی وەزعی ناوخۆی کورد وەرگرتووە و لەم ڕێگەوە بەسەری دا زاڵ بوون.

بۆ ئەوەی ئێمە وەکوو کورد وەبیر خۆمان بێنینەوە چمان بە یەکتر گوت، چمان بە یەکتر کرد و چمان بەسەر یەکتر هێنا، بۆ ئەوەی ئەو ڕووداوە تاڵ و دڵتەزێنانەی لە ماوەی جیاوازی دووباڵی حیزب دا هاتنە گۆڕێ، هیچ کات لە بیر نەکەین و قەدری ئەو یەکگرتنەوە دە کردەوەدا بە قووڵی دەرک بکەین، لە عەینی کات دا بزانین ڕۆڵەکانی ڕاستەقینەی دێموکرات هەر خۆیان بوون کە توانیان بە سەر هەستی خۆویستی و خۆپەرەستی دا زاڵ بن و قازانجی گشتی گەل و بەرژەوەندی جوولانەوە میللی دێموکراتیکەکە بەرچاو بگرن و ببنەوە یەک ماڵ و ئەو کەلێنە گەورە پڕ بکەنەوە.

چوارەم بۆ ئەوەی جیلەکانی داهاتوو و لاوانی ئەوڕۆ بزانن لە شەڕی ناوخۆیی دا چیها خوێنی ڕۆڵە دڵسۆزەکانی کورد بە دەستی براکانی خۆیان ڕژاوە و ئیتر لەمە بەدوا هیچ کوردێکی بەشەڕەف و هیچ حیزب و ڕێکخراوێکی بەرپرس لە هیچ شوێنێکی کوردستان بە هیچ بڕوبیانوویەک مافی ئەوەی نەبێ پاش ئەو هەموو زیانە قەرەبوو نەکراوەیەی لە شەڕی براکوژی دا وەکورد کەوتووە، کارەساتەکان دووپات کاتەوە و لە جیاتی وتووێژ و دیالۆگ شەڕ هەڵایسێنێ.

بەو هیوایە ڕەشایی لە دڵەکان دا نەمێنێ و بەوپەڕی دڵپاکی و هەستی بەرپرسایەتی و واز هێنان لە هەموو مەسڵەحەتێکی تاکە کەسی و گرووهی و هێژمۆنی خوازی هەموو لایەک لە پێناو وەدی هێنانی ئامانجەکانی گەلی کورد دا تێکۆشین و هیچ کات لە بیرمان نەچێتەوە بۆ هاتینە ڕیزی شۆڕشەوە و ئەو ڕێگە پڕ مەترسییەمان تا ئێرە بۆچ بڕیوە و چۆن دەتوانین بە ڕێبازی پیرۆزی شەهیدە سەربەرزەکانمان وەفادار بین.

لە کۆتایی دا سوپاسی هاوڕێیان کاک هاشم کەریمی، کاک عوسمان ڕەحیمی، مامۆستا بێبەش، کاک سەعید بەگزادە و کاک سەلاح گادانی دەکەم کە لە پێداچوونەوەدا بە دەربڕینی ڕای خۆیان، هاوکارییان کردووم و هەروەها سوپاسی مامۆستا هیوا مستەفاش دەکەم کە زەحمەتی تایپ و کامپیوتێریزە کردنی بە ئەستۆ گرتووە.

جەلیل گادانی

١٣٨١/٤/٣٠ی هەتاوی

سـەرەتا:

"لوئی ئالتوسیر" فەیلەسووفی فەڕەنسایی سەردەم دەڵێ: ئەو زانستانەی ئێمە دەیانناسین، لەسەر چەند قاڕە دامەزراون، قاررەی ریازیات (ماتماتیک) قاررەی فیزیک، یەکەمین بە هۆی یۆنانییەکان (تالس) و دووهەمیشیان بەهۆی (گالیلە) دەرگایان کرایەوە. "مارکس" لە بەرامبەر ناسینی زانستیدا دەرگای قاررەیەکی سێهەمی کردەوە واتە قاررەی مێژوو.

ئەو وتەی سەرەوە مانای ئەوەیە کە نەخشی مێژوو کەمتر لە زانستەکانی تر نییە و ئەگەر لە ریازیات و فیزیک زۆرتر نەبێ لە ئاستی ئەوان دایە. چونکە کەرەستەی ئەوان ژمارە و ماددەن، بەڵام کەرەستەی مێژوو مرۆڤە.

لەسەردەمی زووشدا مێژوو نووسراوە و مێژوونووسی بەناوبانگ هەبوون، بەڵام مێژوو لەسەردەمی زوودا زیاتر تەرخان دەکرا بۆ باس و خواسی جیهانگیریی ئیمپراتوران و دەسەڵاتداران و کەمتر لەسەر کۆمەڵانی خەڵک دەدوا. گرینگی دان بە دەوری مێژوو دەگەڕێتەوە بۆ چەرخی هەژدە و نۆزدە کە مێژووش وەکو زانستەکانی تر دەستوور و رەوشی تایبەت بە خۆی بۆ لەبەر چاو گیرا و بوو بە زانستێکی سەربەخۆ.

مێژوولەو سەردەمەدا باس لە رووداوەکان و رابردووی پێشینیان بە هەموو چین و توێژەکانیەوە دەکا و لە کۆمەڵ و قانوونەکانی پەرەسەندنی ئامرازی بەرهەم هێنان و پێوەندی ئەو پەرەسەندنە لەگەڵ گەشەکردنی کۆمەڵ دەکۆڵێتەوە.

هەر حیزب و رێکخراوێک وەکوو هەر گەلێک و وەکوو هەموو مرۆڤایەتی مێژووی تایبەت بە خۆی هەیە کە کەم و زۆر مێژووی ئەو رەوتە سیاسییە لە رەوتی ژیانی سیاسی بۆ تۆرەمەی(نەسل)ی ئێستا و داهاتوو زۆر پێویستە.

حیزبی دێموکراتی کوردستان خاوەنی مێژوویەکی پتر لە پەنجا ساڵە کە دیارە خەبات و تێکۆشانی ئەندامانی ئەو حیزبە بەشێکە لە مێژووی ئێران و وڵاتانی دراوسێ بە گشتی و مێژووی خەبات و تێکۆشانی رۆڵەکانی گەلی کورد بەتایبەتی. ئەو خەبات و تێکۆشانە هەڵی دەگرت کە زۆر وتار و نامیلکە و کتێبی لەسەر بنووسرایە. بەڵام قەدەغە بوونی تێکۆشانی حیزبی دێموکرات لە زۆربەی تەمەنی خۆی دا بەداخەوە دەرسەدێکی کەمی مێژوونووسینی بۆ تەرخان کراوە.

پێش شۆڕشی گەلانی ئێران لە ساڵی ١٣٥٧ ی هەتاوی بەرامبەر بە ١٩٧٩ ی

زایینی دا ئەگەر لەوبارەوە هەنگاو گەلێک هەڵێنرابێتەوە، لەلایەن چەند نووسەر و رۆژنامەنووسی بیانییەوە بووە و ئەوەندەی من ئاگادارم بێجگە لە سەرەتای تاریک و روونی مامۆستا هێمنی نەمر کە بەشێکە لە مێژووی حیزب و کتێبی کوردستان و کوردی شەهید دکتور عەبدولڕەحمانی قاسملوو و کاروانی شەهیدانی نەمر کاک کەریم حسامی لەلایەن ئەندامانی حیزب یان کەسانی تری گەلەکەمانەوە هەنگاوی بۆ هەڵنەهێنرابۆوە (کوردستان و کورد و کاروانی شەهیدانی کوردستان مێژووی تایبەت بە حیزب نین بەڵام بەشی مێژوویی حیزبیشیان تێدا هەیە).

لە دوای شۆڕشی گەلانی ئێران کە بۆ ماوەیەکی کورت ئیمکانی تێکۆشانی ئازاد بۆ حیزب پێک هات تا ئەم ساڵانەی دوایی لە لایەن چەندین کەس لە ئەندامان و لایەنگرانی حیزب و چەند کوردی ترەوە یان وەکوو مێژوو یان وەکوو بیرەوەری چەندین کتێب و نامیلکە بڵاوبوونەوە و تەنانەت چەندین مێژوونووس و رۆژنامەنووسی بیانی کاتێک لەسەر مێژووی گەلی کوردیان نووسیوە بەشێکیان بۆ مێژووی حیزبی دێموکراتی کوردستان تەرخان کردووە. ئەو ئەندام و لایەنگرانەی حیزب کە لەسەر مێژووی حیزب کتێبیان بڵاوکردۆتەوە دەبنە دوو بەش : یەکەم ئەوانەی ناوی مێژووی حیزبیان لەسەر کتێبەکەیان داناوە، دووهەم ئەو کەسانەی کە بیرەوەری ژیانی خۆیان نووسیوە، کە لەبەر ئەوەی سەر بە حیزبی دێموکرات بوون.بمانهەوێ و نەمانهەوێ بەشێک لە بیرەوەرییەکانیان بەشێکە لە مێژووی حیزب.

لێرەدا باسی ئەوە ناکەم و جێی ئەوەش نییە کە هەڵیان سەنگێنم کام مێژوو یان بیرەوەری پوختەتر بوون یان کامیان کەموکورتییان زۆرترە، من لێرەدا تەنیا ئاماژەیەکی کورت دەکەم بە کتێبی پەنجا ساڵ خەبات بەرگی دووهەم کە بەرگی یەکەمی دەوروبەری پێنج ساڵ پێش ئێستا بڵاوبۆتەوە. لە بەرگی یەکەمی پەنجا ساڵ خەبات دا جگە لە دوو بەشی کە لەلایەن کاک عوسمان رەحیمی و کاک هاشمی رۆستەمییەوە نووسراوە، بەشەکانی تری و تەواوی بەرگی دووهەم لەلایەن هاوڕێ جەلیل گادانییەوە نووسراوە.

هاوڕێ جەلیل بۆ زۆر لە رۆڵەکانی گەلەکەمان لە کوردستانی ئێران و تەنانەت لە بەشەکانی تری کوردستان ناسراوە. بەڵام بۆ ئەوانەی نایناسن، نووسینی کورتەیەک لە ژیانی بە پێویست زانرا. هاوڕێ جەلیل کادری کۆنی حیزبە کە لە دەوری کۆماری کوردستان دا وەک تازە لاوێکی دێموکرات تێکۆشانی هەبووە و لە دوای رووخانی کۆماریشەوە تا ئێستا وەکوو ئەندام و کادر و پێشمەرگەی حیزب لە خەبات و تێکۆشان دایە. هاوڕێ جەلیل لەو ماوەدا زۆر جار تووشی خۆشاردنەوە و ئاوارەیی و دەربەدەری بووە

و پتر له دوازده ساڵ ژیانی له زیندانەکانی قزل قەلعە و قەسر و تەوریز و بورازجان و شیراز و جەلدیان و وورمێ و خورەم ئاباد بەسەر بردووە. پلەی تەشکیلاتیی حیزبی هاوڕێ جەلیل بۆ ساڵها ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی و دەفتەری سیاسی و بۆ چەندین ساڵیش سکرتێری گشتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بووە و هەر ئێستاش ئەندامی ڕێبەرایەتی حیزبە. هەر بۆیە هاوڕێ جەلیل هەم سەلاحییەت و هەم شارەزایی تەواوی هەیە کە لەسەر حیزبەکەی خۆی مێژوو بنووسێ.

کەسێک بە تەنیا مێژووی حیزبێک یان گەلێک دەنووسێ بێ گومان کەم تا زۆر کەم و کورتی لە نووسینەکەی دا دەبێ کە ئەم کتێبەی هاوڕێ جەلیلیش لە کەم و کورتی بێ بەری نییە، بەڵام وەکوو دەڵێن ئەوەی کار ناکا هەڵە ناکا.

بۆیە ئەگەر بە چاوێکی واقیعبینانە و دوور لە هەر غەرەز و مەرەزێک سەیری ناوەرۆکی ئەم کتێبە بکەین و بیخوێنینەوە، هەم بۆ خاتری ئەوەی هاوڕێ جەلیل خۆی لەنێو جەرگەی تێکۆشانی حیزب دا بووە و هەم لە زۆر قۆناغ دا لە ئاستی ڕێبەری دا بووە کتێبەکەی زۆر بەنرخە و پێویستە ڕۆڵەکانی گەلەکەمان بە وردی بیخوێننەوە و کەڵکی لێ وەربگرن. پەنجا ساڵ خەبات" بەرگی دووهەم" مێژووی ئەو سەردەمەیە کە بە داخەوە دوای کۆنگرەی هەشت حیزبی دێموکراتی کوردستان بوو بە دوو بەشەوە و ئەم بەرگە زیاتر باس لە مێژووی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ تا کاتی یەکگرتنەوەی دوو باڵی حیزب دەکا.

هاوڕێ جەلیل جگە لەوەی لە نووسینی مەبەستە سەرەکییەکەدا کەمێژووی ئەو سەردەمەی حیزبە بۆچوونێکی واقیعبینانەی ڕەچاوکردووە، بە هێنانەوەی بەڵگە و سەنەدی زیندوو و بە هێنانی پەسەندکراوەکانی کۆنفرانس و کۆنگرەکان و وتاری ئەندامانی هەڵبژێردراوی کۆنفرانس و کۆنگرەکان و شەهیدەکانی ئەو قۆناغە کتێبەکەی دەوڵەمەند کردووە و بەڕاستی سەرچاوەیەکی جێی باوەڕە بۆ ئەو کەسایەتییە لە داهاتوودا دەیانهەوێ مێژووی حیزب بنووسنەوە.

بەم بۆنەوە بەش بە حاڵی خۆم وەکوو کەسێک کە نزیکەی سی(٣٠) ساڵ لە نزیکەوە شاهیدی خەبات و تێکۆشان و کاری بێ وچانی هاوڕێ جەلیل گادانیم، بە گەرمی دەستخۆشانەی پێ دەڵێم و هیوادارم هاوڕێ جەلیل لە بواری نووسینیشدا... وەکو بوارەکانی تری ژیانی سیاسیی ماندوویی نەناس و شێلگیر بێ.

هاشمی کەریمی

٢٠٠١/١/١١

بەشی یەکەم

بێگومان کار و تێکۆشانی دوای کۆنگرەی ٧ بەتایبەتی لە باری نیزامییەوە جێگای سەرنج بووە، لەم پێناوەدا زۆر پێشمەرگە و کادری بەوەج یا شەهید بوون یا بریندار بوون کە پێویست بوو جێگایان پڕ کرێتەوە. هەروەها ئاڵوگۆڕی بەرچاولە پێوەندی نێونەتەوەیی لەلایەک بەینی وڵاتانی سەرمایەداری بەتایبەتی ئەمریکا و وڵاتانی بلووکی رۆژهەڵات و لە لایەکی دیکە توندبوونی هەلومەرجی شەڕی نێوان عێراق و ئێران و، درێژەی رەفتاری وەحشییانەی رێژیم لە کوردستان دا کە بەرەو کاول کردنی وڵاتەکەمان دەچوو، هەڵیان دەگرت بەرەو کۆنگرە بچین و لە ساڵی ١٣٦٦دا کۆنگرەی هەشتەم بگیرێ و بەم شێوەیە پێڕەوی نێوخۆش بەڕێوەبچێ کە تەئکیدی لەسەر گرتنی کۆنگرە بە دوو ساڵ جارێک دەکرد.

لە مانگەکانی سەرماوەز و بەفرانباردا کۆنفراسەکان لە ئۆرگانەکانی نێوخۆی حیزب و دەوروبەری دەفتەری سیاسی و فێرگە و هەروەها بە هێندێک ئاڵوگۆڕی تا دوایی نەزانراو، لە دەرەوەی وڵات پێکهاتن و نوێنەرانی خۆیان هەڵبژارد کە دوایە لە هێندێک شوێن و لە ژێر تەئسیری ئەمرونەهی سکرتێردا ئاڵوگۆڕ کراون.[١]

مانگێک بەر لە پێکهاتنی کۆنگرەی هەشت پلینۆمێک لە بۆلێ کە تازە دەفتەری سیاسی لێ جێگیر ببوو گیرا، لەم پلینۆمە دا وێڕای باس لەسەر راپۆرتی کۆمیتەی

١- شایانی باسە کە یەک دوو کۆمیتەی وەک ئاڵمان و بریتانیا کە تا پێش کۆنفراسەکان زۆریش فەعال بوون، بۆ مەسڵەحەتی کاتی، کۆنفراسەکانیان هەڵوەشێندرانەوە و هیچ کام نوێنەریان لەکۆنگرەدا نەبووە. زۆریش بە زەقی سەید ئەحمەد حسینی لە ئوتریش کە نوێنەری شەرعی و خاوەن دەنگ بووە، هەڵگیراوە و جێگاکەی دراوە بە کاک خوسرەو بهرامی.

ناوەندی بۆ کۆنگرە، دوکتۆر قاسملوو باسی " لیستەی فیکس"ی[٢] هێنا گۆڕێ و گوتی بۆ ئەوەی باشتر بتوانین کاروباری حیزبی راپەڕێنین و بەم هەموو بۆچوونە جیاوازە لە شێوەی کارکردن، کار ناچێتە پێش، بۆیە دەبێ هێندێک لە هاوڕێیان کە دەتوانن پێکەوە کار بکەن و هاوسەلیقە بن، بێنە نێو کۆمیتەی ناوەندی. ئەم باسە زیاتر لە راپۆرت وەختی پلینۆمی گرت، چونکە گێرە و کێشەی لێ ساز بوو. هێندێکی بە تەواوی دڕدۆنگ کرد و هەڵبەزاندنەوە. دیاربوو دوکتۆر لە پێشدا لەگەڵ هێندێک لە هاوڕێیان لەم بارەوە باسی کردبوو، هەر لەبەر ئەوەبوو کە دوکتۆر صادق، کاک مستەفا هجری و مامۆستا عبدالله حسن زادە دیفاعیان لە بۆچوونی دوکتۆر کرد و بە شتێکی باشیان زانی. هێندێک لەهاوڕێیانی وەک رەوانشاد سەیدسەلام و شەهید عەبدوڵڵا شەریفی و جەلیل گادانی و بەشێکی دیکە لە هاوڕێیان بە شتێکی نادیموکراتییانەیان لە قەڵەم دا.

لەم پێوەندییەدا لە بەینی دوکتۆر صادق و کاک حەسەن رەستگار کێشەیەکی توند ساز بوو، کار گەیشتە گوتنی قسەی ناشیرین بە یەکتر. نووسەری ئەم دێڕانە بۆ ئەوەی کێشەکە تەواو بکا، بە تووڕەیی گوتی حیزب و کۆمیتەی ناوەندی جێگەی دوئل بازی نییە. بەم تووڕە بوونە کێشەکە دامرکایەوە.

پلینۆم تەواو بوو، بەڵام ئەم مەسەلە ببووە باسێکی توند لە نێو بەدەنەدا و لە هەموو شوێنێک قسەی لەسەر دەکرا و بە گشتی بە شتێکی نادیموکراتیک دادەندرا و دژایەتییەکی زۆری لەگەڵ دەکرا.

رێژیم بە توندی بە دوای زانینی جێگا و کاتی کۆنگرەوە بوو، تەنانەت جارێکیش بەر لە تەواوبوونی کاری ساختومانی لە شوێنی تازە لە گوندی بۆلێ کە بۆناوەندی حیزب و دەفتەری سیاسی و نەخۆشخانە ساز دەکرا، چەند تەیارەی رێژیم هاتن و بە خەستی بۆمبارانیان کرد کە بەداخەوە هاوڕێ حسن پور خزری هۆزانوان کە لە نزیک ئەو شوێنە لە کۆڕی هونەری و ناوەندی لاوان دەبوو، شەهیدکرا، زیانیماڵیش زۆربوو.

٢- لیستەی فیکس بریتی بوو لە نووسینی ناوی ٢٥ کەس کە لەسەر نەزەری دوکتۆر قاسملوو و یەک دوو کەسی دیکە ئامادە کرابوو، پێشنیاریشیان ئەوەبوو کە تەنیا ئەو ٢٥ کەسە ببنە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی و چەند کەسیش هەر بەم شێوە ببنە ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی، بێ ئەوەی هیچ کەس بتوانێ یەکیان لەوی تر جیا بکاتەوە، یا بەشێوەیەک دەنگ بە یەک لەوان نەدا و بە بۆچوونی خۆی دەنگ بە کەسێکی دیکە بدا، لە عەینی کاتدا ئەو مەجالە بۆ کەسێک کە بیهەوێ خۆی کاندید بکا بەتەواوی بڕا بوو واتە کەس نەیدەتوانی لەم مافە رەوایەی کە لە پێڕەوی حیزبدا هاتبوو کەڵک وەرگرێ.

بەم هۆیەوە کۆمیتەی ئامادەکردنی کۆنگرە بڕیاری دا لە شاری سلێمانی کۆنگرەکە بەڕێوەبچێ. ڕۆژەکانی ٢٦ و ٢٧ ی بەفرانبار هەموو نوێنەران لە ناوەندی حیزب و شوێنەکانی دیکەوە بۆ سلێمانی راگوێزران. ئێوارەی ڕۆژی ٢٧ بە هەڵسەنگاندنی وەزع و زیانێکی کە گومانی تێدا نەبوو لەسەر مەسەلەی لیستەی فیکسی پێشنیاریی کاک دوکتور قاسملوو دێتە گۆڕێ، لەسەر داوای نووسەری ئەم دێڕانە و چەند کەسێکی تر لە ئەندامانی ڕێبەری کە لەبەر زیانی دوارۆژی حیزب موخالیفی ئەم مەسەلە بوون، داوا لە دوکتور کرا کۆبوونەوەیەکی کۆمیتەی ناوەندی بکرێ. پێشنیارەکە وەرگیرا و کۆبوونەوەکە دەستی بەکار کرد، بەڵام تەنیا یەک دوو کەس قسەیان کردبوو کە دوکتور بە بیانووی ئەوەی کاری تایبەتی هەیە، کۆبوونەوەکەی بەجێ هێشت. دوکتور صادقی جێگری لە جێگای دانیشت و بە تێکەڵ و پێکەڵ کردنی باسەکە کۆبوونەوەکەی شێواند و هیچ ئاکامێکی لێ وەرنەگیرا. بەڵام هەر لەو کاتەوە ئەم باسە لە هۆدەکان و کاتی پشوودان لە نێو نوێنەرانی کۆنگرەدا درێژەی هەبوو.

سەرلەبەیانی ڕۆژی ٢٨ ی بەفرانباری ١٣٦٦ کۆنگرەی هەشتەمی حیزب دەستی بەکارکرد. پێشتر لە کۆمیتەی ئامادەکردن کە دوکتور قاسملووش ئەندامی بوو، بە ئیسراری زۆرەوە بە پێچەوانەی مەیلی خۆم دیاریان کردبووم، هەم راپۆرتی کاری کۆمیتەی ئامادەکردن بدەم، هەم وەک یەکێک لە ئەندامانی هەرە کۆن بە وتارێک کۆنگرە بکەمەوە. منیش بە هەست کردن بە مەترسیی زیانێک کە وێدەچوو لە هاتنە گۆڕی لیستەی فیکسی دوکتور وە حیزب بکەوێ، لە قسەکانم دا زۆرم داواکرد بە وریایی بڕواننە کۆنگرە و هەست بە بەرپرسایەتیی تەواو بکەن و بە زانیاریی تەواو لە سەر هەموو بەشەکانی کاری کۆنگرە هەڵوێست بگرن و بڕیار بدەن !.

ئەو مەوزووعە بۆ هێندێک کەس کە بیریان دەکردەوە، دوکتور وردە حیسابی لەگەڵیان هەیە، زۆری نیگەرانی پێک هێنابوو. سەرەڕای ئەوەش باسەکان لە کردنەوەی کۆنگرە و راپۆرتی کۆمیتەی ئامادەکردن و، ئەو بەشە لە پێڕەو و پرۆگرام کە کۆنگرە پەسندی کرد بگۆڕدرێ تا رادەیەک عادی بوو. رەخنەی زۆر توندگیرا، لەلایەن هاوڕێیانەوە ئیشارە بە زۆر شت کرا، یەک لەوان وجوودی فەساد لە حیزب دا کە ٧٢ رەقەم وەک بەڵگەی زیندوو لە لایەن نووسەری ئەم دێڕانە بەرپرسی کۆمیسیۆنی بازرەسی هاتە گۆڕ و داواکرا با هەتا حیزبەکەمان تووشی شتی زۆر خراپتر نەبووە، بڕیار بدەین پێشی ئەم شتانە بگرین و دژیان لە نێو حیزب دا بەربەرەکانی بکەین ! و هەروەها رەخنە لە رەفتاری هێندێک لە بەرپرسان

و خودی دوکتور قاسملووش گیرا. سەرەڕای ئەوەش مەسەلەی لیستەی فیکس نە تەنیا لە بەرنامەی کار نەچووە دەر، بەڵکو کاتی دانانی ڕێبەرایەتی نوێ کە بە پێچەوانەی پێڕەوی نێوخۆ لەلایەن دوکتور و چەند کەسی ترەوە دیاری کرابوو، چەند سەعات دەمەتەقە و کێشە و جەدەلی لێ پەیدا بوو.

دوکتور قاسملوو تەنانەت لەگەڵ پێشنیاری زیادکردنی یەک نەفەریش لە لیستە ٢٥ کەسییەکە یا خۆکاندیدکردن و هەڵبژێرانی یەک کەسیش بە دەنگی نهێنی و لەلایەن بەشدارانەوە موافقەتی نەکرد.

هەرچەندە خۆی و چەند کەس بۆ رازیکردنی هێندێک لەو ئەندامە لەمێژینانەی ڕێبەری کاریان دەکرد و تەنانەت وشەی کۆمیسیۆنی لێپاڕانەوە لەوێ و لەسەر ئەو مەسەلە هاتە گۆڕێ، نەیانتوانی زۆربەی ئەوان بە تەئیدکردنی ئەم شێوە دیاری کردنەی ڕێبەری رازی بکا.

راستە بۆ ئەم شێوە کارە بە شێوەی ئاشکرا و دەست هەڵێنان لە پێشدا دەنگ وەرگیرابوو و بەهەڕەشە و تەمیع و وەعدە و وەعید بەسەر کۆنگرەدا سەپا، دەنگدان بۆ لیستەکە دوای خۆدەرهاویشتنی ٦ کەس لە ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی و دوو کەس لە جێگرەکان بە هۆی غەیرە دیموکراتیک بوونی شێوەی هەڵبژاردنەکە، لیستەی فیکس تەنیا بە ١٩ کەسەوە نیوەی بە ئیزافەی یەکی دەنگی کۆنگرەی هێنایەوە.

ئەو ٦ کەسە بریتیبوون لە : جلیل گادانی، حسین مدنی، فتاح کاویان، صدیق بابائی، عوسمان رەحیمی و ابوبکر راد، هەروەها دوو جێگرەکە بریتی بوون لە مامۆستا گۆران و سەید برایمی کەریمی.

دوای ئەوەی هەر کام لەوانەی سەرەوە قسەیان کرد و دژایەتی دەگەڵ ئەم شێوە دانانەی کومیتەی ناوەندی ناوی خۆیان خەت دا، ئەندامێکی لاوی کۆنگرە کە پێشمەرگەیەکی ئازای هێزی پێشەوا بوو، ناوی "سمایل ئەقدەم" ە، گوتی: " کاک دوکتور ئێمە بڕیارمان داوە ٢٥ کەس ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەبێ، ئێستا بەم ١٩ کەسە کە ماوەتەوە و زۆربەشیان دەناسین کێن و چۆن کار دەکەن، حیزب ئیدارە ناکرێ ". لە وەڵام دا بێ لەبەرچاوگرتنی ئوسووڵ و نەزەرخوازیی دووبارە لە کۆنگرە گوتی :" هەر بەوەندە کەسانە بەڕێوەی دەبەین ! "

ئەم پێشێلکارییە و ئەو هەموو پێداگرتنە ناڕەوایەی دوکتور و دەوروبەری، حیزبی تووشی زیانێک کرد کە ڕەنگە هیچ کات قەرەبوو نەکرێتەوە. هەر ئەم مەسەلە نادیموکراتیک و نادڵسۆزانەیە کە سەرچاوەی لە غرووری بێ جێ گرتبوو، شلەی بە کاری

کۆنگره دا و ئەو دڵساردییەی لە نێو بەشدارانی کۆنگره و دواتریش لەنێو بەدەنەی حیزب دا پێک هێنا کە ئاکامی چاوەڕوان نەکراوی لێ کەوتەوە.

مانگێک لە دوای کۆنگره کار گەیشتە جێگایەک دووبەرەکی لە نێو تەواوی کادر و پێشمەرگە و ئۆرگانەکان دا سازبوو.

بۆ ئەوەی کارەکان بە شێوەیەکی ئۆرگانیک ئەنجام بدرێن، لە کومیتەی شارستانەکانی مهاباد، بانە و دالاهۆ کە بنکەکانیان لە قسڵان بوو هەرکام بە جیا تۆماریان ئیمزا کرد و وێرای سەردانی کومیتە شارستانەکانی دیکە کە بەدوای چاوپێکەوتنی ئەو هەیئەتەی کۆمیتەکانی قسلان ئەوانیش تۆماریان ئیمزا کردبوو ناردبوویان بۆ دەفتەری سیاسی و بۆ پێداچوونەوەی وەزعەکە و داوای گرتنی کۆنگره یا کۆنفرانسێکی نائاساییان بە مەبەستی قەرەبوو کرانەوەی زیانەکانی لیستەی فیکس کردبوو تا بەم شێوە پێشگیری لە شێواوی ریزەکانی حیزب بکەن، بەڵام وەڵامی پێویست بەو داخوازە رەوایە کە تەنیا رێگاچارەی لێکدانەبڕان بوو نەدرایەوە.

بەشێکی زۆر کە بێگومان زیاتر لەوە بووە کە پێڕەوی ناوخۆ دەڵێ، داوای گرتنەوەی کۆنگره یا کۆنفرانسی نائاسایی کراوە بۆ ئەوەی هەر کەس لە ئەندامانی کۆنگره یا کۆنفرانس بەشێوەی نهێنی و تاکەکەسی دەنگیان دایە ببێتە ئەندامی رێبەری، بەڵام سەرەڕای ئەوەی دوکتور قاسملوو خۆشی پێی لە هەڵەی خۆی دەنا، قەبووڵ هەر نەکرا.

هەلومەرجەکە زۆر ئاڵۆز بوو، لەهەموو لایەک نارەزایەتی بە ئاشکرا خۆی دەنواند. جەماعەتێکی بەرچاو لەچەند ناوەند و کومیتە شارستان و هێزەکان نامەیان نووسیبوو داوای گرتنی کۆنگرەی نائاسایی یا کۆنفرانسیان کردبوو، بەڵام کەس گوێبیست نەبوو چەق و تەقەدا کە نیگەرانی لەسەر شان و لە دەروونی هەموو کادرو ئەندامانی حیزب دا قورسایی دەکرد، بەرپرسایەتی منیش وەرگیرابۆوە و تەحویلی کاک بابەعەلی مێهرپەروەر درابوو، بەڵام من لە بۆڵێ هەر لە شوێنی مانەوەی خۆم مابوومەوە.

بەیانی یەکێک لەو رۆژانە دەگەڵ مامۆستا مەلا محەمەدی عوسمانی لەسەر بانی بەشی لێکۆڵینەوەی حیزب کە من پێشتر بەرپرسی بووم پیاسەمان دەکرد و باسی وەزعی حیزبمان دەکرد. بە پێچەوانەی هێندێک کەس کەوایان بیر دەکردەوە بیرۆکەی جیابوونەوە لە حیزب لەلای من و مامۆستا مەلا محەمەد دەگۆڕێ دایە بە هیچ شێوەیەک شتی ئاوامان بەبیردا نەدەهات و هەر ئەو رۆژە لە رەوا بوونی بەربەرەکانی و خەباتی ناوەکی حیزب دواین بەڵام بیری جیابوونەوەمان هەر بە مێشکیش دا نەدەهات.

هەر دوای نیوەرۆی ئەو رۆژە لەلای سکرتاریا هاتنە شوێنم و پێیان راگەیاندم کە دوکتور داوام دەکا. منیش بێ راوەستان چووم بۆ لای کە کاک محەمەدی حەسەن پووریش لەوێ بوو، رێنوێنی کردم بۆ هۆدەی کاک دوکتۆر کە بە تەنیا بوو. پاش ئەحواڵپرسی دانیشتین و مەسەلەکەی هێنا گۆڕێ و فەرمووی: کاک جەلیل تۆ بە هیچ شێوەیەک نیگەران مەبە، ئەگەر وەک پێشمەرگەی سادەش بی قەدرت لەلای ئێمە زۆرە و هەر وەک ئەندامی دەفتەری سیاسی لێت دەروانین. ئێستاش هێندێک وزەوز هەیە و کەسانێک خەریکی ئاژاوە نانەوەن و باسی لەت بوونی حیزب دەکەن بەڵام هیچیان پێناکرێ، ئەتۆ گوێت بە قسەی ئەوانە نەبزوێ چ دەکەن با بیکەن.

منیش وەڵامم دایەوە و گوتم: کاک دوکتور جەنابت ناوی دەنێی وزەوز و دەفەرمووی هێندێک کەس، بەڵام شتەکە ئاوا سادە و ساکاریش نییە، بیستوومە داوانامەیەک بە ئیمزای زۆر کەس هاتووە بۆ دەفتەر و حەتمەن دیوتە کە منی تێدا نیم بەڵام داواکە رەوایە، وەک سکرتێرێکی بەرپرس و عادڵ و خاوەن بڕیار حەق وایە گوێ بۆ داخوازییەکانیان شل کەی، نوێنەریان بانگ کەی و بیاندوێنی و رێگە چارەیەکی حەکیمانە بۆ حەللی ئەم موشکیلەی خۆت هێناوتەتە گۆڕێ بدۆزیەوە.

– مەنزوورت فیتنەی لیستی فیکسە؟

– بەڵێ راست مەبەستم ئەوەیە، چەندت لەبەر پارامەوە، عەرزم کردی ئەو کارە لە نێو ئێمە دا ناگونجێ ئێمە وەک هیچ کام لە حیزبە ئەورووپاییەکان نین بەڵام بە قسەت نەکردم و ئەو نارەحەتییەی لی کەوتۆتەوە، بە بڕوای جەنابت ئەگەر هەڵبژاردنی ئازاد و دێموکراتیک با، چەند کەس لەوانەی بە لیست داتناون نەدەبوونەوە ئەندامی کومیتەی ناوەندی؟

– ئێمەش دەبێ فێر بین و وەک ئورووپاییەکان کارەکان هاسان بکەین.

– دوکتور گیان ئەوە پێویستی بە زەمان و چوونەپێشی فەرهەنگی خەڵکەکە و بافتی حیزبەکانەوە هەیە، بە ناشکوری نەبی هەر ئەوەندەمان کادری خوێندەوار و لێزان هەیە کە دەیان بینین، ئەویش خەریکین بەدەستی خۆمان وەلایان دەنێین.

– رەنگە کارەکە هەڵەش بووبێ بەڵام رادێین.

– جا ئەگەر حیزب وەک تەنیا جێگەی هیوای خەڵک لەبەریەک چوو. ئاخر ئێمە بەرگەی ئەم هەموو گێرە و کێشە ناگرین، لە کۆنگرەی ٦دا کورتەباس بوو بە هۆی کشانەوەی زۆر کەس یا دەرکردنی هێندێک پیاوی شایستەی حیزبی، ئەوەش کۆنگرەی حەوت کە دیسان دەستە و بەستەی لێ ساز بوو، هێندێک بە حەق یا بە ناحەق دڵ ئێش

بوون و رۆیشتن، ئەوەش کۆنگرەی هەشت کە بەداخەوە بە هۆی هێنانە گۆڕی لیستەی فیکس ناتەبایی زیاتری لێ کەوتۆتەوە.

– ئاخر ئەوانە دەڵێن دەبێ کۆنفرانسی نائاسایی بگرینەوە یا کۆنگرەیەکی دیکە بگری!

– باشە ئەوە رێگە حەللێکی ئەساسنامەییە، ئەگەر خوازیار دەگاتە حەددی نیساب بەقسەیان بکە با چیدی لێرە و لەوێ ئابرووی حیزب نەچێ. دەزانی دوێنێ رادیۆ کۆمەڵە لەسەر کۆنگرەی ٨ چ حەشرێکی پێ کردووین، ئەگەر لە نێو خۆمان دا ئیشکالەکان حەل کەین باشتر نییە لەوەی خەڵکی دی و دوژمنەکانمان لەسەرمان بدوێن؟

– ئاگادارم کۆمەڵە چی لەسەر گوتووین بەڵام ئێمە سیاسەتی خۆمان بەڕێوە دەبەین. "ئێمە مام جەلال نین کە مەلا بەختیار و ئەوان لەسەر بۆ چوونی جیاواز بگرین".

– باشە کاک دوکتور سەرەڕای ئەوەی جەنابت لە بەرنامەرێژی درێژخایەن دا پسپۆری و ئاگاشت باش لە وەزعی حیزب و بەتایبەتی بیانوو گرتنی دوژمن هەیە بۆ لەو لێکدانەوەدا دەقیق نەبووی، هیچ بیرت لەوە کردۆتەوە کە لە رێبەرایەتی ئێستای حیزب کە بە لیستی فیکس هاتۆتە ئاراوە نوێنەری ٪٤٩ ی ئەندامانی حیزبی تێدا نییە، چ سیاسەتێکی مەنتیقی و عادلانە ئیزن دەدا لە حیزبێکی دێموکرات دا رادەیەکی ئاوا زۆر نوێنەری هەڵبژێردراوی خۆیان لە رێبەری دا نەبێ؟ من پێم وایە هیچ حیزبێکی دێموکرات نە شتی ئاوا دەکا، نە ئەگەر بیکا بەدەنەی ئەو حیزبە قەبووڵی دەکا.

– ئەوە کارێکە کراوە لەوانەیە لە داهاتوودا قەرەبوو بکرێتەوە.

– پێم وایە درەنگ دەبی، حیزب زۆر زیان دەکا، کادر و پێشمەرگەی زۆر چالاکمان لەدەست دەچن. بۆ پێت وابوو ئەو دۆستە تازانەی حیزبی لە من بۆتۆ و حیزب دڵسۆزترن. ئەی بۆ ئەو هەمووەمان هاوار کرد بە قسەت نەکردین، لە هەڵبژاردنێکی ئازاد رەنگە ٢ کەسی ناموناسبیش هەڵبژێردرێن، بەڵام بە هۆی لیستەی فیکسەوە و بە ناوی دژایەتی دەگەڵ لیستە، زۆر کەس لە ئەندامی رێبەرایەتی وازیان هێنا و زۆری دیکەش هەبوون کە خەڵک لە هەڵبژاردنی ئازاد دا دەنگی دەدانێ کە لە بەشێک لەوانەی ئێستا بە لیستەی فیکس داندراون بۆ حیزب بە کەڵکتر بوون.

– جا ئەوە جارێ ئاوایە تا کۆنگرەیەکی دی بزانین چۆن دەبێ.

– کاک دوکتور ئەو بێموبالاتییە بە دەنگ و داخوازی ئەو هەموو کادر و پێشمەرگەی حیزب زیانی زۆری دەبێ و، رەنگە بەم زووانە قەرەبوو نەکرێتەوە. بۆیە منیش پێشنیار

دەکەم بۆ ئەوەی هەڵەی هێنانی لیستەی فیکس زووتر قەرەبوو بکرێتەوە کۆنفرانسێک پێک بێنە و رێبەرایەتییەکەی تەرمیم کەوە با ئەو کادرە باشانەش دڵیان نەیەشێ.

– ئەوە ناکرێ و نابێ.

– جا کاک دوکتور با عەرزت بکەم ئەتۆ ئەگەر هەر بۆچوونی خۆت مەنزووربێ و گوی نەدەیە قسەی حیسابی خەڵک ئاکامی زۆر نالەباری دەبێ، بۆیە ئەگەر هەر ئاوا بڕوا منیش لە چوارچێوەی ئەم شێوە سیاسەت و ئیدارە کردنەی حیزب دا خۆ نابینمەوە، هەر چەند وەک ئەوەی وایە چەند ساڵ خەریکی دروست کردنی خانووبەرەیەک بووبم و لە پڕڕا بەسەرم دا خراپ بێ، بەڵام ئەمنیش ئەوەم پێ قەبووڵ ناکرێ و ماڵئاواییت لێ دەکەم.

من هەستام و کاک دوکتوریش هەستا، لە حاڵێکدا هەردووکمان لەوپەڕی نارەحەتی دابووین تۆقەیەکی ساردمان کرد و لێک جیا بووینەوە. ئەوە دوایین دیدار و چاوپێکەوتنم بوو دەگەڵ کاک دوکتور و بە داخەوە هەرگیز نەمدیتەوە، چەند ساڵ دواتر لە سەفەری پاریس چوومە سەر گڵکۆکەی و چەپکە گوڵم پێشکەش کرد.

سێ چوار رۆژ دوای ئاخرین دیدارمان ماڵئاواییم لە بۆڵێ و ئێنزی کرد و بەرەو سەنگەسەر و قەڵادزێ کە هێندێک لە هاوڕێیان لەوێ گیرسابوونەوە وەڕێ کەوتم.

پاش کۆنگرەش رەفتاری زۆر ناحەز و نادیموکراتیک بەرامبەر بەو هاوڕێیانە دەستی پێکرد و تارادەیەک بە گیرانیش هەڕەشەیان لێدەکرا. بە پێچەوانەی ئەو عیبارەتە کە فەرمووی! " ئێمە مام جەلال نین مەلا بەختیار و ئەوان لەسەر بۆچوونی جیاواز بگرین"، دوای ماوەیەک لە ئێعلامی هەلوێستی رێبەرایەتی شۆڕشگێر، لە راگەیەندراوێکی سیاسی ـ نیزامی دا بە جاش لە قەڵەم دراین و حوکمی شەڕیشیان بە دژماندا.

بەتایبەتی دوای ئەوەی کە بەچاوی سووک تەماشای ئەم هەوالانەکرا و دوکتور لە سەرکەوتنی خۆی دڵنیابوو و، دیتی کە لیستەی فیکس بەم شێوەیە سەرکەوت. غافڵ لەوەی حیزب چ زیانێکی گەورەی پێگەیشت، بە ئاشکرا بەپێچەوانەی هەموو ئوسووڵێک دەستکارییەکی زۆر ناشەرعی پێڕەو و پرۆگرامیان کرد و دەرکەوت کە پێشێلکارییەکە گەیوەتە لەژێرپێ نانی شتە پەسندکراوەکانی کۆنگرەش.

لە کۆنگرەدا تەنیا خاڵێک کە لەبەرنامەدا هاتەوە جێی خۆی و لە کۆنگرەی چوار لە ساڵی ١٣٥٨ بە هۆی لە ئارادا بوونی وتوویژ لەگەڵ رێژیمی خومەینی لە بەرنامە سڕابۆوە، ئەویش بریتی بوو لە " جیایی دین لە دەوڵەت ". بەڵام بە دوای کۆنگرەدا ٢٩ شوێن لە وشە و رستەکان ئاڵوگۆڕ کرابوو. کە ریزەکەی لەلاپەڕی دواییدا دەکەوێتە بەر چاوتان.

لاپە	پەرەگراف	دێڕ	کۆنگرەی هەشتەم	پەسەندکراوی کۆنفرانسی چوارەم
٢	١	٤	دێموکراتی و دژی ئیمپریالیستی	دێموکراتی – دژی ئیمپریالیستی
٢	٢	٤	... مێژووی تازەی خۆیدا حکومەتێکی نیشتمانی	...مێژووی خۆی کۆمارێکی نیشتمانی
٢	٢	٨	دیکتاتۆری نیزامی	دیکتاتۆری نیزامی بەسەر هەموو کوردستان دا زاڵبوو
٤	٢	١	وڵاتە سەنعەتییە پێشکەوتووەکان	... وڵاتانی ئیمپریالیستی
٤	٢	٩	هێزەکانی سوسیالیست و دێموکرات	. وڵاتانی سوسیالیستی و جوڵانەوەی کرێکاریی وڵاتانی سەرمایەداری و جوڵانەوە ڕزگاریخوازەکانی نەتەوایەتی
٥	٢	٢	... گەورەترین وڵاتی سوسیالیستی	... یەکەمین و گەورەترین وڵاتی سوسیالیستی
٥	٣	٢	... گەلێک لە وڵاتان	... وڵاتانی ئیمپریالیستی
٦	١	١	... شا	... شا و ئیمپریالیزم
٦	٢	٢	... وڵاتانی سەرمایەداری	... وڵاتانی ئیمپریالیستی بەتایبەتی ئەمریکا
٧	٢	٥	... شۆڕشێکی قووڵی گەلی	... شۆڕشێکی دێموکراتی گەلی
٧	٣	٦	... ناوچەکانی دیکەی ئێران	... زۆربەی ناوچەکانی دیکەی ئێران
٨	٢	٣	... ئیمپریالیزم	. ئیمپریالیزم بە تایبەت ئیمپریالیزمی ئەمریکا وە
٨	٢	١	٦ – شۆڕشی پڕ شکۆی	٦ – ڕاپەڕینەکانی چەکدارانە لە ساڵەکانی ٤٦ –٤٧ لە کوردستان و لە ساڵی ٤٩ لە سیاهکەل و شۆڕشی پڕ شکۆی
٩	٢	٤	بەڵام زۆر بە داخەوە مارەی کورتی	. بەڵام زۆر بە داخەوە سەرکردایەتی بێ ڕەوشتی هێزە شۆڕشگێڕەکان بە هۆی حکومەتی شا لە لایەک و مارەی کورتی
٩	٢	١١	بۆ ئەسڵەو کۆنە پەرست	بۆ ئەسڵە و کۆنە پەرستەکە ئاشناکیان بەکارگێڕانی دیار بوون بە کەڵک وەرگرتن لە هەستی مەزهەبی خەڵک دەستیان بەسەر
١٠	١	٥	لە سێیەمی	... لە چوارچێوەی
١٠	٢	٨	...ئەو ڕێژیمە	. دەرکەوت ئەو ڕێژیمە
١٠	٢	١١	لەگەڵ سەقامگیر بوونی دەسەڵاتی کۆنە پەرستان	... بە هاتنە سەر کاری ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی و بەدەستەوە گرتنی دەسەڵات لە لایەن ئاخوندەکانەوە
١٠	پەرەگراف	پەرەگراف	بە ئاگرو ئاسن دراوەتەوە	بە ئاگرو ئاسن دراوەتەوە، بە کورتی هەموو کردەوەکانی ڕێژیمی ئاخوندی بە پێچەوانەی ئیدیعاکانی لەگەڵ سیاسەتەکانی وڵاتانی ئیمپریالیستی هاوئاهەنگە و بە شێوەیەکی ناڕاستەوخۆ لە خزمەتی ئەوان دایە .
١	٢	٤	... کەمتر لە نۆ ساڵ	... نزیک بە دە ساڵ.
١	١	١	... وڵاتی ئێمەدا	... وڵاتدا .

لاپەڕە	پەرەگراف	دێڕ	کۆنگرەی هەشتەم	پەسەندکراوی کۆنفرانسی چوارەم
١٢	١	٢	.. گەلی کورد لە ڕێگای نوێنەرانی	... گەلی کورد لە سەرەتای شۆڕشدا لە ڕێگای نوێنەرانی ...
١٢	٢	١	... ڕێژیمی ... خومەینی	... ڕێژیمی ... کۆماری ئیسلامی
١٨	٢	٢	کۆمەڵێکی دیموکراتیکی سوسیالیستییە	... کۆمەڵێکی سوسیالیستییە
٢٠	پ.اخر	پ.اخ ر	هەموو دانیشتووانی غەیری کورد	دەچێتە بەندی ١٥ ،ژێر سەردێڕی مافی دانیشتووانی کوردستان.
٢١	٣	١	لە ناوچەی خودموختاری کوردستان دا	لە ناوچەی خودموختاری کوردستان دا وەک حکومەتی ناوەندی دین لە دەوڵەت جودایە.
٢٦	١	١١	خەرجی خوێندنی منداڵانی بلیمەت ...	خەرجی خوێندنی منداڵانی شەهیدان وکەم ئەندامانی شۆڕش، منداڵانی بلیمەت و هەڵکەوتووی زەحمەتکێشانی کەم داهات و هەروەها منداڵانی دواکەوتوو و بێ سەر
٢٨	٢		بێ لایەن (غیر متعهد)	پەرست.
٣٢	٣	١	لە تێکۆشانی سیاسی خۆیدا	غیر متعهد
٣٢	٤	١و٢	هەموو هاونیشتمانێکی دانیشتووی	لە تێکۆشانی خۆیدا
٣٣	٢	١	..	هەموو دانیشتوویەکی کوردستانی ئێران
٣٣	ماددی	١	کوردەکانی غەیری ئێرانی	ئەم ئێبینییە بە تەواوی لا دەچێ
٣٤	٣	مادەی٣	لای کەم شەش مانگ	لای کەم شەش مانگ لە ژێر تاقیکردنەوە و پەروەردەکردن دا بێ
٣٤	تێبینی	تێبینی	.. بەجێ ناگەیەنن، بە لایەنگری	... ئەرکەکانی ئەندام بەجێ ناگەیەنن و هێشتا نەبوونە ئەندامی حیزب، بە لایەنگری .
٣٥	ماددی ٥	ی	بە شەرتێک مەرجەکانی پێویستی بە گۆڕینی پلەی ئەندامەتی بە	ئەم شەرتە بە تەواوی هەڵدەگیرێ ئەم سزایە بە یەکجاری لا دەچێ
٣٦	دێڕی٩ ماددی	مادەی٤ دێڕی	لایەنگری تەشکیلاتی کۆنگرەی حیزب هەر سێ ساڵ	کۆنگرەی حیزب هەر دوو ساڵ

کاتێک زۆر لەو هاورێ نارازییانە بە پێچەوانەی ویستی دەروونیی خۆیان، هەر لە لایەن دوکتورقاسملوو و ڕێبەرییە هەماهەنگە داندراوەکەی مەجبوور کران یەک یەک و دوو دوو ئەوێ بەجێ بێڵن و لە شوێنێکی دی تێکۆشانی حیزبییان درێژە بدەن، دوکتور کە تازە هەستی بەم برینە کردبوو، نامەیەکی چەند لاپەڕەیی بۆ کاک فەتاح کاویان نووسیبوو، لەوێ دا لە ڕوانگەی خۆیەوە هێندێک شتی مەنتقی هێنابوو لە ئاخری دا نووسیبووی ئەگەر بێینەوە دەستتان ماچ دەکەین، بەڵام بەداخەوە زۆر درەنگ ببوو، ئەوانەی نامەکەشیان هێنابوو و پێشتر ئەندامی هەڵبژێردراوی ڕێبەری کۆنگرەی حەوت بوون (کاک نەبی قادری و مامۆستا گۆران) نەگەڕانەوە، هەر لەم لا مانەوە و تێکۆشانی حیزبیانەی خۆیان درێژە پێدا، ئەمەش کورتەی نامەکەیەتی:

برای بەڕێز کاک فەتاح

١٣٦٦/١٢/١٢

پاش سلاوێکی گەرمی برایانە

هێندێ دەنگۆ لەسەر تێکۆشانی ئێستای ئەو چەند هاوڕێیە کە لە کۆمیتەی ناوەندی دا نەماون بڵاوبۆتەوە کە هیوادارم ڕاست نەبێ، بەڵام چونکە چەند کەس لەو هاوڕێیانە کە بنکەی دەفتەر و جێگای کاری خۆیان جێهێشتووە و ئێستا لە قەڵادزێ کۆبوونەوە بە کینایە یا بە ئاشکرا ڕایان گەیاندووە کە دەیانەوێ لە حیزب جودا ببنەوە یا حیزبێکی دیکە ساز بکەن (کە ئاواتم ئەوەیە ئەم قسەیە هەر دەنگۆ بێ) بە پێویستی دەزانم نەزەری خۆمت بۆ بنووسم. بە ناوی هاوکاری و دۆستایەتی چەند ساڵەمان پێم وایە مافی ئەوەم هەیە کە قسەکانی خۆم بە سەراحەت بکەم و دڵنیاشت دەکەم کە ئەم قسانە تەنیا و تەنیا لەڕووی دڵسۆزییەوەیە. دیارە ئەگەر جودابوونەوە و حیزب دروست کردنێک لە گۆڕێ دا نەبێ هەر وا بزانە ئەم نامەیەت پێ نەگەیشتووە...

... بۆچوونەکەتان سیاسییانە نەبوو، کوردە نامووسییانە بووە... بەڵام نەزەری خۆم لەسەر سازکردنی حیزب و یا ڕێکخراوێکی دیکەش عەرز بکەم. ئەگەر کەسانێک هەن کە دەیانهەوێ ڕێکخراوێکی دیکە بە ناوێکی دیکە تەشکیل بدەن دیارە ئازادن، بەڵام حەتمەن ئەوەیان لە بیرە کە ئەمیری قازیش ڕێکخراوی دروست کرد. باشە چی بەسەر هات؟ پێم

وایە ئەو کەسانە دەبێ ئەوەندە عەقڵیان هەبێ کە حیزبێکی دیموکراتی دیکە دروست نەکەن چونکە حەتمەن چارەنووسی تاقمی حەوت کەسییان لە بیرە. لە هەر حاڵ دا هیوادارم ئەو کەسانە کە ڕێکخراو ساز دەکەن ئەوەیان لە بەرچاو بێ کە هەر ڕێکخراوێکی دژی حیزبی دیموکرات بێ، دوژمن شاد و دۆست خەمبار دەکا. سەرەڕای ئەوە سەریش ناکەوێ. مێژووی ساڵانی ڕابردوو چەند جار ئەو ڕاستییە نیشان دەدا.....

... بەڵام لە مەسەلەکە خراپ حاڵی بوون، یان بێ ئەوەی خۆیان پێیان خۆش بێ زیاتر لەبەر کوردە نامووسی و قەول و قەرار تێ کەوتوون. هەق ئەوەیە ئەو هاوڕێیانە فیکر لە ئاکامی کردەوەی ئەمڕۆی خۆیان بکەنەوە و ئەگەر لە نیوەی ڕێگاش بگەڕێنەوە هەر قازانجیان کردووە. بۆیە ئەم نامەیە خەتاب بە تۆ دەنووسم چونکە تۆ یەکێک لەوانەی و هەروەها تا ئێستا بە دڵسۆزی ئەو حیزبەم ناسیوی و چەندین ساڵیشە زەحمەت دەکێشی. بەڵام دەگەڵ ئەوە هەرکەس لەو هاوڕێیانە (بێ ئیستسنا) بگەڕێتەوە و هاوکاری بکا وەک لە کوردەواری دا باوە دەستی ماچ دەکەین. بۆیەش پێم ناخۆش نییە هاوڕێیانی دیکەش ئەم نامەیە بخوێننەوە. ئەگەر کەسێکیش ڕێگایەکی دیکەی گرتە پێش ئەوە گلەیی لەسەر خۆیەتی.

من ان چه شرط بلاغ است باتو میگویم
تو خواه از سخنم پندگیر خواه ملال

دیسان سلاو
برات عبدالرحمان قاسملوو

دیارە ئەگەر ئەم دیارییە تازەش نەبایە، کە هەتا ئێرەش نە لەگەڵ پێڕەوی نێوخۆ دەگونجێ و نەلەگەڵ داب و نەریتی کوردەواری و نە لەگەڵ کردەوەی حیزبێکی دێموکرات کە خەبات و سوننەتێکی زیاتر لە نیو سەدەی خۆی هەیە، دەگونجێ، وە ئەگەر دوای کۆنگرەش ئەم کار و کردەوە نالەبارانە نەکرابان، ئاکامی کۆنگرەی هەشت و وەزعی حیزب لە ڕوانگەی نێوخۆیی و دەرەوە لە جێگایەکی دیکە دەبوو. هیچ دوور نەبوو بەم ئاڵوگۆڕە بەرچاوانەی جیهانی و ناوچەیی کە لەم چەند ساڵەدا هاتوونە پێش توانیبامان دوژمنیش بە چۆک دا بێنین.

سەیرتر ئەوەیە کە دوای هەڵوێست گرتنی ئەو هاوڕێیانە کە لە فەسڵی داهاتوو دا باس دەکرێ، هەر ئەو کەسانەی دوێنێ دەستیان ماچ دەکردن، بە پێچەوانەی هەموو ئوسووڵی ئینسانی و ئەخلاقی بە خائین و جاش لەقەڵەم دران و ئیعلامی شەڕیان لەگەڵ کرا و لە پاسدار و جاشی خومەینی خراپتر دەخرانە بەرچاوی خەڵک و کادر و پێشمەرگەی خۆیان. زۆر جێگای داخە بۆ هێندێک لەم هاوڕێ شۆڕشگێڕانە کە تاوانیان تەنیا دژایەتی لەگەڵ پێشێلکاری مافەکان و رەفتاری غەیرە دیموکراتیک بووە، بە پێچەوانەی ئەوەی لە کاتی خۆیدا گوتبوویان ئێمە وەک هێندێک، لەسەر بۆچوونی جیاواز کەس ناگرین، بەندیخانە، ئەشکەنجە، ئیعدام و شەڕ پێ فرۆشتن و کوشتنی نارەواش بۆ ماوەی چەند ساڵ هاتبووە گۆڕێ. با بۆ مێژوو بمێنێتەوە لەسەر ئەم بۆچوونە نادروستانە دوو بەش لە ئەندامانی حیزب کە بەشێکی زۆر لە تەمەنیان لەیەک سەنگەری هاوبەش دا دژی دوژمنی هاوبەش شان بە شان شەڕیان کردبوو، بە بڕیاری یەک لایەنەی بەڕێوەبەری ئەو کۆنە هاوڕێیانە کە لە خۆ بەزل زانییەوە سەرچاوەی دەگرت، نەیاندەتوانی یەکتر بدوێنن. با ئەوەش لە سینەی مێژوودا هەر بمێنێ کە لەم شەڕەدا کە بەسەر حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ دا سەپابوو، بەو ئەندازەی لە شەڕ لەگەڵ دوژمندا شەهیدیان داوە، لە لایەن هاوحیزبییەکانی پێشتری خۆیان بە داخەوە لەسەر پێشنیاری دوکتور خۆی و پەسندی پلینومیان شەهید کراون کە رادەیان لە بیست کەس زیاترە.

لە کۆنگرەی هەشت دا بڕیارنامەیەک بەشێوەی خوارەوە پەسندکرا:

«کۆنگرەی هەشتەمی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران وێڕای پەسندکردنی یەکدەنگی راپۆرتی کۆمیتەی ناوەندی کە ئەرکەکانی حیزب تا کۆنگرەی داهاتوو دیاری دەکا، لەسەر ئەم خاڵانە پێ دادەگرێ:

١- درێژەدانی شەڕی ماڵ وێرانکەری ئێران و عێراق لە لایەن رێژیمی کۆماری ئیسلامییەوە مەحکووم دەکرێ. حیزبی دیموکرات لایەنگری ئەوەیە کە بڕیاری ٥٩٨ ی ئەنجوومەنی ئاسایش بێتەدی، ئاشتی و دۆستایەتی لە نێو گەلانی دوو وڵاتی دراوسێ دا سەرلەنوێ جێگیر ببێتەوە.

٢- مافی گەلی فەلەستین لە دیاریکردنی چارەنووسی خۆی و پێکهێنانی دەوڵەتێکی سەربەخۆ لە خاکی نیشتمانیی خۆیدا مافێکی رەوا و دیموکراتییە. لەم پەیوەندییەدا راپەڕینی کۆمەڵانی خەڵکی فەلەستین لەسەر خاکی نیشتمانە داگیرکراوەکەیان جێگای هاودەردی و پشتیوانییە. حیزبی دیموکرات «رێکخراوی رزگاریخوازی فەلەستین» وەک نوێنەری راستەقینەی داخوازە رەواکانی گەلی فەلەستین دەناسێ.

٣- خەڵکی ئەفغانستان مافی ئەوەی هەیە بە ئازادی چارەنووسی خۆی دیاری بکا. بۆ ئەم مەبەستە پێویستە هەم ئەرتەشی سۆڤیەتی، ئەفغانستان بەجی بێڵێ و هەم هاوکات لەگەڵ ئەوە دەوڵەتە سەرمایەدارییەکانی رۆژئاوا بەتایبەتی ئەمریکا و دەوڵەتە کۆنە پەرستەکانی ناوچەکە لە یارمەتی دان و پشتیوانی کردنی تاقمە چەکدارەکانی دژی حکوومەت دەست هەڵگرن.

٤- رەوتی چارەسەرکردنی گیر وگرفتەکان لە رێگای ئاشتیخوازانەوە لە ئەمریکای لاتین لە هەموو بارێکەوە جێی پشتیوانییە و، سیاسەتی دەست درێژکەرانەی دەوڵەتی ئەمریکا بۆ کار و باری نێوخۆی نیکاراگوئە و وڵاتانی دیکەی ئەم ناوچەیە مەحکومە.

٥- لابردنی هەموو جۆرە چەکێکی ئەتۆمی و شیمیایی و لەنێوبردنی یەکجارییان پێویستییەکی مێژووییە. هەر لەم پێوەندییەدا رەوتی ئاشتی و سوڵحی جیهانی بە گشتی تەئید دەکرێ.

٦- رەوتی دیموکراتی کردنی دەسەڵاتی سیاسی کە لە هێندێک وڵاتی جیهانی سێهەم دا وەبەرچاو دەکەوێ، وەک دیاردەیەکی گرینگی دوا ساڵەکانی چەرخی بیستەم جێگای پشتیوانییە.

٧- ڕەوتی دیموکراتی کردن لە یەکیەتیی سۆڤیەت و وڵاتانی دیکەی سوسیالیستی دا بێگومان شوێنێکی زۆر لە بار هەم لەسەر گەشەکردنی سوسیالیزم و، هەم لەسەر ڕەوتی گشتیی سیاسەتی نێونەتەوەیی دادەنێ. لەم پێوەندییەدا حیزبی دیموکرات کە لە کۆنگرەی شەشەمی خۆیەوە هاتۆتە سەر ئەو بڕوایەی سوسیالیزم لە دیموکراسی جیا ناکرێتەوە و دیموکراسی بە سوسیالیزمەوە کامڵ دەبێ، جارێکی دیکە «سوسیالیزمی دیموکراتی» وەک سەنتیزی دیموکراسی و سوسیالیزم بەتەواوی تەئیید دەکا.

٨- بەلەبەرچاوگرتنی سیاسەتی حیزب سەبارەت بە پێویستی بڕیاردانی سەربەخۆ و، بە ڕاگرتنی هەڵوێستی ئوسووڵی ڕەخنە گرانە، بۆ پەرەپێدان و پتەو کردنی پێوەندیی حیزب و ڕێکخراوە پێشکەوتنخوازەکانی جیهان بە گشتی و، وڵاتانی سوسیالیستی بە تایبەتی، هەوڵی بەردەوام بدرێ.

٩- لە پێوەندی لەگەڵ ڕێکخراوەکانی کوردستان، سیاسەتی پشتیوانی لە بزووتنەوەی میللی ـ دیموکراتی نەتەوەیی کورد و یارمەتیدانی هێزە دێموکرات و شۆڕشگێڕەکانی کورد تەئیید دەکرێ. کۆنگرە بە بەڕێوەبەرایەتیی حیزب دەسپێرێ کە: بەلەبەرچاوگرتنی ئەسڵی «دەستێوەرنەدان لە کاروباری نێوخۆیی»یان دا لەم بارەوە هەوڵێکی پتر بدا.

١٠- لە چوارچێوەی ڕێژیمی خومەینی دا هیچ کام لە داخوازە سەرەکییەکانی خەڵکی کوردستان، یانی دیموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستان بەدی ناکرێ - بۆیە دروشمی حیزب کە بریتییە لە ڕووخاندنی ئەم ڕێژیمە و هێنانە سەرکاری ڕێژیمێکی دێموکراتی - هەر لە جێی خۆیەتی.

١١- خەباتی چەکدارانە شێوەی ئەسڵیی خەبات بۆ ڕووخاندنی ڕێژیمە. بەڵام پەرەپێدانی هەموو شێوەکانی دیکەی خەبات و گرێدانیان بە خەباتی چەکدارانە و وەدی هاتنی هەل و مەرجی ڕووخانی ڕێژیم ئامادەتر دەکا.

١٢- پێک هێنانی بەرەیەکی دیموکراتی، ئەرکێکی پێویست و مێژووییە. هەر بۆیە هەوڵدانی تا ئێستای حیزب بۆ پێک هاتنی بەرە تەئیید دەکرێ و، بە پێویست دەزانرێ کە ئەو هەوڵدانە لە داهاتووش دا درێژەی پێ بدرێ.

بێگومان دەرچوونی بڕیارنامەیەکی دوازدە خاڵیی ئاوا، نیشانەی پڕ نێوەرۆک و هەمەلایەنە بوونی ڕاپۆرتی کۆمیتەی ناوەندی بۆ کۆنگرەیە و، چونکە بە جیاواز چاپ و بڵاوکراوەتەوە، ئێمە لێرەدا لە هێنانی ڕاپۆرت چاو دەپۆشین.

پێویستە بگوترێ مەسەلەی لیستەی فیکس وەزعی ئاسایی نەهێشتبۆوە هەرچەند

بڕیارنامەکە زۆر شتی تێدا هاتووە، بەڵام بە جارێک خۆی لە موشکیلاتی ناوخۆی حیزب دزیوەتەوە.

دیارە هێندێک پەیامیش بۆ کۆنگرە هاتبوو کە ئەوانیش هەر بە جیاواز چاپ کراون، ئێمە تەنیا بە هێنانی ناوی خاوەنی پەیامەکان لە دەرەوەی وڵات قەناعەت دەکەین :

١- کۆمیتەی ناوەندی حیزبی کاری سویس.
٢- ڕێکخراوی پزیشکانی جیهان.
٣- حیزبی سوسیالیستی فەڕەنسا.
٤- یورگن ئوبرگ لە سوئید.
٥- ڕێکخراوی ئازادیی کار.
٦- مهدی خانبابا تهرانی.
٧- دوکتور م.پویا لەلایەن مامۆستایانی زانستگەکانی تاران.
٨- «تێکۆشەر» بڵاوکراوەی کوردەکانی دانیشتووی بلژیک.
٩- حیزبی کۆمۆنیستی چەپی سوئید.
١٠- فیدراسیونی ئەنجوومەنەکانی کوردستان لە سوئید.
١١- حیزبی کومونیستی بلژیک.
١٢- هنس هاوزیر سەرۆکی ئەنجوومەنی دۆستانی گەلی کورد لە ئوتریش.
١٣- ژیرار شالیان.

بەشی دووهەم

بۆچوونە چەوتەکانی ئەو هاوڕێیانە بەتایبەت لە بواری سیاسەتی نێوخۆی حیزب دا بە هێنانەگۆڕی لیستەی فیکس لە کۆنگرەی هەشتەم دا و پێداگرتن لەسەری بەم شێوە کە پێشتر باسکرا، هەروەها وەڵام نەدانەوە بە ویستی زۆربەی کادر و پێشمەرگەکان بۆ پێکهێنانی کۆنگرەی نائاسایی، یا کۆنفرانس کە پێڕەوی ناوخۆ بۆ هەلومەرجی ئاوا حوکم دەکا و داوای ئەو مافەی بە ڕەوا داناوە، ئاشکراتر لە جاران خۆی نواند.

بەتایبەتی دوای دەستکاری پێڕەو و پرۆگرامی حیزب و هێندێک ڕەفتاری نالەبار بەرانبەر بەم هاوڕێیانە هیچ ڕێگەیەکی دیکە جگە لە هەڵوێست گرتن بۆئەم دڵسۆزە ڕاستەقینانە نەمایەوە.

بە پێچەوانەی هێندێک قسەی ناڕاست کە لەم بوارەدا گوتراون و نووسراون، ئەو بەشە لە هاوڕێیانی حیزبی بەر لەم ڕووداوانە نەک بە هیچ شێوەیەک باسی جیابوونەوە و هەڵوێست گرتنیان نەکردبوو، بەڵکو ئەو کارە هەر بیریشی لێ نەکرابۆوە. بەڵام ئەوەی ڕاستی بێ باس لەسەر چلۆنایەتی دانانی ڕێبەری بە شێوەی لیستەی فیکس و وەڵام نەدانەوە بە داخوازی بەشی زۆری کادر و پێشمەرگەکان لەسەر گرتنەوەی کۆنگرە یا کۆنفرانس بە تەواوی حیزبی شڵەژاندبوو.

ئەم بارودۆخە بەشێکی بەرچاو لە هاوڕێیانی ڕێبەرایەتی و کادرەکانی سەروی حیزبی هێنایە سەر ئەو بڕوایە کە بۆ ڕزگاری حیزب و درێژەدانی خەبات و مویارەزە بە شێوەیەکی دروست و بۆ پاراستنی پرەنسیپەکانی حیزبی و تەشکیلاتی و هەروەها دژایەتی لەگەڵ هێندێک کردەوە و سیاسەتی چەوت هەڵوێست بگرن.

ئەنجامی ئەم بیروبۆچوونە گەیشتە ئەو جێگایەی کە ڕۆژی یەکی خاکە لێوەی ١٣٦٧ پازدە کەس لە ئەندامانی ڕێبەرایەتی هەڵبژێردراوی کۆنگرەی حەوتەم لە ڕاگەیەندراوێکی " ١٠ دە " ماددەیی دا هەڵوێستی خۆیان دەرهەق بەم ڕەوشتە نادیموکراتیکە و باقی سیاسەتەکانی حیزب دەربڕی و داوایان لە کادر و پێشمەرگە و ئەندامان و لایەنگرانی حیزب و هەروەها دڵسۆزانی بزووتنەوە کرد کە لەم هەڵوێست گرتنە پشتیوانی بکەن. ئەمەش دەقی ڕاگەیەندراوەکەیە.

هاونیشتمانە بەڕێزەکان:

خەڵکی خەباتگێڕی کوردستان:

ئەندامان، کادر و پێشمەرگە قارەمانەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران،

ڕێکخراو و حیزبە شۆڕشگێڕەکانی ئێران

نۆ ساڵ لە خەباتی خوێناویی گەلی زۆرلێکراوی کورد دژی ڕێژیمی کۆنەپەرست و دژی گەلی کۆماری ئیسلامی تێ دەپەڕێ. لەو ماوەیەدا دەیان هەزار کەس لە خەڵکی کوردستان و زیاتر لە چوار هەزار کەس لە پێشمەرگە قارەمانەکانی حیزب لە ڕێگای دیفاع لە ئازادی و دێموکراسی دا گیانیان بەخت کردووە. هەر لەو ماوەیەدا دەیان هەزار کەس لە ڕۆڵە ئازا و خەباتگێڕەکانی گەلانی دیکەی ئێران لە خەباتی ڕەوای خۆیان دا دژی کۆنەپەرستیی دەسەڵاتدار شەهید بوون.

لە سەرانسەری ئەو ماوەیەدا، پێ بە پێی ڕەوتی خەباتی قارەمانانەی گەلی کورد، دوکتور قاسملوو بێ سەرنج دان بە ئامانجە بەرزەکانی حیزب و کارتێکردن و ڕێنوێنییەکانی لادەرانە و ڕاست ئاژۆیانەی ئاغای صادقی شەرەفکەندی (سەعید بەدەل) هێندێک سیاسەتی لە نێو حیزب و دەرەوەی حیزب دا بەڕێوەبردووە کە ئامانجی دوارۆژیان لەو سیاسەتانە سازان لەگەڵ کۆڕ و کۆمەڵە ئیمپریالیستییەکان و دوورکەوتنەوە لەبەرەی شۆڕش، چ لە ڕادەی ئێران و کوردستان و چ لە ڕادەی جیهانی دا بووە.

بەکارهێنان و درێژەدانی ئەم سیاسەتانە لەنێو حیزب دا لەلایەکەوە لەگەڵ ئیعتیراز و بەرهەڵستی ڕۆژ لە ڕۆژ زیاتری بەدەنەی حیزب و کادرەکانی پلەی سەروو و بەشێک لە ڕێبەری بەرەوڕوو بووە و لە لایەکی دیکەوە توندتر بوونی مەیلی دیکتاتۆرانە و دژی دیمۆکراتیکی لە لایەن ناوبراوانەوە بە دواوە بووە.

ڕەنگدانەوەی ئەم سیاسەتە ڕاست ئاژۆیانەی فراکسیۆنی شەرەفکەندی و قاسملوو بۆتە هۆی تەریک کەوتنەوەی نیسبیی حیزب لە نێو ئۆپۆزیسیۆنی شۆڕشگێڕی ئێرانی و لە دەرەوەی ئێرانیش بۆتە کۆسپی سەر ڕێگای دامەزرانی پێوەندیی ئوسوولی لەگەڵ ولاتانی سوسیالیستی.

ئەم فراکسیۆنە بۆ خەفەکردنی دەنگی هەر چەشنە ئیعتیرازێک دژی ئەو سیاسەتە، لەهەر قۆناغێک دا بە بیانوویەک دەستی کردووە بە پالاوتنی بێ جێ و بێ مانا لە نێوخۆی حیزب دا کە لە ئاکامی ئەو پالاوتنانەدا ژمارەیەکی بەرچاو لە ئەندامانی وشیار و خەباتگێڕ " پاسیو" بوون یان لە حیزب دەرکراون. بە شێوەیەک کە بۆ وێنە لە کۆنفرانسی پێش کۆنگرەی شەشەمی حیزب لە کۆمیتەی سەردەشت زیاتر لە سەد کادر بەشدار بوون، بەڵام ئێستا بێجگە لە ڕادەیەکی کەم کە ژمارەیان لە قامکی دەستان تێ ناپەڕێ کەسی

لێ نەماوەتەوە. زۆربەی کۆمیتە شارستانەکان و ئۆرگانەکانی دیکەی حیزبیش هەر وەزعێکی ئەوتۆیان هەیە.

ڕواڵەتێکی دیکەی ڕێبازی لادەرانەی ئەم فراکسیۆنە لە مەیلی سازشکارانە و وتوویژخوازانە لەگەڵ ڕێژیمی کۆنەپەرست و دژی گەلیی کۆماری ئیسلامیدا خۆ دەنوێنێ. بوونی مەیلێکی ئەوتۆ جار بەجار بۆتە هۆی پێکهاتنی خوارو ژوورکردن لە هەڵوێستی سیاسی حیزب لە بەرامبەر ڕێژیم دا و لە هەر قۆناغێک دا هێندێک گومان و دوو دڵی سەبارەت بە ماهییەتی کۆنەپەرستانە و ئامانجە دزێوەکانی ئەو ڕێژیمەی پێکهێناوە.

پێ بە پێی تێپەڕبوونی زەمان و ئاشکرابوونی هەرچی زیاتری ئامانجە واقیعییەکانی ئەم فراکسیۆنە و بەرزبوونەوە و پەرەگرتنی ئیعتیراز و بەرهەڵستی کردن لەگەڵ ئەم ڕێبازە سیاسییە لە لایەن بەدەنەی حیزبەوە، پیلان گێڕان و کەین و بەینی ئەم فراکسیۆنەش بەربڵاوتر و توندتر بوو تا ئەو جێیەی کە بە پێچەوانەی پێڕەوی نێوخۆی حیزب بە ئاشکرا نفوزی خۆیان لە شێوەی هەڵبژاردنی نوێنەرانی هەڵبژێردراو بۆ " کۆنگرەی هەشتەم" لە کۆنفرانسی ئۆرگانەکان دا بەکار هێنا.

سەرەنجام لە "کۆنگرەی هەشتەم"دا هەڵسووڕێنەرانی ئەم فراکسیۆنە بە لەژێرپێنانی شێوەکانی ئاسایی و دێموکراتیکی هەڵبژاردن لەنێو حیزب دا، نوێنەرانی "کۆنگرە"یان لە مافی هەڵبژاردن و هەڵبژێرانی ئازادانە بێ بەش کرد. ئەوان بە فێڵ و تەڵەکەی جۆراوجۆر، وەک تەماع وەبەرنان و قەولی پلە پێدان بە ئەم و ئەو و هەڕەشەکردن لە هێندێک لە نوێنەران، توانیان لیستێکی " فیکس " لە کەسانێک کە پێشتر لەبەر چاو گیرابوون بەسەر نیوەی نوێنەران دا بسەپێنن و زیاتر لە ٪٤٩ ی دیکەی نوێنەران لە مافی هەڵبژاردن و هەڵبژێران بێ بەش بکەن.

سەیر ئەوەیە کە ئەم شێوە بەناو هەڵبژاردنی نوێنەرایەتییە کە دوکتور قاسملوو خۆی ناوی " فیتنە "ی لە سەر دانا، لە حاڵێکدا بەڕێوەچوو کە زۆربەی ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی هەم لە پلینۆمی پێش "کۆنگرەی هەشتەم " و هەم لە جەرەیانی " کۆنگرە " دا بە هێنانەوەی بەڵگەی بەهێز و شیاو لە بەرامبەری دا ڕاوەستان و زۆر جار ئاکامی خراپ و زیان هێنەری شێوەیەکی ئەوتۆ لە " هەڵبژاردن"یان دەست نیشان کرد.

دوایی هاتنی "کۆنگرەی هەشتەم" بە هیچ جۆر بە مانای بڕانەوەی ئیعتیراز و دەربڕینی ناڕەزایەتی نەبوو، چونکە دەکرێ بڵێین دەست بەجێ دوای تەواوبوونی " کۆنگرە " زۆربەیەکی بەرچاو لە ئەندامان و کادر و پێشمەرگەکان چ بە وتە و چ بە ناردنی بڕیارنامە لە ڕێگای ئۆرگانەکانی خۆیانەوە داوای پێک هاتنی کۆنگرەی نائاساییان کرد. بەڵام ئەگەر چی ژمارەی ئەو کەسانە زیاتر لە ڕادەی پێش بینی کراو بوو کە لە پێڕەوی نێوخۆ دا

بۆ پێک هێنانی کۆنگرەی نائاسایی دیاری کراوە، فراکسیۆنی ناوبراو گوێی پێ نەدا و لە ئاکام دا بە تەواوی دەرکەوت کە ئوسووڵی پێڕەوی نێوخۆ لەلای ئەوانەوە بە ئەندازەی پووڵێکی ڕەش بایەخی نییە.

بەکورتی ئەو فیتنەیەی دوکتور قاسملوو هەڵی ئاییساند مەسەلەیەک نییە کە لە "کۆنگرە" دروست بووبێ، بەڵکو بێگومان ئاکامی سیاسەت و کردەوەی خۆی و دەست و پێوەندەکانی لە ساڵەکانی رابردوو دا بوو. لەو ماوەیەدا ئەوان بە برەو پێدانی شێوەی فەردپەرستی، باندبازی و دەستە بەندی، پێک هێنانی ڕایەڵەی جاسووسی و دووزمانی لەنێو حیزب دا، تیرۆری شەخسیەت و پەرەدان بە دەنگۆ دژی موخالیفان، شکاندنی بەردەوامی ئوسووڵی پێڕەوی نێوخۆ، پێشێل کردنی دێموکراسی و دامەزراندنی دیکتاتۆری لە نیو حیزب دا، سەرکوتکردنی عاتیفەی ئینسانی لە ڕووبەڕوو بوون لەگەڵ ئەندامان، کادرەکان و پێشمەرگەکان، هاندانی مەیلی کۆنەپەرستانە و ڕەدکردنەوەی ئوسوڵ و بایەخەکانی پێشکەوتنخوازانە و.. هتد، وەزعێکی ئەوتۆیان پێکهێنا کە حیزبی ئێمەیان خستە مەترسی لێکهەڵوەشان.

بە لەبەر چاوگرتنی ئەم ڕاستییانە و بە هەست بە بەرپرسایەتی کردن لە بەرامبەر جوولانەوەی گەلی کورد و ئامانجی حیزب (دێموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستان)دا کە هەزاران ڕۆڵەی فیداکاری گەلەکەمان بۆ وەدیهێنانی گیانیان فیدا کردووە، ئێمە ئەندامانی دەفتەری سیاسی، ئەندامانی ئەسڵی، جێگر و موشاویری کۆمیتەی ناوەندی لەگەڵ وەلانانی فراکسیۆنی شەرفکەندی ـ قاسملوو، ئەو ئەسڵێنەی خوارەوە وەک ڕێبازی بنەڕەتیی سیاسەتەکانی حیزب رادەگەیەنین، ئەو ئەسڵانەی کە بەهۆی کردەوەی چەوتی فراکسیۆنی ناوبراو زۆر جار و لە زۆر بارەوە دەستکاری و پێشێل کراون. پشتیوانیی بێ درێخی هەموو ئەندامان، کادر و پێشمەرگە قارەمانەکانی حیزب و هەروەها پشتیوانیی هەمو حیزب و ڕێکخراوە شۆڕشگێڕەکان و هەموو ئەو کەسانەی دڵیان بۆ ئازادی و دێموکراسی لێ دەدا، سەرکەوتنی ئێمە لە گەیشتن بەو ئامانجانە و وەدیهێنانی ئەو ئەسڵانە خێراتر دەکا:

١- دارشتنەوەی بناخەکانی ئوسووڵی دژی ئیمپریالیستی لە حیزب دا و وەلانانی سیاسەت و مانۆرەکانی سازشکارانە و ڕاست ئاژۆیانەی فراکسیۆنی شەرەفکەندی و قاسملوو لە سازان لەگەڵ کۆڕ و کۆمەڵە ئیمپریالیستییەکان و ئۆپۆزیسیۆنی دژی شۆڕشی بەستراوە بەوان.

٢- تێکۆشان بۆ دامەزراندنی پێوەندی دۆستانە لەگەڵ وڵاتانی سوسیالیستی و پێشکەوتنخواز، بەهێزکردن و پەرەپێدانی پێوەندی لەگەڵ حیزب و ڕێکخراوە پێشکەوتنخوازەکان و، هاوپێوەندی لەگەڵ جوولانەوە ڕزگاریخوازییە نیشتمانییەکان.

٣- پێ داگرتن لەسەر درێژەدان و پەرەپێدانی خەباتی چەکدارانە و رەتکردنەوەی سیاسەتی سازشکارانە و وتووێژ خوازانە لە بەرامبەر رێژیمی کۆماری ئیسلامی دا، سیاسەتێک کە بێجگە لە پێکهێنانی گومان و دوودڵی سەبارەت بە ماهییەتی رێژیم ئاکامێکی نەبووە.

٤- پشتیوانیی لە تێکۆشانی نێونەتەوەیی بۆ کۆتایی هێنان بەشەڕی ماڵ وێرانکەری ئێران و عێراق و دامەزراندنی ئاشتی لە نێوان دوو ولات دا لەسەر بناخەی بڕیارنامەی ٥٩٨ی ئەنجوومەنی ئاسایش.

٥- هەوڵدان بۆ لە نێوبردنی ئاڵۆزیی (تشنج زدایی) نێوان حیزب و رێکخراوەکانی خەباتگێر و دێموکرات و شۆڕشگێڕ لە رادەی ئێران و کوردستان دا و تێکۆشان بۆ پێکهێنانی پێوەندیی دۆستانە و هاوکاری لەگەڵ ئۆپۆزیسیۆنی شۆڕشگێڕ لەسەر بناخەی رێزگرتنی بەرامبەر بە مەبەستی هەرچی بەهێزتر بوونی جوولانەوەی میللی- دێموکراتیکی گەلی کورد و پتەو بوونی پێوەندیی ئەو جوولانەوەیە لەگەڵ خەباتی سەرانسەری بۆ رووخاندنی رێژیمی کۆنەپەرست و دژی گەلیی کۆماری ئیسلامی و دامەزراندنی رێژیمێکی دێموکراتیک لە ئێران دا.

٦- لابردنی هێندێک مەبەست و مەوزووعی لادەرانە و کۆنەپەرستانە کە بە هۆی مەیل و بیر و باوەڕی غەیرە دێموکراتیکی ئەو فراکسیۆنە خراوەتە نێو بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆی حیزب.

٧- گەڕاندنەوەی ئوسووڵ و بایەخە دێموکراتیکەکان بۆ نێو ئۆرگانە جۆراوجۆرەکانی حیزب، لەبەرچاوگرتنی مافەکان و پاراستنی پرێستیژی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئەندامان و، پارێزگاری کردن لە دێموکراسی هەم لە نێوخۆی حیزب و هەم لە دەرەوەی حیزب دا.

٨- لابردنی ئایینی شەخسیەت پەرستی، خەبات دژی مەیلی دیکتاتۆری و کۆبوونەوەی دەسەلاتی تاکەکەسی.

٩- هەوڵدان بۆ وەرگرتنەوەی دووبارەی ئەو ئەندام و کادر و پێشمەرگانە کە بەهۆی سیاسەتی چەوتی ئەم فراکسیۆنە لە حیزب دەرکراون یان "پاسیو" بوون. ئەم ئەسڵە ئەو کەسانە ناگرێتەوە کە خەیانەت، یان جینایەتیان کردبێ.

١٠- پاراستنی بایەخەکانی بەشەردۆستانە و لەبەرچاوگرتنی هەرچی زیاتری ئوسوڵی ئەخلاقی و کۆمەلایەتی بۆ پێکهێنانی دڵسۆزی و هاوپێوەندیی هاوڕێیانە لە هەموو ئۆرگانەکانی حیزب دا.

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران

رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ

١/١/ ١٣٦٧

١- جەلیل گادانی ئەندامی کۆمیتەی ناوندی
٢- حەسەن رستگار ئەندامی دەفتەری سیاسی
٣- فەتاح کاویان ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی
٤- حوسێن مەدەنی = = =
٥- نەبی قادری = = =
٦- صدیق بابایی = = =
٧- ئەبوبەکر راد = = =
٨- عوسمان رەحیمی = = =
٩- عەلی کاشف پور ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی
١٠- سەرهەنگ ئیرەج قادری ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی
١١- کەمال کریمی = = =
١٢- عصمت عبدی = = =
١٣- شاپور فیروزی = = =
١٤- رەحیم محەمەد زادە ئەندامی موشاویری کۆمیتەی ناوەندی.
١٥- شاپورشجاعی فرد = = =

بەم هەڵوێست گرتنە بەکردەوە حیزبی دێموکرات بوو بە دوو بەش، بەشێک بەناوی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و بەشێکی دیکە بەناوی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ. هەر لە رۆژی هەڵوێست گرتنیشەوە هیچ لایەکیان لایەنەکەی دیکەی قەبووڵ نەبوو. لایەک بە فراکسیۆن و لایەکەی دیکە بە "لادەر" ناوی یەکتریان دەبرد.

یەکێک لە گرنگترین هۆیەکانی ئەم هەڵوێست گرتنە هەروەک لە خاڵی حەوتەمی راگەیەندراوەکەدا هاتووە گەڕاندنەوەی ئوسووڵ و بایەخە دیموکراتیکەکان بۆ نێو ئۆرگانەکانی حیزبی و پاراستنی پریستیژی سیاسی و کۆمەڵاتی ئەندامانی حیزب و بە کورتی پارێزگاری کردن لە دیموکراسی لە نێوخۆی حیزب و دەرەوەی حیزب دا بوو.

بۆ روون کردنەوەی زیاتری ئەم مەسەلەیە لەسەر بۆچوونی ئەو بەشەی تری حیزب ئاماژە بەهێندێک لە وتە و نووسراوەکانیان دەکەین. لە وتارێک دا لە ژێر سەردێڕی چەند قسەیەک لەسەر کۆنگرە لە ژمارە ١٣٤ی رۆژنامەی کوردستان کە ژمارەی تایبەتی کۆنگرەش بوو دەنووسێ (راستی ئەوەیە هەر حیزب و رێکخراوێکی سیاسی دروشمی دیموکراسی هەڵدەگرێ و داوای دیموکراسی دەکا، تا کاتێک ئەو دێموکراسییە لە نێو ریزەکانی خۆی دا لەبەر چاو نەگرێ و جێگیری نەکا ناتوانێ ببێتە هۆی ریشە داکوتانی

دێموکراسی لەهەموو لایەنەکانی ژیانی کۆمەڵەکەیدا، بەڵکو تەنانەت ناتوانێ ئیدعا بکا کە لەداواکەی دا راست و دڵپاکە. کەسێک کە بۆ شتێک دروشم هەڵدەگرێ پێویستە لەپێش هەموو کەس دا خۆی وەک نموونەی ئەو شتە بەخەڵک بناسێنێ، ئەگینا کارەکەی لانی زۆر لە دروشمێکی بێ نیوەڕۆک تێ ناپەڕێ کەوابوو کاتێک راگەیەندراوی کومیتەی ناوەندی سەبارەت بەپێک هاتنی کۆنگرەی هەشتەم دەڵێ کە پێکهاتن و بەڕێوەچوونی کۆنگرەی هەشتەم ئەم راستییە جارێکی دیکە دەردەخا کە حیزب ئیمانێکی قووڵی بەدیموکراسی هەیە یان نووسینی چەند قسەی جوان و رازاوە سەبارەت بەدیموکراسی لەسەر کاغەز نابێتە بەڵگە بۆ دیموکرات بوون و خاوەنی بیروبڕوای دیموکراتی بوون. نیشاندەری راست بوون یا نەبوونی هەر ئیدعایەک کردەوە و نێوەڕۆکی کردەوەیە. نموونەش کۆنگرەکانی حیزبی دێموکرات!).

لەحاڵێک دا مەبەست لە پێکهێنانی ئەو تەنگ و چەڵەمانە یەک دەست کردنی کادری رێبەری و وەلانانی بەقەولی ئەوان ئەفرادی موزاحیم بووە و هێنانی لیستەی فیکسیش هەر بەم مەبەستە بوو، بەڵام بوو بەهۆی تەقینەوەی ناتەباییەکانی نێو حیزب و هاتنە پێشی گەورەترین رووداوی ناخۆشی ژیانی سیاسی حیزب.

لە راپۆرتی رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بۆ کۆنفرانسی چوارەمی حیزب بۆ سەلماندنی رەفتاری نادیموکراتیکی ئەوان و مەبەست لەم شێوە هەڵبژاردنە زۆر بەڵگە و دەلیل باس کراوە، بۆ وێنە:(*)

ا/ بێ بەش کردنی ئەندامانی حیزب لەهەڵبژاردنی ئازادانەی نوێنەرانی خۆیان لەهێندێک شوێن بۆ کۆنگرەی حیزب، هەروەها شێوەی دانانی رێبەری تازە و بڕینی مافی دەنگدانی نەهێنی لە ئەندامانی کۆنگرە بەپێی بۆچوونی خۆیان. ئەوە خۆی پێشێل کردنی بنەڕەتی حەقی دیموکراتیکە لەنێو خۆی حیزبدا.

ب/ دانی لیستێکی سابیت لەکاندیداکانی کومیتەی ناوەندی یان هەر ئۆرگانێکی دیکە لەلایەن هەر کەس یا کەسانێک لە رێبەرایەتی لە راستی دا بەرنامەیەکە ئەوان بەپێی مەیل و ئیرادەی خۆیان و لەجیاتی هەموو ئەفراد و ئەندامانی حیزب، ئەفرادێک بۆ رێبەرایەتی هەڵبژێرن. بەواتایەکی دیکە کەس یا کەسانێکی تایبەتی لەجیاتی هەموو ئەندامان، کادرەکان و پێشمەرگەکانی حیزب بیر دەکەنەوە، بڕیار دەدەن و بەزەوقی خۆیان رێبەرایەتی حیزب هەڵدەبژێرن.

* بەڵگەکانی کۆنفرانسی چوارەمی ح. د. ک رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ ٨ تا ١٣ی پوشپەڕی ،١٣٦٧.

ه/ ئاکامێکی دیکەی ئەو رێبەری دیاریکردنە ئەوەیە کە کەمایەتییەکی گەورە (لەکۆنگرەی هەشتەم دا نیوەی یەک کەم لەئەندامانی کۆنگرە و لە راستی دا نیوەی ئەو کەسانەی لەحیزب دا دەنگیان بۆ هەڵبژاردنی نوێنەرانی خۆیان بۆ بەشداری لە کۆنگرە دا داوە لەبوونی نوێنەر بێ بەش کراون.

و/ لەحیزبی ئێمەدا دابێکی جێ کەوتوو هەیە کە وەبەرچاو گرتنی لەلایەن ئەندامانی رێبەرایەتییەوە هەموو کات وەک شتێکی بێ ئەم لا و ئەولا روون و پێویست بووە. بەو مانایە کە لەهەموو کۆنگرەیەک دا دوای پێشکەش کردنی راپۆرتی کومیتەی ناوەندی، ئەندامانی کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردراوی کۆنگرەی پێشتر بەکردەوە بەرپرسایەتییەکیان نامێنێ و هەر کام لەوان وەک نوێنەرێکی کۆنگرە بێ هیچ جیاوازییەک لەگەڵ نوێنەرانی دیکە، درێژە بە بەشداربوونی خۆی لە کۆبوونەوەکان دەدا چونکە لەحیزبی ئێمەدا هیچ باڵێکی تایبەتی بەشێوەی رەسمی نەبووە، دانی لیستی ئەندامان ئەویش بەشێوەی فیکس و نەگۆڕ بۆ رێبەرایەتی لەلایەن هەر کەسێکەوە بێ، کارێکی غەیرە ئوسوڵییە.

ز/ ئەو شێوە هەڵبژاردنە دەبێتە هۆی ئەوە کە زۆر کەسی بێ سەڵاحییەت و مەسڵەحەت خواز لە پەنای پشتیوانی خۆیاندا ببنە ئەندامی کومیتەی ناوەندی و دەفتەری سیاسی. لە حاڵێک دا بەهیچ جۆر شیاوی ئەندامەتی لەو ئۆرگانە دا نین.

ح/ لە ئاکامی ئەم وەزعە نالەبارەی کۆنگرە و پاش کۆنگرەدا بێ هیوایی و ناهومێدی و هەست بەبێ دەسەڵاتی لەناو کادر و پێشمەرگەکان دا پاسیفسمێکی تەواوی پێک هێنابوو کە مەترسی زۆر شتی خراپی وەک خزانەوە بۆ لای دوژمن ولانی کەم دانیشتن و بەجێ هێشتنی ولات و خەبات بوو. بەڵام هەڵوێستی ح. د. ک. ر. ش تین و هیوایەکی تەواوی بۆ هەموو ئەو لایەنانە پێک هێنایەوە.

هەڵوێست گرتنی رێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بووە هۆی ئەوە کە بەشێکی زۆر لەکادر و پێشمەرگە و ئەندامانی حیزب نارەزایەتی پێشتری خۆیان دەربڕن و پشتیوانی لەم حەرەکەتە بکەن ئێمە بۆ خۆپاراستن لەدرێژ کردنەوەی باسەکە لێرەدا تەنیا ئیشارە بەناوی ئەو کومیتە شارستان و هێز و ئۆرگان و کەسایەتییانە دەکەین کە بەدەرکردنی راگەیەندراو پشتیوانی خۆیان لەو هەڵوێست گرتنە دەربڕیوە. هەروەها بۆ نموونە راگەیەندراوی چەند کومیتە و هێز لەناوەوە و چەند کومیتە لەدەرەوەی ولات دەخەینە بەرچاو.

ناوی کومیتەو هێز و ئۆرگان	ڕێکەوتی پشتیوانی	
١- کومیتەی شارستانی مەهاباد و هێزی پێشەوا	١٣٦٧/١/٣	
٢- کومیتەی شارستانی بانە و هێزی ئاربەبا	١٣٦٧/١/٣	
٣- تەشکیلاتی فەرەنسی حیزبی دیموکراتی کوردستان	١٣٦٧/١/٥	هەیئەتی ئیجرائی و زۆربەی ئەندامانی تەشکیلات
کادر و پێشمەرگەکانی کۆمیسیۆنی کۆمەڵایەتی	١٣٦٧/١/١١	(نزیکەی ٩٠٪ کادرو پێشمەرگەکان)
٥- کادرو پێشمەرگەکانی فێرگەی سیاسی نیزامی	١٣٦٧/١/١١	٦٥٪ کادرو پێشمەرگەکان
٦- کادرەکانی بنکەی دەفتەری سیاسی	١٣٦٧/١/١٢	زۆربەی کادرەکانی بنکەی دەفتەری سیاسی
٧- کادر و پێشمەرگەکانی مەڵبەندی سێ سەنگ	١٣٦٧/١/١٢	بەشێکی بەرچاو لەکادر و بەرپرسانی نیزامی و زۆربەی پێشمەرگەکان
٨- شازدە کەس لەئەندامان و کادرەکانی کومیتەی شارستانی سەردەشت	١٣٦٧/١/١١	
٩- کومیتەی ئوتریش	١٣٦٧/١/١٢	زۆربەی ئەندامان
١٠- کۆڕی هونەری حیزبی دیموکراتی کوردستان	١٣٦٧/١/١٣	
١١- شەش کەس لەکادرەکانی بەشی پێشیمی سەرانسەری حیزب	١٣٦٧/١/١٥	
١٢- کادرەکانی کومیتەی شارستانی کرماشان	١٣٦٧/١/١٧	
١٣- بەشێك لەکادرەکانی ئینتشارات و تەبلیغات	١٣٦٧/١/٢٢	
١٤- عومەر شەریف زادە ئەندامی مشاوری کومیتەی ناوەندیو بەرپرسی مەڵبەندی یەکی حیزب	١٣٦٧/١/٣٠	
١٥- بەڕێوەبەرانی کۆڕی پەروەردە و فێرکردن و بەشی هەموەزیی مامۆستایان		
١٦- کومیتەی کاتی حیزبی دیموکرات لەسوێد	١٩٨٨/٤/١١	
١٧- بەشێك لەکادر و پێشمەرگەکانی کومیتەی شارستانی هەورامانو هێزی شاهو		

١٨- زۆربەی ئەندامان و کادرەکانی کومیتەی شارستانی دالاهۆ		
١٩- کاك هاشم کەریمی ئەندامی پێشووی دەفتەری سیاسی و کاك حسن ایوب زادە، (مامۆستا گۆران) ئەندامی جێگری کومیتەی ناوەندی پێشوو	٦٧/٢/١١	
٢٠- ئیوەی بەرپرسانی سیاسی نیزامی و فەرماندە هێزی کێلەشین و ژمارەیەك لەکادر و پێشمەرگەکان	١٣٦٧/٢/٢	
٢١- بەشێك لەکادر و پێشمەرگەکانی کومیتەی شارستانی ڕەبەت و هێزی زمزیران		
٢٢- زۆربەی ئەندامانی مەڵبەندی باکووری کوردستان و فەرماندەی هێزی ئاگری و ژمارەیەك لەکادر و پێشمەرگەکان.		
٢٣- ئەندامانو پێشمەرگە کەم ئەندامەکانی دانیشتووی شاری ڕانیە و کوردستانی عێراق.		
٢٤- بەشێك لە ئەندامانی حیزبی دیموکراتی کوردستان، دانیشتووی ئەڵمانی فیدراڵ.		
٢٥- زۆربەی ئەندامان و لایەنگرانی حیزب لەوڵاتی دانیمارك.		

ئەوەش چەند نموونەیە لە پشتیوانییەکان:

هاونیشتمانانی خۆشەویست[١]

هاوڕێیانی بەڕێز...

ئێمە کادر و پێشمەرگەکانی کومیتەی شارستانی مەهاباد و هێزی شەهید پێشەوا پشتیوانی خۆمان لەهەڵوێستی ڕەوا و بەجێی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران دەردەبڕین و هەروەها هەر دە خاڵی ئیعلامیەکە پەسەند دەکەین و پەیمان

١- ڕۆژنامەی کوردستان ژمارە/ ١٣٤ (چاپی ڕێبەرایەتیی شۆڕشگێڕ).

نوێ دەکەینەوە بۆ گەیشتن بەدروشمی حیزب: دیموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستان) بەوپەڕی تواناوە تێ بکۆشین.

بۆیە داوامان لەهەموو کومیتەکان و هێزەکانی حیزبی و کۆمەلانی خەڵکی کوردستان ئەوەیە کە بەدڵسۆزی و بەرپرسایەتییەوە پشتیوانی خۆیان لە رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بۆ جێبەجێ کردنی ریسالەتی مێژوویی حیزب دەرببڕن و هەرچی زیاتر فراکسیونی شەرفکەندی و قاسملوو تەریک بکەنەوە.

کومیتەی شارستانی مەهاباد و
هێزی شەهید پێشەوا
١٣٦٧/١/٣

وێنە بۆ: رێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران

خەڵکی خەباتگێڕی کوردستان:(٢)

ئەندامان، کادر و پێشمەرگە فیداکارەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، هاووڵاتییانی خاوەن هەست و نیشتمان پەروەر.

هەڵوێست گرتنی رێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لەبەرامبەر فراکسیۆنی خۆ سەپێن بەسەر حیزبدا، تەقینەوە و دژکردەوەی چەندین ساڵ خۆ خواردنەوە و تەحەمولی زۆر روانگەی تاکەکەسی و سەرەڕۆیی ئەو فراکسیۆنە بووە لەپێناوی راگرتنی یەکپارچەیی ریزەکانی حیزب لەبەرامبەر رێژیمی دژی گەلی کۆماری ئیسلامی دا. رەوتی کۆنگرە و ناڕەزایەتی بەدەنەی حیزب لەسەر بردنە پێشی ئەو رەوتە دژی دیموکراتیکە و بایەخ دانەنان بۆ بیروڕا و داوای کادر و پێشمەرگەکانی حیزب لەسەر گرتنەوەی کۆنگرەی نائاسایی لەلایەن رێبەرایەتی خۆ سەپێنەوە، ئەندامانی دڵسۆزی حیزبی لەبەرامبەر هەڵوێست گرتنی راستەوخۆ و روون دا دانا. دەربڕینی قەتعنامە و

٢- هەمان سەرچاوە.

داوای راستەوخۆی ئێمە بۆ گرتنەوەی کۆنگرەی نائاسایی، چ بەهۆی نوێنەرانمان لەناوەندی رێبەرایەتی دا، چ لەبەرامبەر نوێنەرانی ئەوان لەکۆبوونەوە بەرینەکانماندا. و بایەخ دانەنان و وەڵام نەدانەوەی لەلایەن ئەوانەوە، بەڵگەیەکی روونی ئەو ئیدیعایەیە. بۆیە ئێمە وەک کومیتەی شارستانی بانە و هێزی ئاربەبا، هەڵوێستی شۆڕشگێڕانە و بەجێی " رێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران" تەئید دەکەین و بەهەموو توانامانەوە پشتیوانی لێ دەکەین و لەسەر نێوەڕۆکی پێشەکی و خاڵەکانی ئەو بەیاننامەیە پێ دادەگرین و لەو رێبازەدا ئامادەی تێکۆشانین.

کومیتەی شارستانی بانە
هێزی ئاربەبا
١٣٦٧/١/٣

وێنە بۆ: رێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران.

خەڵکی خەباتگێڕی کوردستان:(٣)
هاونیشتمانە شۆڕشگێڕەکان:
رێکخراوە خەباتگێڕ و پێشکەوتن خوازەکان:

قەیرانی نێوخۆ و ئەوزاعی ئاڵۆزی ئەو دواییانەی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، کە بەتایبەت دوای پێک هاتنی کۆنگرە " کە گەیشتۆتە ئەوپەڕی خۆی، بوو بەهۆی ئەوە کە ژمارەیەکی زۆر لەکادرە شارەزاکانی رێبەرایەتی لەدەفتەری سیاسی و کومیتەی ناوەندی و هەروەها زۆربەی هەرە زۆری ئەو کادر و پێشمەرگە و ئەندامە وشیارانەی بە ئامانجی پیرۆزی گەلی کورد و هەموو گەلان ژێر دەست واتە خەبات دژی کۆنەپەرستی و ئیمپریالیزم و تێکۆشان بۆ رزگاری لەچەوسانەوە و ژێر دەستی وەفادارن، ریزەکانی خۆیان لەریزی فراکسیۆنی شەرەفکەندی و قاسملوو، کە نوێنەری خەتی راست ئاژویانە لەحیزب دابوو، جیا بکەنەوە و لە رێکەوتی ٦٧/١/١ دا وەک رێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزب هەڵوێستی خۆیان راگەیەنن هەر بۆیە بۆئاگاداریی جەماوەر رادەگەیەنین کە ئێمە زۆربەی ئەندامانی کومیتەی ئوتریش پشتیوانی خۆمان لەو کردەوە شۆڕشگێڕانەیە دەردەبڕین و هاوپێوەندی خۆمان لەگەڵ رێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران رادەگەیەنین.

٣- رۆژنامەی کوردستان ژمارە/ ١٣٤(چاپی رێبەرایەتیی شۆڕشگێڕ).

سلاو لە حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و ڕێبەرایەتییە شۆڕشگێڕەکەی هەرچی پتەوتربێ ریزەکانی هێزە شۆڕشگێڕ و پێشکەوتنخوازەکان مەرگ و نەمان بۆ کۆماری ئیسلامی ئێران بمرێ ئیمپریالیزمی جیهانی بەسەرۆکایەتی ئیمپریالیزمی ئەمریکا.

کومیتەی ئوتریش
١٣٦٧/١/١٢

هەروەها زۆربەی حیزب و ڕێکخراوە سیاسییە ئێرانییەکان لەپێوەندی لەگەڵ ئەم هەڵوێست گرتنەدا بۆچوونی خۆیان دەربڕی و لە ئۆرگانی خۆیان دا بڵاویان کردەوە. جێگای سەرنجە کە لە ڕوانگەی ئەوانەوە هەڵوێست گرتنی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ نەتەنیا بە خراپ نەزاندرا و مەحکوم نەکرا، بەڵکو بەنێوەرۆکی شۆڕشگێڕانەی ڕاگەیەندراو و هەنگاوی بەکردەوەی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بۆ گەیشتن بە ئامانجە دیاریکراوەکان لە ڕاگەیەندراوەکەدا لەگەڵ پێشوازی زۆربەی ڕێکخراوەکانی ئۆپۆزسیۆنی شۆڕشگێڕ ڕووبەڕوو بوو.

ئەو حیزب و ڕێکخراوانەی کە بڵاوکراوەکانیانمان بەدەست گەیشتووە و هەڵوێستی ئەو ڕێکخراوانەی تێدا چاپ کراوە بریتین لە:

١- ڕێکخراوی کوردستانی حیزبی کۆمۆنیستی ئێران کۆمەڵە - بڕیارنامە پەسەندکراوەکانی کۆنگرەی شەشەمی ڕێکخراوی کوردستانی حیزبی کۆمۆنیستی ئێران و کۆمەڵە.
٢- ڕێکخراوی موجاهیدینی خەلقی ئێران - بڵاوکراوەی ژمارە ١٣٣ی یەکیەتی ئەنجوومەنەکانی خوێندکارە موسڵمانەکان لەدەرەوەی وڵات.
٣- ڕێکخراوی کرێکارە شۆڕشگێڕەکانی ئێران (راه کارگر) - "راه کارگر" ژمارە/ ٥٠ی ئۆرگان.
٤- ڕێکخراوی چریکە فیداییەکانی خەلقی ئێران - (وتاری رادیۆیی دەنگی فیدایی ٦٨/١/٨).
٥- ڕێکخراوی چریکە فیداییەکانی خەلقی ئێران - پێڕەوی بەرنامە (هویت) "نبرد خلق" ژمارە/ ٤٦ی ئۆرگان.
٦- چریکە فیداییەکانی خەلقی ئێران - ڕاگەیەندراوی چریکە... ٦٧/١/٨.
٧- ڕێکخراوی ئازادیی کار (فیدایی) "کار" ژمارە/ ٤٦ی ئۆرگان.

٨- هەستەی (اقلیت) - "سوسیالیزم" ژمارە/٧ی ئۆرگان.
٩- ڕێکخراوی چریکە فیداییەکانی خەلقی ئێران (اقلیت) "کار"ی ژمارە/ ٢٢٠ی ئۆرگان.
١٠- ناوەندی ڕاگەیاندنی بیر و بڕوای شەریعەتی (کانون ابلاغ اندیشەهای شریعتی) ئیبلاغی ژمارە ٢٣ی ئۆرگان.
١١- یەکیەتی کۆمۆنیستەکانی ئێران (اتحادیه کمونیستهای ایران) - ڕاگەیەندراوی اتحادیه.... کومیتەی کوردستان.
١٢- چریکە فیداییەکانی خەلقی ئێران (ارتش رهایی بخش خلقهای ایران) ڕاگەیەندراوی چریکە.... ,٦٧/٢/٩.
١٣- حیزبی ڕەنجبەرانی ئیران - ڕەنجبر ژمارە/ ١١ی ئۆرگان.
١٤- ڕێکخراوی چریکە فیداییەکانی خەلقی ئێران - "کار"ی ژمارە ٢١٢ی ئۆرگان.
١٥- ڕێکخراوی فیداییانی خەلقی ئێران - فیدایی ژمارە ٤٧ی ئۆرگان.
١٦- ڕێکخراوی فیداییانی خەلقی ئێران (اکثریت) -"کار" ژمارە ٥١ی ئۆرگان.
١٧- حیزبی تودەی ئێران - "مردم" ژمارە ٢١٢ی ئۆرگانی....
١٨- بەرەی یەکگرتووی دیموکراتی کوردستان - ٢٧ی خاکە لێوەی ١٩٨٨.

ئەوەش چەند نموونە لە هەڵوێستی ڕێکخراوەکان:

١- هی ڕێکخراوی موجاهیدینی خەلقی ئێران

... ئەو کارە بۆ هاووڵاتییە چەوساوە کوردەکان گرینگییەکی تایبەتی هەیە، هەر بۆیە ئەو دەستەیە لە ئەندامانی دەفتەری سیاسی و کومیتەی ناوەندی و بەرپرسان و کادر و پێشمەرگەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران کە بە وەلانانی سیاسەتی خائینانە و وتوێژخوازانە ڕاپەڕیون، ئەگەر لەسەر ڕێگای خۆیان سوور بن و پێ لەسەر ئوسوڵی خەڵکی و شۆڕشگێڕانە داگرن، خزمەتێکی خەباتگێڕانەی گەورە بە خەڵکی دلێری کوردستان دەکەن و شێلگیر بوون لەو ڕێگایەدا بە مانای بەڕێوەبردنی ئەرکی سەرشان بەرامبەر بە هەموو ئەو پێشمەرگە شەهیدانەیە کە لە جەرەیانی شەڕ دەگەڵ جەللادەکانی ڕێژیم دا خوێنی پاکیان کێو و شارەکانی کوردستانیان ڕەنگاندووە.

(بڵاوکراوەی ژمارە ١٤٤ی یەکیەتی ئەنجوومەنەکانی خوێندکارە موسڵمانەکان لە دەرەوەی وڵات)

٢- رێکخراوی کرێکاره شۆڕشگێڕەکانی ئێران (راه کارگر):

راگەیەندراوی بڵاوکراوە لەلایەن ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانەوە، دوای کۆنگرەی هەشتەمی ئەو حیزبە نیشانەی یەکێک لە گرینگترین ئاڵوگۆڕی مێژوویی چل و چەند ساڵەی خەباتی خۆی و بەتایبەت مێژووی دوای راپەڕینی ڕێبەندانی ئەو حیزبەیە.

لە نێوان کۆنگرەی شەشەم تا هەشتەم دا سیاسەتە دیموکراتیبەکانی لاوازبوون، لادانی راست ئایدلۆژییانەی حیزبی ناوبراو لە هەموو حەوزەکان بەهێزبوو، وەلانان، پاڵاوتن و سەرکوت کردنی بالای شۆڕشگێڕ و لایەنگرەکانی هاتە گۆڕێ، بەکورتی حیزبی دیموکرات هەرچی زیاتر لە داب و سوننەتە شۆڕشگێڕانە و دیموکراتییانەی چل ساڵەی خۆی دوور خرایەوە. دوای کۆنگرەی هەشت مخالفانی دژ بە لایەنی دەسەڵاتدار لە راگەیەندراوێک دا هەڵوێستی خۆیان راگەیاند. ئەو راگەیەندراوە لە کۆمەڵە هەڵوێستێک پێک هاتووە کە دژی زنجیرە لادانێکی زاڵ بەسەر حیزبی دیموکرات دا راوەستاوە. لابردن و راست کردنەوەی ئەو چەشنە لادانانە کارێکە کە بێ گومان دەبێ لەلایەن کومونیستەکان و شۆڕشگێڕە رەسەنەکانی ئێرانەوە تەئیید بکرێ.

رۆژنامەی راه کارگر، ژمارە ٥٠، ئۆرگانی رێکخراوی راه کارگر

٣- رێکخراوی چریکە فیدایییەکانی خەڵقی ئێران:

ئەوەی کە لەو راگەیەندراوەدا وەک هەنگاوێکی موسبەت شیاوی تەئییدە هەوڵدان بۆ ئیسلاح کردنی سیاسەتەکانی حیزبی دیموکرات لەلایەن ئەو کەسانەوەیە کە راگەیەندراوەکەیان ئیمزا کردووە و ئەو هەوڵدانە دەتوانێ بەرەو کردنەوەی سیاسەتەکانی تا ئێستای حیزبی دیموکرات، لە خزمەتی هەوڵدان و پەرەسەندنی بزووتنەوەی گەلی کورد دابێ.

ئەوەی کە دەتوانێ وەک دەستەبەری وەدیهاتنی ئامانجە راگەیەندراوەکانی ئەو کەسانە بێ کە راگەیەندراوەکەیان ئیمزا کردووە و بە هەنگاوێکی سەرەتایی بەکردەوە بژمێردرێ، هەڵوێست گرتنێکی روون بە راشکاوی بۆ برانەوەی تێک هەڵچوونەکان بە هۆی چارەسەرییەکی دیموکراتییەوە.

رادیۆ دەنگی (فیدایی)
رێکەوتی ٦٧/١/٨

٤- رێکخراوی ئازادی کار (فیدایی):

بەهەر حاڵ ئێستا جیابوونەوە لە حیزبی دێموکرات بۆتە واقعیەتێکی عەینی و ئەو دوو هێزە کە لە مێژ ساڵ بوو لە حیزبی دیموکراتدا دژی رێژیمی کۆماری ئیسلامی خەباتیان دەکرد، لەیەکتر جیابوونەوە، هەروەک گوترا هۆیەکانی ئەسڵی ئەو جیاییە هێشتا بەتەواوی روون نەبۆتەوە، بەڵام نە هەر لە روانگەی کومونیستێکی شۆڕشگێڕەوە، بەڵکو بۆ هەر دیموکراتیکی شۆڕشگێڕیش کە توانیویەتی بە شێوەیەکی واقیعبینانە لەگەڵ مەسەلەکان رووبەڕوو بێ، قازانجی شۆڕش و گەل بکاتە مەعیاری قەزاوەتەکانی روونە کە پشت لە بزووتنەوەی گەل کردن، خۆ بەدەستەوە دان لە بەرامبەر کۆنەپەرستی دا بۆ هیچ کام لەو دوو جەریانە لە گۆڕێ دا نییە و جێگای هەردووکیان لە چوارچێوەی بزووتنەوەی میللی دیموکراتی گەلی کورد دایە. هەر چەشنە هەوڵدانێک بۆ حاشاکردن لەو واقعییەتە، یان رەتکردنەوەی مەوجوودییەتی حیزبی وان، هەنگاوێکی لادەرانە و دژی دیموکراتییە کە تەنیا خزمەت بە بەهێزکردنی ئاکامە مەنفییەکانی جیابوونەوە لە نێو کۆمەڵانی کورد و چاندنی تۆوی دوژمنایەتی، رقەبەرایەتی لە نێو هێزە پێشڕەوەکانی گەلی کورد دا دەکا.

دیارە داهاتوو، ماهییەتی ناکۆکییەکانی هەردووک هێز روون دەکاتەوە و، ئاکامەکانی لە بەرنامە و سیاسەتەکانی هەر کامیان دا دەردەخا.

بڵاوکراوەی کار، ژمارە ٦٤
ئۆرگانی رێکخراوی ئازادی کار (فیدایی)

دوایەش لەلایەن کاک بێهرووز کورد ئەحمەدی وێژەر و نووسەری پێشووی رادیۆ و ئینتشارات کە لەماوەی نێوان کۆنگرەی پێنجەم و شەشەمدا ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب بووە و ئێستا لە وڵاتی سوئید وەک پەنابەری سیاسی دەژی راگەیەندراوێک بڵاوکرایەوە و بۆچوونی خۆی لەو بارەوە دەربڕیبوو.

هەروەها لە رێکەوتی ١٩٨/٥/٢٠ دا کاک حەسەن هاشمی ئەندامی جێگری پێشووتری کۆمیتەی ناوەندی، کاک رەسوڵی پێشنماز ئەندامی پێشووتری دەفتەری سیاسی، کاک سەعید کوێستانی ئەندامی پێشووتری کۆمیتەی ناوەندی، کاک مەلا محەمەد خزری کادری پێشووی حیزب و کاک خالید عەزیزی کادری پێشووی بەشی

(تحقیق و ترجمە)ی حیزب کە لە سوئید وەک پەنابەر دەژین نامەیەکی سەرئاوەلایەیان بۆ ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران نارد و هێندێک نەزەر و پێشنیاریان تێدا گونجاندبوو.

نموونەی ئەوانە لە ڕۆژنامەکانی ژمارە ١-٢ و٣ی کوردستان دا چاپ کراوە

ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ لەهەموو بوارێک دا دەستی کرد بەتێکۆشانێکی چالاکانە و لەهەوڵی ئەوەدا بوو کە هەرچی زیاتر پرەنسیپە دیموکراتیکەکان جێگیر بکات بەڵام بەداخەوە لە ڕێکەوتی حەوتی خاکە لێوەی ١٣٦٧ واتە حەوتوویەک دوای هەڵوێست گرتنی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران ڕاگەیەندراوێکی بڵاوکردەوە کە ئەوە دەقەکەیەتی:

"ڕاگەیەندراوی کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران ":

ڕۆژی یەکی خاکەلێوەی ١٣٦٧ چەند کەس لەئەندامانی حیزب کە پاش کۆنگرەی هەشتەم هیچ چەشنە مەسئولیەتێکیان لەحیزب دانەماوە بەیانێکیان بەدژی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بڵاوکردۆتەوە و نیشانیان داوە کە ناتوانن لە ڕیزی حیزبی ئێمەدا بمێننەوە.

بەم بۆنەوە ڕادەگەیەندرێ کە ئەم چەند کەسەی خوارەوە بەهۆی لەژێر پێنانی پێڕەوی نێوخۆی حیزب لەو تاریخە ڕا هیچ پێوەندییەکیان بەحیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانەوە نەماوە و ئەندامی حیزب نین.

١- حەسەن ڕستگار
٢- حوسێن مدنی
٣- فەتاح کاویان
٤- نەبی قادری
٥- جەلیل گادانی
٦- سەدیق بابائی

٧- عوسمان ڕەحیمی
٨- ئەبوبەکر ڕاد
٩- عەلی کاشفپور
١٠- عصمت عبدی
١١- شاپور فیروزی
١٢- ئیرەج قادری
١٣- کەمال کەریمی
١٤- ڕەحیم محەمەد زادە
١٥- شاپور شجاعی فرد

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران

کۆمسیۆنی سیاسی نیزامی ١٣٦٧/١/٧

بەدوای ئەم ڕاگەیەندراوەدا لە ڕادیۆکەیانەوە وتارێکیان لەژێر سەردێڕی (ڕوون کردنەوە لەسەر ڕاگەیەندراوی کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامی) بڵاوکردەوە و بەشێوەیەکی زۆر توند و بەدوور لە هەر چەشنە پرەنسیپێکی دیموکراتیک و ئەخلاقی شۆڕشگێڕانە هێرشیان کردە سەر ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ و بەخاین، گێرەشێوێن، لادەر، بێکارە ئەنگەل و کلکی موجاهیدین و بەزیو- و دواتریش بەجاش موجاهید لەقەڵەم دران.[٤]

ئەم هێرش کردنە تەبلیغاتییە درێژەی کێشا و هەرەشە و گورەشە دەستی پێ کرد. بەپێچەوانەی سیاسەتی توندی (حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران) ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بەپێی ئوسوڵی دیموکراتیک تێکۆشانی سیاسی خۆی لەهەموو بوارێکدا بەشێوەی مەنتقی دەست پێکرد، چ بەهۆی ئۆرگانە تەبلیغاتییەکانەوە، چ لەدانیشتنەکانی لەگەڵ هێزە سیاسییەکان دا دەستی کرد بە ڕوون کردنەوەی سیاسەتەکانی خۆی و ڕەت کردنەوەی ئیدعاکانی دوژمنانەی لایەنی دی.

٤- شایانی باسە لە دانیشتنێکی هاوڕێیانی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ لەگەڵ ڕێکخراوی موجاهیدینی خەلقی ئێران پێش هەڵوێست گرتن بە پێچەوانەی هێندێک بۆچوونی چەوت و ناڕاست کە بیریان دەکردەوە ئەو هەڵوێست گرتنە لەوانی سەرچاوە گرتووە، موجاهیدین بەجیدی داوایان لەهاوڕێیانمان کردووە کە هەوڵ بدرێ لەجیابوونەوە خۆبپارێزین و جیابوونەوەیان بەقازانجی بزوتنەوەی سەرانسەری و کوردستان نەزانیوە. داوایان لە هاوڕێیان کردووە لەڕێگەی خەبات و دیالۆگی دەروون حیزبییەوە گیروگرفتەکان چارەسەر بکەن.

کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامی جگە لەو راگەیەندراوە و ئەو وتارە توند و تیژەی لەسەرەوە باسمان کرد بەخشنامەیەکی بۆ هەموو کومیتە شارستان و مەڵبەندەکانیان نارد کە لەودا بەشێوەیەکی غەیرە ئوسوڵی لەسەر حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ هەڵوێست گیرابوو و بە ئاشکرا ناوەڕۆکی شەڕخوازی و زۆرە ملی رێبەرایەتی ئەو بەشەی دیکەی حیزبی دەردەخست، ئەمەش دەقی بەخشنامەکە:

" رێنوێنی کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامی بۆ کومیتە شارستان و مەڵبەندەکان"

١- ئەو ١٥ کەسەی نووسراوەیان ئیمزا کردووە بەخائین بەحیزب و گەل و جاش دەناسرێن و هەروەک خائین و جاش رەفتاریان لەگەڵ دەکرێ.

٢- ئەو ١٥ کەسە و هەموو ئەو کەسانەی لەگەڵیان کەوتوون و تەبلیغ بۆ لادەران دەکەن نابێ لەهیچ بنکەیەکی حیزبی رێگا بدرێن.

٣- کادر و پێشمەرگە و لایەنگرانی حیزب لەهەر جێگایەک تووشی لادەران بن، دەبێ بایکۆتیان بکەن و خەڵکی کوردستانی ئێران و عیراقیان لی هان بدەن ئەوانیش بایکۆتیان بکەن.

٤- کادر و پێشمەرگەی هەڵخەڵەتاو هان بدەین کە بگەڕێنەوە و ئەگەر پەشیمان بوونەوە و صادقانە هاتنەوە پێویستە بەباوەشی ئاواڵە وەربگیرێنەوە.

٥- ئەو کەسانەی هەتا ئێستا لەگەڵ دەستەی لادەر بوون، بەڵام لەنێو بنکەکانی حیزب دا ماونەتەوە، ئەگەر دەستەی لادەر بەخائین و جاش دەزانن و مەحکومیان دەکەن، دەتوانن بمێننەوە، ئەگەر هەر کەس بەرواڵەت ئەم دەستەیە مەحکوم بکا، بەڵام بەکردەوە تەبلیغاتی بۆ بکا یا کاری بۆ بکا وەک جاسوس دەناسرێ و وەک جاسوسیش رەفتاری لەگەڵ دەکرێ.

٦- بەرپرسانی کومیتەی شارستان و مەڵبەندەکان کۆبوونەوەی شارستان و مەڵبەندەکان پێک دێنن و لەم کۆبوونەوانەدا:

الف: دەستەی لادەر و خائین بەحیزب و گەل و جاش مەحکوم دەکەن.

ب: پشتیوانی خۆیان لەبەڕێوەبەریی هەڵبژێراوی کۆنگرەی هەشتەم دەردەبڕن و ئەم بڕیارە دەنێرین بۆ رادیۆ دەنگی کوردستان.

ج: کومیتەی شارستان و مەڵبەندەکان لیستی تەواوی ئەو کەسانە کە رۆیشتوون دەنێرن بۆ کۆمسیۆنی سیاسی نیزامی.

لەم لیستەدا دەبێ رۆژی رۆیشتن و مەسئولیەتی هەموو ئەو کەسانە دیاری بکرێ و

ئەگەر دارایی حیزبیشیان بردووە دەبێ ئیشارەی پێ بکرێ. ئەم لیستە تا رۆژی پازدەی خاکەلیوە دەبێ بگاتە کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامی.

کۆمسیۆنی سیاسی نیزامی

بەپێچەوانەی ئەوبۆچوونە دوور لەمەنتق و توندوتیژانە ئێمە خەریکی هەوڵدانی خۆمان بۆ پتەوکردنی ریزەکانی حیزب لەلایەک و پێکهێنانی تەفاهوم دەگەڵ هێزەکانی دیکەی ئۆپۆزسیۆنی ئێرانی و کوردستانی لەلایەکی دیکە بووین. بەتایبەتی کە یەکێک لەخاڵە گرنگەکانی راگەیەندراوی دە ماددەیی لابردنی ئاڵۆزی لەنێو حیزب و رێکخراوەکانی بەشدار لە جولانەوەی سەرانسەری و کوردستان دا بوو بۆ بەجێ گەیاندنی ئەم سیاسەتە دروست و ئوسوڵییە و بەلەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە شەڕی چەند ساڵەی حیزب و کۆمەڵە زیانێکی گەورەی بە شۆڕش گەیاندووە و هەر دوژمن سوودی لی بردووە، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ لە کۆبوونەوەی خۆی دا پاش باسێکی دوورودرێژ بڕیاری لەسەر تەواو کردنی ئەو شەڕە دا، لەسەر ئەو بنەمایە رۆژی ٣٠ی خاکەلێوەی ١٣٦٧ حیزبی دیموکراتی کوردستان، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ لە راگەیەندراوێک دا بەشێوەی یەک لایەنە ئاگربەسی لەگەڵ کۆمەڵە راگەیاند کە ئەمەش دەقەکەیەتی:

(راگەیاندنی ئاگربەسی یەک لایەنە سەبارەت بەشەڕی نێوان کۆمەڵە و حیزب[٥])

هاونیشتمانە بەڕێزەکان

گەلی خەباتگێڕی کورد

حیزب و رێکخراوە شۆڕشگێڕەکانی ئێرانی

ئەندامانی کادر و پێشمەرگە قارەمانەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران. بەهەست کردن بە بەرپرسیاریەتی لە بەرانبەر گەلی ستەم لێکراوی کورد و هەموو گەلانی ئێران دا و بەسەرنج دان بەم راستییە کە تێک هەڵچوونی چەکدارانەی نێوان کۆمەڵە و حیزبی ئێمە لەچەند ساڵی رابردوودا زیانێکی زۆری بۆ بزووتنەوەی میللی دیموکراتیکی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران هەبووە، هەروەها بەمەبەستی بەڕێوەبردنی بەشێک

٥- رۆژنامەی کوردستان، ژمارە/ ١٣٤، واتە یەکەم ژمارەی دەرچوو لەلایەن ح. د. ک. ر. ش. دوایە ژمارەکان چاک کران و بەکردەوەش دەورەیەکی تازەمان دەست پێ کرد.

لەنێوەڕۆکی ماددەی پێنجەمی ڕاگەیەندراوی دە ماددەیی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران کە لە ڕێکەوتی ۱۳٦۷/۱/۱ دا بڵاوکرایەوە، بۆ هەرچی بەهێزترکردن و بەرەو پێشتر بردنی ئەم بزوتنەوەیە، لە ڕێکەوتی ۱۳٦۷/۲/۱ ەوە بەشێوەی یەک لایەنە ئاگربەس ڕادەگەیەنین.

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
۱۳٦۷/۱/۳۰

ئەو کارە بووە مایەی دڵخۆشی خەڵک بەتایبەتی کۆمەڵە کە پێشوازییەکی باشی لە مەسەلەکە کرد و جگە لەوەی وەڵامی موسبەتی بە ڕاگەیەندراوی ئێمە داوە دەگەڵ لایەنەکەی دیکەی حیزبیش ئاگربەسی ڕاگەیاند. بەداخەوە ئەوان نە تەنیا قەبووڵیان نەکرد، بەڵکو بەرانبەر بە کۆمەڵەش هەڕەشەیان دەست پێ کردەوە، دوو سێ ساڵ دواتریش شەڕ و کێشەکەیان هەر بەردەوام بوو. لەو ماوەش دا هەموو کات ئێمەیان بەوە تاوانبار دەکرد کە خوێنی شەهیدانمان بە کۆمەڵە هەرزان فرۆش کردووە !!

شەڕ و دووبەرەکایەتی توندتر دەبوو، مەودانەدان بەشەڕ پێ فرۆشتنی باڵی ناسراو بە ح. د. ک. ا بەڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ زەق کردنەوەی زیانەکانی شەڕی نێو خۆیی و هەوڵ و تێکۆشانەکانی لەم بوارەدا لەلایەک بووە هۆی سەلماندنی دروست و ئوسوڵی بوونی سیاسەتەکانی سەبارەت بەباوەڕ بەدیموکراسی و پلورالیزمی سیاسی بەتایبەت پێ داگرتن لەسەر ئەوە کە خەبات دژی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران ئەرکی هەموو کەسێکی دڵسۆز و شۆڕشگێڕ و هەموو لایەنێکی سیاسی خەباتگێڕە و کوردستان شوێنی ئەو خەباتە ڕەوایەیە بۆ هەموان، و لەلایەکی دیکەوە بووە هۆی پێکهاتنی پێوەندی دۆستانە لەسەر ئەساسی مافی بەرانبەر و ڕێزگرتنی دوو لایەنەی نێوان حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ و زۆربەی هێز و کەسایەتییە شۆڕشگێڕ و خەباتکارەکان.

لەو سەردەمەدا زۆر ڕاگەیەندراو و نامیلکە بۆ وەڵام دانەوە بەهەڕەشە و گوڕەشەکانی ئەوان وێڕای وتارە ڕادیۆییەکانی دەنگی کوردستانی ئێران " سەبارەت بەدژایەتی لەگەڵ شەڕی براکوژی و پێویست بوونی تەفاهوم و تەنانەت دۆستایەتی و هاوکاری نێوان هەموو هێزە خەباتگێڕ و دیموکراتەکان لەلایەن ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕەوە بڵاوکرایەوە.

سەرەڕای ئەو هەموو تێکۆشانە لەبواری پێوەندی لەگەڵ هێزە سیاسییەکانی دیکە،

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ دەستی دایە ڕێکخستنی ڕیزەکانی خۆی. هەرچەند بواری مالی حیزب لاوازبوو بەڵام لەبواری تەبلیغی و چاپەمەنییەوە جیا لە چاپ و بڵاوکردنەوەی ڕۆژنامەی کوردستان، گۆڤاری سیاسی ئەدەبی٢٦ی سەرماوەز[٦] وەک گۆڤارێکی وەرزی و زۆر نامیلکەی جۆراوجۆری دیکە دەردەچوو.

بەزەحمەتێکی زۆر دەزگای ڕادیۆمان وەدەست هێنا و ڕۆژی یەکی مانگی مایس یا یەکی ئەیار ڕۆژی جیهانی کرێکار واتە ڕێکەوتی یازدەی بانەمەری ۱۳٦۷ چل ڕۆژ دوای هەڵوێست گرتن دەستی بەکارکرد و لەژێر ناوی ڕادیۆ دەنگی کوردستانی ئێران بەرنامەی بڵاوکردەوە.

لەسەر ئەو بنەمایە پڕ لەئیمان و برایەتییە و بڕوای قووڵ بەدرێژەدانی خەبات، بەپێچەوانەی بۆچوونی ئەوانەی بە بەزیوو تەزبویان لەقەڵەم دەدایین حیزبەکەمان، دەستی کردەوە بە ڕێکخستنی هێز و کومیتە شارستانەکان و باقی ئۆرگانەکانی حیزبی. بۆ ڕاکێشانی سەرنجی ئەوانەی کە بەدەلیلی ناڕازی بوون یا هەر هۆیەکی دیکە پێشتر دەستیان لەکاری حیزبی کێشابووە، لە کوردستانی عیراق یا هەندەران دانیشتبوون و هەر کام بەگوێرەی توانای خۆیان کاریان لە دەست دەهات و دەیانتوانی خزمەت بەجولانەوە بکەن لەسەر بڕیاری ڕێبەرایەتی لە ڕێکەوتی یازدەی جۆزەردانی ٦٧ ڕاگەیەندراوێک بڵاوکرایەوە کە ئەمەش دەقەکەیەتی:

ڕاگەیەندراو [٧]

بۆ بەڕێوەبردنی بەندی نۆهەم لەبەیاننامەی دە ماددەیی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ کە لە ڕۆژی یەکەمی خاکەلیوەی ساڵی شەست و حەوتدا بڵاوکرایەوە، هەموو ئەو کادر و ئەندام و پێشمەرگانەی کە بەپێچەوانەی ئوسوڵی پەسەندکراو لە ئەساسنامەدا و بەپێی سیاسەتی چەوتی فراکسیۆنی شەرفکەندی قاسملۆ، بەدەلیلی بیروبۆچوونی سیاسی و (عقیدتی)یان بۆ تۆڵە ئەستاندنەوە، بەناحەق وەلانراون و لە ئاکام دا لەحیزب دەرکراون، یا دڵساردکراون و دانیشتوون، هەموو مافەکانی حیزبییان پێ دەدرێتەوە. ئەو کەسانە ئەگەر

٦- ئەم گۆڤارە پێشتر لەلایەن حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانەوە بڵاو دەبۆوە، دوای هەڵوێست گرتنی ڕێبەرایەتی بەهۆی کەم بوونەوەی کادر وازیان لی هێنا.

٧- ڕۆژنامەی کوردستان ژمارە١٣٤ئۆرگانی کۆمیتەی ناوەندی دەورەی سێهەم جۆزەردانی ١٣٦٧.

ئامـادەبوونی خـۆیان بەیەکـێک لە ئۆرگـانەکـانی حـیـزب رابگەیەنن، پاش لێکۆڵینەوەی پێویست و لەبەرچاوگرتنی وەزعیەتیان لەلایەن ئەو ئۆرگانەی کە پێوەندی بەو کارەوە هەیە و پاش تەئیـدی بەشی تەشکیلاتی ناوەندی دەبنەوە ئەندامی حیـزب، بۆ ئاگـاداریی زیاتر رادەگـەیەنین: هەمـوو ئەو کـەسانەی کـە دەکـەونە بەر حـوکمی ئەو بەندەی کـە ناومـان برد مـافـەکـانـیـان دەدرێتـەوە و بەمـەرجـێک پلەی تەشکـیلاتیـیـان پێ دەدرێتـەوە کـە پاش گەڕانەوەیان بۆ حیزب ئامادەبن لەیەکێک لەکومیتە شارستانەکان یان یەکێک لەهێزەکانی پێشمەرگە یان بەپێی پێـویست لەیەکـێک لە کومـیـتـەکانی دەرەوەی وڵات یان ئۆرگـانی ناوەندیی حیزب دا کاربکەن.

دیارە هەروەکـو لەبەنـدی نۆی بەیاننامـەی دە مـاددەیی دا گـوتراوە، ئەو کـەسـانەی کـە خیانـەت یان جینایەتیان کردووە یان بەتاوانی دزی و فـەسادی ئەخلاقی لەحیزب دەرکراون ناتوانن بگەڕێنەوە نێو ریزەکانی حیزب.

هەروەها رێبـەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کـوردسـتـانی ئێران لەهەمـوو لاوە تێکۆشەر و شۆڕشگێڕەکان، چ ئەو کەسانەی کە لەنێوخۆی وڵات دان و چ ئەو کەسانەی کە بەنـاچار چوونـەتە وڵاتـانی دەرەوە داوادەکـا بۆ بەهێـزتر کـردنی هەرچی زیـاتری بزوتنەوەی مـیللی و دیموکـراتی گـەلی کورد و بزوتنەوەی سـەرانسـەری ئێـران، ئەرکی شـۆڕشگێـڕانەی خـۆیان بەرێوەبەرن و بێنە نێـو ریزەکـانی خـەباتگێـڕانی رێگای ئازادی و دیموکـراسی لە کوردستانی ئێران دا و لەخەبات دژی رێژیمی کۆنەپەرست و دژی گەلی کۆماری ئیسلامی ئێران دا، یارمەتی پێشمەرگە قارەمانەکانی گەلی کورد بدەن.

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
١٣٦٧/٣/١١

رێبـەرایەتی شۆڕشگێڕ یەک دوو مـانگی دوای هەڵوێست گـرتن یەکێک لەکـارەکـانی بریتی بوو لە چارەسـەرکردنی گـیروگرفتـەکانی تەداروکـاتی و شـوێنی ژیان و دابین کـردنی پێـویسـتـیـیـەکـانی ژیانی ئەو ئەندام و کـادر و پێـشـمـەرگـانە کـە لەهەڵوێست گـرتنەکـە پشـتیوانییـان کردبوو. هەروەها رێکخستنی ئۆرگانەکانی حیزب و شی کردنەوەی سیاسەت و هەڵوێسـتـەکـانی رێبـەرایەتی کـە لەدەخاڵی بەیاننامـەکـەدا هاتبـوون. دیارە رێبـەرایەتی ئەرکی پێکهێنانی کۆنگرە یا کۆنفرانسێکیشی خستبووە بەر راوێژ و بەرنامەی کاری خۆی هێندێک لە ئەندامانی رێبەرایەتی و بەشێک لەکادر و پێشمەرگەکانی حیزب خوازیاری

پێک هاتنی کـۆنگرە بوون و بەشـێک داوای بەسـتنی کـۆنفـرانسـیـان دەکـرد. دەلیلی خـوازیارانی پێک هاتنی کـۆنگرە ئەوەبوو کـە پێش هەڵوێست گـرتن زۆربەی ئەندامـانی حیزب داوای گرتنی کۆنگرەی نائاساییان کردووە، لەبەر ئەوە پێویستە کۆنگرە پێک بێ. بەشەکەی دیکە دەیانگوت کۆنفرانس بەپێچەوانەی کۆنگرە هاسانتر دەگیرێ و دەشتوانێ ئەو سەلاحیەتەی کە کۆنگرە هەیەتی بیبێ.

ساغ بوونەوە لەسەر ئەو مەسەلەیە داندرا بۆ دوای گرتنی کۆنفرانسی ئۆرگانەکان، کە پاشان زۆرایەتییەکی بەرچاو لە ئەندامان، کادر و پێشمەرگەکانی حیزب لەبڕیارنامەکانی خـۆیاندا داوای گـرتنی کـۆنفـرانسـیـان کـرد هەر ئەوەش بوو بەبڕیار. وەدی هێنانی ئەو ویستەش هەر نیشاندەری بۆچوونی دیموکراتیکی رێبەرایەتی بوو.

پاش بەباس دانانی سیـاسـەتی پێشنیـارکراوی رێبـەرایەتی شـۆڕشگێـڕ لەناو کـادر و پێشـمـەرگە و هەمـوو ئۆرگـانەکـان، کۆنفـرانسی ئۆرگـانەکـان بەرێک و پێکی گـیـرا و لەگەڵ پشتیوانی دووبارە لەهەموو کۆنفرانسەکان دا لەسیاسەتی ئوسوڵی و رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ و دانی پێشنیارە تازەکانیان و نووسین و ناردنی بڕیارنامەکانیان بۆ کومیتەی ئامادە کردن و ساغ بوونەوەی هەمـوو لایەک لەسەر پێویستی گرتنی کۆنفرانسی چوارەمی حیـزبی دیموکراتی کوردسـتـانی ئێـران لە رۆژەکـانی هەشتـەم تا سـێزدەهەمی پوشپـەڕی ١٣٦٧ دا بەبەشداری ١١٣ کـەس لەنوێنـەرانی کـومـیـتـە شـارسـتـانـەکـان، هێـزەکـانی پێـشـمـەرگـە نوێنـەرانی هەڵبـژێردراوی کـادرەکـانی بنکەی ناوەندی حـیـزب، نوێنەرانی هەڵبـژێدراوی ئەنـدامـانی دانیشتووی حیزب لە شارەکانی کوردستـانی عـیراق، لە شاری رانیـەی کوردستـانی عـیراق پێک هات. وەبیـر خـوێنەرانی بەڕێز دێنینەوە کـە کـۆنفـرانسـەکـانی یەکـەم و دووهەم و سێهـەمـیش لە سـاڵەکانی ١٣٣٤ و ١٣٣٨ و ١٣٥٠دا هەر بەمەبەستی چارەسـەرکـردنی کێشە نێوخۆیەکانی حیزب پێک هاتوون و کەڵکی پێویستیان لی وەرگیراوە.

کـاری رەسمی کـۆنفـرانس سـەعـاتی ٩ی بەیانی رۆژی هەشـتی پوشپـەڕ بە پەیامـێکی کـورتی بەتەمەنترین ئەندامی حیـزب خوالێخـۆشبـوو عـەولای مام سەعـید کە وەک تەنیا مـیـوانی کـۆنفـرانس بەشـداری کـردبوو دەسـتی پێ کـرد بەدوای ئەودا راپۆرتی سیـاسی رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بە کۆنفرانس پێشکەش کرا.

ئەم کـۆنفـرانسـە لەجـەوێکی تەواو دیموکـراتیـکدا بەرێوەچووە ئاکـامـەکـانی شـەش رۆژ کاری کۆنفرانس بریتی بوون لە:

پێداگرتن لەسەر خەباتی چەکدارانە دژی رێژیمی کۆماری ئیسلامی، پێداگرتن لەسەر

هەوڵ و تێکۆشـان بۆ هاوکاری لەگەڵ هێزە پێشکەوتنخوازەکانی ئۆپۆزسیـۆن، پێداگرتن لەسەر پاراستنی ئەسڵی سانترالیزمی دیموکراتیک لەحیزبدا.

هەروەها لەبەرچاوگرتنی حەق و مافەکانی ئەندامان بۆ دەربڕینی بیروباوەڕ و ڕەخنە و هەڵبژاردن و هەڵبژیران، ڕاست کردنەوەی ئەو خالانەی بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆ کە لەلایەن دەسەڵاتدارانی بەشەکەی دیکەی حیزب دەستکاری کرابوون تەئکیدیان لەسەر کرا.

هەڵبژاردنی ئەندامانی کومیتەی ناوەندی و جێگرەکانیش یەکێک لە ئەرکەکانی کۆنفرانس بوو. بڕیارنامەیەکی سیزدە خاڵیش لەکۆتایی کۆنفرانس لەلایەن بەشدارانی کۆنفرانس پەسەند کرا. لەسەر نێوی حیزبیش بەتێکڕای دەنگ ناوی داندراویان پەسەند کردەوە.

لە ژێرەوە چەند بەشی کورت و گرنگ لە ڕاپۆرتی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ، بڕیارنامەی پەسەند کراوی کۆنفرانس و لیستی ئەندامان و جێگرەکانی کومیتەی ناوەندی، هەڵبژێردراوی کۆنفرانسی چوارەم دەکەوێتە بەرچاوتان.

لە پێشەکی ڕاپۆرت دا سەبارەت بەپشتیوانی کۆمەلانی حیزبی و ڕێکخراوە خەباتگێڕەکان لە ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ هاتووە کە[٨] "پشتیوانی کۆمەلانی حیزبی و تەئییدکردنی حەرەکەتی شۆڕشگێڕانەی ئێمە لەلایەن زۆربەی نزیک بەتەواوی ڕێکخراوە سیاسییەکان بەتایبەت لەو بارەوە زۆر گرینگە کە دوای بڵاوبوونەوەی هەڵوێستی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ، لایەنی دیکە لە ڕاگەیەندراوێک دا داوای لە خەڵکی کوردستان، کادر و پێشمەرگەکان و کۆمەلانی حیزبی کرد کە ئەو ڕێبەرایەتییە بایکوت بکەن. بەڵام بەکردەوە هەموو شتێک بەپێچەوانەی چاوەڕوانی ئەوان کەوت، چونکە نەک هەر ڕێکخراوە سیاسییەکان و کۆمەلانی حیزبی ئێمەیان بایکوت نەکرد، بەڵکو بەهۆی ئوسوولی بوونی هەڵوێستەکانی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بەشێوەی جۆراوجۆر یارمەتییان کردین و پێوەندی خۆیان لەگەڵ حیزب زیاتر پەرە پێدا.

سەبارەت بەوەزعی نێو نەتەوەیی لە بەشێک دا هاتووە کە[٩] (لەحالێک دا ئاگری شەڕە ڕزگاریخوازە نەتەوایەتییەکان لەزۆر بەشی ئەم جیهانەدا بڵێسەی بەرز دەبێتەوە و لەحالێکدا کە دوو وڵاتی هەرە بەهێزی جیهان بە گەورەترین قۆرخانەی چەکی ئەتۆمییەوە لەبەرامبەر یەکتردا ڕاوەستاون و مەترسی شەڕی ئەتۆمی هەڕەشە لەخەڵکی جیهان دەکا، چاوپێکەوتنی ڕێگان، سەرۆک کۆماری ئەمریکا و گۆرباچۆف، سکرتێری گشتیی حیزبی

٨- بەڵگەنامەکانی کۆنفرانسی چوارەمی ح. د. ک ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ.

٩- بەڵگەکانی کۆنفرانسی چوارەمی ح. د. ک. ا. ر.

کۆمۆنیستی یەکیەتیی سۆڤیەت لەمۆسکۆ دەتوانێ سەرەتایەکی باش بێ بۆ لەنێو بردنی چەکی ئەتۆمی، لابردنی شەڕی هەستەیی و وەدی هاتنی ئاشتی لە ڕادەی جیهانیدا... و کەم بوونەوەی ئاڵۆزبوونیش لەپێوەندییەکانی ئەم دوو وڵاتەدا دەتوانێ شەپۆلی نوێی دێموکراسی لە وڵاتانی سوسیالیستیدا زۆر بەهێز بکا.

لە ڕاپۆرت دا سەبارەت بەوەزعی ئێران بەم جۆرە نەتیجە گیری کراوە[١٠]:

لە هەلومەرجێکی ئەوتۆدا کە ڕێژیمی ویلایەتی فەقیە لەتەواوی بوارەکانی ژیانی خۆیدا لەگەڵ بن بەست و قەیرانی مەرگ هەمیشە ڕووبەڕوو بووە و لەحالێک دا کە ڕق و بێزاری کۆمەلانی ملیۆنی گەلانی ئێران لەم ڕێژیمە بەو پەڕی خۆی گەیشتووە، یەکیەتیی بە کردەوەی هەموو هێزە خەباتگێڕ و شۆڕشگێڕەکان بۆ ڕووخاندنی ڕێژیمی سەدەکانی نێوەڕاستی کۆماری ئیسلامی و هێنانە سەرکاری ڕێژیمێکی دێموکراتی پێویستیەکی بێ ئەم لا و ئەولایە.

لە ڕاپۆرت دا سەبارەت بەوەزعی کوردستان هاتووە کە:

بێ گومان چارەنووسی گەلی کورد لەهەر بەشێکی کوردستان بەهیچ جۆر لەچارەنووسی باقی گەلان و خەڵکەکانی دانیشتووی هەر کام لەو وڵاتانە جیاواز نییە. هەر بۆیەش خەبات لە ڕێگای وەدەست هێنانی مافی نەتەوایەتیی گەلی کورد دەبێ بەهاوپێوەندی لەگەڵ گەلانی دیکەی ئەو وڵاتانە بەڕێوەبچێ. گەلی کورد دەتوانێ بەدابین کردنی مافی نەتەوایەتی خۆی بەشێوەی خودموختاری لە یارمەتی زانستی و ئابووری گەلانی برای خۆی و هەروەها لە پشتیوانی ئەوان بەهرەمەندبێ.

چارەسەرکردنی مەسەلەی کورد لەهەر کام لە بەشەکانی کوردستان ئەگەر دابین کردنی مافی ڕەوای ئەم گەلەی لەگەڵ بێ، بەقازانجی ئەو وڵاتەش دەبێ. چونکە وەدی هاتنی ئەم مەسەلەیە بارێکی قورس لەسەرشانی دەوڵەتەکەش لادەباو عەلاقە و دڵبەندی خەڵکی کوردستانیش بەپتەوکردنی هەرچی زیاتری پێوەندی لەگەڵ نەتەوەی فەرمانڕەوا و گەلانی دیکەی وڵاتەکەش بەهێزتر دەکا:

بڕیارنامەی کۆنفرانسی چوارەمی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ[١١]

١- ڕاپۆرتی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بۆ کۆنفرانس بەتێکڕای دەنگ پەسەندکرا.

١٠- هەمان سەرچاوە.

١١- ڕۆژنامەی کوردستان ژمارە/١ دەورەی سێهەم پوشپەڕی ١٣٦٧ .

٢- دەگەڵ تەئیدی راگەیەندراوی دە ماددەیی رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ، داوا لە رێبەرایەتی داهاتوو دەکەین بۆ بەجێ گەیاندنی زیاتری خاڵەکانی راگەیەندراو تێ بکۆشێ.

٣- بەلەبەرچاوگرتنی هەل و مەرجی گشتی لەئێران و لاوازیی رۆژ لەرۆژ زیاتری رێژیم لەهەموو بوارەکانی ئابووری سیاسی و نیزامی وێرای بەهێزتر کردنی خەباتی چەکدارانە بە دژی رێژیم، پتەوکردنی تەشکیلاتێکی شۆڕشگێڕانە کە وەڵامدەری ئەم هەل و مەرجە بێ پێویستییەکی بنەڕەتییە. بۆیە کۆنفرانس داوا دەکا، رێبەرایەتی هەڵبژێردراوی کۆنفرانس گرنگییەکی تەواو بدا بەتەشکیلات کە بتوانێ ئەرکەکانی خۆی لەهەموو کات و بوارێکدا بەتەواوی بەڕێوەبەرێ هەروەها کۆنفرانس رای دەربڕی کە پێویستە بەشی پەروەردە واتە (ئاموزش) لە پاڵ بەشی تەشکیلات بۆ پەروەردە کردنی کادر و پێشمەرگە و بەشی نهێنی تەشکیلات دابمەزرێ.

٤- بۆ پێگەیاندن و پەروەردەکردنی ژنان و لاوان لەنێو ریزەکانی پێشمەرگەدا کەمتەرخەمی زۆر کراوە. داوا دەکەین بەڕێوەبەری حیزب بۆ ئەو مەبەستە گرینگە بەرنامەی دروست و عەمەلی بۆ داهاتوو هەبێ.

٥- کۆنفرانس بڕیاری خائینانەی شەڕی برا کوژی فراکسیۆنی شەرفکەندی- قاسملوو مەحکوم دەکا و داوا دەکا رێبەرایەتیی داهاتوو هەموو هەوڵ و تێکۆشانی خۆی لەدەرەوە و ناوەوەی وڵات بەکاربێنێ بۆ پێشگیری لەشەڕ، لەهەمان کاتدا کۆنفرانس رادەگەیەنێ بەرپرسیاریەتی هەر چەشنە رووداوێکی دڵتەزێن لەئەستۆی سەرانی فراکسیۆن و بەڕێوەبەرانیەتی و لەبەرامبەر مێژوو و گەلی کورد دا بەرپرسن.

٦- رێبەرایەتی داهاتووی حیزب پێویستە بەهاوکاری هەموو کادر و پێشمەرگەکان بەشێوەیەکی گونجاو هەوڵ بدا ئەو کادر و پێشمەرگانەی کە لەوڵا ماونەوە لەسەر سیاسەتە چەوتەکانی فراکسیۆن روون بکاتەوە و داوایان لی بکا بگەڕێنەوە نێو ریزی حیزبی دیموکراتی کوردستان، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ.

٧- کۆنفرانس راگەیاندنی ئاگربەسی یەک لایەنەی رێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکرات لەگەڵ کۆمەڵە پەسەند دەکا و بە هەنگاوێکی دروست و بەقازانجی جوولانەوەی میللی دیموکراتیکی گەلی کوردی دەزانێ.

٨- کۆنفرانس لەهەل و مەرجی ئێستادا ئیمکانی پێک هاتنی بەرەیەکی دیموکراتی دژی ئیمپریالیستی نابینێ، بۆیە حیزبی دیموکراتی کوردستان کە بۆ وەدەست هێنانی دیموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستان خەبات دەکا، دەبێ تێبکۆشێ هەتا

پێک هاتنی زەمینەی بەرە دەگەڵ هەموو ئەو هێزانەی کە بۆ رووخاندنی رێژیمی کۆماری ئیسلامی و هێنانە سەرکاری رێژیمێکی دیموکراتی خەبات دەکەن، هاوکاری و یەکیەتی بەکردەوەی هەبێ.

٩- کۆنفرانس شەڕی کۆنەپەرستانەی ئێران و عێراق مەحکوم دەکا و رێژیمی کۆماری ئیسلامی بە بەرپرسی درێژەدانی ئەم شەڕە وێرانکەرە دەزانێ، هەروەها کۆنفرانس لە تێکۆشانی نێو نەتەوەیی و بڕیارنامەی ژمارە (٥٩٨)ی ئەنجوومەنی ئاسایش سەبارەت بەکۆتایی پێ هێنانی ئەم شەڕە پشتیوانی دەکا.

١٠- کۆنفرانس پشتیوانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ و گەلی کورد لە کوردستانی ئێران لە راپەڕینی گەلی فەلەستین لەخاکی داگیرکراو و جولانەوەی ئەم گەلە لە رێبەرایەتی رێکخراوی رزگاریخوازی فەلەستین رادەگەیەنێ و کردەوەی سەرکوتکەرانەی رێژیمی ئیسرائیل بەتوندی مەحکوم دەکا.

١١- کۆنفرانس بە رێبەرایەتی داهاتووی حیزبی ئەسپارد بۆ ناساندنی جولانەوەی میللی دیموکراتی گەلی کورد بەگەلانی جیهان و راکێشانی سەرنج و پشتیوانی بیروڕای گشتی لەدەرەوەی وڵات بەپێی ئیمکان هەنگاو هەڵێنێ.

١٢- کۆنفرانس بەتێکڕای دەنگ بۆ هەنگاوی مێژوویی و تێکۆشانی تا ئێستای رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ رێزدادەنێ و درێژەدانی ئەم سیاسەتە دروستە بە رێبەرایەتی داهاتوو دەسپێرێ.

١٣- کۆنفرانس لەسەر بەڕێوەچوونی حیزب بەشێوەی سانترالیزمی دیموکراتیک پێ دادەگرێ و پەرەپێدانی دیموکراسی لەدەرەوەی حیزب تەوسیە دەکا.

لە کۆنفرانسی چواردا ئەو کەسانەی ژێرەوە بۆ ئەندامەتی کومیتەی ناوەندی و جێگری هەڵبژێردراون:

ئەندامانی کومیتەی ناوەندی:

١- کاک جەلیل گادانی

٢- کاک حەسەن رستگار

٣- = هاشم کەریمی

٤- = فەتاح کاویان

٥- = سەید برایم کەریمی

٦- = حوسێن مەدەنی

٧- = عەلی کاشفپور

٨- = عوسمان رەحیمی

٩- = کەمال کەریمی

١٠- = شاپور فیروزی

١١- = صدیقی بابائی

١٢- = نەبی قادری

١٣- = عومەر شریف زادە

١٤- = ئەبوبەکر راد

١٥- = سەرهەنگ قادری

١٦- = مظفر متران

١٧- = شاپور شجاعی فرد.

جێگرەکـــان:

١- کاک فەیسەڵ ئیراندوست

٢- = رەحیم سالّح زادە

٣- = محەمەد مروەتی

٤- = مەلا خدر عومەر زادە

٥- = مراد مهرەبان

٦- = ئەمیر قادری

بەدوای کۆنفرانسی چواردا رۆژی یازدەی پوشپەڕی ٦٧ یەکەمین پلینۆمی کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ پێک هات کە لەودا نووسەری ئەم دێرانە بەتێکڕای دەنگ بەسکرتێری گشتی حیزب هەڵبژێردرا، هەروەها کاک حسن رەستگار وەک جێگری سکرتێر، کاک فەتاح کاویان، کاک حوسێن مدنی و کاک نەبی قادری بە ئەندامەتی دەفتەری سیاسی حیزب هەڵبژێردران. هەر لەم پلینۆمە دا کاک عوسمان فەتاحی، کاک رەشاد حسینی کاک نجم الدین زۆر ئەسنا و کاک بهادر شکاک وەک ئەندامی موشاویری کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردران.

بەشی سێهەم

لە ڕێکخستنی وەزعی حیزب پێش گرتنی کۆنفرانسی چوار و هەروەها دوای کۆنفرانسیش ئەو کۆمیسیۆنانە پێک هاتن و بە شێوەیەکی جیددی خەریکی کاروباری خۆیان بوون:

کۆمیسیۆنی تەشکیلات "ڕێکخستن" هاوڕێیان جەلیل گادانی، سەرهەنگ ئیرەج قادری، ئەبووبەکری راد، مەلا خدری عومەر زادە (دۆڵەگەرمی)...، کۆمیسیۆنی رادیۆ و چاپەمەنی هاوڕێیان فەتاح کاویان، هاشم کەریمی، حەسەن ئەیوب زادە (مامۆستا گۆران)، عوسمان ئیسماعیلی (مامۆستا عاشق)، مامۆستا بێبەش، کۆمیسیۆنی پێوەندییەکان کاک حسن رستگار، کەماڵ کەریمی، سەعید بیگزادە، حەمەخان مروەتی، کومیسیۆنی ماڵی کاک حسێن مەدەنی، کاک ئەمیری قادری، کاک مستەفا قازی، کۆمیسیۆنی کۆمەڵایەتی کاک نەبی قادری، مەلا محەمەد عوسمانی، سەید محەمەد کولیجی، جەعفەر مەنگوری.

هەروەها مەڵبەند و کۆمیتە شارستانەکان لە ساڵی ١٣٦٧دا بە شێوەی خوارەوە بوون:

مەڵبەندی سپی سەنگ کاک مراد مهربان و کاک خدر زارع مەسئولی پیرانشار و ئەندامی مەڵبەند و کاک حاجی گولاوی فەرماندەری هێز.

مەڵبەندی شیمالی کوردستان کاک عەلی کاشف پور و کاک عیصمت عبدی، کاک شاپور شجاعی فر و کاک بهادر و کاک سەعید کە مەسئولی نیزامی بوو

مەڵبەندی ١ی جنووبی کوردستان کاک شاپور فیروزی، کاک رەشاد حوسێنی، کاک بورهان روحانی.

مەڵبەندی ٢مام رئوف، سالح دیواندەرەیی...

کومیتەی شارستانی مهاباد کاک سەید برایم کەریمی، کاک رەحیم ساڵح زادە، کاک فەتاح رێحانی فەرماندەری هێز.

کومیتە شارستانی بانە کاک عوسمان فەتاحی و کاک ئەحمەد محەمەد نژاد، کاک فەتاح ئیلخانی زادە فەرماندەری هێز.

کومیتە شارستانی شنۆ کاک مراد ئەحمەدی و کاک ک. ع، مام یوسف سوڵتانی فەرماندەی هێز.

کومیتەی بۆکان هاوڕێ حوسێن، کەریم بابەکری، حوسێن محەمەدی.

کومیتە شارستانی هەورامان کاک موزەفەر میتران مەسئول، کاک فەیسەل ئیراندوست، کاک نەجم الدین زورئەسنا.

کۆمیتە شارستانی سەردەشت مەلا خدر عومەر زادە (دۆڵەگەرمی) کاک هاشم رۆستەمی و مەلا برایم دۆلەگەرمی بەرپرسی نیزامی، عەزیز ئەحمەدی.

وەرزی کار و تێکۆشانی کادر و پێشمەرگەکانی حیزب لەناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستان، دەستی پێ کرد، کادر و پێشمەرگەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ کە بۆ جێبەجێ کردنی ئەرکی شۆڕشگێڕانەی خەباتی سیاسی نیزامی دژی ڕێژیمی دژیگەلی و کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامی خۆیان ئامادە کردبوو، لەزۆربەی ناوچەکانی کوردستان دا تێکۆشانی خۆیان دەست پێکرد و سەرەڕای بەرێوەبردنی ئەرکەکانیان لەبواری سیاسی و تەشکیلاتی دا، زۆر زەبری گورچوبڕیشیان لەهێزە بەکرێگیراوەکانی ڕێژیم وەشاند. ئەوە لەحاڵێکدا بوو کە ئەفرادی بەشەکەی دیکەی حیزب بەردەوام پێشیان پێ دەگرتن و خەریکی پیلانگێڕان و لێدانی کادر و پێشمەرگەی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بوون.

لە ئەنجامی ئەم پیلانانە و بەرێوەبردنی ئەم سیاسەتانەیان دا بەدەستووری ڕێبەرایەتی بەشەکەی دیکەی حیزب ڕۆژی ٦٧/٦/٤ کادری دڵسۆز و لێهاتوو و ئەندامی کومیتەی شارستانی سەقزی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ، کاک حەسەن ئیسلامی لەناوچەی خورخورەی سەقز بەدەستی ئەفرادی ئەوان دەگیرێ و زۆر ناجوامێرانە ئیعدامی دەکەن.

لەدرێژەی ئەم بۆچوون و دوژمنایەتییەدا لەکاتێکدا پێشمەرگەکانی هەردوو هێزی پێشەوا و بەیانی حیزبمان لەناوچەکانی مەهاباد و بۆکان قارەمانەتیان لەخۆنیشان دابوو چەند شەڕی قارەمانانەیان لەگەڵ بەکرێگیراوانی ڕێژیم کردبوو، ئیمکانات و تەقەمەنیان لی برابوو و داوایان کردبوو کەل و پەلی پێویستیان بۆ بنێرین و لەم پێوەندییەدا دەستەیەکی کارئامە لەپێشمەرگەکانی مەڵبەندی سپی سەنگ بەرەو یارمەتی دانیان دەچوون لەناوچەی سنووری ئێران و عێراق هەر لەلایەن چەکدارەکانی بەشی دیکەی حیزب ڕێگرییەکی ئاشکرا بەرانبەر هاوڕێیانمان دەکەن کە دەبێتە هۆی ئەوە کە شەڕێکی خوێناوی

سازبێ. رۆژی ٦٧/٦/٢٤ کاک خدر زارع بەرپرسی کومیتەی شارستانی پیرانشار و ئەندامی مەڵبەندی سپی سەنگ لەکاتێکدا لەو ناوچەیە لەبنکەی هاورێیانی حیزبی شیوعی خەریکی پشوودان دەبێ دەکەوێتە بەر دەستڕێژی نەفەرێکی بەشەکەی دیکەی حیزب و شەهید دەکرێ.

هەروەها رۆژی ٦٧/٦/٣٠ کاک بابەکر خضری ناسراو بە وشیار جێگری فەرماندەی لک لە هێزی قەندیل و کاک قادر خۆش نمەک پێشمەرگەی هێزی شەهید پێشەوا هەر لە درێژەی ئەو شەڕە سەپێندراوە دا شەهید دەکرێن.

ئەوە لەکاتێکدایە کە چەند کادری لیوەشاوە و فیداکاری حیزبمان بەناوەکانی عوسمان فەتاحی ئەندامی موشاویری کومیتەی ناوەندی، رەشید عوسمانیفەر، تاهیر غفوری و سەلیم کاویان و مستەفا مستەفایی لە ناوچەیەکی بانە، عەلی دەروێش، عەلی گۆمەڵیانی، جەلال کاکیلی و جەواد شێخ محەممەدی لەناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستان لە شەڕی نابەرانبەر دەگەڵ بەکرێگیراوانی رێژیم گیانیان بەخت کردبوو.

سەرەڕای ئەوەش حیزبی ئێمە هەستی بە بەرپرسایەتی کرد و لە رێگەی رادیۆ دەنگی کوردستانەوە رادیۆی حیزبی دێموکرات رێبەرایەتی شۆڕشگێڕەوە خەڵکی کوردستانی لەم تاوانە ئاگادار کرد و بۆ تەواوبوونی شەڕ داوای هاوبیری و یارمەتی لی کردن. عەینی هەواڵەکان لە لاپەڕی ١٦ی رۆژنامەی ژمارە ٣ی کوردستان ئۆرگانی کومیتەی ناوەندی ح.د.ک.ر.ش دا چاپ کراون.

ماوەیەکی کورت پاش کۆنفرانسی چوارەم و بەدوای قەیرانەکانی قووڵی کۆمەلایەتی، سیاسی، ئابووری، لەژێر زەختی بیرورای گشتی، سەرەئەنجام ئاڵ و گۆڕێکی گرینگ لەوەزعی ئێران دا هاتە گۆڕێ. رێژیمی کۆماری ئیسلامی بەناچاری رۆژی **٢٧**ی پوشپەڕی ساڵی **١٣٦٧** بڕیارنامەی **٥٩٨**ی ئەنجوومەنی ئاسایشی رێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکانی قەبووڵ کرد.

دەفتەری سیاسی لە رێکەوتی ١٥ی گەلاوێژی ٦٧ی هەتاوی دا بەم بۆنەیەوە راگەیەندراوێکی بلاوکردەوە کە دەقەکەی بەشێوەی خوارەوەیە:

«راگەیەندراوی دەفتەری سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ[1]»

هاونیشتمانە بەڕێزەکان..

خەڵکی خەباتگێڕی کوردستان:

رێژیمی دژی گەلی کۆماری ئیسلامی بەهۆی فشاری قەیرانە توندەکانی کۆمەلایەتی، ئابووری، سیاسی و نیزامییەوە، سەرەنجام بڕیارنامەی **٥٩٨**ی ئەنجوومەنی ئاسایشی رێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکانی قەبووڵ کرد و رۆژی دووشەممە **٢٧**ی پوشپەڕی بەڕەسمی راگەیاند. قەبووڵ کردنی ئاگربەس و ئیعتراف بەتێکشکان تەنانەت بۆ بەرپرسانی پلەی خوارووی رێژیم چاوەڕوان نەکراو بوو، کە لەو پێیەدا ئیعتراز و موخالەفەتیان کرد. رەفسەنجانی و دەست و پێوەندەکەی ناچار بوون وەک هەمیشە پەنا بۆ خومەینی بەرن و داوای یارمەتی لی بکەن. لە ئاکام دا خومەینی، رۆژی چوارشەممە **٢٩**ی پوشپەڕی **١٣٦٧** لەوپەڕی داماوی و پەریشانی دا قەبووڵ کردنی بڕیارنامەی **٥٩٨**ی تەئیید کرد و بەشێوەی ئاسایی هۆی قەبووڵکردنی بڕیارنامەکەی بەخوانیسبەت دا. هەر لەو حاڵەدا خومەینی کە قەبووڵکردنی ئەو بڕیارنامەی تەنانەت لە خواردنەوەی ژەهر کوشندەتر لەقەڵەم دا، بە ئاشکرا هەڕەشەی کرد کە هیچ کەس مافی لێکۆڵینەوە و پرسیارکردنی لەو بارەوە نییە.

گەلی چەوساوەی کورد!

خەڵکی دڵ بریندار و رەنج دیتووی سەرانسەری ئێران!

رێژیمێک کە ماوەی **٩** ساڵ خەڵکی کوردستانی قەلاچۆکردووە، رێژیمێک کە ماوەی **٨** ساڵ لاوەکانی وڵاتی ئێمەی لەشەڕی کۆنەپەرستانەی ئێران و عێراق دا بەکوشت داوە، رژیمێک کە ئابووری وڵاتی لەنێو بردووە، رێژیمێک کە زۆر زیانی قەرەبوو نەکراوەی بە فەرهەنگ و شارستانیەتی گەلانی ئێران گەیاندووە، ئێستا دەیەوێ بەتەبلیغاتی درۆ و فروفیشاڵ هەموو شکان و وێرانکارییەکانی داپۆشێ و خۆی لەرووخانی بێ ئەم لاوئەولای رزگار بکا. ئامانجی رێژیم لەقەبووڵ کردنی ئاگربەس رێکخستنەوە و رێک و پێک کردنەوەی ئەرتەش و سوپای دژی خەڵکی پاسدارانە کە لەم دواییانەدا بەشێوەیەکی بەرچاو تووشی ئالۆزی بووە، تا بەم جۆرە بتوانێ بزوتنەوەی رەوای گەلی ئێمە سەرکوت بکا و گەلانی دیکەی ئێران لەزنجیری دیلی دا رابگرێ.

١- رۆژنامەی کوردستان ژمارە/ ٢ دەورەی سێهەم گەلاوێژ و خەرمانانی ١٣٦٧.

لەوەزع و حاڵێکی ئەوتۆدا و بەسەرنج دان بەهەموو ئەو قەیرانانە کە سەرانسەری وجودی ڕێژیمیان داگرتووە، ئەرکی هەموو هێزە خەباتگێڕ و شۆڕشگێڕەکانی کوردستان و سەرانسەری ئێران ئەوەیە کە بەبێ لەبەرچاوگرتنی ناکۆکییەکانی گرووهی و عەقیدەیی، وێڕای توند تر کردنی خەباتی چەکدارانە لەڕێگای یەکیەتی کردەوە و پتەوکردنی هاوپێوەندی هەرچی زیاتردا هەنگاوی جیددی هەڵێننەوە.

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بە لەبەرچاوگرتنی وەزعی ئێستا و سەرنج دان بە بەرژەوەندییەکانی خەڵکی ئێران و کوردستان و بزوتنەوەی ڕەوای گەلی ئێمە دژی ڕێژیمی ستەمکاری کۆماری ئیسلامی لەهەموو هێزە خەباتگێڕ، دیموکرات و شۆڕشگێڕەکانی سەرانسەری ئێران بەگشتی و لەکۆڕ و ڕێکخراو و حیزب و شەخسیەتە خەباتگێڕەکانی کوردستان بەتایبەتی داوا دەکا کە بۆ گەیشتن بە یەکیەتی کردەوە هەنگاو هەڵێننەوە، حیزبی ئێمەش لەو بوارەدا ئامادەی هەر چەشنە هاوکارییەکی پێویستە. هەروەها داوا لە فراکسیۆنی شەرفکەندی قاسملووش دەکەین دەست لەهەڕەشە و چەک کێشان لە حیزب و ڕێکخراوەکانی دیکە هەڵگرن و لەڕێگای قازانجەکانی خەڵکی کوردستان و بزوتنەوەی ڕەوای کوردستان دا هەنگاو هەڵێننەوە.

دەفتەری سیاسی

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران،ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ

١٥ی گەلاوێژی ١٣٦٧

قەبووڵ کردنی ئاگربەس لەلایەن کۆماری ئیسلامییەوە بەمانای کۆتایی هاتن بەقەیرانەکانی زاڵ بەسەر ئێران دانەبوو، بەڵکو ئەو قەیرانانە ڕۆژ بەڕۆژ توندتر دەبوون و کاربەدەستانی ڕێژیم لە رووخانی ڕێژیمەکەیان دەترسان. بۆیە بە ڕێنوێنی خومەینی لەهەموو لایەکەوە وەخۆ کەوتن تا بەپێک هێنانی فەزای ترس و نیگەرانی لەنێو خەڵکدا بەر بەپەرەسەندنی رق و بێزاری خەڵک بگرن. ڕێژیم بۆ گەیشتن بەم مەبەستە بەهەموو هێزی خۆیەوە و لەسەرانسەری ئێران دا بەشێوەیەکی دڕندانە دەستی دایە کوشتاری بەکۆمەڵی زیندانییە سیاسییەکان.

جەلادەکانی ڕێژیم لەهەموو بەندیخانەکانی ئێران دا و تەنانەت لەمەیدان و شوێنە گشتییەکانی شارەکانیش دا سێدارەیان چەقاند و دەستە دەستە بەندییە سیاسییەکانیان ئێعدام کرد. زۆر لەو کەسانە کە وەبەر شەپۆلی ئەم ئیعدامانە کەوتن ئەوانە بوون کە

ماوەی مەحکومیەتیان تەواوببوو یان لەو کەسانە بوون کە پێشتر ئازاد کرابوون و دووبارە گرتبوویاننەوە.

توندبوونی سەرکوت و زەبر و زەنگ و شەپۆلی ئیعدامەکان گەیشتە رادەیەک کە لە ڕاگەیەنە گشتییەکانی جیهان و کوڕ و کۆمەڵە ئینسان دۆستە نێونەتەوەییەکان دا بەشێوەیەکی بەربڵاو دەنگی دایەوە و بوو بەهۆی ڕەخنەو ئیعترازێکی زۆر و، ڕێژیم بەتوندی مەحکوم کرا، کوردستانیش وێڕای باقی شوێنەکانی دیکەی ئێران کەوتە بەر ئەم پەلامارە دڕندانەیە و ژمارەیەکی بەرچاو لە ڕۆڵەکانی کوردستانیش لە زیندانەکان دا ئیعدام کران.

لەو وەزعە نوێیەدا کە دەبوو هەموو هێزە سیاسییەکانی ئۆپۆزسیۆن هەنگاوی جیددی بۆ هاوکاری بە کردەوە و خەباتی یەکگرتووانە دژی کۆماری ئیسلامی هەڵێننەوە، پاوانخوازانی بەشەکەی دیکەی حیزب دوور لە ئینساف و مەنتق هەروا درێژەیان بە ئاژاوە گێڕی و شەڕ پێ فرۆشتن بە پێشمەرگەکانی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ دەدا و هێرشیان دەبردەسەر تیمە چەند کەسییەکانی کە لەناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستان دا خەریکی تێکۆشانی سیاسی و نیزامی دژی ڕێژیم بوون.

بۆ نموونە لە ناوچەی بانە دوای ئەوەی هاوڕێیانی ئێمە بەدەسەڵاتی تەواوەوە واحیدێکی پێشمەرگەی ئەوان لەخەوی غەفڵەت هەڵدەستێنن و ڕەخنەیان لی دەگرن و پێیان دەڵێن عەیبە بۆ ئێشکتان نییە و هەمووتان خرپ لێی خەوتوون بەجێیان دێڵن(٢) دوایە هەر ئەم واحیدە فێڵ لە هاوڕێیانی ئێمە دەکەن گەمارۆیان دەدەن و هەموویان چەک دەکەن و تەنانەت پێیان دەڵێن نابی بچنەوە لای ڕێبەرایەتی دەبێ بچن خۆتان تەسلیمی حکوومەت بکەنەوە.

هەروەها لە بەندەنەکانی ناوچەی گەورکایەتی هێرش دەکەنە سەر هاوڕێیانمان و جگە لە شەهیدکردنی یەک دووکەس پێشمەرگەیەکی ئازاش بەناوی کامران جەمیانی کە بریندار دەبێ هەر لەوێ گوللە بارانی دەکەن. نموونەی دیکە لەم بابەتە زۆرن و لەشوێنی خۆی ناوی شەهیدەکانی تری ئەو شەڕە ناڕەوایە دەبەین.

٢- ئێمە کادر و پێشمەرگەی خۆمان تەوجیە کردبوو کە کە خۆ لەشەڕ و بەرخورد دەگەڵ ئەوان بپارێزن مەگەر هێرشیان بکرێتە سەر کە ئەودەم مافی دیفاعیان هەیە ئەوە لەحاڵێک دابوو کە پێشمەرگەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران ، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر بەپێچەوانە، لەژێر ڕێنوێنی ڕێبەری حیزب دا بەرخوردی برایانەیان لەگەڵ ئەفرادی ئەوان هەبووە و تەنانەت لەچەند شوێن ئامۆژگارییان کردوون و یارمەتییان داون.

یەکێک لەو ئەرکانەی کە لە پلینۆمی دووهەمی دوای کۆنفرانسی چوار کەوتبووە سەر شانی رێبەرایەتی، گرنگی دان بەکاری تەشکیلاتی و پەروەردە کردنی کادر و پێشمەرگەکان و ئەندامانی حیزب بوو. بۆ ئەم مەبەستە لەهەر دەرفەتێکی لەباردا کلاسی ئاموزشی دادەندرا و بۆ رێکخستن و شانە بەندی ئەندامان و لایەنگرانی حیزب و نواندنی دەورەی بەرچاو لەبوارە جۆراوجۆرەکانی خەباتی جەماوەری خەڵکی کوردستان دا هەوڵێکی زۆر درا و لەم پێناوەدا چەند کادری زانا و رۆڵەی تێکۆشەر و ئەمەگناسی گەلەکەمان شەهید کران. بۆ وێنە کاک رەشاد حوسێنی ئەندامی مشاویری کومیتەی ناوەندی کە دوای چەند مانگ کار و تێکۆشانی ئازایانە لە شارەکانی جنوبی کوردستان بەتایبەت کرماشان و سنە، لە شاری سنە کەوتە داوی بەکرێگیراوانی رێژیم و دوای تەحەمولی ئەشکەنجە و ئازارێکی زۆر لە زینداندا ئیعدام کرا. هەروەها مامۆستا عەلی ئیبراهیمی کادری بەوەج و تێکۆشەری کومیتەی شارستانی مەهاباد کە بەمەبەستی پێکهێنانی تەشکیلاتی نهێنی خەریکی تێکۆشان بوو لە شوێنێک بەناوی دەروازە هەڵکەوتوو لەبەینی دوو ناوچەی نەڵێن و گەدەی لە بەشی مەنگورایەتی بەدەستی بەکرێگیراوانی کۆماری ئیسلامی شەهید کرا. هاورێ خالید خورشیدی یەکیدی لەو کادرە باشانەی کومیتەی مەهاباد بوو، هەر لەو پێناوەدا گیرا و پاش دوو ساڵ زیندان کێشان ئیعدام کرا.

رێکخستنەوەی ئەندامانی حیزب لە ئەورووپا کە بەنووسراوە و پەیام پشتیوانی خۆیان لەهەڵوێست گرتنی رێبەرایەتی دەربڕیبوو، دامەزراندنەوەیان بەشێوەی کومیتە لە وڵاتەکان، هەروەها دامەزراندنی دەفتەر و ناوەندێک لە پاریس بۆ چاوەدێری بەسەر کاروباری تەشکیلاتی و دیپلۆماسی بەشێکی تر لە ئەرکە پێ ئەسپێردراوەکان بوو کە پلینۆم تەئکیدی لەسەر کردبوو. بۆ ئەم مەبەستە یەکەم هەیئەت کە بریتی بوو لە کاک حەسەن رەستگار و کاک کەمال کەریمی بەرەو دەرەوە بەرێ کرا کە پێوەندییان بە زۆر حیزب و کەسایەتی و لایەنی خاریجی و ئێرانی و کوردستانییەوە لە چەند وڵات گرت و هاورێیانی حیزبیان لەو شوێنانەی چوون سازمان دایەوە.

لە نیوەڕاستی مانگی خەرمانانی ٦٧ دا کومیتەی هاوپێوەندی لەگەڵ خەباتی دیموکراتیک لە ئێران دا پێک هات حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران رێبەرایەتی شۆڕشگێر وێڕای ئەنجوومەنی لایەنگرانی حیزبی کۆمۆنیستی ئێران لە پاریس (ئەنجوومەنی خوێندکارانی ئێران لە فەڕەنسا، لایەنگرانی رێکخراوی چریکە فیداییەکانی خەڵکی ئێران اقلیت) بۆڵتەنی پەنابەرەکان، رێکخراوی کرێکارانی شۆڕشگێری ئێران راه

کارگەر واحیدی پاریس، کانوونی ئیبلاغی بیر و بڕوای شەریعەتی ئیرشاد، خوێندکارانی ئێران لە فەڕەنسا، لایەنگرانی پێشووی پەیکار، لایەنگرانی رێکخراوی وەحدەتی کۆمۆنیستی لە ئەورووپا، لایەنگرانی موجاهیدین انقلابی، پشتیوانی خۆیان لە پێک هاتنی راگەیاند.

ئەو کومیتەیە خەبات دژی پاشماوەی رێژیمی پاشایەتی و رێژیمی کۆماری ئیسلامی کردۆتە بناغەی تێکۆشانی خۆی و لەگەڵ ئەو رێکخراوانەی کە بەکردەوە لەسەرکوت کردنی خەڵک و دژی مافە دیموکراتیکەکانی خەڵکی ئێران بەشدارییان کردووە، هاوکاری ناکا.

ئەم کومیتەیە راگەیەندراوێکی بڵاوکردەوە کە ئەم مەبەستانەی تێدابوو:

١- تێکۆشانی هەڵسوڕاوانە بەمەبەستی کۆتایی هاتنی هەرچی زووتری ئەو ئیعدام و گرتنانە کە ئێستا لە ئێران دا کۆماری ئیسلامی بەرێوەیان دەبا و ئازادی هەموو زیندانییە سیاسییەکان.

٢- تێکۆشان بۆ بەرگری لەسەرکوت و زەبروزەنگی نیزامی سیاسی، ئیدئۆلۆژیک و ئابووری رێژیمی ئێران لە کوردستان دا و پشتیوانی لەمافی چارەنووسی گەلی کورد.

٣- هەوڵدان بۆ کۆتایی هێنان بە تەحویل دانەوە یا دەرکردنی پەنابەرەکان و ئەو ئێرانییانەی داوای پەنابەری دەکەن.

ئەو کومیتەیە لە یەکەمین هەنگاوی دا بۆ پشتیوانی لە خەباتی گەلی کورد و مەحکوم کردنی جینایەتەکانی رێژیمی کۆماری ئیسلامی لە کوردستان راگەیەندراوێکی بڵاوکردبۆوە کە ئەوەش کورتەیەک لە دەقەکەیەتی:

کوردستان گۆڕەپانی شەڕ، مەتەریزی خەبات و ئازادی ماوەیەکی زۆر پێش دەسپێکردنی شەڕی ئێران و عێراق واتە لە یەکەمین بەهاری پاش رووخانی رێژیمی شادا کوردستان لەلایەن رێژیمی تازە بەدەسەڵات گەیشتووەوە بەخوێن سوور کرا.

گەلێکی قارەمان کە یەکگرتووانە بۆ وەدیهێنانی مافە سەرەتاییەکانی راپەڕیبوو لە لایەن رێژیمی تازەی جێنشینی شای دیکتاتۆر شەڕێکی خوێناویی بەسەردا سەپێنرا.

پیلانی ئەو رێژیمە لە کوردستاندا بەم چەشنەیە:

١- دامەزراندنی هەزاران بنکە و ناوەندی نیزامی و بڵاوکردنەوەی ٣٠٠ هەزار ئەرتەشی و پاسدار لە کوردستان.

٢- کوشتنی دەیان هەزار کەس لە خەڵکی ئاسایی، لەجەریانی هێرشی نیزامی رێژیم بۆ سەر کوردستان.

٣- کوشتاری بەکۆمەڵی هەزاران زیندانیی سیاسی و ئیعدامی پەیتا پەیتا و فشاری سیاسی، ئابووری فەرهەنگی و...

بەڵام بەربەرەکانی کۆمەڵانی زەحمەتکێش و ئەو ڕێکخراوانە کە هیچ کات لەخەبات دژی ڕێژیم نەوەستاون و هەروەها پەرە گرتنی خەباتی کۆمەلایەتی و ئابووری کۆمەڵانی خەڵک و خەباتی چەکدارانەی پێشمەرگەکان، کوردستانیان کردە سەنگەری خەبات و ئازادی.

با ڕێگا نەدەین ڕێژیم شەڕی خۆی لەگەڵ گەلی کورد درێژە بدا و بە کۆکردنەوەی هێزی نیزامی و فشاری کۆمەڵایەتی و ئابووری زەبروزەنگی خۆی لە کوردستان زیاتر بکا. با لە داخوازە ڕەواکانی گەلی کورد پشتیوانی بکەین.

کۆمیتەی هاوپێوەندی لەگەڵ خەباتی دیموکراتیک لە ئێران
نیوەی یەکەمی سیپتامبری ١٩٨٨

کاری دیپلۆماتیک بەمەبەستی پەرەپێدانی پێوەندی نێوان حیزب و ڕێکخراوەکانی ئەورووپایی و لەقاودانی جینایەتەکانی کۆماری ئیسلامی یەکێک لەو بوارانەیە کە لەحیزبی ئێمە دا گرینگی تایبەتی پێ درابوو و ناردنی هەیئەتی نوێنەرایەتی بۆ دەرەوەی وڵات و پێک هێنانی پێوەندی ڕۆژانە دەگەڵ هاوڕێیان لە وڵاتانی ئەورووپایی درێژەی هەبووە.

هەر بۆیە لەماوەیەکی کەم دا نەتەنیا کومیتەکانی حیزبی لە وڵاتانی وەک فەڕەنسا، ئوتریش، ئەڵمان، سوئید، هوڵەند.. پێک هاتەوە بەڵکو لە پاریسی پایتەختی فەڕەنساش دەفتەرێکی ناوەندی بۆ کۆنترۆل و بەڕێوەبردنی کارەکان پێک هات کە سەرەڕای کەم ئیمکانی بەهەوڵی خۆیان توانیان بۆشاییەکان پڕکەنەوە.

ئەوانەی ئەو کات دەفتەری پاریسیان بەڕێوەدەبرد بریتی بوون لە: کاک ڕەحمان کریم زادە، کاک کاوە مەدەنی، کاک سمایل ماملی، کاک تاهیر نەقشی، خوشکە ژیلا بەتحایی. بەشێکی بەرچاو لەهاوڕێیانی دیکەش وەک ئەمیر ئیزەدپەناو خەلیل پیشنماز و ئیقباڵ محەمدی کارەکانی کومیتە و ڕێکخراوەیی حیزبیان بەڕێوە دەبرد. تێکۆشان بەڕادەیەک

بەرچاوبوو کە لەماوەیەکی کورت دا حیزبەکەمان لە زۆربەی وڵاتانی ئەورووپا جگە لە ئەندام و لایەنگرانی کورد لەنێو شەخسیەت و هێزە سیاسییەکانیش دا حیسابی بۆ دەکرا.

جارێک بابەکی ئەمیر خوسرەوی لە وتووێژێک بۆ ڕۆژنامەکەیان دەگەڵ کاک دوکتۆر قاسملوو لێی پرسیبوو سەبەب چییە "ئێوە بەم جیابۆوانە لە حیزب هەر دەڵێن بەزیووتە زیون، لەحاڵێک دا ئەوەی ئێمە لێرە دەیبینین زۆربەی ئەندامانی حیزب لایەنگری زۆر لەئەوان دەکەن و گەلێک لە ئەوانەی ئێوە تێکۆشەرترن.

جێگەی خۆیەتی سوپاسی زەحمەتی ئەو کەسانە لەو چەند وڵاتە بکەین کە لە سەرەتای هەڵوێست گرتنەوە کۆمیتەیان پێک هێناوەتەوە و تێکۆشاون. هولەند کەریم کاشفپوور، کەریم کاکە سووری، ڕەحمان نەقشی، ئالمان کامەران و کەژاڵ کولیجی، جەمال کەریمی، ناسر ئێرانپور، دانمارک، ڕەحمان خوش ابرو، عیزت پیرانی، عەباس شەریفی، سوئید ڕەحیم محەمەد زادە، سەلاح گادانی، محەمەد ئەمین ڕەشیدی، رووپاک مراد رەسولی، ئوتریش قادر ڕەسولیان، عەلی مازوجی، تاهیر ئەردەلان، خوسرەو حەسەن خالّی. بەریتانیا ئیسماعیل بایزیدی، مەولود سوارە، فەڕانسە، ڕەحمان کەریم زادە، کاوە و سەلاح مەدەنی، ئیقبال محەمەدی، تاهیر نەقشی و ئەمیر ئیزەدپەنا و خانەو سمایلی ماملی.

بێگومان ئەو کارە زۆرە پێویستی بەهاوکاریی هەموو هاوڕێیانی دیکە لەم وڵاتانە هەبووە کە بەگشتی زەحمەتەکانیان جێگەی پێزانینە بەڵام ئەگەر ناوم نەهێناون لەبەر ئەوەیە شتەکە دوور و درێژ نەبێتەوە. دەنا خوا هەڵناگرێ ماڵ و ژیانی زۆربەیان لە ئیختیاری حیزب دابووە.

کارێکی دیکەی کە حیزبی ئێمە بەحەق بۆی چوو، وەک ئەرکێک بۆ جێبەجێ کردنی هەوڵی دا، پێ ڕاگەیشتن بە بنەماڵە ئاوارەکانی کادر و پێشمەرگە و بەتایبەت بەکەم ئەندامەکان بوو.

کەم ئەندامەکان بەر لە هەڵوێست گرتن لە شوێنێک بەنێوی ئاسایشگا، وەک پەککەوتە چاویان لی دەکرا و هیچ کار و ئیشێکی ئەوتۆیان نەبوو. لە ئاکام دا تووشی چەشنە شکستێکی نەفسی و رووحی دەبوون کە وردە وردە بێ کاری و بێ سەرگەرمی شوێنەواری لەسەر ئەعسابیان دادەنا و وەڕەز دەبوون. بۆیە لەم بارەوە ڕێبەری بڕیاری دا هیچ کەمئەندامێکیش نابێ بێکار بێ و پێویستە بەگوێرەی وەزعی خۆیان کاریان بۆ بدۆزرێتەوە و مەشغوول بن تا هەست بەکەسایەتی خۆیان وەک پێشمەرگەی کار لێهاتوو بکەن. جگە

لەوەش قەرار درابوو بەپێی توانا هەوڵ بۆ بەڕێ کردنیان بۆ دەرەوە و وڵاتەکانی ئەورووپایی بدرێت تا بتوانن خۆیان عیلاج کەن و بەرەو چاک بوونەوە بچن و بۆ حیزبیش بەکەڵک بن.

هەروەها سەبارەت بە بنەماڵەکان بڕیار درا کە لەو حاڵەتە سەرگەردانییە دەرخرێن و بۆ ئەوەی شوێنەواری مەنفی لەسەر کاری حیزبی دانەنێن و هەم منداڵەکانیان بۆ دوارۆژی کوردستان پێ بگەن بەپێی توانا بنێردرێنە دەرەوە. بۆ ئەوەی ئەو هێزە ئینسانییە دەست و پێ گیر و مەسرەفکەرە، هەلومەرجی ژیانیان بگۆڕدرێ و لە دەرەوەش بەپێی توانای خۆیان کاری حیزبی بکەن. لەم بوارەش دا سەرکەوتنێکی بەرچاو هەبوو، لەماوەی دوو ساڵ دا زیاتر لە ٥٠ بنەماڵە کە زۆربەیان هی کەم ئەندامەکان بوون بەڕێ کران.

یەکیەتی لاوان لەسەر نەزەری ڕێبەرایەتی دامەزرایەوە و زۆریش تێدەکۆشان و کاریان بەرچاو بوو ژنانیش بۆ کار و خەبات هان دران بۆ بەڕێوەبردنی ئەرکی تەشکیلاتی شانەبەندی کران و بۆ خوێندنیش هەوڵیان بۆ درا لە یەکەم مانگەکانی دوای هەڵوێست گرتن دا کلاسیان بۆ داندرا و زۆربەی نەخوێندەوارەکان خوێندەوار کران.

کۆڕی پەروەردە و فێرکردن لە پەروەردە کردنی لاو و قوتابییەکان دا هەروەها بۆ خوێندەوار کردنی پێشمەرگەی کەم سەواد یا بێ سەواد دەوری گرینگی بینی. بۆ پەروەردە کردنی پێشمەرگەی تازە هاتووش بەشێک بەنێوی پەزیرش کرایەوە کە دوای لێ پرسین و موتمانە پێکردنیان دەچوونە ژێر تەعلیمی سیاسی و نیزامی و ماوەی دوو مانگ خەریکی فێربوونی دەرسی سیاسی و ئەرکی نیزامی دەبوون و دوایە دەدران بەناوەندەکان.

سەرەڕای دوژمنایەتی کردنی ناڕەوا و دوور لە ئینسافی بەشەکەی دیکەی حیزب، بەپێچەوانەی ئەو هەموو هێرشانەی لە شوێنەکانی جۆراوجۆر دەیانکردە سەر پێشمەرگە و کادرەکانی حیزبمان، ورەی پۆڵایینی هاوڕێیانمان زیاتر دەبوو، تێکۆشان و چالاکی کادر و پێشمەرگە قارەمانەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ هەروا بەردەوام بوو و لە ناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستان زەبری گورچوبڕیان لەدژی گەلییەکان دەوەشاند.

تا سەرەتای ساڵی ٦٨ واتە لەماوەی ساڵێک دا لە ئەنجامی ئەم چالاکییانە دا ژمارەیەک لە باشترین کادر و پێشمەرگەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ گیانی خۆیان بەختی ئازادی و ڕزگاری گەلە چەوساوەکەیان کرد کە بریتین لە:

١- کاک عەلی دەرویش	جێگر لک لەهێزی قەندیل
٢- عوسمان فەتاحی	ئەندامی مشاوری کومیتەی ناوەندی
٣- سەلیم کاویان	بەرپرسی کومیتەی شارستانی رەبەت
٤- تاهیر غەفوری	ئەندامی کومیتەی شارستانی بانە و بەرپرسی ناوچەکانی حەوتەوانە مەیدانان.
٥- رەشید عوسمانی فر	= = = = = = =
٦- مستەفا مستەفایی	کادری کومیتەی ناوچەکانی حەوتەوانە و مەیدانان.
٧- جەلال کاکیلی	پێشمەرگەی هێزی شەهید پێشەوا
٨- جەواد شێخ محەممەدی	کادری کۆمیتەی ناوچەی گەورکی یەکی مهاباد.
٩- علی گۆملیانی	پێشمەرگەی هێزی قەندیل.
١٠- فەرەیدون میرزایی	مەڵبەندی شیمالی کوردستان.

هەر لەو ماوەدا بەداخی گرانەوە چوار کادر و پێشمەرگەی تێکۆشەری حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بەهۆی پیلانگێڕی و هێرشی دوژمنانەی ئەفرادی بەشەکەی دیکەی حیزب شەهید کران کە بریتین لە:

١- حەسەن ئیسلامی	ئەندامی کومیتەی شارستانی سقز.
٢- خدر زارع	بەرپرسی کومیتەی شارستانی پیرانشار و ئەندامی ناوەندی سپی سەنگ.
٣- بابەکر خزری	جێگری لک لە هێزی قەندیل.
٤- قادر خوشنمک	پێشمەرگەی هێزی شەهید پێشەوا.
٥- موتەڵلیب نەبیزادە	کادری کۆمیتەی مهاباد.

ڕۆژی چواردەی جۆزەردانی ١٣٦٨[٣] خومەینی پاش دە ساڵ حکومەتی زاڵمانە بەسەر ئێران و هەوڵ و تەقەللا بۆ سەقامگیر کردنی یەکێک لە کۆنە پەرست ترین ڕێژیمەکانی ئەم سەردەمە مرد.[٤] مردنی خومەینی بووە هۆی خۆشحاڵی گەلانی چەوساوەی

٣- خومەینی ڕۆژی ١٣ مردووە، ئاخوندەکان بۆ ئەوەی نحوسەتی سێزدەی (بەقەولی خەڵکی دیکە) پێوە دیارنەبێ کردوویانەتە چاردە و رەسمییەتیان داوەتێ.

٤- خومەینی پاش ئەو هەموو زیانەی لەگەلانی ئێرانی دا و ئەو کوشتارە بێ وێنە و ئەم دوژمنایەتییە گەورەی دەگەڵ کورد کردی مرد!

ئێران و هەموو ئەو ئازادیخواز و تێکۆشەرانەی کە ئەویان وەک سەمبولی جینایەت و کۆنەپەرستی دەهاتە پێش چاو. بێ شک ئەو جینایەتانەی خومەینی بەتێکڕا لە ئێران و بەتایبەتی سەبارەت بە کوردستان کردوویەتی، هەڵدەگرێ چەند کتێبی لەسەر بنووسرێ تا خەڵکی دنیا و ئێران لەڕادەی کۆنەپەرستی، خوێنڕێژی و دژی گەلیبوونی حاڵی بن.

ڕۆژی ٢٢ی پوشپەڕی ئەو ساڵە دوکتور عەبدولڕەحمان قاسملوو سکرتێری بەشەکەی دیکەی حیزب و کاک عەبدوڵلا قادری ئەندامی کومیتەی ناوەندی و فازل ڕەسوڵ لە شاری ویەن پێتەختی ئوتریش لەسەر مێزی وتووێژ لەگەڵ دیپلۆماتە تیرۆریستەکانی کۆماری ئیسلامی ئێران بەناوەکانی صحرارودی، حاجی مستەفەوی و بزرگیان تیرۆر کران.

دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ لە ڕاگەیەندراوی ڕۆژی ٢٤ی پوشپەڕی خۆی بەم بۆنەوە وێڕای مەحکوم کردنی جیددیی کۆماری ئیسلامی، داوای لە دەوڵەتی ئوتریش کرد کە لێپرسراوان بۆ دۆزینەوە و سزادانی بەڕێوەبەرانی ئەو جینایەتە سامناکە هەنگاوی جیددی و خێرا هەڵێنێتەوە لە کۆڕ و کۆمەڵە نێو نەتەوەییەکانیشی داوا کرد هەرچی زیاتر سیاسەتی تیرۆریستی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران لەقاوبدەن و مەحکومی بکەن.

لەم ڕاگەیەندراوە دا ئەم تیرۆرە وەک ئاکامی سیاسەتی وتووێژخوازانە لەگەڵ ڕێژیمێک کە ناوەڕۆکی جینایەتکارانەی بۆ هەموو کەس ئاشکرا بووە، هەڵسەنگێندرابوو. بەداخەوە پێ داگرتن لەسەر ئەم سیاسەتە هەڵەیە و هەڵبژاردنی ڕێگەی وتووێژ خوازی دەگەڵ ڕێژیمێک کە ئیمامەکەی بە ئاشکرا چەند جار درۆی لەگەڵ کوردان کردبوو، بوو بەهۆی ئەوە کە ڕێژیمی کۆنەپەرست و دژی گەلی کۆماری ئیسلامی ئێران زەبری ئاوا دڵتەزێن لە بزوتنەوە ڕەواکەمان بوەشێنێ و خەم و پەژارەیەکی زۆر کوردستان و گەلی کورد دابگرێ و کەسایەتییەکی ئاوا ناسراو و زانا و بەئەزموون لەناو بچێ.

نزیک بەدوو ساڵ لەتێکۆشانی بێ وچانی کادر و پێشمەرگەکان کە بەکورتی ریزی کارەکان لەلاپەڕەی پێشوودا پێشکەش کرابوو، بە پێی ئوسووڵ باسێکی سیاسی تێروتەسەلی لەهەموو بوارەکان دا لەسەر کرا و پوختەی ئەو باسە پیادەکرا و وەک نەزەری سیاسی ڕێبەرایەتی خرایە بەرچاوی کادر و پێشمەرگەکان و بۆ هاوڕێیانی دەرەوەی کوردستانیش نێردرا، لەهەموو ئۆرگانەکان بەشێوەی فەردی یا جەمعی خوێندرابۆوە و هەر کەس و هەر کام لەواحیدە گچکەکانیش و تەنانەت هەر کەسێکی خاوەن نەزەری تایبەتی خۆشی بووە، بۆچوونەکانی خۆیان لە کۆنفرانسەکان دا باس کردبوو، هەر کۆنفرانسێک

ڕاوبۆچوونی گشتی نەفەراتی خۆی وەک پێشنیار لەبڕیارنامەیەک دا گونجاندبوو دابوویان بەنوێنەرانی هەڵبژێردراوی خۆیان بۆ کۆنگرە، وێنەیەکیش بۆ جەمع بەندی پێش کۆنگرە درابۆوە بەکومیتەی ئامادەکردنی کۆنگرە. کۆنفرانسەکان زۆر زیندوو گیرابوون و بەشداری چالاکانەیان لەسەر نەزارەتی سیاسی و پێشنیارەکانی ڕێبەری حیزب کردبوو، بیروڕای خۆشیان بەڕوونی دەربڕیبوو.

پاش ئەوەی هاوڕێیانی دانیشتووی وڵاتانی دەرەوەش نوێنەرانی خۆیان دیاری کرد و لە ئامادەگی خۆیان بۆ هاتنەوە ئاگاداریان کردینەوە، ڕێگە و شوێنی گەڕانەوە بۆ کوردستانیان بۆ دیاری کرا، یەک یەک و دوو دوو گەیشتنەوە و خۆیان بەکومیتەی ئامادەکردنی کۆنگرە ناساند. ڕاپۆرتی کومیتەی ناوەندیش ئامادەکرابوو، نوێنەرانی هێز و ڕێکخراوەکان ئامادەبوون. زەمینە بۆ بەڕێوەچوونی کۆنگرە بەتەواوی خۆشکرابوو.

بەشی چـــوارەم

لە رۆژی ٢١ی گـەلاوێژی سـاڵی ١٣٦٩ ی هەتاوی لە گـوندی قـەڵا سـەیدەی دۆڵی شـاورێ کـە ناوچەیەکی دڵگیـری سـەر بەشـاری رانیـە بـوو، کـۆنگرەی نۆهەمی حـیـزبی دیموکراتی کوردستـانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ دەستی بەکاری خۆی کرد و لە ٢٨ی مانگ دا کۆتایی بەکارەکانی خۆی هێنا.

لەو کۆنگرەیەدا کە نوێنەرانی هەڵبژێردراوی ئۆرگـانەکان و رێکخـراوەکانی حـیزب لە کـوردسـتـان و هەروەها بە پێـچـەوانەی کـۆنفرانسی چوار کـە بەهۆی گـیـروگـرفـتی هاتوچۆ نوێنەرانی دەرەوەی وڵات تێـدا بەشـدار نەبوون، نوێنەرانی هەڵبـژێردراوی چەند وڵاتی ئەورووپاییش تێدا بەشداربوون. دوای رێ و رەسمی سەرەتایی وەک خوێندنەوەی سروودی میللی و بێدەنگی بۆ شەهیدان، کردنەوەی کۆنگرە و پێشکەش کردنی راپۆرتی کومیتەی ئامادەکردن: راپۆرتی کومیتـەی ناوەندی بۆ کۆنگرە کە دوایە بەنێوی بەڵگەکانی کۆنگرە چاپ و بڵاوکـرایەوە لەلایەن منەوە وەک سکرتێـری حـیـزب پێـشـکەشی بەشـداران کـرا و خوێندرایەوە.

لەم راپۆرتەدا لێکدانەوەیەک لەسـەر وەزعی جـیـهـان بەتایبـەتی ئاڵ و گـۆڕەکـانی ئەو دواییـانە لە وڵاتی سـۆڤـیـەت و وڵاتـانی ئەورووپای رۆژهەڵات و، رۆژهەڵاتی نێـوەڕاست کـرابوو. هەروەها هەل و مـەرجی ئەو کـاتی ئێـران و کـوردسـتـان و تێکۆشـانی حـیـزب (دەستنیشان کردنی خاڵە لاواز و بەهێزەکانی) لەنێوان کۆنفرانسی چوارەم تا ئەو کات، خـرابووە بەر باس و لێکۆڵینەوە. ئەو راپۆرتە پاش ئەوەی چەند سـەعـاتی لەسـەر دوان، بەهێندێک تێبینییەوە بەتێکڕای دەنگ لەلایەن کۆنگرەوە پەسەند کرا.

بەشەکانی دیکەی کاری کۆنگرە بریتی بوون لە باس کردن لەسەر ئاڵ و گۆڕە پێشنیار کراوەکان لەلایەن کومیتەی پێڕەو و پرۆگرام، پەسەند کردنی بڕیارنامەی پێشنیار کراوی کومیتەی بڕیارنامە و هەڵبژاردنی ئەندامانی ئەسڵی و جێگرەکانی کومیتەی ناوەندی.

وەک پێشـتر باس کرا بەشێک لەم راپۆرتەی کومیتەی ناوەندی بۆ کۆنگرە لەپێوەندی دەگەڵ ئەو گۆڕانەدا بوون کە لەیەکیەتی سۆڤیەت و وڵاتانی ئەورووپای رۆژهەڵات هاتوونە پێش. لەم بەشەدا هاتووە.[١]

"وەلاتانی دیموکراتیسم لەزۆربەی کاروباری بەڕێوەبردنی وڵات، لەژێر پێنانی شێوە هەڵبژاردنی ئازادانە و داسەپاندنی ئەفرادی بێ سەلاحیەت بەسەر ئۆرگانە جۆراوجۆرەکانی دەوڵەتی و نێو دەوڵەتی دا، پەرەپێدانی بوروکراسی و دانی زۆر ئیمتیازی نابەجێ بە رێبەرانی حیزبی و دەوڵەتی، بەڕێوەبردنی بەرنامەی نادروستی کاربەدەستانی دەوڵەت و بەرپرسانی حیزبی کۆمۆنیست هەم لەباری سیاسی و کۆمەلایەتی و هەم لەباری پێویستییەکانی ژیانەوە، بڵاوکردنەوەی ئاماری ناڕاست سەبارەت بە دەستکەوتەکان لەهەموو بارێکەوە و پەنابردن بۆ تەبلیغات و – لەهەمووی ئەوانەش گرینگتر جێبەجێ نەکردنی مەسەلەی میللی گەلانی یەکیەتی سۆڤیەت بەو جورەی کە لە ئوسوولی سۆسیالیزم و یاسای وڵات داهاتووە – هەروەها خەرجی زۆر قورسی نیزامی کە ئەوانی کێشابووە کێبەرکێیەکی سەیر و سەمەرەی تەسلیحاتی بەتایبەتی لە بواری فەزاییدا دەگەڵ وڵاتێکی دەوڵەمەندی وەکوو ئەمریکا و بلووکی غەرب بەتێکڕا.

ئەوانەی باس کران و زۆر هۆی گەورە و بچووکی دیکە دەستیان دایە دەستی یەک و وڵاتی یەکیەتی سۆڤیەتیان بەرەو گیروگرفت و قەیران راکێشا."

راپۆرت لە لێکدانەوەی وەزعی ئێران بەمردنی خومەینییەوە دەست پێدەکا و دەڵێ:

"خومەینی دوای دە ساڵ جینایەت و کوشت و کوشتار و بێ ئەوەی لەشەڕی کۆنەپەرستانە و لە (صدور انقلاب)ەکەی دا سەرکەوتنی وەدەست هێنابێ مرد و رێژیمەکەی بەدنیایەک گیروگرفت و وڵاتەکەمانی بەنیوە وێرانی و بێ سەر و سامانی و گەلانی ئێرانی بە برسییەتی و بێ دەرەتانی بەجێ هێشت.

بێجگە لە ١،٥ تا ٣ ملیۆن پەنابەری ئەفغانی رادەی پێنج ملیۆن کەس ئێرانی بێکارن، رۆژنامەی کیهانی رێکەوتی ٦٨/٣/١٨ لە قەولی مهندس محلوجی وەزیری معادن و فلزاتەوە دەنووسێ ٪ ٨٠ خەڵک لەژێر خەتی فەقر دا دەژین.

١- بەڵگەکانی کۆنگرەی نۆهەمی ح.د.ک.رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ ٢١ تا ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٦٩.

هەمان رۆژنامە لەرێکەوتی ٦٨/٥/١٥ نووسیویەتی سێ ملیۆن لە منداڵانی ٥ تا ١٤ ساڵە لە ساڵەکانی ٦٧، ٦٨ دا نەیاتوانیوە بچنە قوتابخانە.

رۆژنامەی کیهان لە رۆژی ٦٨/٥/١٦ دا نووسیویە: " پێنج ملیۆن نەفەر رۆژانە تەنیا ٦ تمەن داهاتیان هەیە، سێ ملیۆن بنەماڵە جێگای ژیانی باشیان نییە و سێ لەیەکێ حەشیمەتی تاران لەخراپترین وەزع لەباری مەسکەنەوە دەژین.

رێژیم جگە لەو چەند ملیاردەی کە قەرزدارە کیسەی بۆ وەرگرتنی ٣٨ ملیار دۆلار قەرزی دیکە لەدەوڵەتان هەڵدرووە.

زۆربەی وڵاتان بەتایبەت وڵاتانی ئیمپریالیستی وایان دەنواند کە بەهاتنە سەرکاری رەفسەنجانی و بوونی بە سەرۆک کۆمار سیاسەتی زەبر و زەنگ تەواو دەبێ و رێژیم بەرەو نەرمتر بوون هەنگاو دەنێ یان هەر نەبێ دەستدرێژی بۆ سەر ژیانی (خصوصی) ئەفراد کەم دەبێتەوە و لە ئاکام دا دەتوانن بەبوونی ئەمنیەت لە ئێراندا سەرمایە گوزاری بکەن!"

کەچی دوای مردنی خومەینی، ئاخوندەکان بەداپۆشینی ئەو گیروگرفتانەی کە وەک میراتێکی شووم بۆیان بەجێ ماوە و بۆ ئەوەی کە پێش بەجم و جۆڵی خەڵک بگرن، سیاسەتی کوشت و بڕ و زەبروزەنگ، کە دوای قەبووڵ کردنی ئاگربەس و پاش مەرگی خومەینی دەستیان پێکردبوو، درێژەیان داو بگرە زۆریش توندوتیژییان کرد. ئیعدامی بەکۆمەڵی بەندییە سیاسییەکان لەهەموو بەندیخانەکانی سەرانسەری وڵات بەرهەمی ئەم سیاسەتە بوو".

راپۆرت دوای روون کردنەوەی وەزعی نالەباری رێژیم لەهەموو بوراەکان دا روو لە ئۆپۆزسیۆن دەکا و دەڵێ:

هۆیەکی دیکەی کە بەمانەوەی رێژیم یارمەتی دەدا، هەبوونی ناکۆکی و دژایەتی لەنێو ئۆپۆزسیۆن بەگشتی و و ئۆپۆزسیۆنی شۆڕشگێڕ بەتایبەتییە. لەحاڵێک دا کۆنەپەرستانی حاکم لەکاتی حەستەم و پڕ مەترسیدا، وەختێک مەسەلەی مان و نەمانی رێژیمەکەیان دێتە گۆڕێ، تێکڕا پشتی یەک دەگرن و بەهەموویانەوە بەرهەڵستی دوژمنانی خۆیان دەبنەوە، حیزب و رێکخراوە خەباتکار و شۆڕشگێڕەکان هەتا ئێستا نەیانتوانیوە لەسەر بەرنامەیەکی هاوبەش بۆ رووخانی رێژیم رێک کەون و ئەوەش شتێکە کە هەتا ئەمڕۆ کۆنە پەرستی بەقازانجی خۆی کەڵکی لی وەرگرتووە."

راپۆرت لەو بەشەدا جارێکی دی پێ لەسەر پێویستی هاوکاری بەکردەوەی هێزە خەباتکار و دیموکرات و شۆڕشگێڕەکان لەچوارچێوەی کوردستان و لەڕادەی ئێران دادەگرێ

و ئەم کارە بە پێویستییەکی بێ ئەملاو ئەولا دەزانێ و بۆ گەیشتن بەو مەبەستە (هەر جۆرە دەمار گرژییەکی بۆ ئەم یا ئەو بیروباوەڕی تایبەتی) لەدژی بەرژەوەندی گەلەکەمان هەڵدەسەنگێنێ. پێوانەش بۆ ئەم هاوکاری و دۆستایەتییە بڕوای تەواو بەدێموکراسی و مافی گەلان و بەرەوا زانینی ماف و خەباتی گەلی کوردە.

راپۆرت لەسەر کوردستان بەر لەهەموو شت باسی زیانی شەڕی ناوخۆیی دەکا کە بەخۆشییەوە دەگەڵ کۆمەڵە تەواو بووە، بەڵام شەڕفرۆشی و توندوتیژی لایەنەکەی دیکە هەر ماوە و تائێستاش خاو نەبوونەوە و هەروا خوازیاری شەڕن. راپۆرت ئەو چەند پاراگرافەی ژێرەوە زیاد دەکا کە هەر کام بەمەبەستێک هاتوون.(٢)

لە ساڵی رابردوو و بەهاری ئەمساڵ دا لەلایەن دۆستانی گەلی کورد و جولانەوە هێندێک هەوڵی خێرخوازانە بۆ تەواو کردنی شەڕ و لێک نزیک بوونەوەی حیزبی ئێمە و فراکسیۆن درا، بەڵام بەداخەوە لەبەرخۆ بەزل زانینی سەرکردەکانی ئەو جەماعەتە و بەهۆی بۆچوونە چەوتەکانیان ئەو هەوڵانە بێ ئاکام مانەوە.

سیاسەتی ئوسووڵی حیزبی ئێمە هەروەکو لە کۆنفرانسی چوارەمدا دەستنیشان کراوە هاوکاری بەکردەوە لەگەڵ هەموو هێزە خەباتکار و دیموکرات و شۆڕشگێڕەکانە لەچوارچێوەی کوردستان و لەڕادەی ئێران دا. بۆیە سیاسەتی نالەباری ئەو جەماعەتە نابێ کار بکاتە سەر سیاسەتی ئووسوڵی حیزبەکەمان و بەڕووداوی ناخۆش هەرچەند دڵتەزێنیش بێ دەست لەو شێوە پەسەندە هەڵگرین.

حیزبی ئێمە پێویستە هەموو هەوڵی خۆی بدا، هەروەکو تا ئێستا هەوڵی داوە شەڕ و کێشە و ناکۆکی نێو لایەنەکانی بزوتنەوە لە رێگەی هێمنانەوە چارەسەر بکا. بۆ لێک نزیک بوونەوەی هێز و رێکخراوە کوردستانییەکانی ئێران تێبکۆشێ و بۆ یەکیەتی بەکردەوە و بۆ لێک نزیک کردنەوەی حیزب و رێکخراوە ئێرانییەکان هەوڵ بدا.

حیزبی ئێمە سەرەڕای ئەوە کە بەخەباتی چەکدارانە درێژە دەدا، ئەم خەباتە بەتەنیا شێوەی خەبات نازانێ و بۆیە تێدەکۆشێ زیاتر لەجاران دەگەڵ شێوەکانی دیکەی خەبات لێکیان گرێ بدا.

حیزبی ئێمە لە پێوەندی دەگەڵ هەر هێزێکی سیاسی ئێرانی کە بەکردەوە بیروبڕوای بە دێموکراسی هەبێ و بڕوای بەدیاریکردنی مافی چارەنووسی گەلان بەشێوەیەک لەشێوەکان هەبێ، وەک دۆستی ستراتیژێکی خۆی چاوی لێ دەکا.

٢- راپۆرتی کومیتەی ناوەندی بۆ کۆنگرەی نۆهەمی ح.د.ک.ر.

به لەبەر چاوگرتنی ئەوەی کە ئەو جەماعەتە لە دوایین پلینۆمی خۆیان دا کە لەمانگی خاکە لێوەی ئەمساڵ دا گیراوە ئاشکرا تر لە جاران سیاسەتە چەوتەکانی خۆیان دەرخستووە، حیزبی ئێمە وەک هەمیشە لەتەواوی ئەو هێز و شەخسیەتانە کە کورد یا دۆست و دڵسۆزی کوردن داواکارە بۆ مەحکوم کردنی کردەوەی شەڕخوازانەی ئەوان و تەواو کردنی شەڕی خۆماڵی شێلگیرانە هەوڵبدەن.

لە کۆتاییدا جێگای خۆیەتی کە جارێکی دیکەش دەگەڵ شەهیدانی سوور خەڵاتی حیزب و گەلەکەمان، دەگەڵ بنەماڵەی شەهیدان و کۆمەڵانی ئەمەگناسی گەلی کورد پەیمان و بەڵێنی خۆمان تازە کەینەوە کە هەتا وەدی هێنانی ئامانجی پیرۆزی حیزب و گەلە ستەم لێکراوەکەمان هەروا شێلگیرانە بەخەباتی حەقخوازانەی خۆمان درێژە بدەین).

بەر لەوەی بچینە سەر بڕیارنامەی پەسەندکراوی کۆنگرەی ٩ روون کردنەوەی مەسەلەیەک بەپێویست دەزانم وەک لە پێشتردا ئاماژەی پێ کرابوو، وەک سکرتێری گشتی حیزب لە ساڵی ٦٨ دا سەفەرێکی دەرەوەی کوردستانم کرد بەمەبەستی درێژەدانی کاری دیپلۆماسی، ناساندنی زیاتری حیزب و گەلی کورد، هەروەها پتەوکردنی پایەی رێکخراوی حیزب لە ئەورووپا و راکێشانی سەرنجی حیزب و کەسایەتییەکانی کورد لەدەرەوەی وڵات.

دیارە مەبەست لەم کارانە پتەوکردنی ریزی خەباتکاران بوو بەقازانجی بزوتنەوە و روون کردنەوەی زەینی ئەورووپاییەکان بوو بۆ گرینگی دان بەمەسەلەی کورد و باشتر ناسینی رێژیم بەتایبەت رەفسەنجانی کە ئەو کات تازە ببووە سەرۆک کۆمار و توانیبووی بەوەعدە و وەعید و قسەی خۆش تاڕادەیەکی زۆر لەنێو ئەندامانی حکوومەتەکان و بەشێکی بەرچاو لەحیزبەکان جێگەی خۆی بکاتەوە و بەپێچەوانەی واقعیەت بەکابرایەکی ئەهلی کردەوە و لە زۆر شوێنیش بەلیبرالیان دەزانی.

لەم سەفەرەدا کە پێنج مانگ و نیوی خایاندبوو، ١٠ وڵات گەڕا بووم کە لەسەریەک پتر لە ١٢٠ چاوپێکەوتنی سیاسی و ٣٥ وتووێژی رادیۆیی و چاپەمەنیم کردبوو. ئەگەر پێویست بوو کورتەیەک لە راپۆرتەکە لە ئاخری دا دێنم.[٣]

لە سەرجەمی چاوپێکەوتنی دیپلۆمات و رۆژنامەوان و بەرپرسانی حیزب و هێز و

٣- وڵاتەکان بریتی بوون لە عێراق، فەڕەنسا، ئەلمان، چەکوسلوفاکی، سویسرا، ئوتریش، هولەندا، سوئید، دانیمارک و تونس. بەپێی پێویست بۆ هێندێک لەم وڵاتانە هەر لەو ماوەدا دوو سێ جار هاتووچۆم کردبوو. تەواوی خەرج و زەحمەتیان لەسەر هاوڕێیانی حیزبی و بنەماڵەکانیان بوو.

گرووپە سیاسییەکان بۆم دەرکەوت کە بەتێکڕا داخوازییەکی هاوبەشیان هەیە، ئەویش ئەوەیە کوردەکان بیروباوەڕی خۆیان لێک نزیک کەنەوە و هەوڵبدەن لێژنەیەکی نوێنەرایەتی هاوبەشیان هەبێ کە بتوانێ دەگەڵ دنیای دەرەوە بدوێ و هەموو گیروگرفت و غەدرێک کە لەهەر بەشێک لەکوردستان لەلایەن دەسەڵاتدارانی داگیرکەر و زۆردار و دیکتاتۆرەوە دەکرێ لەقاوبدرێ و ئەم دەزگایە بگاتە جێگایەک کە وەک نوێنەری نەتەوەی کورد بەگشتی بتوانێ لە رێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکانیش دا دەنگ و رەنگی هەبێ.

ئەو راستییەم لە کۆنگرەدا جیا لە راپۆرتی کومیتەی ناوەندی بۆ بەشدارانی کۆنگرە باس کرد و پێشنیارم کرد کە ئەو شتە پێویستییەکی مێژووییە و دەبێ هەوڵی بۆ بدەین و تا زووتر پێک بێ درەنگە. بەخۆشییەوە پێشنیارەکەم پەسەند کرا و بوو بەیەکێک لەماددەکانی بڕیارنامەی کۆنگرەی ٩ کە بە لەبەر چاوگرتنی باسی دوور و درێژ لەسەر مەسەلە جۆراوجۆرەکان و هەل و مەرجی تایبەتی ئەو کات لە ٨ خاڵ دا بەتێکڕای دەنگ پەسەند کرا و لەژێرەوە دەقی هەشت خاڵەکە دەخرێتە بەرچاوتان.

خاڵەکانی بڕیارنامەی پەسندکراوی کۆنگرەی نۆهەم بەم شێوەیە بوو:

١- بەشدارانی کۆنگرە بە تێکڕایی دەنگ و بە دەستنیشانکردنی چەند تێبینی راپۆرتی کومیتەی ناوەندی بۆ کۆنگرەیان پەسند کرد.

٢- رێبەرایەتی داهاتوو پێویستە پێوەندی نێوخۆیی و دەرەوەی خۆی بە پێی ئەو ئەسلەی خوارەوە تەنزیم بکا. بزووتنەوەی میللی دیموکراتیکی کوردستان گوڕ و تینی خۆی لە دەریای بێ پایانی هێزی کۆمەڵانی خەڵک وەردەگرێ، هێزە شۆڕشگێڕەکان لە کوردستان هاوپەیمانانی سروشتی گەلی کوردن و گەلانی ژێردەستە و چەوساوەی ئێران و هەموو رێکخراوە پێشکەوتنخواز و شۆڕشگێڕەکان پاڵپشتی "بالقوە" و "بالفعل"ی ئەو بزووتنەوەن، وڵاتانی سوسیالیستی و ئەو وڵاتانەی باوەڕیان بە مافی دیاریکردنی چارەنووسی گەلانی ژێر دەستە هەیە، هەروەها بزوتنەوە رزگاریخوازەکانی نەتەوایەتی و جوولانەوە کرێکارییەکان و حیزب و رێکخراوە پێشکەوتنخواز و دیموکراتەکان و ئەو شەخسیەتانەی کە لایەنگری مافی مرۆڤن وەک دۆستان و یاریدەدەرانی بزوتنەوەی گەلی کورد دەژمێردرێن.

٣- ئەزموونی یازدە ساڵ تەمەنی رێژیمی کۆماری ئیسلامی نیشانی داوە کە ماهیەتی دژی گەلیی ئەو رێژیمە نەگۆڕدراوە و ناگۆڕێ. هەر بۆیە دروشمی رووخانی ئەو

ڕێژیمە لەجێی خۆیەتی و ڕێبەری داهاتوو بە یەکیەتی بەکردەوە لەگەڵ هێزە خەباتگێڕ و شۆڕشگێڕەکان پێویستە لەو بوارەدا هەنگاو هەڵێنێتەوە.

٤- یەکیەتی بەکردەوەی هەموو ڕێکخراوە خەباتگێڕ و دیموکراتە ئێرانی و کوردستانییەکان بۆ ڕووخاندنی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی و وەدیهێنانی ئامانجەکانی گەلانی ئێران زەروورەتی مێژووییە. ویڕای تەئییدی تێکۆشانی تا ئێستای حیزب لەو ماوەیەدا، پێشنیار دەکرێ ڕێبەرایەتی داهاتوو لەمەو دواش بەوپەڕی تواناوە لەڕێگای یەکیەتی و لێک نزیک کردنەوەی ئەو هێزانە هەنگاوی جیددی هەڵبگرێ و بە کومیتەی ناوەندیی داهاتوو سەلاحییەت دەدرێ ئەگەر زەمینەی پێکهاتنی بەرە ڕەخسا ، هەنگاوی پێویستی بۆ هەڵێنێتەوە. لەو ڕابیتەیەش دا لەگەڵ ئەو ڕێکخراوانەدا کە پێوەندی نییە ، بەو مەرجەی کە باوەڕیان بە دێموکراسی و مافی نەتەوایەتی گەلی کورد هەبێ ، پێوەندییان لەگەڵ بگرێ.(٤)

٥- بە سەرنج دان بەو ئەسڵە کە پێویستە مەسەلەی کورد هەرچی زیاتر لە ڕادەی جیهانی دا بێتە گۆڕێ، پێویستە ڕێبەرایەتی داهاتووی حیزب لە پێوەندی لەگەڵ ئەو مەسەلە هەوڵی زیاتر بدات و بە پەرەپێدان و بەهێزکردنی تەشکیلات و تەبلیغاتی حیزب لە دەرەوەی وڵات و بە پێوەندی گرتن لەگەڵ ڕێکخراوە پێشکەوتنخوازەکان و کۆڕ و کۆمەڵە بەشەر دۆستەکان بزوتنەوەکەمان بە بیر و ڕای گشتی جیهانی زیاتر بناسێنێ.

٦- ئاڵ و گۆڕی بەرچاوی سیاسی لە جیهان دا بەتایبەتی چلۆنایەتی هەلومەرجی خەبات لە کوردستان دا و ئەزموونی خەباتی دوور و درێژی گەلەکەمان ئەو زەروورەتە نیشان دەدا کە پێویستە هێزە کوردستانییەکان تێکۆشانی خۆیان بۆ ناساندنی مەسەلەی کورد بە بیر و ڕای گشتی جیهان پەرە پێ بدەن، ڕێبەرایەتی داهاتووی حیزب دەبێ لەم بارەوە هەوڵی پێویست بۆ نزیکایەتی لەگەڵ ئەو ڕێکخراوانە بدا و بۆ پێکهێنانی ئۆرگانیزمێکی کوردی لە دەرەوەی وڵات هەنگاو هەڵبگرێ.

٧- سیاسەتی تا ئێستای ڕێبەرایەتی لەبەرامبەر جەماعەتی شەرەفکەندی تەئیید دەکرێ و پێویستە ڕێبەرایەتی داهاتوو بۆکۆتایی پێ هێنانی شەڕی خۆماڵی لەسەر ئەو سیاسەتە بڕوا و هەوڵی زیاتر بدا و هەروەها لەو بوارەشدا هەوڵ بدرێ پشتیوانیی ڕێکخراوەکان بۆ هەڵوێستی حیزب جەلب بکرێ.

(٤) بەڵگەکانی کۆنگرەی نۆهەمی ح.د.ک.ئێران / ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ ، لاپەڕەکانی ١٠٥ تا ١٠٧.

٨- ڕێبەرایەتی داهاتووی حیزب بە لەبەر چاوگرتنی هەلومەرجی ئێستای وڵات دەبێ لە هەموو شێوەکانی خەبات وەک خەباتی چەکداری و سیاسی و دیپلۆماسی و جەماوەری کەڵک وەرگرێ.

ئەندامان و جێگرەکانی هەڵبژێردراوی کۆنگرەی نۆهەم بریتین لە :

ئەندامانی کومیتەی ناوەندی :

١- جەلیل گادانی.
٢- هاشم کەریمی.
٣- فەیسەڵ ایراندوست.
٤- حەسەن رستگار.
٥- شاپور فیروزی.
٦- کەمال کەریمی.
٧- نەبی قادری.
٨- سەرهەنگ قادری.
٩- ئەبوبەکر راد.
١٠- فەتاح کاویان.
١١- عوسمان رەحیمی.
١٢- حوسێن مەدەنی.
١٣- خالد حەسەن پور.
١٤- مزەفەر میتران.
١٥- سەعید بیگزادە.

ئەندامانی جێگری کومیتەی ناوەندی:

١- مەلا خدر عومەرزادە.
٢- محەمەد مروتی.
٣- فەتاح ریحانی.
٤- هاشم رۆستەمی.

ژمارەیەکی بەرچاو لە حیزب و ڕێکخراو و شەخسیەتە سیاسییەکان پەیامیان بۆ کۆنگرەی نۆهەمی حیزبەکەمان ناردبوو کە ئەو پەیامانەی تا دوایی هاتنی کاری کۆنگرە گەیشتن لە دەرفەتی لەبار لە کۆبوونەوەکانی کۆنگرەدا خوێندرانەوە و کەڵکیان لێ وەرگیرا. پەیامەکان هی ئەو ڕێکخراو و کەسایەتییانەی ژێرەوە بوون:

– هەیئەتی ئیجرائی سازمانی موجاهیدینی خەڵکی ئێران، دەفتەری سیاسی ڕێکخراوی کرێکارە شۆڕشگێڕەکانی ئێران(راه کارگر) ، کومیتەی ناوەندی ڕێکخراوی چریکە فیداییەکانی خەڵکی ئێران، هەیئەتی ئیجرائی سازمانی فیدائی، دەفتەری سیاسی حیزبی ڕەنجبەرانی کوردستان، ڕێکخراوی خەباتی نەتەوایەتی و ئیسلامی کوردستانی ئێران، پارتیا هیزا وڵات پارێزا کوردستان، بزوتنەوەی ئازادی بەخشی نیشتمانی فەلەستین،

کۆمەڵەی خوێندکارانی کومونیستی ئوتریش، مەلا شێخ عزالدین حسینی، کاک موکری کەسایەتی ناودار و زانای کورد، دوکتور هانس فیشر رەئیسی فراکسیۆنی پارلەمانی سوسیالیستەکان و کاک عەلی کاشف پور (ئەندامی کومیتەی ناوەندی حیزب کە بۆ کاری حیزبی لە تورکیا بوو و بەداخەوە لە ڕێکەوتی ٦٩/٥/٢٤ هەر لەوێ شەهید کرا).

دیارە کۆنگرەش ناردنەوەی وەڵامی ئەو پەیامانە و سوپاسنامەی پێویستی خستە سەر شانی ڕێبەری تازە و هەروەها بە ناوی کۆنگرەش پەیامی بۆ گەلانی ئێران، بۆ خەڵکی کوردستان، بۆ ڕێکخراوە سیاسییەکانی ئێرانی و کوردستانی، بۆ بنەماڵە و کەسوکاری شەهیدانی کوردستانی ئێران، بۆ کادر و پێشمەرگە و ئەندامانی حیزب و، بۆ بەندییە سیاسییەکان نارد.

بەداخەوە هێشتا کۆنگرە تەواو نەببوو و هەڵبژاردن نەکرابوو، کە هەواڵی شەهید بوونی کاک عەلی کاشفپور بەدەستی تیرۆریستەکانی کۆماری ئیسلامی بە دەستمان گەیشت.

یەکەمین پلینۆمی کومیتەی ناوەندی دوای کۆنگرەی نۆهەم لە ڕۆژی ٣ی خەرمانانی ساڵی ١٣٦٩ دا پێک هات. لەو پلینۆمەدا کاک جلیل گادانی وەک سکرتێری حیزب و کاک حەسەن ڕەستگار بە جێگری سکرتێر و کاک هاشم کەریمی، کاک فەتاح کاویان و کاک نەبی قادری بە ئەندامەتی دەفتەری سیاسی هەڵبژێردران.

هەروەها چوار کەس وەک موشاویری کومیتەی ناوەندی لەم پلینۆمەدا هەڵبژێردران کە بریتی بوون لە:

١- کاک ئەمیر قادری. ٢- حاجی گولاوی.

٣- کاک سیروان حەفیدی. ٤- مراد ئەحمەدی

هەروەها لە پلۆنۆمی دواتردا کاک سەید برایم کەریمیش کە لە سەفەری دەرەوە گەرابۆوە بە ئەندامی مشاویری کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

هەر لەم پلینۆمەدا گەلێک باس کران و زۆر مەسەلە هاتنە گۆڕێ، کە دوایە بە کردەوە راستی مەسەلەکان دەرکەوت و زۆربەی پێشبینییەکان وەدی هاتن.

هەر لەو پلینۆمەدا سازماندەهی پێشوومان گۆڕی و کوردستان بە سێ ناوەند بەش کرا کە تەرکیبەکەیان بە شێوەی خوارەوەیە:

ناوەندی ١ی کوردستان کاک سەدیق بابایی، کاک فەتاح ریحانی بەرپرسی نیزامی، حاجی گولاوی، مام یوسف، محەمەد ئەمین کرێت.

ناوەندی ٢ی کوردستان کاک ئەبوبەکری راد، کاک سەید برایم کەریمی ئەندامی ناوەند، کاک شاپوری فیروزی بەرپرسی نیزامی.

ناوەندی ٣ی کوردستان کاک عوسمان ڕەحیمی، کاک سدیق شۆبی جێگری هێز، ئەحمەد محمد نژاد، محەمەد شکوهی.

دواتریش ئاڵوگۆڕی زۆر لە نێو بەرپرسان و ئۆرگانەکان دا پێک هات، لەبەر ئەوەی بەشێک لە بەڵگەکانی پەیوەندی دار بە سازماندەهی ئەوکات لەبەر دەست دا نەماوەن وێرای داوای لێبوردن لەو کەسانەی ناو و بەرپرسایەتییەکەیان نەهاتووە سوپاسی هەموو ئەو کەسانە دەکەین کە لەوبڕگە لە خەبات و تێکۆشان دا کۆڵنەدەرانە بەرپرسایەتییان هەبووە و ئەرکی خۆیان بەسەر راستی بەرێوە بردووە.

ساڵی ١٣٦٩ ناوچەی رۆژهەڵاتی نێوەڕاست شاهیدی رووداوێکی گرینگ بوو. شەوی یازدەی گەلاوێژ هێزەکانی عێراق چوونە نێو خاکی کویت و پێتەختی ئەو ئەمیرنشینەیان بەبێ ئەوەی بەربەرەکانیی جیددییان لە بەرامبەردا بکرێ، گرت و ئەمیری کویت و بنەماڵەکەی رایانکرد بۆ عەرەبستانی سعوودی. ئەم رووداوە بووە هۆی پێکهاتنی قەیرانێکی قووڵی سیاسی لە ناوچەکەدا و حکوومەتی ئەمریکا بۆ حوزور لە ناوچەی کەنداوی فارس و پاراستنی بەرژەوەندییەکانی لەم بەشە لە جیهان دا لە دەرفەتێکی ئەوتۆ دەگەڕا.

دوای تێپەڕبوونی چەند مانگ بەسەر ئەم قەیرانەدا و دابەزینی هێزەکانی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی لە وڵاتی سعوودی و جێگیربوونی هێزەکانی هەوایی و دەریایی ئەو دەوڵەتانە لە ناوچەکەداو دوای ئەوەی گشت هەوڵ و تێکۆشانی کۆمەڵە نێونەتەوەییەکان و دەوڵەتانی بێ لایەن بۆ چارەسەرکردنی ئەو کێشەیە، واتە چۆڵکردنی کویت لەلایەن عێراقەوە، بێ ئاکام مایەوە، سەرەنجام لەڕۆژی ٢٧ی بەفرانباری ١٣٦٩ بەرامبەر بە ١٧ی ژانویەی ١٩٩١ دا، هێزەکانی هاوبەشی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی هێرشێکی بەر بڵاویان بۆ سەر شوێنە نیزامییەکان و بنکە و بنیاتە ئابووری و سنعەتییەکانی عێراق و هێزە نیزامییەکانی ئەم دەوڵەتە لە کویت دەست پێکرد.

لەم شەڕەدا کە لە دوای شەڕی دووهەمی جیهانی هەتا ئێستا وێنەی نەدیتراوە و بگرە لەباری گەلە کۆمەکی، تکنۆلۆژیی سەیر و سەمەرەی هاوپەیمانەکان، رادەی عەمەلیاتی فڕۆکەکان و چۆنیەتی بۆمب و مووشەکەکان و رادەی وێرانکارییان، گەلێک گرینگتر لەشەڕی دووهەمی جیهانیشە، کوژران و برینداربوونی هەزاران پیاو و ژن و منداڵ،

ویرانی هەزاران ساختومان و بنکە و دامەزراوی سنعەتی، زیانێکی بێ سنووری لە وڵاتانی ناوچەی شەر بە تایبەتی لە عێراق دا.

رۆژی دواتر واتە ٢٨ی بەفرانبار دەفتەری سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆرشگێڕ بەم بۆنەوە راگەیەندراوێکی بڵاوکردەوەکە تێدا سەرەڕای ئیشارە بە هۆیەکانی هەڵگیرسانی ئەم شەڕە سامناکە و بەرژەوەندییەکانی وڵاتانی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی، زیانەکانی ئەم شەڕەماڵوێرانکەرەی دەست نیشان کردووە و وێڕای مەحکووم کردنی شەڕ لە هەموو کۆڕ و کۆمەڵە نێونەتەوەییەکان و دەوڵەتانی جیهان داوا دەکا بۆ کۆتایی پێ هێنان بەم شەڕە و پێک هێنانی کۆنفرانسێکی بەرین بۆ چارەسەری هێمنانە و عادلانەی هەموو گیر و گرفتەکانی ناوچەی رۆژهەڵاتی نێوەڕاست تێبکۆشن.
ئەمەش دەقی راگەیەندراوەکەیە:

راگەیەندراوی دەفتەری سیاسی بە بۆنەی دەست پێکردنی شەڕ لە ناوچە:

هاونیشتمانە بەڕێزەکان!

خەڵکی خەباتگێڕی کوردستان!

ئەندامان، کادر و پێشمەرگە دلێرەکانی حیزب!

هەروەک بێگومان ئاگادارن دوای تێپەڕبوونی چەند مانگ لە قەیرانی کەنداوی فارس و دابەزینی هێزەکانی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی لە وڵاتی سعوودی و جێگیر بوونی هێزەکانی دەریایی و هەوایی ئەو دەوڵەتانە لە ناوچەی خەلیج دا و، دوای ئەوە کە گشت هەوڵ و تێکۆشانی کۆڕ و کۆمەڵە نێونەتەوەییەکان و دەولەتانی بێ لایەن بۆ چارەسەر کردنی ئەم کێشەیە بێ ئاکام مایەوە، سەرەنجام لە بەرەبەیانی رۆژی پێنج شەممە رێکەوتی ٢٧ی بەفرانباردا، هێزەکانی هاوبەشی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی هێرشی بەربڵاوی خۆیان بۆ سەر دامەزراوە نیزامی و بنکە و بنیاتە ئابووری و سنعەتییەکانی عێراق و هێزە نیزامییەکانی لە کویت دەست پێکرد و، بەم جۆرە ئاگری شەڕێکی توند و تیژ و سامناک هەڵایسا، شەڕێک کە لەودا بێجگە لە وێرانی و لە نێو چوونی سەرچاوە ئابووری و سنعەتییەکان و کوژرانی دەیان و بگرە سەدان هەزار ئینسان، زۆر وێ دەچێ ناوچەی رۆژهەڵاتی نێوەڕاست و تەنانەت وڵاتانی دوورتریش بگرێتەوە.

بێگومان ئەم رووداوە سامناکە هەروا کتوپڕ و لە خۆڕا نەهاتۆتە پێش، بەڵکو ریشەی

ئەسڵی و هۆکارە سەرەکییەکانی لەلایەک دەگەڕێتەوە بۆ سەر سیاسەتی " ئیستیعماری نوێ"ی وڵاتانی ئیمپریالیستی کە لە دوای شەڕی دووهەمی جیهانی لە پێکهاتن و دروست بوونی وەزعی جوغرافیایی سیاسی ئەم ناوچەیە نەخشی سەرەکیی بووە و دووهەم لە دروست بوونی دەوڵەتی ئیسرائیل لەسەر خاکی فەلەستین و دەرکران و ئاوارەبوونی زیاتر لە دوو میلیۆن خەڵکی فەلەستین لە نیشتمانی داگیرکراویان، بێجگە لەوانەش مەسەلەیەکی دی کە لە هەڵایساندنی ئاگری ئەم شەڕەدا نەخشێکی بێ ئەملاوئەولای بووە، قازانج و بەرژەوەندیی وڵاتانی سەرمایەداری و لە سەرووی هەموویانەوە ئیمپریالیزمی ئەمریکا لە ناوچەی خەلیجی فارسە. قازانجێک کە وڵاتانی ئیمپریالیستی بەهەر نرخێک پارێزگاری لێ دەکەن. بەڵام ئەگەر بیانووی دەوڵەتی ئەمریکا بۆ هێرش کردنە سەر عێراق ئەوە بووە کە ئەم دەوڵەتە بڕیارەکانی شوورای ئەمنییەتی بە هێند نەگرتووە، خۆ ئیسرائیل هەتا ئێستا تەنانەت تاقە بڕیارێکی لە بڕیارەکانی ئەو شوورایەی سەبارەت بە گەلی فەلەستین و مافی ئینسانی ئەو گەلە جێ بەجێ نەکردووە، هیچ دەوڵەتێکیش نەبووە کە بۆ دیفاع لە مافی پێشێل کراوی فەلەستینییەکان هەنگاوێک هەڵێنێتەوە.

بە بڕوای ئێمە ئەم شەڕەکە دوو رۆژە دەستی پێکردووە و هەروا درێژەی هەیە بە قازانجی هەر لایەک و بە زیانی هەر کام تەواو بێ، ناتوانێ لەم راستییەدا هیچ ئاڵوگۆڕێک پێک بێنێ کە:

یەکەم پەنابردن بۆ شەڕ و خوێنڕشتن ناتوانێ گیر و گرفتی ئەم ناوچەیە چارەسەر بکا و لە باشترین حاڵەت دا رەنگە بتوانێ تەنیا بۆ ماوەیەک سەرپۆش لەسەر ئەم گیر و گرفتانە دانێ. بۆیە بێگومان دوای ماوەیەک ناکۆکییەکان سەرهەڵدەدەنەوە، ئاوری دژایەتییەکان سەر لە نوێ دەگەشێتەوە و شەڕ و خوێنڕشتن سەر لە نوێ دەست پێ دەکاتەوە. دووهەم تا ئەو کاتەی مافی گەلانی ژێر دەست و زوڵم لێکراو لە سەرانسەری جیهان بەگشتی و لە ناوچەی رۆژهەڵاتی نێوەڕاست بەتایبەتی دابین نەکرێ، مەترسیی شەڕ لەسەر ئەم ناوچەیە و گشت ناوچەکانی دیکەی جیهان وەلا ناچێ.

لە رووناکایی ئەم راستییانەدایە کە حیزبی ئێمە وەک حیزبێکی بەرپرس و دیموکرات هەڵایسان و درێژەی ئەم شەڕە مەحکووم دەکا و لە هەمان کات دا لە هەموو کۆڕ و کۆمەڵە نێونەتەوەییەکان و دەوڵەتانی جیهان داوا دەکا بۆ کۆتایی پێ هێنانی شەڕەکە و پێک هێنانی کۆنفرانسێکی بەرین بۆ چارەسەرکردنی هێمنانە و عادلانەی هەموو گیرو گرفتەکانی ناوچەی رۆژهەڵاتی نێوەڕاست، یەک لەوان کێشەی فەلەستین تێبکۆشن.

بەو هیوایەی کە هەرچی زووتر ئاگری ئەم شەڕە خوێناوی و پڕ کارەساتە دامرکێتەوە و ئاسایش و هێمنایەتی بگەڕێتەوە بۆ ناوچە.

دەفتەری سیاسی

حیزبی دیموکرتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ

٢٨ی بەفرانباری ١٣٦٩

سەرەنجام لە دانیشتنێکی نائاسایی ئەنجوومەنی ئاسایش دا کە چەندین سەعات درێژەی کێشا، بڕیارنامەی ٩٨٦ پەسندکرا. لەو بڕیارنامەیەدا ڕاگەیاندنی بەتاڵ بوونەوەی ئیدیعای ئەرزی بەسەر کویت دا، قەرەبوو کردنەوەی زیانەکان، ئازادکردنی هەموو دیلەکانی هاوپەیمانەکان، ڕاگرتنی هێرشی مووشەکی بۆ سەر هاوپەیمانەکان، دانی نەخشە و زانیاری سەبارەت بە مەیدانەکانی مین و کارخانەکانی مەوادی شیمیایی، درێژەدانی گەمارۆی ئابووری دژی عێراق و گێڕانەوەی هەموو کویتییە گیراوەکان کە بۆ عێراق ڕاگوێزراون و... داواکراوە. سەرەنجام بەو مەرجانە، دەوڵەتی عێراق ناچاربووهەموو بڕیارنامەکانی ئەنجوومەنی ئاسایش قەبووڵ بکا. لە ڕێکەوتی ١٣٦٩/١٢/٧ دا ئاگربەسی کاتی لەلایەن هاوپەیمانەکانەوە پەسندکرا و ڕۆژی دوازدەهەم دوای ئەوەی وەزیری دەرەوەی عێراق، قەبووڵ کردنی تەواوی بڕیارنامەکانی ئەنجوومەنی ئاسایش و مەرجەکانی هاوپەیمانەکانی لە نامەیەک دا بە "پریز دێکۆئیار" ڕاگەیاند، ئاگربەسی کاتی قەبووڵ کرا.

پێکهاتنی ئەم وەزعیەتە و شەڕی کەنداو هۆیەکی سەرەکی بوو بۆ ڕاپەڕینی خەڵکی کورد لە کوردستانی عێراق و شیعەکان لە باشووری ئەم وڵاتە دژی حکوومەتی ناوەندی. ڕۆژی ١٩٩١/٣/٥ ڕاپەڕینی خەڵک لە کوردستانی عێراق دەستی پێکرد و لەماوەی چەند ڕۆژدا زۆربەی شار و شارۆچکەکان و بەشێکی زۆر لە خاکی کوردستانی عێراق تەنانەت شاری کەرکووکیش کەوتنە بەر دەستی خەڵک. بەڵام دوای ئاگربەس ئەمریکا کە پێی وابوو بەرژەوەندییەکانی ئەو دابین بوون، مەسەلەی کوردستانی وەک ڕووداوێکی ناوخۆیی قەبلاند و ئیزنی فڕینی هیلیکۆپتر و هێرشی بۆ سەر کوردستان دا. بۆیە چەند حەوتوویەک دوای ئەم ڕاپەڕینەی گەلی کورد، حکوومەتی ناوەندی هێرشی خۆی بۆگرتنەوەی ئەم شوێنانە دەست پێکرد کە لە سەرەتاکانی ساڵی ١٣٧٠ دا بووە هۆی

گەورەترین کۆچی بە کۆمەڵی خەڵک لە جیهاندا و نێزیک بە دوو میلیۆن کەس لە خەڵکی کوردستانی عێراق بەرەو سنوورەکانی ئێران و تورکیا وەڕێ کەوتن. ئەم کارەساتە تاڵ و دڵتەزێنە لەو وەرزە سارده دا و بەهۆی سەرما و برسییەتی و ماندوویەتی، لە مێژووی ئەم سەردەمەدا کەم وێنە بوو. ئەم مەسەلەیە لە جیهاندا وەک تراژیدییەک دەنگی دایەوە. بەشێکی بەرچاو لەوانە چوونە کوردستانی ئێران و لەوێ لەلایەن خوشک و برا کوردەکانیانەوە بەگەرمی پێشوازییان لێ کرا و بە هانایانەوە چوون. حیزبی ئێمە لەو سەردەمەدا بە بڵاوکردنەوەی وتار و کاری تەبلیغی لە نێو خەڵکی کوردستانی ئێران دا هەروەها بە هۆی پەیامێکی تایبەتی سکرتێری حیزب لە ڕێگەی ڕادیۆ دەنگی کوردستانی ئێرانەوە، داوای یارمەتیدان و بەهاناوە چوونی ئەم پەنابەرانەی کرد. لە بەشێک لەم وتارەی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ دا کە بەم بۆنەیەوە نووسراوە هاتووە :

«داواشمان لە هەموو ڕێکخراوەکانی کوردستانی بەتایبەتی ئۆپۆزیسیۆنی خەباتگێڕی ئێرانی بە گشتی ئەوەیە کە لەگەڵ خۆپاراستن لە هەر چەشنە دەست تێوەردانێک لە کار و باری عێراق دا ئەوەندەی دەتوانن لەڕێی تەشکیلاتەکانی خۆیانەوە داوا لە خەڵکی ئێران بە گشتی و خەڵکی کوردستان بەتایبەتی بکەن، کە وەکو تا ئێستا پیشانیان داوە، لەمەش بە دواوە تا ئەو کاتەی ڕێگە چارەیەکی ئوسووڵی بۆ وەزعی پەنابەرە کوردەکان دەدۆزرێتەوە لە هیچ کۆمەک و یارمەتییەکی ماددی و مەعنەوی بەوان درێخی نەکەن، بۆ ئەوەی هەم پڕوپاگەندەی بەدرۆی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی پووچەڵ بکرێتەوە و هەم پەنابەرەکان لە چنگ برسییەتی و نەخۆشی ڕزگاریان بێ و ئۆپۆزیسیۆنی خەباتگێڕی ئێرانیش لەو ڕێگەوە توانیبێتیان ئەرکی شۆڕشگێڕانە و ئینسانی خۆیان بەجێ گەیاندبێ».

خەڵکی کوردستان چ لە ڕۆژهەڵات و چ لە باکووری کوردستان ئەوپەڕی یارمەتییان گەیاندە خوشک و برا لێقەوماوەکانیان. ئەم هاوکاری و هاودەردییە بەڕادەیەک بوو کە خەڵکی ئاوارەی کوردستانی عێراق تاڕادەیەک خەمی دەربەدەری و لێقەوماویان لە بیر چووبۆوە. پاشان بە هۆی دەربڕینی ڕەخنە و ئیعتیرازی جیهانی بەشێکی بەرچاو لە ئاوارەکان بەرەبەرە دوای چەند مانگ گەڕانەوە شوێنەکانی خۆیان و دەستیان دایە ئاوەدانکردنەوەی گوند و مووچە و مەزرا و شوێنی ژیانیان. کاروباری ئەو بەشە لە کوردستانیش کە کەوتبووە بەر دەست خەڵکی کورد، لەلایەن بەرەی کوردستانییەوە

بەرێوەدەچوو. ئەم بەرەیە پێش راپەرین و لەساڵی ١٩٨٨ ی زایینی لەلایەن چەند هێزی سەرەکی کوردستانی عێراقەوە پێک هاتبوو کە بریتی بوون لە:

یەکیەتیی نیشتمانی کوردستان، پارتی دیموکراتی کوردستان، حیزبی زەحمەتکێشانی کوردستان، حیزبی سوسیالیستی کوردستان و حیزبی شیوعی عێراق، لقی کوردستان.

بەدوای راپەرینی گەلی کورد لە باشووری کوردستان و وەدەست هێنانی ئازادی لەو بەشەدا کە بێگومان لە ئاکامی یەک گرتنی هێزەکان لە یەک بەرەدا و هیوا بەخشین بە گەلی ستەم لێکراو و چەند جار ئەنفالکراو و بەزۆر کۆچدراو دا سەری هەڵدابوو، هەروەها بەدوای هەڵسەنگاندنی زیانێکی قەرەبوو نەکراوی کە لەشەڕی براکوژی و ناوخۆیی دا هاتبووە گۆڕێ، حیزبی ئێمە، حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ لە پلینۆمی خۆی دا بڕیاری دا کە بە مەبەستی پتەوکردنی دۆستایەتی لەگەڵ هێزە سیاسییەکانی حازر لە کوردستانی عێراق هەوڵێکی زیاتر لە جاران بدا.

هەر لەم پلینۆمەدا بەو ئاکامە گەیشتین کە بەتایبەتی بۆ هەڵگرتنی ناکۆکی و نەمانی ئەو دووبەرەکایەتی و ناتەباییە زیانبارەی کە لە نێو هێزەکانی کوردستانی ئێران دا هەیە هەوڵ بدرێ. لەم زەمینەیەدا بە وەرگرتنی نەتیجەیەکی باش کە لەتەواوکردنی شەڕ لەگەڵ کۆمەڵە و راگەیاندنی ئاگربەسی یەک لایەنە و پێشوازی ئەوان لەم مەسەلە وەرمانگرتبوو پلینۆم هاتە سەر ئەو باوەڕە کە بە جیددی بۆ چارەسەری کێشەی ئێمە دەگەڵ بەشەکەی دیکەی حیزب گەلاڵەیەک دارێژرێ و بەشێک لە تێکۆشانی خۆمانی بۆ تەرخان بکەین، بەڵکو هەوڵ بدەین دەگەڵ هەموو حیزب و رێکخراوە سیاسییەکان و کەسایەتییە خێرخواز و نیشتمانپەروەرەکان باسی لەسەر بکەین. بە کردنەوەی ئەم دەرگایە جارێکی دی هەموو دڵسۆزێکی کورد لە نییەتپاکی و بڕوای خۆمان بە ئوسووڵی دیموکراتیک ئاگادارکەینەوە و بەرەو ئاشتییەکی هەمە لایەنە بچین.

بەخۆشییەوە هەر لەم پلینۆمەدا هەیئەتێک بۆ ئامادەکردنی گەلاڵەکە دیاریکرا کە بەزووترین کات ئەرکی خۆیان بەرێوەبرد. دوای پێداچوونەوە و گونجاندنی بۆچوونی پلینۆم، ئەو گەلاڵە پەسندکرا ئەمەش دەقەکەیەتی :

«ئێمە حازرین بەبەشداری و نەزارەتی لایەنێکی دیکە بێ قەید و شەرت لەگەڵیان دانیشین».

قۆناغی یەکەم، راگرتنی شەڕ:

ئەلف: لە بەیاننامەیەکی هاوبەش، یا جیاوازدا هەردوولا تێکهەڵچوونی نیزامی رابردوو مەحکووم بکەین و بەوە ئیعتیراف بکەین کە شەڕی نێوخۆیی چەند ساڵەی رابردوو زیانێکی گەورەی بەبزووتنەوەی کوردستان گەیاندووە، بە وەبەرچاوگرتنی ئەم واقیعیەتە بەڵێن بدەین شەڕی نێوخۆیی دووپات نەکرێتەوە و لەمەودوا گیر و گرفتەکان لە رێگەی سیاسی و وتووێژەوە چارەسەربکەین.

ب: وەک دوو جەرەیانی سیاسی لەسەر بنەمای ئیحتیرامی متقابل پێوەندیمان هەبێ.

قۆناغی دووهەم، هاوکاری بەکردەوە لە ژێر سێبەری:

ئەلف: «تطبیق"ی دێموکراسی واقیعی لەسەر بنەمای رێزگرتن لە بیر و رای کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان.

ب: ئازادی تێکۆشانی هەمە لایەنەی هێزە رەسەن و خەباتگێڕەکان لە کوردستان دا.

قۆناغی سێهەم، یەک گرتن:

ئەلف: بە لەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە پێشێل کردنی پێڕەوی نێوخۆی حیزب لەلایەک و پێشێل کردنی دێموکراسیی دەرەوەی حیزبی لەلایەکی دیکەوە هۆی سەرەکی ناتەبایی و لێک جیابوونەوەی حیزب بوون، جێگرکردنی بەکردەوەی ئەم مەبەستە ئەساسییە و خاڵەکانی ژێرەوە دەتوانن زەمینە خۆشکەری یەکگرتنەوەمان بن.

ب: شەڕی نێوخۆیی لە بزووتنەوەدا بەگشتی مەحکووم بکرێ و دان بەوەدا بنرێ کە شەڕی نێوخۆیی چەندساڵەی رابردوو زیانێکی زۆر گەورەی بە بزووتنەوە و قازانجی بە دوژمنانی گەلەکەمان گەیاندووە. بە وەبەرچاوگرتنی ئەم راستییە بەڵێن بدرێ شەڕی نێوخۆیی دووپات نەکرێتەوە و گیروگرفتەکان لە رێگەی سیاسی و وتووێژەوە چارەسەر بکەین.

ج. مەحکووم کردنی سیاسەتی دژی گەلیی کۆماری ئیسلامی ئێران و پێ داگرتن لەسەر دروشمی رووخانی رێژیم و تێکۆشان بۆ دامەزراندنی حکوومەتێکی دیموکراتیک.

د. وازهێنان لەهەر چەشنە بەرخوردی غەیرە ئوسووڵی و دوژمنانە لەگەڵ هێزە ئێرانی و کوردستانییەکان و هەوڵدان بۆ نێزیک بوونەوە بەمەبەستی پێک هێنانی بەرەی کوردستانی و ئێرانی.

ه. پێوەندی دیپلۆماسی لەگەڵ دەوڵەت و کۆڕ و کۆمەڵەکان لەسەر ئەم ئەساسە بێ کە

کێ بەکردەوە بۆ مافی گەلی کورد هەوڵ دەدا.

و. هەوڵ دانی بێ پاوانخوازی بۆ دامەزراندنی ئۆرگانیزمێکی گشتی کوردستانی.

ز. وێڕای درێژە دان بە کار و تێکۆشانی شان بەشانی ئۆرگانەکانی هەردوولا بۆ ئامادەکردنی زەمینەی گرتنی کۆنگرە هەولی جیددی بدرێ.

ح. پێک هێنانی کۆنگرەی هاوبەش بۆ دیاریکردنی بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆ و ئۆرگانیزمی حیزب.

ئەم گەلاڵە لەماوەیەکی یەک دوو مانگی دا لەگەڵ زۆربەی هێزەکان هاتە گۆڕ و هەموویان پێشوازییەکی باشیان لێکرد. لە راستی دا وەک بەلگەیەکی تازە بیووە باسی رۆژ و گەلێکمان سوود لێ وەرگرت. ئەگەر پێش دانی ئەو گەلاڵە هێندێک کەس، یا هێندێک حیزب لە نییەت پاکی ئێمە شارەزا نەبوون، ئەو باسە بوو بە هۆی روون بوونەوەیان و شوێنەواری بەرچاوی لەسەر خۆشەویستی حیزبەکەمان لە روانگەی خەڵکەوە دانا. زۆر حیزب و کەسایەتیش بۆ جێبەجێ بوون و بە ئاکام گەیشتنی هەولی دڵسۆزانەیان دا و بۆ چارەسەری گیر و گرفتەکان خۆیان ماندوو کرد.

هەرچەند گەلێک جار وەڵامی مەنفیمان لەلایەنی دیکە دەبیستەوە، بەڵام سەرەڕای ئەوەش خێرخوازان ئێمەیان بۆ سوور بوون لەسەر رێی ئاشتی و دێموکراسی هان دەدا.

لە پێوەندی لەگەڵ ئامادەبوونی فەزایەکی هێمن و ئارام لە کوردستان دا کە پێویستییەکی بێ ئەملا و ئەولا بۆ درێژەدانی خەبات و کەلک وەرگرتن لەم دەرفەتە بوو کە پێک هاتبوو، حیزبی ئێمە چالاکانە هەولی دەدا.سەرەڕای تێکۆشانی هەمە لایەنەی کادر و پێشمەرگەکان کە تاڕادەیەکی بەرچاو لەم پێناوەدا بوو، کۆمیسیۆنی تەبلیغات و چاپەمەنی حیزب دەورێکی بەرچاوی لەم بوارەدا هەبوو. ئەو وتار و بابەتانەی کە لە رادیۆ بڵاودەکرانەوە،یا لە رۆژنامەی کوردستان و گۆڤاری ٢٦ ی سەرماوەز و باقی راگەیەندراوەکان چاپ و بڵاودەکرانەوە، بە زۆری پێ لەسەر ئەوە دادەگیرا کەشەڕی ناوخۆیی بە زیانی بزووتنەوەی گەلەکەمانە و تەنیا لە بەرژەوەندی دوژمنانی نەتەوەکەمان دایە.

هەر لە پێناو ئەم ئەرکە گرینگەش دابوو، کاتێک لە ئاکامی دەست تێوەردانی رێژیمی کۆماری ئیسلامی لە کار و باری کوردستان، کۆماری ئیسلامی هێزێکی زۆری بە کەرەستەی نیزامی و ماشێن و قەفەس و..... هێنایە ناوچە سنوورییەکان و پەلاماری

بردە سەر موجاهیدین و یەکێک لە ئامانجە چەپەڵەکانیشی سازکردنی شەڕ بوو لە نێوان کورد و موجاهیدین دا، بەداخەوە بە مەرامی خۆشی گەیشت و شەری لە بەینی ئەو دوانەدا سازکرد. سەرەڕای ئەوەی چەند حیزب و رێکخراو بۆ کۆتایی پێهێنانی شەڕەکە هەوڵیان دا بە نەتیجە نەگەیشتن، حیزبی ئێمە بەو ئەرکە هەستا و بە پێوەندی گرتن دەگەڵ یەکیەتی نیشتمانی و پارتی بەتایبەتی شەخسی کاک مسعود بارزانی لە مەسیف و فەرەیدون عبدالقادر لە سلێمانی لەلایەک و دەگەڵ سازمانی موجاهیدین لە ناوچەی ژێر دەسەڵاتی حکوومەتی عێراق لەلایەکی ترەوە، بە قەبوولی سەفەری پڕ لە مەترسی چەند هاورێی رێبەری و هەوڵ و کۆششێکی چەند شەو و رۆژی و ئاڵوگۆڕی دەیان پەیام و نامە توانی بەو شەڕە داسەپاوە کە تەنیا رێژیمی کۆماری ئیسلامی خوازیاری بوو کۆتایی بێنێ و ئەو بەلایە لەسەر دۆستانی خۆی و بەتایبەتی هاونیشتمانانی بەڕێزی ناوچەکانی کفری و کەلار و خانەقین دوورکاتەوە. هەر بە مەبەستی پێکهێنانی تەفاهوم لە نێو هێزەکان دا بوو کە لە بەهاری ساڵی ١٣٧٠ دا نامیلکەیەک لە ژێر سەردێڕی "هاوکاری هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆن پێویستییەکی مێژووییە" لەلایەن حیزبی ئێمەوە بڵاوکرایەوە کە ئەمەش دەقەکەیەتی:

هاوکاری هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆن پێویستییەکی مێژوویی

لە هەل و مەرجی تایبەتی ژیانی هەر کەسێک، یا هەر نەتەوەیەکدا هێندێک ئەرکی گەورە دەکەوێتە سەر شانی ئەو کەسە، یا ئەو نەتەوەیە. رەنگە بەرپاپەڕاندنی ئەو ئەرکانە لە کاتی دیاریکراودا زۆر ئاڵوگۆڕی گرینگ پێک بێن و شوێنی راستەوخۆ لە سەر چوونە پێشی ژیان دابنێن.

بێگومان هەر هەڵوێست گرتنێکی بەجێ ئەگەر لە سەرەتاوە بەو چەشنەی کە پێویستە هەڵنەسەنگێندرێ و بەرژەوەندییەکانی بە ووردی نەیەتە بەر لێکۆڵینەوە و بە باشی لێی حالی نەبن، رۆژێک لە رۆژان پێویستییە مێژووییەکەی دێتە بەر باس و ئەو کاتە هەموو کەس تەئییدی دەکا.

یەکێک لە دەلیلە روونەکانی هەڵوێست گرتنی ئێمە لە ١ی خاکەلێوەی ١٣٦٧ دا نەبوونی دێموکراسی ناوخۆیی لە حیزب دا و لە ژێرپێنانی مافەکانی ئەندامانی حیزب و کادرەکان و نەبوونی فەزای دیموکراتیک بۆ تێکۆشانی هێزەکانی دیکەی کوردستان بوو،

نەتەنیا ئەو جەوە بە جارێک لە گۆڕێ نەمابوو، بەڵکو هێندێک کات دەبووە هۆی تێکهەڵچوونی چەکدارانە و بە داخەوە لەم پێناوەدا خوێنی سەدان رۆڵەی ئازای کورد بە دەستی هاوسەنگەرەکانیان رژا سەر خاکی کوردستان.

ئێمە هەر لە سەرەتاوە لەسەر ئەو باوەڕە بووین کە شەڕ و شەڕخوازی و کێشەی ناوخۆیی زیانێکی گەورەمان پێ دەگەیەنن و، ئێمە بەڕێگایەک دا دەبا کە دوای سەرکەوتن بەسەر دوژمنانیش دا نەتوانین رووی خۆشی و ئاسایش ببینین و هەروەک لوبنانییەکان نیشتمانی خۆمان دەکەینە دۆزەخ و یەکتر لەناو دەبەین.

لەتەواوی خەباتی چەند ساڵەی رابردوودا ئێمە بڕوای خۆمان لەسەر پێکهێنانی کەش و هەوایەکی دیموکراتیک و پێکهێنانی دۆستایەتی لە نێو هەموو هێزەکان دا بە شێوەی جۆراوجۆر دەربڕیوە. بەتایبەتی لە سێ چوار ساڵی رابردوودا دەیان جار لە هەر شوێنێک بووزی خواردبێ لەڕێگەی رادیۆ و وتووێژ دەگەڵ خەڵک و لەڕێگەی چاپەمەنییەکانی حیزبی ئەو بڕوایەی خۆمان بە ئاشکرا باس کردووە.

رەنگە هێندێک کەس وا بیرکەنەوە کە ئەو قسە و نووسینانە لەبەر کەم هێزی نیزامی، یا سیاسی ئێمە دێنە گۆڕێ. لە حاڵێکدا نەتەنیا لەبەر ئەوە نەبووە، بەڵکو لەسەر بنەمای فکری و پێویستییەکی مێژوویی بووە کە ئێمە خۆمان بڕوامان پێیەتی، لە کاتێک دا بۆ یەکجاریش بەرامبەر بە رێژیم و هێزەکانی شتێکی وا لەلای ئێمەوە باس نەکراوە و بە شێوەیەکی وا لێبڕاوانە جوولاینەوە کە قەتی لێ پەشیمان نین.

خەڵکی بەشەرەفی کوردستان و هەموو هێزە شۆرشگێڕەکان لەم وەزعە ئاگادارن و ئەگەر کەسێک، یا هێزێک بە مەسڵەحەت نەزانێ کە ئەو راستییە بڵێ، جگە لە شاردنەوەی راستییەکان ناتوانێ نێوێکی دیکەی لێ بنێێ.

ئێمە لە مادده پێنجی هەڵوێستی "١"ی خاکەلێوەی ١٣٦٧ دا بە ئاشکرا ئاماژەمان بەشەڕی ناوخۆیی کردووە و لەسەر پێکهێنانی کەش و هەوای هێمنانە لە نێوان هێزەکانی سیاسی دواوین. هەر بەو مەبەستە لەسەر بنەمای هەست بە بەرپرسایەتی کردن لەبەرامبەر گەل و نیشتمان دا لە سەرەتای بانەمەڕی ١٣٦٧ دا یەک لایەنە دەگەڵ کۆمەڵە ئاگربەسمان راگەیاند. لەو کاتەوە تا ئێستا بێ ئەوەی هیچ تێکهەلچوونێکمان لە نێو دا بووبێ، سەرەڕای جیاوازی بیر و رای سیاسی لە زۆر بارەوە دۆستانە جولاینەوە،، وەزعێکی ئاوا و پێکەوە ژیانی بە تەفاهومەوە لە پێویستییە بێ ئەملا و ئەولاکانی ژیانی کۆمەلایەتی و سیاسییە.

لە بەڵگەنامەکانی کۆنفرانسی چوارەمی حیزب دا کە لە پووشپەڕی ساڵی ١٣٦٧ دا گیرا لە پاراگرافی " ٢ و ٣ " لەلاپەڕە "٩٠"ی مەتنی کوردی بە روونی لەم بابەتەوە بڕوای خۆمان دەربڕیوە و گوتوومانە کە پێکهێنانی رووحی برایەتی و لە ناو بردنی هەر چەشنە دوژمنایەتییەک دەبێتە رەمزی سەرکەوتن بەسەر زۆرداران و رێژیم دا.

لە رۆژنامەی ژمارە "١"ی کوردستان ئۆرگانی کومیتەی مەرکەزی لە مەقالەی هەڵوێستی رێکخراوە ئێرانی و کوردستانییەکان دا بە درێژی لەلاپەڕەکانی "١١ 12- ١٣- ١٤-١٥ و ١٦ " دا باس لەسەر ئەم مەسەلە کراوە و لە بڕیارنامەی کۆنفرانسی چواریش دا لە بەندەکانی "٥ و ٨"دا لەم بارەوە دواوین.

لەچەند ساڵی رابردوودا کە رۆژنامەی کوردستان بەرێک و پێکی دەرچووە لە زۆربەی هەرە زۆری ژمارەکان دا لەم بارەوە نووسیومانە، ژمارەکانی"٢-٨-١٠-١١-١٣-١٥-٢٠-٢٣-٢٤-٢٥-٢٧ و ٣٠"شاهیدی روونی ئەو هەڵوێستە راست و دروستەی ئێمەن.

هەر وەک هاونیشتمانانی بەڕێز ئاگادارن ئێمە لە گەلاوێژی ساڵی رابردوودا (١٣٦٩) کۆنگرەی نۆهەممان گرت. یەکێک لە باسە گرینگەکانی کۆنگرە پێویستی کۆتایی هێنان بە دوژمنایەتی و شەڕی براکوژی بوو. دیارە ئاکامی تاڵی شەڕی ناوخۆیی لە دەساڵی رابردوودا لەبەشی زۆری کوردستانەکان ئێمەی هێنابووە سەر ئەو باوەڕە. ئەو مەسەلە لە بەندەکانی "٤ و ٧"ی بڕیارنامەی کۆنگرەی نۆش دا رەنگی داوەتەوە کە نیشانەی روونی ئیمانی ئێمە بەم بۆچوونەیە.

جگە لەنووسراوەی رۆژنامەکانی کوردستان و باسی ئەو مەسەلە لە کۆنفرانس و کۆنگرەدا لە رادیۆش لەڕێگەی وتووێژ دەگەڵ بەرپرسان و کادر و پێشمەرگەکان هەر لە سکرتێری حیزبەوە تا پێشمەرگەی سادە زۆر جار ئەم باسە هاتۆتە گۆڕ و بە باوەڕەوە وەدوای کەوتووین، لە زۆربەی ئەوانەدا لەسەر یەکیەتی و یەکگرتوویی قسەکراوە و هەموو لایەکمان هەستی پاکی خۆمان نیشان داوە.

گەلی کورد لە کوردستانی ئێران و بەشی هەرە زۆری رێکخراوە کوردستانی و ئێرانییەکان و بەشێکی زۆر لە خەڵکی نیشتمانپەروەر لەو ماوەدا رای خۆیان دەربڕیوە و هەستی پاکی خۆیان نیشان داوە و بۆچوون و رەوشتی ئێمە لەلایەن خەڵکەوە تەئییدکراوە و جێگەی تایبەتی لە دڵی خەڵگ دا کردۆتەوە. ئێستا هیچ کەس نییە کە شەڕی خۆماڵی پێ زۆر خراپ نەبێ. بەڵام جێگەی داخە کە تا ئێرەش کەسانێک هەن کە خۆ لە

قەبووڵکردنی ئەو واقیعیەتە دەبوێرن و بەدژی ڕەوتی مێژوو دەجوڵێنەوە.

ئێمە جگە لەوەی شێلگیرانە تر لە ڕابردوو بە ئیمان بە ڕەوابوونی بۆچوونەکانمان و کردەوەکانی تا ئێستامان، بەهەموو توانامانەوە هەوڵ دەدەین کە بۆ هەمیشە کۆتایی بەشەڕی براکوژی بێنین. هەر هەوڵێکی لەم بوارەدا لەلایەن خەڵکەوە بدرێ وەک کردەوەیەکی ئینسانی شۆڕشگێڕانە سەیری دەکەین. هەروەها لە هێزە سیاسییەکانی کوردستانی و ئێرانی داوادەکەین بۆ هەڵگرتنی ئاڵۆزییەکان هەنگاوی پێویست هەڵگرن و باقی کۆمەڵانی گەلی کوردیش دەبێ بە واقیعبینی و بە دوورلەهەر بەرچاوتەنگییەک لە هەڵوێستی ڕاست و دروست لایەنگری بکەن و لە ئاکاری بێ هەڵوێست و بێ تەفاوەتی دەست بەردار بن. ئەوانیش دەبێ زەخت بخەنە سەر هەموو لایەک و بەتایبەتی لایەنەکانی کە قسە و کردەوەیان دژایەتی دەگەڵ یەکتر هەیە و لە هەڵوێستی دروست خۆ دەبوێرن ناچارکەن لەو هەموو تەجرەبە تاڵانەی ساڵەکانی پێشوو بیربکەنەوە، ئەگەر لە ڕابردوودا بە ئاشکرا شەڕیان سازکردووە و شەڕیان بە ئێمە فرۆشتووە و بێنە سەر ئەوقەناعەتە کە شەڕی خۆماڵی مەحکووم کەن و لەبەرامبەر گەلی فیداکاری کورددا بەڵێن بدەن کە هیچ کات ڕووداوە خوێناوییەکانی پێشوو دووپات نەکەنەوە.

وێدەچێ لەم بابەتەوە قەول و قەرارێک درابێ کە جێگەی خۆشحاڵییە. بەڵام ڕاگەیاندنی ئەو مەسەلە بە شێوەی ڕەسمی و نووسراوە هیوایەکی تازە دەخاتە دڵ و دەروونی خەڵکی کوردستانەوە. بەو هیوایەی کە وەعدەکان بەکردەوە بێنەجێ و، بە هیممەت و هوشیاری نەتەوەی کوردبەتایبەتی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران و سووربوونی خەڵک لەسەر خۆپارێزی لەشەڕی براکوژی کە لە ڕۆژی یەکەمەوە بنەمای فکری و سیاسی ئێمە بووە، ڕووحی تەفاهوم و دۆستی جێگەی هەموو ناتەبایی و ئاڵۆزی و دوژمنایەتییەک بگرێتەوە.

دەبا هەموو کەس بزانێ کە ئەگەر بۆخۆشمان لەم بابەتەوە دڵسۆزی نیشان نەدەین و لەو ئەسڵە گرینگە کە پرەنسیپی دیموکراتییەتە و هۆیەکی بنەڕەتی ڕزگاری گەل و نیشتمانەکەمانە، سەرەنجام داخوازی خەڵک و شەقی زەمانە دەمان هێنێتە ئەو جێگایەی کە ڕاستییەکانی مێژوو بسەلمێنین. بەڵام هەر هێزێکی هەست بە بەرپرسایەتی بکا بێگومان وەدوای چارەی ئەو دەردە دەکەوی بە تایبەتی ئەوانەی کە خۆیان بە پێشڕەوی خەڵک دەزانن دەبێ لەکاتی خۆیدا خەریکی بەرنامەڕێژی هاوبەش و هاوئاهەنگ کراوی بیر و ڕای مەنتیقی بن. بە قەزا و قەدەر ئەسپاردنی چارەنووسی خەڵک بە هیچ شێوەیەک

و لەهیچ هەل و مەرجێک دا ڕەوا نییە و خەڵک ناتوانن بۆ هەمیشە بێدەنگ بمێننەوە.

بۆ هەموو هاونیشتمانانی بەڕێز ڕوونە کە لەو ڕۆژانەی دواییدا چەند کۆبوونەوەیەک لە نێوان هێزە سیاسییەکان دا کراوە لەوانە دانیشتنی چەند جارەی ئێمە و کۆمەڵەیە کەلەودا باس و خواسی زۆری سیاسی کراوە. جگە لە دانیشتنی ئێمە و کۆمەڵە دەگەڵ لایەنی دیکەش کۆبوونەوە کراوە، بەڵام تا ئەو جێگایەی ئێمە ئاگادارین لەو کۆبوونەوانەدا بڕیاری ڕوون و دیار نەدراون کە چاوەڕوانی ئەوەی لێ بکرێ بەم زووانە بەیەک بگەین و یەکگرتنەوەی تەواو بێتەدی. بەڵام هەر ئەوەی کەش و هەوای ئەوساڵ هێمنانەتر لە ساڵی پێشوو بووە، خۆی جێگەی هیوایە. دیارە ئەوەندە بەهیچ شێوەیەک کافی نییە.

گەلی فیداکار و لەخۆ بردوومان لەلایەک و کادر و پێشمەرگە دڵسۆزەکان لەلایەکی ترەوە دەبێ ئەو هەستە بەهێزتر کەن و ڕێبەرانی حیزبەکان ڕازی بکەن کە بەرەو تێک گەیشتن و پێک گەیشتن هەنگاو هەڵگرن تا پێشمەرگە دلێرەکانمان بتوانن بەدوور لەهەر دوژمنایەتی و تێکهەڵچوونێکی ناوخۆیی ئەرکی خۆیان لە نێو کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان لە شار و دێ بەڕێوەبەرن و هێدی هێدی ڕێگای دۆستی هەمیشەیی خۆش کەن و ناتەباییەکانی ڕابردوو لە بیر بەرنەوە و بە هاوکاری و پشتیوانی خەڵک و هاوکاری یەکتر خەباتی خۆیان دژی دوژمن درێژە بدەن. لە دنیای ئەوڕۆدا ملهوڕی و توند و تیژی لە ڕەواج کەوتووە و بێگومان سیاسەتی غەیرە ئوسوولی و پڕ لە زیانی ڕابردوو ناتوانێ لایەنگری هەبێ.

ئێمە هەموو کات بۆ خۆ پاراستن لە شەڕ دەگەڵ بەشەکەی دیکەی حیزب هەوڵمان داوە و ئەو پەڕی نییەت پاکی و تەفاهومی خۆمان نواندووە، هەر وەک پێشتر باس کراوە بە بۆنەی شەهید بوونی دوکتور عەبدولڕەحمانی قاسملوو و عەبدوڵڵا قادری بەرپرسی دەفتەری پاریس ئێمە ڕاگەیاندراومان بڵاوکردەوە و داخ و کەسەری خۆمان دەربڕی و ئەو جینایەتەمان مەحکوم کرد.[5] مامۆستا سیروان بەرپرسی پێوەندییەکانی حیزب لە سلیمانی و کاک مستەفا قازی وەک کادری ئەوکاتی حیزب لە پرسەی شەهید دوکتور دا

٥- هەرچەند جاری سەفەری دەرەوەم کردبێ و چووبمە ئوتریش دەگەڵ بەرپرسانی ئەو وڵاتە زۆر بە ئاشکرا باسی ئەو مەسەلەم کردووە و گلەیی و گازەندەی خۆمان لە بی موبالاتی بەو مەسەلە گرینگە و لێپرسینەوەی خوێنی ئەو شەهیدانە دەربڕیوە و داوای مەحکووم کردنی ڕژێمی کۆماری ئیسلامی و موحاکمەی قاتیلەکان و ئەو کەسانەم کردەوە کە ڕێگەی هەڵاتنی قاتڵەکانیان بۆ تاران خۆش کرد و بە ڕەسمی بەڕێیان کردنەوە.

لەو شارە بەشدارییان کرد.

هەروەها پاش سێ ساڵ تێپەڕ بوون لەو کارەساتە زۆر بەداخەوە دوکتور سادقی شەرەفکەندیش سکرتێری بەشەکەی دیکەی حیزب لە خەرمانانی ١٣٧١ی هەتاوی دەگەڵ لێپرسراوانی حیزب لە دەرەوەی وڵات کاک فەتتاح عەبدولی و کاک هومایوون ئەردەڵان و دۆستی حیزب حوسێن دەهکردی بە پیلانێک لە کافە رەستوورانی میکنووسی برلین شەهید کران.

بەو بۆنەشەوە راگەیەندراوێکی تایبەتیمان نووسی کە لەو دا وێڕای مەحکووم کردنی ئەو جینایەتە سامناکەی کە لەلایەن رێژیمی کۆماری ئیسلامییەوە بەڕێوە چووبوو کەسەری خۆمان دەربڕیبوو کە دەقی راگەیەندراوەکە لەگەڵ بەڵگەکان دەکەوێتە بەر دەستتان. جگە لەوەش هەیئەتێکی پایەبەرزی رێبەرایەتی حیزبیشمان بە سەرۆکایەتی کاک حوسێن مەدەنی ئەندامی دەفتەری سیاسی بۆ بەشداری لە پرسەی ئەو شەهیدانە دا ناردە شاری رانیە.

زۆر بە داخەوە ئەو هەموو نییەت پاکی و تەفاهوم نیشاندانەی ئێمە تا چەند ساڵ دواتریش شوێنی لەسەر ئەو برادەرانە دانەنا و دەستی دۆستایەتییان بۆ درێژ نەکردین و لەسەر هەڕەشە و گوڕەشە و هێرش کردنە سەرمان هەر بەردەوام بوون و ئەو بۆچوونە تا کۆنگرەی دەهەمیان درێژەی هەبوو.

هەل و مەرجێکی باشتر خوڵقا بوو، جێگەی خۆی بوو حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێر زیاتر لەجاران هەوڵ بدا. دەتوانین بڵێین لەبەینی کۆنگرەی نۆ و دە دا رادەی تێکۆشانی هاوڕێیان لە هەموو ئۆرگانەکان دا بەتایبەتی لە بواری تەبلیغاتی و دیپلۆماسییەوە زیاتر و سوود بەخش تر بوو.

درێژەدانی چاپی رۆژنامەی کوردستان، چاپ و بڵاوکردنەوەی گۆڤاری ئەدەبی ـ سیاسی ٢٦ی سەرماوەز، چاپ و بڵاوکردنەوەی روانگەی لاوان ئۆرگانی یەکیەتی لاوان و زۆر نامیلکەی دیکە بەشێک لە ئەرکەکانیان بوو. بەشێکی بەرچاو لە کادرەکانی نووسەر و وەرگێڕ لەم بوارەدا شەو و رۆژ زەحمەتیان دەکێشا، بەتایبەتی هەوڵەکانی چەند کادری فەننی وەک عەلی سووسەنی، قاسم سوڵتانی کەماڵ رستگار و... جێگای سوپاسە. چاپ و بڵاوکردنەوەی کتێبی شەهیدانی حیزب و گەل کە بەهەوڵی سکرتێری گشتی و زەحمەتی زۆری هاوڕێیانی حیزبی لە پاریس و بەتایبەتی کاک رەحمانی کریم زادە، کاک سمایلی ماملی و خزمەکانی چاپ کرا کە بەشێکی بەرچاو لە وێنە و کورتەی ژیاننامەی چەند هەزار شەهیدی حیزبی دیموکراتی کوردستانە لە سەرەتای دامەزراندنییەوە تا کاتی

دەرچوونی کتێبی ناوبراو.

چاپی ئەو کتێبە جگە لەوەی بوو بە هۆی دڵخۆشی بنەماڵەی شەهیدان و دڵگەرمی کادر و پێشمەرگەکانی حیزب، دوای ئەوەی گەیشتەوە کوردستان و وەک دیارییەکی نایاب بۆ کتێبخانە گشتییەکان بۆ حیزبەکان و کەسایەتییەکان نیردراوە کە لە وڵام دا دەیان نامەی سوپاس بۆ حیزب نووسراوە کە یەکەم حیزبی کوردستانی بووە کارێکی ئاوای بۆ شەهیدان کردووە.

وەک پێشتر ئاماژەی بۆ کرا رادیۆی حیزبمان هەر بە نیوی دەنگی کوردستانی ئێران (چل رۆژ دوای هەلوێست گرتن سەرەتا بە ئیمکاناتێکی زۆر کەمەوە لە رێکەوتی یانزەی بانەمەری ١٣٦٧ بەرانبەر بە یەکی ئەیار رۆژی جیهانی کرێکار بە هیمەتی دۆستانی حیزب و کۆششی فەننی برا و هاورێی فیداکاری خوالێخۆشبوومان کاک خەلیل گادانی و گەلێک کەسی وەک مامۆستا بێ بەش، تاهیرە سوور، مامۆستا عاشق، جەمال کەریمی، خەجیج سوارە، عەولاحیجاب و عەزیز رەمەزانی، دەستی بە کار کردووە و بە هەول و تێکۆشانی باقی هاوکاران کە بەڕاستی هەر کەس لەم بابەتە چی لە دەست هاتبایە دریغی نەدەکرد، هەموو رۆژێ بەرنامە جۆراوجۆرەکانی خۆی بۆ ماوەی یەک سەعات و نیو، سەعاتێک بە کوردی و نیو سەعات بە فارسی بڵاو دەکردەوە).

بەرنامەکانی بریتی بوون لە:

١- هەواڵ و رووداوەکان کە هەواڵەکانی جیهان و ئێران بەتایبەتی کوردستانی دەگرتەوە.
٢- تەفسیری سیاسی رۆژ لەسەر گرینگترین مەسەلەکانی رۆژ
٣- راگەیەنە گشتییەکان کە باسی نووسراوەی چاپەمەنییەکانی دەکرد.
٤- رێبازی خەبات لەسەر چلۆنایەتی خەباتکردن لەو هەل و مەرجە دەدوا.
٥- ئاوێنەی راستییەکان، بیرەوەرییەکانی نێو ژیان و خەباتی تێکۆشەرانی دیموکرات و خەلکی خەباتگێری کوردستانی بڵاو دەکردەوە.
٦- ئەدەب و هونەر، باسی شاعیر و نووسەرانی دەکرد و لە راستی دا مێژووی ئەدەبیاتی کورد بوو کە لەلایەن مامۆستا عاشق و خوشکە خەجیج سوارە، مامۆستا بێ بەش و مەنسوور حەدادەوە بەڕێوە دەچوو.
٧- ئێمە و گوێگرەکان لە پیوەندی دەگەڵ نامەی کەسانێک بوو کە پرسیاریان دەکرد.
٨- جگە لەوانە بەرنامەی تایبەتیش جار جار بۆگوێگرەکان لە زەمینەی جۆراوجۆردا بڵاو دەکرایەوە. رێ و رەسمەکانی حیزبیش بەشێک لەو بەرنامانەبوون کەبێ دواکەوتن بە

گوێی بیسەران دەگەیشت. جێگەی خۆبەتی لە پیوەندی دەگەڵ رادیۆدا یاد لە کاک فەتاح کاویان، کاک هاشم کەریمی و کاک عوسمان رەحیمی و کاک سەعید بەگزادە و کاک فەیسەڵ ئیراندوستیش بکەم کە بۆ ئامادەکردنی وتاری سیاسی، زەحمەتی زۆریان کێشا.

لە مەودای نێوان دوو کۆنگرەی نۆهەم و دەهەمی حیزبەکەمان، کادر و پێشمەرگە فیداکارەکانی ناوەند و کومیتە شارستانەکان، چالاکی بەرچاویان لەناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستان نواند، لەم ماوەیەدا سەرەڕای میلیتاریزە بوونی تەواو عەیاری کوردستان و تەنینی سنوورەکان بە هێزی بەکرێگیراوی نیزامی و مین ڕێژکردنی ڕێگەکانی هاتوچۆ و زۆر کەند و کۆسپی دیکە، تیمە نیزامی و تەشکیلاتییەکانی حیزبی خۆیان گەیاندەوە قووڵای خاکی کوردستان و ئەرکی شۆڕشگێڕانەی خۆیان بەڕێوەبردووە. لەم ماوەیەدا ژمارەیەک چالاکی بەرچاو کراوە، دەگەڵ وەشاندنی زەبری کاری لە هێزەکانی ڕێژیم چەندین کادر و پێشمەرگەی قارەمانی حیزب هەر لەو ماوەدا گیانی خۆیان فیدای ئامانجی گەل کرد کە بریتین لە شەهیدان:

محەمەد رەحمانی – مەجید کەریمی – دیار جەناح - لقمان سدر – سیاوەشی بابا میری – سەعید غولامی – سابیر ئیبراهیم نژاد–عومەر بژی – کەریم بەیرەمی– جەمال شەریفی – سەمەد چیر– عەلی خاریجی– عەلی سهرابی– خالید بیابانی – قادر عەبدوڵڵا پور– سلێمان حەسەن پور– رەسول ئەندام– عومەر عەباسی – ملا خدر عەسکەردوست– حەسەن خالد اقدم–بایز مەلانیا– نجم الدین مرادی– کامران شیخ الاسلامی– پەروین رووحی– عەباس چریک – سلیمان سلیمانپور– خالد سنجاخی– حەسەن خضری– سەید ناصر حوسێنی– خالد جۆخۆر– حسن رشادتی– حوسێن رەحمانی (ئاسۆ)– یوسف سولتانی– جلال دریازی–رەحیم کۆلەسەیی، محەمەد هەرکی– محەمەد ئەمین بایزیدی– ئەبوبەکر گومانی – محەمەد علوی (رێبوار)، حەسەن رەحیم پور (گلۆڵانی)، عەلی بێستوونی کە بە نەخۆشی لە تورکیا فەوتی کرد و چەند کەسی دیکە کە بەداخەوە ناوەکانیانمان لەبەر دەست دا نییە.

هەروەها لە مانگی پوشپەری ١٣٧١ لە ناوەندی یەک لە بنکەی هەڵەبجە بەشێک لە پێشمەرگەکانمان دەرمان داوکران کە چوار کەس لەوان بەم ناوانەی ژێرەوە عیلاجیان نەهات و شەهید بوون عەلی تاتورە– هادی مەحمودی– بەختیار مرادی – سالار ساعدنیا.

لە نێوان کۆنگرەی ٩و١٠دا ئەو کەسانەش کە لە خشتەی دواتر دا ناویان هاتووە لەلایەن تیرۆریستانی کۆماری ئیسلامییەوە شەهید کراون:

ڕیزبەند	ناو و ناوبانگ	لە دایک بووی	ڕۆژ و مانگ و ساڵی تیرۆر کران	شوێنی تیرۆر
١	عەلی کاشف پور	سلماس	١٩٩٠/٨/١٥	قونیە تورکیە
٢	عەبدوڵڵاییزەن قەر	مهاباد	١٩٩٠/٩/٢٦	رانیە/ کوردستانی عێراق
٣	شاپور فیروزی	کامیاران	١٩٩٢/٥/٣١	رانیە/ کوردستانی عێراق
٤	کامەران شافعی	مهاباد	١٩٩٣/٣/١٠	رانیە/ کوردستانی عێراق
٥	سعدون عەباسی	مهاباد	١٩٩٣/٥/١١	رانیە/ کوردستانی عێراق
٦	دوکتور بهرام	تەوریز	١٩٩٣/٧/٢٥	رانیە /کوردستانی عێراق
٧	مەحمود مجاهدی	سەردشت	١٩٩٣/١٢/١١	حاجیاوا/ کوردستانی عێراق
٨	تەها کرمانج	نقدە	١٩٩٤/١/٤	(چوروم) ی تورکیە
٩	جەلال حسینی	مریوان	١٩٩٤/٣/١٥	سلێمانی/ کوردستانی عێراق
١٠	عوسمان محەمەدئەمین	اشنویە	١٩٩٤/٦/٢٦	کوپنهاگ/ دانمارک
١١	کریم بال افکن	مریوان	١٩٩٣/٧/٤	پێنجوێن/ کوردستانی عێراق
١٢	علی اسغر الماس پور	سنندج	١٩٩٤/٧/٢٩	رانیە /کوردستانی عێراق
١٣	ئیبراهیم رەحمانی	کامیاران	١٩٩٤/٧/١٩	حاجیاوا/ کوردستانی عێراق
١٤	عومەر کوردە	بۆکان	١٩٩٤/١١/١٢	سەنگەسەر/ کوردستانی عێراق
١٥	مولود ئیسماعیلی	مهاباد	١٩٩٤/١١/١٣	حاجیاوا /کوردستانی عێراق
١٦	حسن ئازەروەند	پیرانشهر	١٩٩٤/١/١٤	رانیە /کوردستانی عێراق
١٧	حیدر خسروی	بانە	١٩٩٥/١/٩	سلێمانی/ کوردستانی عێراق
١٨	سعدون بارزان	بۆکان	١٩٩٥/٢/٧	رانیە /کوردستانی عێراق
١٩	حسن ئازەربەرزین	مهاباد	١٩٩٥/٢/٧	رانیە /کوردستانی عێراق

ڕژێمی دژی گەلی سەرەڕای ئەو جینایەتانەش بۆ زەبروەشاندن لە بزوتنەوەی گەلەکەمان و لە چوارچێوەی سیاسەتی تیرۆریستی خۆیان دا بە هەموو شێوەیەک خەریکی پیلانگێڕان بوون و لە ڕێگەی بەکرێگیراوانی خۆیانەوە بەرنامەی تیرۆریان بەڕێوە دەبرد.

لە شەوی ٢٤ی گەلاوێژی ١٩٩٠ هاوڕێ کاک عەلی کاشف پور ئەندامی کومیتەی ناوەندی کە بۆ بەڕێوەبردنی ئەرکی حیزبی چووبوو بۆ تورکیا لە شاری قونیە لە ماڵی خۆی لەلایەن تیرۆریستەکانەوە کە لە بەرگی پۆلیسی تورکیادا دەبن دەرفێندرێ و ڕۆژی دواتر جەنازەی ئێعدام کراوی لە بەینی قونیە و ئانکارادا دەدۆزرێتەوە. شەوی ١٠ی جۆزەردانی ١٣٧١ هاوڕێی تێکۆشەر کاک شاپوور فیروزی ئەندامی کومیتەی ناوەندی حیزب لە یەکێک لە بنکەکانی حیزب لە ماڵی خۆی و لە کاتی نووسینی بیرەوەرییەکانی شەهید کرا. ڕۆژی ١٤ی بەفرانباری ١٣٧٢ هاوڕێ تەها کرمانج لە شاری چرومی تورکیا بە دەستی جینایەت کارەکانی سەر بە ڕێژیم شەهید کرا، هەر لەو ماوەیەدا، سەید جەلال حوسێنی، کامەران شافعی، محەمەد فاتمی، سەعدون عەباسی، جەمال نامی، دوکتۆر بارام، عەبدوڵڵا بیژن فر، حەیدر خەسروی، مەحموود موجاهیدی، ڕەحیم چەنگاڵی و چەند کەسی دیکە وەک کادر و پێشمەرگە و ئەندام یا لایەنگری حیزب لە شارەکانی کوردستانی عێراق تیرۆر کراون و بەدەستی بەکرێگیراوانی ڕێژیم شەهید بوون.

دیارە هێزی پێشمەرگەش بە تۆڵەی ئەم کردەوە ناجوامێرانەی دوژمن دەیان عەمەلیاتی نیزامی بەڕێوە بردووە و سەدان کەسی لە دوژمن کوشت و دەیان کەسی لێ بە دیل گرتووە و ئیمکاناتێکی زۆری نیزامی وەدەست کەوتووە یا ئاوری تێبەرداوە و نابوودی کردووە کە لە ئاخری کتێبەکە دا جەدوەلی بەشێکی کە لە دەستمان دابوو وەک نموونە زەمیمە دەکرێ.

کاری تەشکیلاتی لەناوخۆ تایبەتمەندی خۆی پێ درا و ئیمکاناتێکی موناسبی بۆ تەرخان کراوە، دەکرێ بڵێین بۆ یەکەم جار بوو کە حیزبی دیموکرات بایخی ڕاستەقینەی خۆی بەم بەشەدا. بۆ ئەم بەشە لە دەرەوەی وڵاتیش مایە داندرا و هاوڕێیانی حیزبی و لایەنگران لە زۆربەی وڵاتەکان دڵگەرمتر لە جاران خەریکی تێکۆشان بوون، هاتنەوەی نوێنەرەکان بۆ کۆنگرە شوێنی تایبەتی خۆی دانابوو. کومیتەکان لە کۆنفرانسەکان دا تەرمیم کرابوونەوە. کارەکانیان بە شێوەیەکی ئوسوولی لەنێو خۆیان دا دابەش کردبوو، هەم کاری دیپلۆماسی و هەم تەشکیلات و تەبلیغات لێک جیا کرابوونەوە، هەوڵی دڵسۆزانەیان دەدا و پەیوەندی باشیان دەگەڵ حیزبەکان و شەخسیاتی کۆمەلایەتی و سیاسی وڵاتەکان دامەزراندبوو. لە زۆر شوێن دەگەڵ ئۆرگانەکانی حکوومەتیش ئاشنایەتییان پەیدا کردبوو

بەڕێوەبردنی ئەرکەکانیان نەزمێکی نوێ و خێراتری بە خۆوە گرتبوو.

جگە لەوەی بۆ خۆیان هەوڵیان دەدا کارەکانیان جێبەجێ دەکرد، هاوڕێیانی ڕێبەری حیزب بەتایبەت بۆ خۆم وەک سکرتێری گشتی هەر نەبا بە یەک دووساڵ جارێک سەرم دەدان و یارمەتی فکریم دەکردن و دۆستایەتییەکانم دەگەڵ ئەحزاب و ئەفراد بۆ تازە و گەرمتر دەکردن و هیندێک پەیوەندی تازەشمان دەگرت و بەمەشەوەرەت و هاوفکری هاوڕێیانی کومیتە لە هەروڵاتێک بەرنامەی کارمان دادەڕشت و هیندێک چاوپێکەوتن و ئیقدامی پێویستمان دەکرد. بەتایبەتی ئەو سیمینارانەی کە بۆ گشت دانیشتوانی ئەو شاروڵاتانەمان پێک دینا گەلێک بەکەڵک بوون. هەم خەڵکەکە زوو زوو لە وەزعی کوردستان و ئێران ئاگادار دەبوون هەم ئێمە لەپێشنیارە بە فایدەکانی بەشداران کەڵکمان وەردەگرت. دەڕاستیدا ئەوە شتێکی تازە بوو کە بۆ یەکەم جار ئێمە دەستمان پێ کرد و تائێستاش زۆر جار دووپات دەبێتەوە. باشیی کار لەوەدابوو دوای هەر سەفەرێک ئاکامی گشتی سەفەرەکەم و هێندێک جار زۆر بەووردی، هەروەها بڕوای خەڵک و پێشنیاری هاوڕێیانم بۆ دەفتەری سیاسی و دوایەش بۆ کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی باس دەکرد تا ئەوانیش هەڵسەنگاندنی خۆیانی لەسەر بکەن و بە تێکرا کەڵکیان لێ وەرگرین: ئەوەش نموونەی ڕاپۆرتێک لەم بابەتە بۆ کومیتەی ناوەندی:

زۆر بەڕێز کومیتەی ناوەندی:

بە سلاوێکی گەرمەوە بە پێویست دەزانم ڕاپۆرتی کار و تێکۆشانی سەفەری دواییم بۆ دەرەوەی وڵات کەسەرجەم سێ مانگ و دوو ڕۆژی کێشاوە هەر چەند بە کورتی بەڵام بە تێکرا و بە شێوەی خوارەوە پێشکەش بکەم. بۆ ئاگاداریتان پێشتر بە شێوەی شفاهی ڕاپۆرتم پێشکەشی دەفتەری سیاسی کردووە و پێشتریش لە جەریانی سەفەرەکەم دا هەر دە پازدە ڕۆژ جارێک هەول و تێکۆشانی خۆم لە ڕێگەی فاکس بۆ هاوڕێیانی دەفتەری سیاسی بەڕێ کردووە.

١- هەروەک لە وتوویژی ڕادیۆیی دەنگی کوردستانی ئێران دا باسم کرد لەم ماوەیەدا سەرم لە نۆ وڵاتی فەڕەنسا، ئەڵمان، دانمارک، هولەندا، نەرویژ، سوئید، بریتانیا، ئوتریش و سویس داوە، بۆ هیندێک لەم وڵاتانە وەک فەرەنسا، ئەڵمان، هولەندا دووجار چووم چونکە لە کاتی خۆی دا بەرنامەکەیان ڕێک و پێک نەبووە و دیدارەکانمان بۆ نەکراوە. جگە لە سویس لەباقی شوێنەکان کۆنفرانسی حیزبی گیراوە،

هەم کومیتە هەڵبژێردراوەتەوە و هەم نوێنەر بۆ کۆنگرە.

٢- لە نەرویژ، سوئێد و هوڵەندا کۆنفرانس یا سیمینارم بۆ کوردەکانی دانیشتووی ئەم شوێنانە داوە و لەسەر وەزعی کوردستان بە گشتی و وەزعی ئێران و جیهان و چلۆنایەتیی هەل و مەرج بە درێژی باس کراوە و بەتەواوی وڵامی پرسیارەکانیان دراوەتەوە. لانی کەم هەر یەک لەم سیمینارانە سێ سەعاتی کێشاوە. نەوار و فیلمەکانیان لە دەرەوە هەن رەنگە هێندێکیش لەلای من هەبن یا درابن بە ئارشیو.

٣- دیدارە دیپلۆماسییەکان لە ئەحزاب و بەرپرسانی حکوومەتی و شەخسیاتی خارجی لە فەرەنسا ٧جار، لە دانمارک ٥جار، لە ئەلمان ١٢جار، لە ئینگلستان ٤جار، لە هولەندا ٣جار، لە ئوتریش ٨جار، لە سویس ٢جار.

سەرجەم ٤١دیدار کە زۆربەیان هەیئەت بوون و ئێمەش وەک هەیئەتی حیزبی بەشداربووین.

٤- چاوپێکەوتنی کەسایەتییەکان و هێزە کوردستانییەکان (فەرەنسا ٦جار، ئەلمان ٥جار، دانمارک ١جار، نەرویژ ٣جار، سوئید ٧جار، بریتانیا ٥جار، هۆڵەندا ٣ جار، ئوتریش ٣جار، سویس ٣جار، کۆ ٣٥جەلەسە).

٥- چاوپێکەوتن دەگەڵ شەخسیاتی حیزبی و ئۆپۆزسیۆنی ئێرانی، شورا ٢جار، مریم رجوی جارێک، باقر موئمینی جارێک، راەکارگر جارێک، راە فدائی جارێک، چریکی ئەقەلیەت جارێک، چریکی مهدی سامع جارێک، تغازنو جارێک، سەرجەم نۆ دیدار.

٦- لەم ماوەیەدا سێ وتووێژی رادیۆییم لە سوئێد، دوو لە بەریتانیا، لە فەرەنسا دووجار، دووجار لە ئوتریش هەبووە. سەرجەم ٩ وتوێژی رادیۆییم هەبووە.

٧- دەگەڵ رۆژنامەوانان و تلویزیۆن لە پاریس ١ جار دەگەڵ ئێران زەمین و پروگرێس لە لیۆن، لە ئەڵمان دەگەڵ رۆژنامەی برلینا، لەهولەندا دەگەڵ پیت مولیروا کوردستان کوریە و، هەروەها دەگەڵ گۆڤاری ئاوارە و رۆژنامەی رەسمی فولکس کران. لە سوئید دەگەڵ ئامانج و میدیا، لە ئینگلیس دەگەڵ کوردستان فۆکۆبس هەروەها دەگەڵ ٥ پێنج رۆژنامە لە وتووێژی چاپەمەنی لە ئوتریش، سەرجەم ١٤ وتووێژی رۆژنامەیی.

٨- لەم ماوەدا جگە لە نامەیەکی گشتی بۆ مڵاقاتەکان، نیزیکەی دە نامەشم لە پێوەندی لەگەڵ پەنابەرەکان بۆ UN لە تورکیا و ژنێڤ و ئوتریش و وەزارەتی کشوەری فەرانسا، وەزیری کشوەری ئوتریش، انترناسیونالی سۆسیالیست و هەروەها نامەم بۆ پتروس غالی سەبارەت بە تیرۆریزمی رێژیم تەحویل دانەوەی قاتلەکانی شەهید تەها کرمانج لەلایەن تورکیاوە نووسیوە.

بەم پێیە لە ماوەی ئەم سێ مانگە زیاتر لە (١١٠) کۆنفرانس و سیمینار و دیداری سیاسی و وتووێژی رادیۆیی و رۆژنامەنووسیم هەبووە بە تێکرا دەگەڵ ئەوەش کە دوو تەحتیلی کریسمس و ژانویەی تێدا بووە و، پانزە رۆژیش پاسم نەبووە، بۆ خۆم لە سەفەرەکەم رازیم و پێم وایە ئەوەی لە توانام دابووە کردوومە. بە پێویست دەزانم سوپاسی هەموو ئەو هاورێیانە بکەم کە بۆ بەرنامەرێژی هاوکارییان کردووم و لە هەموو شوێنەکان وەک هەیئەت دەگەڵم بوون، هەروەها بەجێ دەزانم سوپاسی کاک عوسمان رەحیمی کە لە ئالمان و هولەندا دەگەڵم بووە، سوپاسی کاک نەبی کە لە دانمارک و سوئید دەگەڵم بووە و هەروەها سوپاسی کاک سەعید بیگ زادە بکەم کە بەشێک لە نەرویژ و تەواوی سەفەرەکەم لە سوئید دەگەڵم بووە، بکەم. بێ شک هاوکاری هەمە لایەنە لە سەرکەوتنی سەفەرەکەم دا زۆر بە کەلک بووە، هەروەها کاک عەلی قازی لە ئەڵمان هاوکاری بەرچاوی کردووم. بە کوردی هەوڵم داوە لەم سەفەرە دا هەرچی رۆژێک کوردایەتی کردبێ کەڵکی لێ وەرگرم. بۆ ئاگاداریتان دەگەڵ نوێنەرانی ئەسڵی پارتی و یەکیەتیش پێوەندیی رۆژانە و حەوتووانەم هەبووە.

حەز دەکەم عەرزتان بکەم کە ئەو سەفەرەی من بۆ حیزب بە (٢٥٦٠) دۆلار و (٥٣٦٦) فرانک کەوتووە کە هەر لەم سەفەرەدا ١٨٤٦ دۆلار و ١٩٦٦ فرانکم وەک یارمەتی لە هاورێیان و لایەنگرانی حیزب وەرگرتۆتەوەو دەگەڵ کۆمیسۆنی ماڵی بەحیساب گیراوە. قەرارە بۆ یەکەم جار ناوی ئەو کەسانەی یارمەتییان داوە لە رۆژنامە دا بنووسرێ. خراپ نییە بزانن کە لە هەمووی ئەو دیدارانەدا بەتایبەتی لە دیدارە سیاسییەکان دا بە دوور و درێژی باسی مەسەلەی کورد بە گشتی و کوردستانی ئێران و وەزعی حیزبمان بەتایبەتی کردووە، لەسەر ماهییەت و وەزعی رێژیمیش ئەوەی بۆمان کراوە کردوومانە گوتوومانە. لەسەر هەل و مەرج و وەزع نەزەر خوازی کراوە و سەبارەت بە رێژیم و کورد بۆچوونیان پرسراوە کە بە پێویست دەزانم لەچەند خاڵی خوارەوەدا خولاسەیان کەمەوە:

١- هەموو وڵاتە ئەورووپاییەکان و ئەمریکا مەسڵەحەتی خۆیان لەسەرەوەی هەموو شت دادەنێن. ناتەبایی نێوخۆیان لەسەر زۆر مەسەلە بەرچاوە و نابێ وا بزانین وڵاتانی ئەورووپایی گوێڕایەڵی سیاسەتی ئەمریکان و هێندێک وەخت کە باسی ئەمریکا دەکرێ، هێندێکیش حەساسییەت نیشان دەدەن و پێیان خۆش نییە ئەمریکا بەیەکەم دەسەڵات و ئەربابی وانیش بناسرێ.

٢- زۆربەی بەرپرسان لەسەر مەسەلەی کورد بە پێچەوانەی جاران شارەزاییان زۆرە و

پێشیان وایە گەلێکی ستەم لێکراوە، بەڵام هیچ کامیان دانی خێربەیەک پارچەبوون و یەکگرتنەوەی کورد لەم هەل و مەرجەدا ناهێنن و زۆریش پێیان وایە کە جارێ ئەم مەجالە نییە باس لە کوردستانی گەورە بکرێ. بۆ مافی مرۆڤ و تەتبیقی لە کوردستان، ئەوپەڕەکەی تا سەرحەدی ئوتونۆمی و فیدراڵی ئاشکرا دەکەن.

٣- هێندێک بەڕاشکاوی دەڵێن وریا بن، دوور نییە ئەگەر ئاڵوگۆڕی ناسالم بکرێ ئەمجاریش فیداتان کەن.

٤- کارەکانی ئەم دواییانەی PKK شوێنەواری مەنفیی لەسەر زوربەی بەرپرسان داناوە و لە زۆر جێگە بە تووڕەیی باسیان دەکەن و تەنانەت هێندێک تێکیشی دەخەنەوە و لەسەر هەموو کوردی حیساب دەکەن.

٥- بڕوای هێندێک لە زانایان وایە کە ئێمە دەبێ لە وڵاتانی سۆسیالیستی پێشوو، هەروەها لە وڵاتانی ئاسیای نێوەڕاست کەڵک وەرگرین، پێیان وایە ئێستا ئەوان بۆ یارمەتی و پشتیوانی لە کورد ئامادەگیان زۆرتر لە جارانە و هەرواشە.

٦- لەزۆر جێگایان کە باسی ئۆرگانیزمی هاوبەشی کورد لەدەرەوەی وڵات دێتە گۆڕێ بە هەنگاوێکی بەنرخ و گرینگی دادەنێن، بەڵام کە ناتەبایی و ناکۆکییەکەی ناو هێندێک لە هێزەکانی کوردستان دەبینن پێیان وایە وازوو سەر ناگرێ و کاری زۆر دەوێ. دیارە بە کردەوەش هەروایە.

٧- لەسەر ڕێژیم بە تێکڕا تەنانەت ئەڵمانی و فەرەنساوییەکانیش کە ئێستا معامەلەیان دەگەڵ دەکەن لەسەر ئەو باوەڕەن کە ڕێژیم هی ئەو دنیایە نییە و زۆربەیان لەسەر ئەو باوەڕەن ئیسلاح نابێ و ماکەی بنیادگەرایی و تیرۆریزمە، بەڵام نەبوونی ئیتیفاق لە نێو دەوڵەتەکان دا کە بەشێکی سەرچاوەی ماددی و ئابووری هەیە بۆتە هۆی ئەوە کە جارێ بڕیارێکی هاوبەشیان نەبێ و لە زۆر شوێن لەگەڵ نەزەرەکانی ئێمە بەتایبەتی دەگەڵ ئەوەی کە دەمگوت ئەوە غوودەیەکی سەرەتانییە لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست و خەریکە هەڕەشە لە دنیاش دەکا، موافق بوون و پێیان وابوو دەبێ لە فکری چارەسەرکردنی دا بن.

٨- بە تێکڕا پێیان وایە کورد دەبێ دەنێوخۆی دا تەبابێ، یەک بگرێ و هەروەها لە ئێران بەرەیەکی وەسیع بە پێویست دەزانن. لەلای زۆر لایەن سەمپاشی دژی شورا و موجاهیدین کراوە. ئاشکرایە کە ڕێژیم هێندێک عەناسوری شەرقناسی کڕیوە و کاریان بۆ دەکەن و لەزۆر جێگا دژی موجاهیدین و ئۆپۆزیسیۆن دەدووێن. لەم سەفەرەدا و بەتایبەتی لە وتووێژەکانی رادیۆ تەلەڤزیۆنی دا بۆم دەرکەوت کە خەڵک ئاگاهانە و

نائاگاهانە، کە شکم لەوەدا نییە ڕێژیم هەوڵێکی زۆری بۆ ئەوە داوە، دژایەتییەکی بەهێز دژی موجاهیدین و شورا دەکەن. بەتایبەت لە سوئید و ئەڵمان ئەم مەسەلە بەرچاوترە.

٩- هاتنە پێشی وەزعی کورد و مانەوەی حکوومەتی هەرێم تەئسیری موسبەتی لەسەر ورەی خەڵک کردووە، ئێستا کوردی دەرەوە زیاتر لەجاران خۆ لێ دەدەن. هەر بەم پێیە هاوڕێیانی ئێمەش ئێستا دوای چوونە دەر هەم زیاتر بوون و هەم تێکۆشانیان بەرچاوترە. ئەگەر هێندێک نەزم هەبێ و شتەکانمان بەوەخت بگەن و بڵاو بنەوە، زۆر لەمەش زیاتر نەقشمان دەبێ و بەتایبەتی ئەگەر ئیمکاناتی ماڵی تاڕادەیەک دابین بکرێ دەبینە یەکەم هێزی کوردستانی ئێران.

هەرچەند ئەو جەماعەتە بەهەموو توانای خۆیان و ویشک و برینگی تایبەتییان دژمان بوون و هەن لە زۆر جێگە مانعی چوونی ئێمە بۆ هێندێک کۆڕ و کۆمەڵ بوون، بەڵام بەهۆی مەنتیقی بوونی سیاسەت و ڕەفتاری ئینسانی هاوڕێکانمان لەزۆر جێگا ئەم مانعە هەڵگیراوە و دەبێ هەوڵ بدەین لەهەر شوێنێکیش مابێ بە بەحس و ئیقناع قەناعەت بەوانە بێنین کە سیاسەتەکەیان غەڵەتە. بەداخەوە بۆ خۆشیان ئەوەندە عاقڵ نین بتوانن پێش بەم شتە نادروستانە بگرن و گەلێک جار بە نەهاتنی خۆیان مەیدان بۆ ئێمە ئاواڵەتر دەکەن کەدەبێ بیقۆزینەوە تا جێگەی کوردی ئێران خاڵی نەبێ.

پێویستە بگوترێ کاری کاک عوسمان هەرچەند لەم ماوەدا جگە لە دووسێ مانگ هەر لە کەمپ ژیاوە و زۆر مەحدوود بووە لە پێوەندی لەگەڵ کاری ئەوروپادا بەکەڵک و بەسوود بووە و زەحمەتەکانی لەلایەک و مایەدانان لەباری ماددییەوە لەخۆی جێگەی سوپاسە. گەڕانەوەی کاک عوسمان و کاک خالید لەکاتی خۆیدا جێگای خۆشحاڵییە و پێشی هێندێک ورتە ورتی بەجێ و بێجێ دەگرێ و تەئسیری تایبەتی خۆی هەیە.

بۆ ئاگاداریتان بە پێشنیاری کاک عوسمان و موافقەتی من و کاک نەبی و کاک سەعید کە لە نزیکەوە کاک ڕەحیم دەناسین، سەرەڕای کەم و کوڕییەکانی هاوڕێیەکی دڵسۆز و زەحمەتکێشە جارێ وەک بەرپرسی کاتی ئەۆرووپا دیاری کراوە. بەرپرسی چاپەمەنی حیزبیش جارێ هەر ئەوە و ئەم بەشەش کەموکوڕی هەیە، بەڵام لەیەک دوو ساڵی پێشوو باشترە. ئێستا لەچەند کومیتە فاکس هەیە و دەتوانن زۆر خێرا ئیعلامیە و خەبەر بەیەکتر بگەیەنن. کومیتەی ئوتریشیش توانیویانە دام و دەزگایەکی کامپیوتەری بۆ چاپ ئامادەکەن کە ئێستا لە زۆر بارەوە کەڵکی لێ وەردەگرن.

چەند پێشنیار

پێم وایە بۆ باشتر بەڕێوەبردنی کارەکان لەدەرەوە و گەشەپێدانی کاری دیپلۆماسی و پێکهێنانی پێوەندی جیددی لەبەینی ئێرە و ئەوێ دا دەبێ ئەم کارانەی ژێرەوە بەپێی ئیمکان ئەنجام بدەین :

١- ئەگەر دەمانەوێ کارەکان باش بچنە پێش دەبێ بێ ترس لە لۆمە و تانەیەک دوو نەفەری سابتی کار لێهاتوومان تەنانەت لە سەتحی رەهبەری لە دەرێ هەبێ.

٢- ئەوکارانەی کراون و ئەم پێوەندییە دیپلۆماسییەی پێک هاتووە لەلایەن ئەوانەوە پشتگیری بکرێ و نەپسێتەوە و هەموو ساڵێ ریسەکەمان لێ نەبێتەوە خوری.

٣- بەهەر چەشنێک بێ دەبێ ئیمکاناتێکی ماددی بۆ کارەکانی دەرەوە دابین بکرێ و لەم پێناوەدا بەشێکی بخرێتە سەرشانی ئەندامان و لایەنگران. بە بڕوای من لانی کەمی ئیمکان بۆ وێ ئێستا کە کامپیوتیرمان هەیە دوو هەزار دۆلار لە مانگ دایە.

٤- لە هێندێک ئینسانی خاوەن زانست و لێزان وەک مشاوری جەنبی بۆ پەرەگرتنی کاری دیپلۆماسی لە وڵاتەکان کەڵک وەرگرین و لێیان غافڵ نەبین و کاریان پێ بسپێرین.

٥- پێم وایە دەبێ پێوەندی تەشکیلاتی لە هێندێک وڵاتی دیکەش وەک کانادا، ئیسپانیا، ئەمریکا و ئیتالیا کە کەم و زۆر نەفەری جێ باوەڕیان لێیە دابمەزرێنین و لەڕێگەی ئەوانەوە کەم کەم وەک حیزب لەم شوێنانە خۆ مەترەح کەین و سمینار و کۆبوونەوان پێک بێنین و بەم شێوە کاری دیپلۆماسیش لەم وڵاتانەدا دەست پێ بکەین، ئەگەر ئێستاش یەک دا بەدوو کەڵکی تایبەتی و بەرچاوی نەبێ، بۆ داهاتووی حیزب و گەل زۆر بە سوودن.

٦- بە بڕوای من دەبێ بۆ تەقویەتی وەزعی ماددی حیزب دوو ئەرک بۆ ئەندامان دابندرێ، یەک هێندێک جار هەرەوەز بکەن بۆ کۆکردنەوەی یارمەتی. هەرکام لە

خۆشیان لانیکەم مانگێ معادلی ١٠ دۆلار راستەوخۆ بۆ ئێرە دەنەزەر بگرن و لەیەک دوو وەعدەدا بۆ دەفتەری سیاسی بنێرن.

٧- دەزگایەکی کامپیوتەری لەوانەی دەرەوە بێننەوە ئێرە و لە یەکێک لە شارەکان بەبەرقی سابیت و سەرتاسەری کاری پێ بکەین با لەم وەزعە نالەبارە نەجاتمان بێ.

٨- بۆ ئەوەی نەشریاتمان بەوەخت بگا، هەم لە پۆستی بەغداد و مسافر، هەم لە موجاهیدان، هەم لە پۆستی تازە دامەزراوی هەولێر و زاخۆ کەڵک وەرگرین.

٩- درێژەدانی پێوەندی دەگەڵ ناوەندە حکوومەتییەکانی ئەورووپا و ئەمریکا و هەروەها هێندێک وڵاتی عەرەبی و تورکیا تا گەیشتن بە کاناڵی کاریگەر و راستەوخۆ بە ئەمرێکی ئەساسی دەزانم و دەبێ زۆری هەوڵ بۆ بدەین و ماندوو نەبین.

١٠- بە پێویست دەزانم لە داهاتوودا دەگەڵ رووسیا و چەکسلواکی بە هەردوو بەشییەوە پێوەندی بگیرێ. هەروەها دەگەڵ ئەرمەنستان و کوردەکانی هەردوولا پێوەندی گەلێک پێویستە. وڵاتانی دیکەش کە فەرهەنگیان لێمان دوورنییە و کوردیشیان تێدایە بە پێی ئیمکان خراپ نییە پێوەندییان دەگەڵ بەرقەرار بکرێ.

دیارە لە سەرەوەی هەمووی ئەو خاڵانە بەهێزکردنی پێوەندی خۆمان و هاوڕێیانمان و کۆمیتەکان لەدەرەوەیە، چونکو دارێژەری ئەسڵی بەرنامەکان دەبێ هەر ئەوان بن.

بەشی پێنجەم

بەگوێرەی پێڕەوی نێوخۆی حیزب وەختی بەستنی کۆنگرە نیزیک ببۆوە، وەزعی سیاسی و ئاڵوگۆڕەکانی دنیا بەتێکڕا و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و هەل و مەرجی تایبەتی کوردستان بەتایبەتی حوکمی دەکرد لە فکرداببین و لەکاتی خۆیدا واتە لە بەهاری ٧٣ دا کۆنگرە بگرین. بۆیە لە مانگی خاکە لێوەدا دەست بە گرتنی کۆنفرانسەکان کرا و لەماوەی یەک دوو حەوتوودا نوێنەران هەڵبژێردران و بڕیارنامەکانی کۆنفرانسەکان ئامادەکران. پلینۆم بەسترا و ئاکامی موتالی راپۆرتی لە پێشدا گەڵاڵە کرا و لەلایەن هاوڕێیانی ڕێبەری هەڵسەنگێندرا و بەهێندێک ئاڵ و گۆڕ ئامادەی پێشکەش کردن بە کۆنگرە بوو.

کۆنگرەی دەهەمی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ ڕۆژی یازدەی بانەمەڕی ساڵی١٣٧٣ بە بەشداری نوێنەرانی هەڵبژێراوی ئۆرگانەکان پێکهات و پێش نیوەڕۆی ڕۆژی پازدەی بانەمەڕ سەرکەوتووانە بەڵام تێکەڵاو دەگەڵ داخ و کەسەرێکی زۆر دوایی هات.[١]

لەم کۆنگرەدا دوای پێشکەش کردنی راپۆرتی کومیتەی ناوەندی لەلایەن سکرتێری گشتیی حیزب، راپۆرت بە قووڵی کەوتە بەر باس و بە گونجاندنی هێندێک تێبینیی بەشدارانی کۆنگرەوە پەسند کرا.

بەشی دیکەی کاری کۆنگرە واتە پێداچوونەوە و هەڵسەنگاندنەوەی پەیڕەو و پرۆگرامی حیزب بۆ پێکهێنانی ئاڵوگۆڕ لە هێندێک لە خاڵەکانی کە لەلایەن کومیتەی

١- بەداخەوە لە ڕێکەوتی ٧٣/٢/١١ لەحاڵێکدا ئێمە بەگەرمی خەریکی بەڕێوەبردنی بەرنامەکانی کۆنگرەی دەهەم بووین. شەڕی براکوژی بەینی یەکیەتی و پارتی دەستی پێکرد. ئێمە بەحوکمی ئەرکی کوردایەتی کاری کۆنگرەمان وەدوا خست و کەوتینە تێکۆشان بۆ بەرگری لە پەرەساندنی شەڕ و، یەکەم حیزب بووین کەلەلایەک دەگەڵ بەرپرسانی رانیە و قەڵادزێی هەردوولا دەدواین و لەلایەکی دیکەوە، دەگەڵ کاک مەسعود و مەکتەبە سیاسییەکانی پارتی و یەکیەتی کەوتینە پەیام ناردن و ڕەجا کردن بۆ پێشگیری لەپەرەساندنی ئەو شەڕە شوومە و چەندین پەیامان ئاڵوگۆڕ کرد کە بەداخەوە سەرەڕای ئەوەی هەردوولا بەڵێنیان دا شەڕەکە تەواوکەن، ئەوانەی سازیان کردبوو تینیان دە شەڕەکە دەکرد و نەکوژایەوەو ئەو خەسارە گەورە کە بەهیچ شێوەیەک قەرەبوو ناکرێتەوە بەسەر گەلی کورد دا سەپا و دوژمنانیش بەهرەی خۆیان لێ وەرگرت.

تایبەتی ئەم بەشە پێشنیار کرابوو، دەستی پێکرد. لەم بەشەدا بوو کە دروشمی لە مێژینەی حیزب "دیموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستان "گۆڕدرا و بوو بە" دێموکراسی بۆ ئێران و دیاری کردنی مافی چارەنووس بۆ کوردستان".

پەسندکردنی بڕیارنامە بەشی سێهەمی کاری کۆنگرە بوو کە لە شوێنی خۆیدا دەخرێتە بەرچاوتان. بەدوای ئەو بەشەدا هەڵبژاردنی ئەندامانی کومیتەی ناوەندی و جێگرەکان بەڕێوەچوو. لەماوەی نێوان بەشەکانی کاری کۆنگرەدا، هەرکات دەرفەتێک هەبا یەک یا چەند پەیام لەو پەیامانەی لەلایەن حیزب و ڕێکخراوو کەسایەتییە سیاسییەکان را هاتبوون دەخوێندرانەوە.

راپۆرتی کومیتەی ناوەندی بۆ کۆنگرەی دەهەم، یەکێک لە وردترین و هەمە لایەنەترین راپۆرتەکان بووە کە پێشکەش بە کۆنگرەکانی حیزب کراون.

لەم راپۆرتەدا سەبارەت بەوەزعی جیهان هاتووە کە:

" لەمەودای نێوان دوو کۆنگرەی نۆهەم و دەهەم دا ئاڵوگۆڕێکی قووڵ و هەمە لایەنەی ئەوتۆ لەڕادەی جیهان دا روویداوە کە هەتا چەند ساڵ لەمەو پێش بە فکر و بیری کەم کەس دا دەهات، لە پێشەوەی گشت ئەو ئاڵوگۆڕانە، ئەوەی کەوەک گرینگترین رووداوی ئەم چەرخە دەژمێردرێ، هەڵوەشانی فیدراسیۆنی گەورەی یەکیەتی سۆڤیەت، بەسەربەخۆیی گەیشتنی کۆمارەکانی ئاسیای ناوەڕاست و قەفقاز و کۆمارەکانی ڕۆخی دەریای باڵتیک و وەلاچوونی گەورە هێزی ڕۆژهەڵات لەسەر بەرزەکی رقە بەریی جیهانییە.

یەکەمین ئاکامی ئەم رووداوە گەورەیە لەڕادەی جیهانی دا مانەوەی وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا وەک بەتواناترین دەوڵەتی جیهانە کە دەکرێ بڵێین بەرهەڵستکارییەکی ئەوتۆ لە بەرانبەر خۆیدا نابینێ. گۆڕانی سیستیمی زاڵ بەسەر وڵاتانی ئەرووپای ڕۆژهەڵات، گەڕانەوە و دامەزرانەوەی نیزامی سەرمایەداری لە بلووکی ڕۆژهەڵات، هەڵوەشانی پەیمانی وەرشەو و هەوڵدانی ئەندامانی پێشووی بۆ چوونە نێو پەیمانی ئەتلانتیکی شیمالی و هتد... هەموویان ئاکامی هەڵوەشانی فیدراسیۆنی ناوبراون."

لە راپۆرتەکەدا وەزعیەتی ڕێژیم لە کوردستان بەکورتی بەم جۆرە خراوەتە بەرچاو:

لە کۆتایی کۆنگرەی نۆهەمی حیزبەوە هەتا ئێستا، وەزعیەتی کوردستان، وەک بەشێک لە ئێران، پیشاندەری هەمان وەزعیەت بووە کە لەباقی بەشەکانی وڵات دا لە ئارادا بووە.

ئاڵ و گۆڕەکان هەرچی بووبن، درێژە و ئاکامی بێ ئەملا و ئەولای سیاسەتەکانی رابردووی رێژیمە کە تا ئێستا ئیدامەیان بووە. سەرەڕای ئەمەش بەهۆی هێندێک رووداوی گرینگ، کە بەتایبەتی لە کوردستانی عێراق هاتوونەتە پێش، وەزعیەتی سیاسی لە کوردستانی ئێران، چلۆنایەتی بزووتنەوەی ئازادیخوازانەی خەڵک و هەڵوێستی رێژیم لە بەرانبەری دا، ئاڵوگۆڕیان بەسەردا هاتووە، ئاڵوگۆڕێک کە لەهەر زەمینەیەک دا تایبەتمەندی خۆی هەیە و قووڵیی و بەرینایەکەیان لە پێوەندی دەگەڵ هەر کامیان جیاوازی هەیە.

"وەزعیەتی نابەسامانی ئابووری، رەواجی بازاڕی دزی و بەرتیل خواردن لە گشت ئیدارە دەوڵەتی و نیوەدەوڵەتییەکان دا و کەمبوونی پێداویستییەکانی ژیان و گرانیی لەڕادەبەدەر ئەگەر لە کوردستان زۆر زیاتر و توند و تیژتر لە باقی ناوچەکانی ئێران نەبێ، هەرنەبێ لە هێندێک بارەوە خراپترە".

"ئەم وەزعیەتە پڕ کارەساتە پێ بەپێی ئەو رووداوانەی کە لە کوردستانی عێراق دا هاتوونەتە پێش لەلایەکەوە بۆتە هۆی هاتنە خواری ورەی هێزە چەکدارەکانی رێژیم لە گشت ئۆرگانە سەرکوتکەرەکان دا و، لەلایەکی دیکەوە بۆتە هۆی چوونەسەری هەستی خەباتگێری و هیوا بەسەرکەوتن و گەیشتن بەئازادی لە نێو کۆمەڵانی خەڵکی کورد لە شار و گوندەکان دا...."

لە پێوەندی لەگەڵ فەعالییەتی رێبەرایەتی حیزب لە زەمینەی سیاسیدا راپۆرت ئاوا دەدوێ:

"حیزب تا ئەو جێگایەی لەوزەی دا بووە، لە راستای پێکهێنان و هەرچی پتەوتر کردنی پێوەندی دۆستانە دەگەڵ هەموو حیزب و رێکخراوە سیاسییەکانی کوردستان سیاسەتی هەمیشەیی خۆی سەرکەوتوانە بردۆتە پێش و تەوەرەی ئەسڵی سیاسەتی تەبلیغاتی حیزب بریتی بووە لە هێورکردنەوەی پێوەندی نێوان هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆن، مەحکووم کردنی شەڕی براکوژی و پێکهێنانی هەلومەرجێکی لەبار بۆ نزیکبوونەوە لە حیزب و رێکخراوە کوردییەکان لەهەر چوار پارچەی کوردستان دا. لەسایەی رێباز و سیاسەتێکی ئەوتۆدا بووە کە رێبەرایەتی بەشەکەی دیکەی حیزب ناچاربوون لە رۆژەکانی کۆتایی ساڵی ١٣٧١ دا بە " ئەگەر و بەڵامێکی زۆرەوە، دەستیان لەشەڕ دەگەڵ ئێمە هەڵگرت و بە شێوەیەکی رەسمی، بەڵام زۆر ناسیاسییانە رایانگەیاند". ئەوەش دەقی بڕیارنامەی پلینۆمی کومیتەی ناوەندییانە کە لە رۆژنامەی ژمارە ١٩٥ی کوردستان و لە مانگی رەشەمەی ١٣٧١ دا بڵاوکراوتەوە.

"پلینوم دوای باس لەسەر راپۆرت بەو ئاکام و بڕیارە گەیشت کە بە لەبەر چاوگرتنی وەزعی مەنتەقە و مەسڵەحەتی گشتی گەلی کورد لەو قۆناغە حاستەمەدا کە ئێستا پێیدا تێدەپەڕێ شەڕ دژی تاقمی لادەر بە شێوەیەکی یەک لایەنە رابگرێ.

بەڵام ئاشکرایە کە کادر و پێشمەرگەکانی حیزب لەلایەن هەر دەستە و تاقمێکەوە بکەونە بەر پیلان و هێرشی چەکدارانە، مافی دیفاعی بێ ئەم لاولایان لە خۆیان هەیە و لەم بوارەش دا حیزبی دێموکرات نیشانی داوە کە زۆر بەباشی دەتوانێ دژی هێرش کەران و پیلانگێڕان راوەستێ".

کومیتەی ناوەندی
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
١٣٧١/١٢/١١

"بێگومان بەحوکمی ئەوە کە سیاسەتی هەتا ئێستای حیزب بە بڕوای گشت دۆستانی کورد سیاسەتێکی مەنتقی و لە پێناو بەرژەوەندی گەلەکەماندا بووە، ئەم سیاسەتە هەروا شێلگیرانە درێژە دەدرێ، چونکە ئەوە یەکگرتوویی و هاوکاری گشت هێزەکانی بەشدار لە بزوتنەوەدایە کە دەتوانێ سەرکەوتنی خەباتە رەواکەمان مسۆگەر بکات. خەباتێک کە هەتا ئەمڕۆ هەزاران کەس لە ئازاترین رۆڵەکانی گەل گیانی خۆیان لە پێناوی دا بەخت کردووە. گەیشتن بە یەکگرتوویی و یەکبوونێکی ئەوتۆ ئارەزوو و ئاواتی گشت ئەو کەسانەیە کە دڵیان بۆ ئازادی گەلی کورد لێدەدا و مایەی ترس و خۆفی هەموو ئەو کەسانەشە کە بۆ لەنێوبردنی بزووتنەوە رەواکەمان هەوڵ دەدەن."

هەر لەسەر ئەم تەرزە بۆچوونە و دڵسۆزییەکی کە حیزبمان لە هەموو هەل و مەرجێک دا نیشانی داوە و بەکردەوە بۆی چووە، دەیان پەیام لەلایەن حیزبە سیاسییەکان، ئۆرگانەکانی حکوومەتی هەرێم، کەسایەتییە سیاسی و کۆمەڵایەتییەکانی دەر و ژوور بۆ کۆنگرەی "دە" هاتبوو کە بەداخەوە بەهۆی کەمی ئیمکانات لەهەل و مەرجی خۆیدا چاپ نەکران و بڵاونەبوونەوە، بەڵام زوربەیان لە فرسەتی موناسیب دا لە کۆبوونەوەکانی کۆنگرەدا خوێندرانەوە. ئێمە لێرەدا جارێکی دی ناویان دەنووسین تا بەم چەشنە وەک سکرتێری ئەو کاتی حیزب سوپاسی دووبارەم لەهەستی خاوێنیان بەرانبەر بە حیزب و گەلە بەشخوراوەکەمان دەربڕبێ. هیوادارم لەبەر ئەوەی پەیامەکان شتی مێژوویی و ئامۆژگاری بەکەڵکیان تێدایە هەروا بپارێزرێن و لە هەل و مەرجی هەڵکەوتوودا چاپ و بڵاوبکرێنەوە.

حیزبە کوردستانییەکان:

١- ئەنجوومەنی نیشتمانی کوردستانی عیراق.
٢- یەکیەتی نیشتمانی کوردستان.
٣- حیزبی شیوعی عیراق.
٥- حیزبی زەحمەتکێشانی کوردستان.
٦- رێکخراوی کاوە.
٧- حیزبی سوسیالیستی کوردستانی عیراق.
٨- حیزبی رزگاری کوردستان.
٩- پارتی وڵاتپارێزی کوردستان.
١٠- سازمانی خەباتی نەتەوایەتی و ئیسلامی کوردستانی ئێران.
١١- سازمانی خەباتی شۆڕشگێڕی کوردستان.
١٢- بزووتنەوەی دیموکراسی خوازانی کوردستان.
١٣- کۆمەڵەی یەکسانی کوردستان.
١٤- کۆمەڵەی نەتەوەیی کورد.
١٥-یەکێتی لاوانی دیموکراتی کوردستان.
١٦- یەکێتی قوتابیانی کوردستان.
١٧- یەکێتی قوتابیانی تورکمان.
١٨- یەکێتی خوێندکار و لاوانی زەحمەتکێشانی کوردستان.

حیزبە ئێرانییەکان:

١٩- کومیسیون ملیتهای شورایملی مقاومت.
٢٠- سازمان مجاهدین خلق ایران.
٢١- سازمان کردستانی حزب کمونیست ایران
٢٢- حیزبی شیوعی کوردستانی عیراق.

ئەنجوومەنەکان:

١- ئەنجوومەنی فەرهەنگی کورد لە ئالمیرە.
٢- یەکێتی هونەرمەندانی یەکگرتووی کوردستان.
٣- ئەنجوومەنی پەنابەرانی دانیشتووی هەرێمی کوردستان.

خاریجییەکان:

١- ئوتا تساپف نوێنەری سوسیال دیموکراتەکانی ئاڵمان لە پەرلەمان.
٢- جیرمی کوربون نوێنەری مەجلیسی عەوام لە پەرلەمانی ئینگلیس.
٣. ناوەندی راگەیاندن و بەڵگەنامەی کوردی لە ئاڵمانیا.
٤. پیترمولر بەرپرسی ئەنجوومەنی هۆڵەندی دۆستانی کورد لە هۆڵەندا.
٥. پرۆفیسۆر جۆرج هانریش لە ئوتریش.

کەسایەتییەکان:

١- مامۆستا شێخ عزەدین حوسێنی.
٢- مامۆستا حەسیب قەرەداغی.
٣- مامۆستا عیسمەت شەریف وانلی.
٤- مامۆستا غەریب پشدەری.
٥- مامۆستا بەهادین نوری.
٦-مامۆستا رەئوف بێگەرد.
٧- د. سەعدی بەرزنجی.
٨- جەمال محەمەد ئیسماعیل (سوارە قەڵادزەیی).
٩- ممتاز حیدری.
١٠- خالید دلێر.
١١- حەمە فەریق حەسەن.
١٢- شێرزاد حەسەن.
١٣- عەلی قازی (کوڕی رەش).
١٤- مستەفا شەڵماشی.
١٥- حوسێن کورد نەژاد.
١٦- کەریم زەند.
١٧- خالد عەزیزی.

کۆنگرە هەروەها دوای تەواو بوونی کارەکانی ئاسایی چەند پەیامی بەم ناوانە نارد:

١- بۆ خەڵکی کوردستان.
٢- بۆ بنەماڵەی شەهیدان.
٣- بۆ بەندییە سیاسییەکان.
٤- بۆ ئەندامان و کادر و پێشمەرگەکان.

لەبەرئەوەی پەیام بۆ کادر و پێشمەرگەکانمان دوای گۆڕینی دروشمی حیزب گرینگی تایبەتی هەبوو، لێرەدا ئەو پەیامە دێنین:

پەیامی کۆنگرەی دەهەمی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ

بۆ ئەندامان و کادر و پێشمەرگەکانی حیزب:

«کۆنگرەی دەهەمی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، گەرمترین سڵاوی شۆڕشگێڕانەی خۆی پێشکەش بە ئێوە کادر و ئەندامان و پێشمەرگە نەبەزەکانی حیزب دەکا کە لە ماوەی ١٥ ساڵ خەباتی بێ وچان و سەنگەر بەسەنگەردا، بەوپەڕی فیداکاری و لەخۆبردوویی بۆ وەدیهێنانی ئامانجە بەرزەکانی حیزب و گەل تێکۆشاون. ئێوە وێڕای دیفاع لە ئازادی و سەربەستی نەتەوەکەمان خۆشەویستی حیزبتان لەدڵی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستاندا جێگیر کردووە.

هاوڕێیان! دەهەمین کۆنگرەی حیزب لەهەل و مەرجێکی ناسکی مێژوویی ئەوتۆدا گیرا کە سیمای سیاسی جیهان گەلێک ئاڵوگۆڕی گرینگی بەخۆیەوە دیوە. کۆنگرە لەبەر ڕووناکی ئەو ئاڵوگۆڕانە کە سەرانسەری گێتی گرتۆتەوە، خاڵە تاکتیکی و ستراتیژییەکانی حیزبی دەگەڵ دۆخی سیاسی جیهان نێزیک کردۆتەوە. بە چەشنێک کە کۆنگرەی دەهەم ڕێبازی سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕی دەگەڵ ڕەوتی روو لەگەشەی دیموکراسی و مافی نەتەوایەتی لە جیهاندا

هاوئاهەنگ کردووە.

بەشداری هاوڕێیانتان لە کۆنگرەدا و هاوبەشی چالاکانەیان لەڕەوتی باس و لێکۆڵینەوە سیاسییەکاندا و هەروەها دەستنیشان کردنی خاڵە بنەڕەتییەکانی ئەم قۆناغە لەخەباتی گەلەکەماندا، بوو بەهۆی ئەمە کە کۆنگرە جارێکی دیکە پێ لەسەر دیاریکردنی مافی چارەنووس و دیموکراسی داگرێتەوە و وەک دروشمی حیزب پەسندی بکا.

لەم پێوەندییەدایە کە ئەرکی کادر و ئەندامان و پێشمەرگەکانی حیزب گەلێک لە جاران گرنگترە و پێویستە بۆ ناساندن و شیکردنەوەی زیاتری مافی دیاریکردنی چارەنووس و ئەو خاڵانەی وا لەبەرنامەدا هاتوون تێ بکۆشن. هەروەها تێکۆشان بۆ گرێدانی شێوەکانی خەبات لە پێناوی وەگەڕخستنی چین و توێژە جۆراوجۆرەکانی کۆمەڵ بۆ رووخاندنی رێژیمی کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامی لە پێویستییەکانی ئەم دەورە لە خەبات و تێکۆشانە.

کۆنگرە بە دڵنیایی لە سەرکەوتنی خەباتی ئازادیخوازانەی گەلەکەمان، رێز لەهەوڵ و تێکۆشانتان دەگرێ و ئاواتی سەرکەوتنی یەکجاریتان بۆ دەخوازێ.

کۆنگرەی دەهەمی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
١٣٧٣/٢/١٦

کۆنگرە بە لەبەرچاوگرتنی سەرکەوتنی گەلی فەلەستین لە وتووێژێک دا کە لەژێر چاوەدێری نەتەوە یەکگرتووەکان و پترۆس غالی سکرتێری گشتی ئەو رێکخراوەدا بەڕێوەچوو، وای بەمەسڵەحەت زانی پەیامێکی بۆ بنێرێ و لەگەڵ سوپاسی بۆ ئەم کارە گرینگەی ئەنجامی داوە و سەرنجیشی بۆ سەر مەسەلەی کورد راکێشێ. ئەمەش دەقەکەیەتی:

پەیامی کۆنگرەی دەهەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ، بۆ پترۆس غالی سکرتێری گشتی نەتەوە یەکگرتووەکان:

لەگەڵ ڕێزماندا!

لەهەل و مەرجی ناسکی پاش ئەم ئاڵوگۆڕە گرینگانەی کە لە سیاسەتی جیهانی دا هاتوونەتە ئاراوە و ڕۆژهەلاتی ناوەڕاستیشی گرتۆتەوە، لەکوردستان حیزبی ئێمە کە نێزیک بە نیو سەدەیە لە پێناو مافە ئینسانییەکانی گەلی کورد و بە پێی ڕاگەیەندراوی مافی مرۆڤ و بۆ وەدیهێنانی مافی دیاریکردنی چارەنووس لە چوارچێوەی ئێرانێکی دیموکراتیک دا خەبات دەکا، دەهەمین کۆنگرەی خۆی بەڕێوەبرد.

کۆنگرە پیخۆشحاڵی خۆی سەبارەت بە بەئاکام گەیشتنی هەوڵەکانی چارەسەرکردنی کێشەی گەلی فەلەستین دەربڕی. لە وەها هەل و مەرجێکی گرینگ و هیوا دەر دا، کۆنگرەی دەهەمی حیزبمان لەگەڵ پێشکەش کردنی سلاو و ڕێزی خۆی، لە ئێوەی بەڕێز وەک سکرتێری گشتی ڕێکخراوی نەتەوەیەکگرتووەکان کە ڕێز لە ڕاگەیەندراوی جیهانی مافی مرۆڤ و مافی سەربەستی گەلان بۆ دیاریکردنی چارەنووسی خۆیان دەگرن، داوا دەکا لە هێنانە گۆڕی مەسەلەی کورد لە ڕێکخراوی نەتەوەیەکگرتووەکان دا پشتیوانی بکەن و یارمەتی بدەن بۆ وەرگرتنی کۆڕی نوێنەرایەتی نەتەوەی کورد لەم ڕێکخراوەدا بۆ داکۆکی کردن لەمەسەلە ڕەواکەمان.

دیارە ئاگادارن کە نەتەوەی کورد بە درێژایی سەدەی بیستەم و تا ئێستاش بۆ وەدەستهێنانی ئازادی و دێموکراسی تووشی دەیان کارەساتی دڵتەزێن هاتووە کە ویژدانی کۆمەڵی مرۆڤایەتی هەژاندووە. بەتایبەت گەلی کورد لە کوردستانی ئێران، ئەوا زیاتر لە پازدە ساڵە بەردەوام کەوتۆتە بەر هێرش و سەرکوتی کۆماری ئیسلامی ئێران.

بۆ دوایی هاتن بەم کارەساتانە و ئاشتی و ئاسایش لەم ناوچە گرینگەی جیهاندا، چارەسەری عادیلانەی کێشەی سی میلیۆن ئینسانی کورد دەکرێ بلێین دەکەوێتە سەر شانی ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان و بەڕێزتان وەکو سەرۆکی ئەم ڕێکخراوە جیهانییە.

هیواداریین لەم ئەرکە پیرۆزە و ئەرکەکانی دیکەتان دا سەرکەوتووبن

کۆنگرەی دەهەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران

ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ

٧٣ / ٢/١٦

لەکۆنگرەی دەهەم دا بە لەبەرچاوگرتنی ئەو هەموو باس و وتووێژە کە لەسەر ڕاپۆرتی کومیتەی ناوەندی بۆ کۆنگرە کرا، هەروەها بەگوێرەی چەند پێشنیارێکی بەکەڵک کەلەلایەن هاوڕێیانی بەشداری کۆنگرە درابوون، بڕیارنامەی ژێرەوە بەزۆرایەتییەکی نێزیک بەتەواوی دەنگەکان پەسند کرا.

١- کۆنگرە دوای باس و لێکۆڵینەوە لەسەر وەزعی سیاسی ئێستای کوردستان و ناوچەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست و جیهان بە تێکڕای دەنگ ڕاپۆرتی سیاسی کومیتەی ناوەندی بۆ کۆنگرەی "١٠" تەئیید دەکا و سوپاسی کار و تێکۆشانی کومیتەی ناوەندی دەکا.

٢- کۆنگرە دوای باس و لێکۆڵینەوە لە چۆنیەتی کار و تێکۆشانی حیزب لە نێوان دوو کۆنگرەی ٩ و ١٠ دا و دەستنیشانکردنی کەم و کووڕییەکان، ڕێنوێنی پێویستی خستە بەرچاو و داوای جێگیربوونی مودیرییەتێکی نوێی گونجاو لەگەڵ هەل و مەرجی ئێستا دەکا.

٣- کۆنگرە لەسەر دروشمی ڕووخانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران پێ دادەگرێ، بۆ ئەم مەبەستە درێژەدان و پتەوترکردنی دۆستایەتی و هاوخەباتی دەگەڵ هێزە دیموکرات و خەباتگێڕەکانی سەرانسەری ئێران بە پێویست دەزانێ.

٤- بۆ پێکهێنانی پێوەندی و پتەوترکردنی دۆستایەتی دەگەڵ هێزە نیشتمانپەروەرەکانی کورد هەوڵی زیاتر بدرێ.

٥- بە لەبەرچاوگرتنی ئاڵوگۆڕەکانی سیاسی جیهان و چلۆنایەتی هەل و مەرجی خەبات لەکوردستان پێویستە هێزە کوردستانییەکان بۆ پێکهێنانی ئۆرگانیزمێکی کوردی لەدەرەوەی وڵات هەنگاو هەڵگرن بەمەبەستی ناساندنی مەسەلەی کورد بە بیروڕای گشتی جیهان و دیفاع لە مافەکانی کورد لەکۆڕ و کۆمەڵە دەوڵەتی و نێونەتەوەییەکان دا.

٦- بۆ پتەوترکردنی ڕیزەکانی خەباتی گەلی کورد و گەیشتن بە ئامانجە نەتەوایەتییەکانمان لە کوردستانی ئێران دا پێکهێنانی بەرەیەکی کوردستانی بەپێویست دەزانین.

٧- سیاسەتی تا ئێستای حیزب لە پێوەندی دەگەڵ فراکسیۆن تەئیید دەکرێ. پێویستە کومیتەی ناوەندی داهاتوو هەوڵی زیاتر بۆ چارەسەری ناکۆکی نێوانمان بدا.

٨- کومیتەی ناوەندی پێویستە بۆ باشترکردن و ڕێک و پێکتر بەڕێوەبردنی کاری دیپلۆماتیک بەمەبەستی ناساندنی خەباتی ڕەوای گەلەکەمان و وەدەستهێنانی پشتیوانی زیاتر بۆ پتەوکردنی پێوەندییە دیپلۆماتییەکانی حیزب بەرنامەیەکی درێژ

ماوەی هەبێ و هێزی زیاتری بۆ تەرخان بکا.

٩- بە لەبەرچاوگرتنی ئوسووڵ و پرەنسیپەکانی حیزبی بۆ قازانج و بەرژەوەندی گەلی کورد ئاڵوگۆڕە سیاسییەکانی جیهان و ناوچەیی لەبەرچاوبگیرێ و لەم ئاڵوگۆڕانە کەڵکی پێویست وەربگیرێ.

١٠- کومیتەی ناوەندی هەوڵ بدا بۆ نێزیکبوونەوەی زیاتر لە رێکخراو و کەسایەتییە نیشتمانپەروەرەکانی کوردستانی ئێران بۆ یەکخستنی ریزەکان، بۆ ئەو مەبەستە کومیتەی ناوەندی دەستی ئاوەڵا دەبێ بۆ شێوەی یەکگرتن و دیاریکردنی بەرپرسایەتییەکان.

١١-دارشتنی گەڵاڵەی نوێ بۆ سازماندانی پێشمەرگە بۆ خەباتێکی گونجاو لەهەل و مەرجی نوێی ئەمرۆی کوردستان و دابینکردنی پێداویستییە زەروورییەکان بۆ ئەم مەبەستە.

١٢- هەوڵدان بۆ بەهێزکردنی کەرەسەی تەبلیغی و سیستماتیک کردنی شێوەی تەبلیغ بەتایبەت بە نیسبەت دروشمی نوێی پەسند کراوی کۆنگرەی دەهەم.

١٣- بۆ پێگەیاندنی فکری و سازمانی کادر و پێشمەرگەکانی حیزب و ئامادەکردنیان بۆ وەئەستۆگرتنی ئەرکی حیزبی لە قۆناخە نوێیەکانی خەبات دا و بۆ ئەم مەبەستە بەرنامەی ئاموزشی پێویست دیاری بکرێ.

١٤- کۆنگرە داوا لە رێبەری داهاتوو دەکا کە بۆ بەشداری کردنی هەرچی زیاتری ژنان لە جولانەوەی گەلی کورد دا هەوڵی پێویست بدا.

١٥- بۆ شکڵ پێدان و ئاکتیوکردنی تەشکیلاتی دەرەوەی وڵات کومیتەیەکی دیاریکراو هەبێ و بۆ کاروباری تەشکیلاتی سەر بە کۆمیسیۆنی تەشکیلات و بۆ کاری دیپلۆماتیک لەبەرامبەری کۆمیسیۆنی پێوەندییەکاندا وەڵامدەر بێ.

١٦- کۆنگرە لەسەر شێوەکانی خەباتی دیپلۆماسی، جەماوەری و چەکداری هەروەک رابردوو پێ دادەگرێتەوە.

لەکۆنگرەی دەهەم دا هەرچەند بەداخەوە بەشێکی لەو کاتەدا بەرێوەچوو کەشەڕی براکوژی لە قەڵادزێ را دەستی پێکرد و بەرەو رانیە هاتبوو، پەلاماردان بۆ سەر بنکەکانی پارتی لە رانیەش دەستی پێکردبوو و تەقەی ورد هیچ، دەنگی خومپارە و چەکی نیوە قورس گوێی خەڵکی شاری کەڕ دەکرد و هەوڵدانی زۆری بەرپرسانی حیزبی ئێمەش بۆ تەواوبوونی شەڕ بەئاکام نەگەیشت، بەڵام دیسانیش کۆنگرە پاش چەند سەعات تەعتیل

کردن دەستی بە درێژەدانی کۆبوونەوەکانی کردەوە و ئاخرین بەشی بەرنامەی کۆنگرەشی کە بریتی لە هەڵبژاردنی ئەندامانی رێبەری بوو بەرێوەبرد و ئەو پازدە کەسەی ژێرەوەی بۆ کومیتەی ناوەندی و چوار کەسیشی وەک جێگری کومیتەی ناوەندی هەڵبژارد:

١- فەیسەڵ ایراندۆست. ٢- فەتاح کاویان. ٣- هاشم کەریمی.
٤- حەسەن رەستگار. ٥- حوسێن مەدەنی. ٦- جەلیل گادانی.
٧- نەبی قادری. ٨- عوسمان رەحیمی. ٩- کەمال کەریمی.
١٠- سەعید بێگزادە. ١١- ئەبوبەکر راد. ١٢- مەلا خدر دۆڵەگەرمی.
١٣- خالید حەسەن پور. ١٤- سەرهەنگ قادری. ١٥- هاشم روستەمی

ئەندامانی جێگریش:

١- سەید برایم کەریمی. ٢- سیروان حەفیدی.
٣- ماموستا بێبەش. ٤- محەمەد ئەمین رەشیدی

پێویستە بگوترێ سەرەڕای ئەوەی چەند نەفەر لەو کەسانەی هەڵبژێردرابوون یا وەک نوێنەر لە دەرەوە را هاتبوونەوە بۆ کۆنگرە یا خۆیان رایانگەیاند کە دەچنە دەرەوە یا ناتوانن بۆ هەمیشە لە کوردستان بمێنن، لە پێوەندی دەگەڵ بایەخ دانان بۆ کاری دەرەوە قسەکەیان لێ بیسترا و هەڵیان بژاردن. بە خۆشییەوە ئێستاش لە ریزی پێشەوەی تێکۆشەرانی حیزب لە هەندەرانن.

دوای تەواوبوونی کاری کۆنگرەی دەهەم یەکەمین پلینۆمی کومیتەی ناوەندی هەڵبژێراوی کۆنگرەی دەهەم رۆژی ١٧ی بانەمەڕ دەستی پێکرد کە لەودا جەلیل گادانی بۆ سێیەمین جار بێ نێوبڕ و بەزۆربەی نێزیک بەتەواوی دەنگەکانەوە بە سکرتێری حیزب هەڵبژێردرایەوە و کاک حەسەن رەستگاریش بۆوە جێگری سکرتێر.

هەروەک لە پێشەوە ئاماژەی پێکرا رۆژی یازدەی بانەمەڕ واتە رۆژی دەست پێکردنی کاری کۆنگرەی دەهەمی حیزب شەڕی براکوژی لە نێوان دوو هێزی سەرەکی کوردستانی عێراق، یەکیەتیی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان - یەکگرتوو لە قەڵادزێ را دەستی پێکرد و ئەم شەڕە خۆ کوژییە لەگەڵ ئەوەی کە بەداخەوە رەوتی جێگیر

بوونی دیموکراسی لەم بەشە لە خاکی کوردستان کە دەرفەتێکی زێڕینی مێژوویی بۆ ڕەخسابوو وەدوا خست و بووە هۆی کوشت و کوشتارێکی بەرچاو و گرانی و قەیرانێکی زۆر لە هەرێمی کوردستانی عێراق دا. لەگەڵ ئەوەش دوژمنانی نەتەوەکەمان بەگشتی و ڕێژیمی کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامی بە دەستێکی ئاواڵە ترەوە کەوتنە دەستتێوەردان لە کار و باری نێوخۆی کوردستانی عیراق. کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی لەم هەلە کە بۆیان ڕەخسابوو بۆ جێبەجێ کردنی پیلانەکانیان دژ بەنەتەوەکەمان بەگشتی و بزووتنەوەی عادیلانەی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران بەتایبەتی نەوەستا و بە سازکردنی تۆڕ و رایلکەی جاسووسی و تیرۆریستی، بەدەیان کردەوەی تیرۆریستیان خولقاندووە و بە دەیان کادر و پێشمەرگە و تێکۆشەری سیاسی هێز و ڕێکخراوە سەرانسەری و کوردستانییەکان بوونە قوربانی ئەم پیلانانە.[٢]

ئەم شەڕە دوای چەند مانگ بەهەوڵ و تێکۆشانی حیزب و ڕێکخراو و کەسایەتییە دڵسۆزەکانی نەتەوەکەمان کە بێ شک حیزبی ئێمە بەشێکی بەرچاوی لەم هەولانەدا هەبووە[*] کۆتایی پێهات و پرۆژەی ئاشتی و پێکەوە ژیانی برایانەی تا ساڵی ٢٠٠٠ لە پەرلەمانی کوردستان لە نێوان ئەودوو هێزە سەرەکییەدا مۆرکرا و بوو بەهۆی خۆشحاڵی گەلی کورد بەتێکڕا. بەڵام بەداخەوە ناحەزانی نەتەوەی کورد و دوژمنانی گەلەکەمان لە ناوخۆ و دەوروبەر بە هەموو شێوەیەک بۆ تێکدانی وەزعەکە لە هەوڵدابوون و گەیاندیانە ئەو جێگایە کە خولێکی تازەی شەڕی براکوژی لە نێوان ئەو دوو هێزە دەست پێ بکاتەوە و بۆ ماوەیەکی زۆر درێژەی کێشا و خوێنێکی زۆر لە بەینیاندا ڕژا و بە سەدان ڕۆڵەی کورد لەم بەینەدا گیانیان لەدەست دا. تەنانەت خەڵکی بێ چەک و ماڵ و منداڵیش زۆر لە ناوچوون.

کۆماری ئیسلامی لەو دەرفەتە کەڵکی خۆی وەرگرت و بەبەستنی سنوورەکان و بڕینی ڕێگەی هاتوچۆ و پێشگیری لە هێنانی خواردەمەنی و کەلوپەلی پێویست کرد و بەدەیان شێوەی دیکە زەختی هێناوەتە سەر هێزەکانی دەسەڵاتدار لە هەرێمی کوردستان تا بەم شێوەیە ڕێگەی چالاکی سیاسی، نیزامی و تەبلیغی هێزەکانی نەیاری خۆی بە دەستی ئەوان واتە برا کوردەکانمان بەربەست بکات. ڕێژیم لەم بوارەش دا توانی بەمەبەست بگا و سەرەڕای بەستنی ڕێگەی هاتوچۆی کادر و پێشمەرگەکانی هێزە سیاسییەکانی

٢- حیزبی ئێمە هەوڵی زۆری بۆ ئاشتی دا و بۆ ئەم مەبەستە گەڵاڵەیەکی پێشکەش بە هەردوولاکرد. بەیاننامەیەکیشی لەسەر تۆپبارانی قەڵادزێ لەلایەن ڕژێیمی ئێرانەوە بڵاوکردەوە و مەحکوومی کرد کە لە ئاخری پەرتووکەکە دادێ. هەروەها لەم بابەتەوە نامە بۆ حیزبەکان نووسرا .

کوردستانی ئێران بەدەستی برا کوردەکانی عێراق، هەردوو ڕادیۆی ئێمە و بەشەکەی دیکەی حیزب داخران و بۆ ماوەیەکی درێژ چالاکییان نەما. دواتر هی بەشەکەی دیکە دوور لە شوێنی دەسەڵاتی حکوومەتەکانی هەرێم وەگەڕ کەوتەوە.[٣] بە پێچەوانەی بەڵێنێک کە لەلایەن یەکیەتییەوە بە ئێمە درابوو " دوای بەستنی ڕادیۆکان تیرۆر نەمێنێ و دەستی تیرۆریستان ببەستێ" بەداخەوە ڕۆژ بەڕۆژ دەستی دوژمن ئاواڵەتر و دەستی ئێمە توندتر بەسترا و کۆسپی زیاترمان بۆ دانرا. تیرۆریزم زیاتری پەرەساند و ژمارێکی زۆر لە کادر و پێشمەرگەی حیزب تیرۆر و شەهید کران. لەلاپەڕەکانی ئاخری ئەم پەرتووکەدا سەرنجتان بۆ لیستەی ئەو کارە تیرۆریستیانەی ڕێژیم ڕادەکێشین کە ژمارەی زیانە ئینسانییەکان بە تێکڕا لە دووسەد کەس زیاترە و هەرکام لەوان لە شوێنێک و لە شار و دیارێکی کوردستانی عێراق بە تاوانی کوردبوون و سەر دانەنواندن بۆ دوژمن بەدەستی بەکرێگیراوان و تاقمە کوردێکی خۆفرۆش شەهید کراون.

گومان لەوەدا نییە کە ئەم کارە خراپانەی هێزەکان و ئەو جینایەتانەی بەکرێگیراوان کردوویانە هەر لە هەل و مەرجێکی ئاڵۆز و نەبوونی ئەمنییەت و دەسەڵاتێکی بەهێز و چاوپۆشی کردن لە تاوانەکانی مۆرە تیرۆریستەکانی کۆماری ئیسلامی دا دەلوێ.

بە دوای پلینۆمی یەکەم دا کار و تێکۆشان بە شێوەیەکی بەرچاوتر لەجاران دەستی پێکردەوە. هەست بە بەرپرسایەتی لە هەموو هاوڕێیان دا بەهێزتر بوو، بەپێی بەرنامەی داڕێژراو خەریکی کار و تێکۆشان بوون.

یەکێک لە کارە هەرە باشەکانی حیزب ئەوەبوو کە بەڕێوەبردنی کار و باری ئەورووپا بە کومیتەیەکی سێ کەسی لە ئەندامانی ڕێبەری ئەسپێردرا.

هاوڕێی بەڕێز و تێکۆشەر نەمر کاک (نەبی قادری) بوو بە بەرپرسی ئەم کومیتە کە لە عەینی کات دا قسە بێژی حیزبیش بوو. هاوڕێیان "کاک سەعید بێگزادە و کاک حەمەدەمین ڕەشیدی"ش وەک ئەندامی کومیتەی ئەۆرووپا دیاریکران و هەرکام بەرپرسایەتییەکیان قەبووڵ کرد. دامەزرانی ئەم کۆمیتە و بوونی ئەندامانی ڕێبەری لەو کومیتەدا شوێنی زۆر باشی لەسەر بەرەوپێش بردنی کاروباری ڕێکخراوەیی و پێوەندییەکانمان دانا. جێگەی خۆیەتی لێرەدا جارێکی دیکەش سوپاسی زەحمەتەکانی

٣- هەر لەدوای هەڵیسانەوەی شەڕی براکوژی ، بەداخەوە کوردستانی باشوور بوو بە دوو بەشی جیاواز و هەرکام شەرعیەتی خۆیان بەڕەوا دەزانی . بە واتایەکیتر ئەگەر تا دوێنێ دوژمنان نیشتمانەکەمانیان بەش بەش دەکرد ، ئێستا کورد بە دەستی خۆی دابڕی کردووە .

کـاک نەبی بکەین کـە نە تەنیـا بە تێکۆشـانی بێ وچانی خـۆی هەوڵی هەرچی زیاتر پەرەپێدانی کاری تەشکیلاتی و پێوەندی دەدا، بەڵکو لەباری مـاددیشـەوە بە مـانای راستی وشە لەخۆی مایە دادەنا.

زۆر بەداخەوە کاک نەبی لە رێکەوتی ١٣٧٥/٩/١٢ بەهۆی نەخۆشییەکی بێ عیلاج لە وڵاتی دانمارک فـەوتی کرد و لە نێو کۆڕ و هەستی پڕ لە سۆزی خزمان و هاوڕێیان لە گۆڕستانی کۆپنهاگ دا بە رێوڕەسمێکی حیزبییانە بەخاک سپێردرا.

پلینۆمی دووهەم لە مـانگی بەفرانبـاری ١٣٧٣ پێکهـات و هیندێک بڕیاری گـرینگ دران کە پێویستە ئاماژەیان پێ بکرێ، کردەوەی نادروستی لایەنی دیکە نابێ ببێتە هۆی ئەوە کە حاکمیەتی دەوڵەتی هەرێمی کوردستان خەوش دار کەین.

چونکو موجاهیدین دوای گۆڕانی دروشمی ستراتیژی حیزب دۆستایەتی خۆیان دەگەڵ ئێمەش لە پێدا و پێیان وابوو بە تەواوی وازمان لە خودموختاری هێناوە. پێویست بوو لەم بوارەدا وەڵامێک بدرێتەوە و لە عەینی کاتدا هەوڵ بدرێ دۆستایەتییەکە بە هێز کەینەوە. بۆیە پلینۆم لەسەر ئەم رەفتارە قەراری دا پێیان بگوترێ. ئێمە رێزی تایبەتیمان بۆ پاراستنی دۆستایەتی دەگەڵ موجاهیدین هەیە، بەڵام لە هەڵبژاردنی ستراتیژی خۆمان دا سەربەستین و رێز لە بڕیارەکانی کۆنگرەی حیزبی خۆمان دەگرین... هەروەها بە پێویست زاندرا کە بەم شێوە بۆیان تەوزیح بدرێ:[٤]

"حیزبی ئێمە خودموختاری بە شێوەکانی مافی دیاریکردنی چارەنووس دەزانێ و لە نێوان ئەو دوو مەقوولەیەدا ناکۆکی نابینێ و هەروەها رێکخراوی موجاهیدین وەک رێکوپێکترین و بەهێزترین هێزی ئۆپۆزیسیۆن دەناسێ".

چونکو رێژیم جارجار لەرێگای جۆراوجۆرەوە داوای وتووێژی دەکرد و ئەو مەسەلە پێویستی بە باسێکی تازە هەبوو کە لە پلینۆم دا بە تێر و تەسەلی قسەی لەسەر کرا و لە ئاکام دا حیزبمان بەم شێوەیەی قەراری دا: "کۆماری ئیسلامی ئێران هیچ ئاڵوگۆڕێکی بەلای موسبەت دا تێدا پێک نەهاتووە، بگرە زۆریش زیاتر لە پێشوو دیاردەی مەنفی تێدا پێکهاتووە. بۆیە هەر چەشنە وتووێژێک دەگەڵ ئەم رێژیمە بێجگە لەزەرەر و زیانی

٤- ئێمە بناخەی دۆستایەتیمان لەسەر بڕوابوونی ئەوان بەو گەلاڵەی دوازدە ماددەیی خودموختاری دانابوو کە کاتی خۆی کە حیزب ئەندامی شوورای بەرگری میللی بووە دەگەڵی ئیمزا کردبوون و تا ئێستاش بەم گەلاڵە وەفادارن.

سیاسی هیچ ئاکامێکی نابێ. ئەوەی حیزبێکی دیکە تەجرەبەی کردووە و نەتیجەکەشی دیوە، با ئێمە تەجرەبەی نەکەینەوە".

بە لەبەر چاوگرتنی رادەی هەوڵدان بۆ تیرۆر و پیلانگێڕان بەچەشنی جۆراوجۆر لەلایەن رێژیمی کۆماری ئیسلامییەوە پلینۆم لەسەر ئەوە ساغ بۆوە بەشێک لە کۆمیسیۆنی تەشکیلات دا پێکبێ بەناوی"بەشی زانیاری و پارێزگاری" کورتییەکەی "زاپا" بوو. بەڵام بۆ ئەوەی لە ئەرکی خۆی لانەدا دوو خاڵی خستە ناو بەرنامەکە:

ئەلف: ئەم بەشە تەنیا بۆ پووچەڵ کردنەوەی پیلانەکانی دوژمنانی حیزب، بەتایبەت رێژیمی کۆماری ئیسلامی و دیتنەوەیان و ئیقدامی پێویست لە دژی عەوامیلی نفوزی سەر بە هەر لایەنێکی دوژمنکار، یان نەیار، پێک دێ.

ب: ئەم بەشە دەبێ لەهەر چەشنە چالاکییەک کە ببێتە هۆی بەرتەسک بوونەوە، یان لەنێوچوونی ماف و ئازادییە دیموکراتیکەکان لەنێو خۆی حیزب دا، خۆ بپارێزێ.

ئەو بەشە لە ماوەیەکی کورت دا توانی گەلێک لە پیلانەکانی رێژیم ئاشکرا و پووچەڵ کاتەوە و زۆر لە مۆرەکانیان بناسێ.

لەم پلینۆمەدا بەدوای تێپەڕبوونی شەش مانگ لە کۆنگرەی دە، هەڵسەنگاندنێک لەسەر تێکۆشانی کۆمیسیۆنەکان کرا و راپۆرتی کارەکانیانی بە وردی خستە بەرچاو. بە خۆشییەوە کاری هەموو ئۆرگانەکان سەرەڕای کەموکووڕی ئیمکانات جێگەی رەزامەندی بوو و سەرکەوتوو لەقەڵەم دران.

هەر لەم پلینۆمەدا سێ کەس لە کادرە لێوەشاوەکانی حیزب، کاک سەید عەبدالله حوسێنی، کاک خالید وەنەوشە، کاک خدر محەمەد پور بە ئەندامی مشاوری کومیتەی ناوەندی هەڵبژێران و بەرپرسایەتی ناوەندی ١ و ٢ یان بە تەرتیب خرایە ئەستۆ.

بەگشتی لەماوەی چەند ساڵی دوای هەڵوێستگرتنی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بۆ پێکهێنانی فەزایەکی دێموکراتیک و پێوەندی دۆستانە و هاوکاری بەکردەوەی نێوان هێزە سیاسی یەکانی بەشدار لە بزووتنەوەی سەرانسەری ئێران و بە تایبەت نێوان هێزە کوردستانییەکان، حیزبی ئێمە ئەوەی لە توانایدا بووە ئەنجامی داوە.

رێبەرایەتی حیزب بۆ جێ بەجێ کردنی بڕیار و راسپاردەکانی کۆنفرانس و کۆنگرەکانی حیزبی لەم پێوەندییەدا سیاسەتێکی هەمیشەیی و نەگۆڕی سەرکەوتوانەی بردۆتە پێش. پێکهێنانی دۆستایەتی و پتەوتر کردنی پێوەندی دۆستانە لەگەڵ حیزب و رێکخراوە

سیاسییەکان چ لە رادەی سەرانسەری ئێران و چ لە رادەی هەموو پارچەکانی کوردستان، ئاکامی بەرێوەبردنی ئەم سیاسەتە ئوسووڵییە بووە. لەم چوارچێوەیەدا سەرەڕای هەڵوێستی دوژمنانە و سیاسەتی بایکۆت کردن و شەڕ پێ فرۆشتن و هەوڵدان بۆ پێشگیری کردن لە چالاکی هێزەکانی ئێمە لەلایەن ئەو بەشەی دیکەی حیزب، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بەمەحکووم کردنی شەڕی براکوژی و ئەم چەشنە هەڵوێستانە، لە هەموو ئیمکاناتی خۆی کەڵکی وەرگرتووە.

لەم بوارەدا و بۆ ئەوەی ئەم سیاسەتە ببێتە سیاسەتێکی سەقامگرتوو لەنێو ریزەکانی حیزب دا، بارهێنان کادر و پێشمەرگەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ، وەک ئەرکێکی جیددی و شۆڕشگێڕانە سەیری کراوە و جێبەجێ بووە.

هەروەها حیزب بەمەبەستی لابردنی ئاڵۆزی نێوان هەردوو بەشی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و پێکهێنانی دۆستایەتی و هاوکاری بەکردەوە و تەنانەت یەکگرتنەوەش، لەهەوڵی دۆستانەی گشت رێکخراو و حیزب و کەسایەتییە سیاسییەکان و خەڵکی دڵسۆز پێشوازی کردووە. لە ئاکامی ئەم هەوڵ و تێکۆشانە بەرچاوەی حیزبمان و تا رادەیەکیش دەرکی راستییەکان و پێویستییەکانی ئەمڕۆی بزووتنەوەی گەلەکەمان لەلایەن رێبەرایەتی ئەوانەوە بوو کە ئەو بەشەی دیکەی حیزب لە کۆنگرەی دەهەمی خۆیان کە لەسەرەتای بەهاری ١٣٧٤دا بەرێوەچوو، لە نەتیجەی فشاری بەشی زۆری نوێنەرەکان کە لە پێویستی ئەم مەسەلە حاڵی ببوون، بڕیاری کۆتایی هێنان بە بایکۆت و کردنەوەی دەرکەی وتووێژ پەسندکرا. ئەوە هەنگاوێکی زۆر باش بوو کە لەوەڵامی هەوڵی بەردەوامی ئێمەدا هەڵیان هێناوە.

حیزبی ئێمە کە هەر لە سەرەتاوە هەوڵی چارەسەری سیاسییانەی کێشەکەی دەدا، ئەم بڕیارەی کۆنگرەی دەهەمی باڵەکەی دیکەی حیزبی بەدەرفەت زانی و دەست بەجێ لەلایەن دەفتەری سیاسییەوە پێشنیاری دانیشتنی راستەوخۆیان دەگەڵ مەترەح کرا، بەخۆشییەوە وەڵامەکە موسبەت بوو. سەرەنجام لە رۆژی ٢١ی بانەمەڕی ساڵی ١٣٧٤ لە سکرتاریای ئەوان لە نێزیک کۆیە چاومان بەیەکتر کەوت.

کۆڕی حیزبی دیموکرات، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بریتی بوو لە سکرتێر و جێگری سکرتێر و هێندێک لە ئەندامانی دەفتەری سیاسی و کومیتەی ناوەندی. لەبەشەکەی

دیکەش هەر تەرکیبێکی ئاوا لە دانیشتنەکەدا ئامادەبوون.

بەدوای ئەو چاو پێکەوتنەدا پلینۆمی سێهەم لە رێکەوتی ٧٤/٣/٢ پێکهات کە زۆربەی هەرە زۆری ئەندامانی رێبەرایەتی تێدا بەشداربوون.

لەم کۆبوونەوەدا تەحلیلێکی سیاسی لەلایەن دەفتەری سیاسییەوە پێشکەش کرا کە زۆر بەکورتی مەتڵەبەکان ئەمانەبوون:

ئەلف: ئێران لە قەیرانێکی قووڵ و پەرەگرتووی ئابووری و سیاسی دا دەژی، تەحریمی هەموو لایەنەی ئەمریکا بەهۆی پشتگیری و دەست تێوەردانی کۆماری ئیسلامی لە تیرۆریزمی جیهانی و هەوڵدانی بۆ بەرهەم هێنانی چەکی ئەتۆمی، ئەو قەیرانە ئابوورییە توند و تیژتر دەکا و دەبێتە هۆی فشارێکی زۆری سیاسی لەدەرەوەڕا بۆ سەر کۆماری ئیسلامی، هەروەها دەبێتە هۆی تەریک کەوتنەوەی زیاتری رێژم لە کۆمەڵگەی نێونەتەوەییدا.

ئەمریکا لە خەلیج دا دەستی باڵای هەیە و وێدەچێ، ئەورووپا و ژاپۆن وەدووی سیاسەتەکانی کەون و، لەحاڵی حازردا، کە ئەمریکا دەستی لە هەموو قازانجێکی ئابووری لە ئێران دا هەڵگرتووە، دەستی ئاواڵەترە بۆ راکێشانی سەرنجی وڵاتانی سەنعەتی گرووهی(٧).

سەرجەمی ئەو فشارە ئابووری و سیاسییانەی دەرەوە دەبێتە هۆی زیاتر بوونی نارەزایی نێوخۆیی و وەپێش خستنی رووخانی رێژیم، یان ئاڵ و گۆڕە ئیحتیمالییەکانی دیکە.

ب: کوردستان، مەسەلەی کورد زیاتر لەهەموو کاتێک لەنێو کۆڕ و کۆمەڵی نێونەتەوەیی دا دەنگی داوەتەوە و جێی خۆی کردۆتەوە و لەزۆر شوێن پشتیوانی نیوەرەسمی دەوڵەتانی لە پشتە.

بەهۆی مەوقعیەتێکی تایبەتی کە تورکیا دەگەڵ ئەورووپا هەیەتی و بەهۆی خەباتی لێبڕاوانەی خەڵکی باکوور، مەسەلەی کورد لەو بەشە لە کوردستان زەقتر بۆتەوە. زۆر وێدەچێ چارەسەریی مەسەلەی کورد لەو بەشەدا پێش پارچەکانی دیکەی کوردستان بکەوێ.

دیارە لە ئێران بەهۆی هەبوونی چەند نەتەوە و نەبوونی هاوفکری و هاوخەباتی نێوانیان لەلایەک و مەترەح نەبوونی کێشەی کوردی کوردستانی ئێران لە رادەی

نێونەتەوەییدا وەک پێویست لەلایەکی دیکەوە، چارەسەری ئەم مەسەلە کەوتۆتە پاش مەسەلەی کوردستانی تورکیا و عێراق، مەگەر رووداوێکی چاوەڕوان نەکراو بێتەپێش.

وەزعی کوردستانی عێراقیش بەستراوەتەوە بە رادەی تەباوڕەبا بوونی ئەو گەورە هێزانەی حاکمیەتیان هەیە. چونکو دەگەڵ ئەوەیدا کە شانسێکی گەورە رووی تێکردوون، دەوڵەتانی خاوەن دەسەڵات بەبێ بوونی ئەمنییەت و تەبایی ئامادەنین خۆیان ئەوەندە لە مەسەلەکە وەردەن و بچنە پێش تا ئەو مەسڵەحەتەی ئێستا لەم چوار وڵاتەی کوردستانیان بەسەردا دابەشکراوە هەیانە بیهاوێنە مەترسییەوە. بەتایبەتی کە هەر چوار دەوڵەت لەسەر هەموو مەسەلەیەک ناکۆک بن لەسەر مەسەلەی کورد و پێشگیری لە گەیشتن بە مافی ڕەوای یەک بۆچوونیان هەیە.

ئەندامانی پلینۆم راپۆرتە سیاسییەکەیان پەسندکرد و هەروەها لە پێناو ئاشتی و یەکگرتنەوەدا رەوشی رابردوویان تەئیید کردەوە. لەلایەک بریاری بەشەکەی دیکەی حیزبیان لە کۆنگرەی دەهەمیان دا لەمەڕ هەڵگرتنی بایکۆت و کردنەوەی دەرکەی وتووێژ بە هەنگاوێکی موسبەت نرخاند، لەلایەکی دیکەشەوە چاوپێکەوتنی دوو هەیئەتی ڕێبەری دوو بەشی حیزبیان لەرۆژی ٢١ی بانەمەڕی ١٣٧٤ بە زۆربەی دەنگ بەکارێکی باش و ڕێ خۆشکەری ئاشتی نرخاند.

هەر لەم بوارەدا بە درێژی قسەکرا و لەلایەن ئێمەوە بڕیار درا:

ئەلف: دانیشتنەکان ڕەسمییەت پێ بدرێن.

ب: جەلبی ئیعتمادی یەکتر بکەین.

ج: ئیعتراف بە یەکتر بکەین.

د: بە مافی بەرانبەرەوە دابنیشین تا یەکێک لەم سێ مەبەستەی خوارەوە سەردەگرێ:

١- یەکگرتنەوە وەک دوو باڵی حیزب.   ٢- یەکگرتن وەک دوو حیزب.

٣- وەک دوو حیزب بەیەکەوە هاوکاری بکەین.

هەر لەم پلینۆمەدا هەیئەتێک کە بریتی بوون لە (١. کاک حەسەن ڕەستگار. ٢. کاک حوسێن مەدەنی. ٣. کاک کەمال کەریمی و ئەندامی ئیحتیاتی هەیئەت کاک عوسمان ڕەحیمی) پێکهات، تا بەتایبەتی لەسەر ئەم مەسەلانە دەگەڵ بەشەکەی دیکەی حیزب قسە بکا. دیارە ئەرک و چوارچێوەیەکیشی بۆ دیاریکرا. یەک لەو مەرجانە ئەوەبوو دوای هەموو دانیشتنێک ئاکامی کارەکە بدەنەوە بەدەفتەری سیاسی.

هەر لەم پلینۆمەدا هاوڕێیان کاک قاسم قازی، کاک صالح خضر پور (ڕەبەتی)، کاک ناصر پیرانی و کاک جەعفەر مەنگوڕی بە مشاویری کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردران.

ڕۆژی ١٩ی جۆزەردانی ١٣٧٤ سکرتێری بەشەکەی دیکەی حیزب مامۆستا عبداللە حەسەن زادە و چەند ئەندامی دەفتەری سیاسی و کومیتەی ناوەندی بۆ چاوپێکەوتنی هاوڕێیانی ڕێبەریی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ هاتنە "قەڵا سەیدە" هەڵکەوتوو لە دۆڵی شاوڕێی دەوروبەری ڕانیە کە بنکەی دەفتەری سیاسی حیزبمانی لێ بوو.

بەشی شەشەم

دوابەدوای ئەو چاوپێکەوتننانە، رادەی کارە تێرۆریستییەکانی رێژیم چوونەسەرێ و هەوڵیاندا بەهەر شێوەیەک کە بۆیان بلوێ نەهێڵن رەوتی پتەوترکردنی دۆستایەتی و سەرەنجام یەکگرتنەوەی هەردوو بەشی حیزب بچێتە پێش و بە ئەنجام بگا.

کاری لێک نیزیکبوونەوە و تەفاهوم گەیشتبووە جێگایەک کە لە هەردوو بەشی حیزب وەک لە پێشدا ئاماژەمان پێ کرد هەیئەت بۆ بردنە پێشی وتووێژەکان دیاری کرابوو.

رۆژی چوارشەممە رێکەتی ٧٤/٨/٢٤ پلینۆمی چوارەمی کومیتەی ناوەندی پێکهات و لەو پلینۆمەدا ئاڵ و گۆڕێک بەسەر هەیئەت دا هات و دوو کەس کە بریتی بوون لە کاک حوسێن مەدەنی و کاک کەمال کەریمی مانەوە، بەڵام لە جێگەی کاک حەسەن رەستگار کە قەراربوو بۆ سەردانی بنەماڵەکەی بچێتە دەرەوە کاک فەتاح کاویان دیاریکرا. هەر لەو پلینۆمەدا باسی گرینگی کارەکە کرایەوە، هەربۆیەش جارێکی دی لەسەر پێویستی بردنە پێشی پرۆسەی ئاشتی و یەکگرتنەوە تەئکید کرایەوە.

هەر لە پلینۆمی چوارەم ووای کورتە باسێک لەسەر پێشنیاری نووسەری ئەم دێڕانە وەک سکرتێری حیزب بۆ دڵنیاکردنی لایەنی دیکە قەرارمان دابوو کە هەموو ئەندامانی رێبەری حیزبمان ئامادەن لە کاتی یەکگرتنەوەدا هەتا گرتنی کۆنگرە واز لەهەر چەشنە بەرپرسایەتییەکی مستەوای رێبەری بێنین و وەک کادر کاربکەین تا بەرپرسانی بەشەکەی دیکەی حیزب بە تایبەتی و گەلی کورد بە تێکڕا دڵنیا کەین کە ئێمە وەدوای پلە و پایە و ئیمتیاز نەکەوتووین و سەرکەوتنی حیزب و گەلەکەمان لە چوارچێوەی دیموکراسی ناوەکی و دەرەکی دا ئامانجمانە. رەنگە ئەو فیداکارییەی هاورێیانی ئێمە کردیان لە مێژووی حیزبەکان و خەباتی گەلی کورددا بێ وێنەبێ. هەر ئەو بڕیارە تەفاهومێکی زیاتری لە نێوانمان دا پێک هێنا و شانازییەکەشی لەڕوانگەی مرۆڤی تێگەیشتوو و پێگەیشتوو هەموو کات بۆمان دەمێنێتەوە.

ئاخر لەزۆربەی هەرەزۆری ئەو پەیامانەی بە بۆنەی کۆنگرەی دەهەم و هەروەها بۆ

پیرۆزبایی جێژنی پەنجا ساڵەی دامەزرانی حیزب کە بە شکۆی تایبەت لە "قەڵا سەیدە"ی شوێنی دەفتەری سیاسی بەڕێوەچوو و زۆربەی هەرە زۆری حیزبە کوردستانی و ئێرانییەکان، ئەدیب و هونەرمەندان و کەسایەتییە ناودارەکان بەشدارییان تێدا کردبوو و هاتبوون ئەو داخوازەیان تێدا بوو.

جگە لە داخوازی خەڵکی وڵاتی خۆمان کە هەر رۆژە بە شێوەیەک وەڵامیان بۆ هەردوولا دەنارد کە پرۆسە بە ئاخر بگا و یەکگرتنەوەکە جێبەجێ بێ و لە یەکگرتنەوە زۆر بەپەلە بوون. دڵسۆزان لە کوردستانی عیراقیش زۆر جار دەهاتن و تەئکیدیان لەسەر یەکگرتنەوە دەکرد.

لە رێکەوتی ١٩٩٤/٤/٢٠ یش (٤٢) کەس لە نووسەران، ئەدیبان و شاعیرانی کوردستانی عیراقێ کە زۆر جار لە تاقمی گچکەتردا بۆ ئەم مەبەستە سەریان لەهەردوولا دابوو مەتنێکی جوانیان ئیمزاکردبوو و ناردبوویان، لەودا داوایان دەکرد کە بۆ خاتری گۆڕی شەهیدان و قارەمانانی گیانفیدای کورد و رێبەرانی رابردوو و، لە رێگەی کورد و کوردستان دا یەک بگرینەوە. بۆ دڵنیایی خوێنەران و رێزگرتن لە داواکارەکان دەقی مەتنەکەی بە ناوی خاوەن ئیمزاکانەوە لە ئاخری کتێبەکەدا دێنین.

هەروەها جەماعەتێکی زۆر لە کوردانی ئێرانی دانیشتووی شارەکانی سلێمانی، هەولێر، رانیە و قەڵادزێ چەندجار ئیمزایان کۆکردبۆوە و ئەو داخوازەیان لە ئێمە هەبوو کە هەرچی زووتر یەک بگرینەوە.

لەو هەلومەرجەدا کە وتووێژمان بۆ یەک گرتنەوە گەرم بوو، هێندێک کەس لە کادر و پێشمەرگەکانی باڵەکەی دیکەی حیزب دەهاتنە لای هاورێیانی ئێمە و حەزیان دەکرد بێنە لای ئێمە و درێژە بە خەباتی خۆیان بدەن، بەڵام ئێمە دەمانگوت واباشترە هەر لەوێ بمێننەوە و بچن بۆ یەکگرتنەوە هەوڵبدەن، چونکە یەکگرتنەوە داخوازی گەلی کوردە و دەبێ بگاتە ئەنجام.

رەوتی کاری حیزبی و ئەرکی ئۆرگانەکان بە شێوەی ئاسایی بەرەو پێش دەچوو. هەیئەتەکانی تایبەتی یەکگرتنەوەش چەندجار چاویان بەیەکتر کەوتبوو. چەند گەڵاڵەش هاتبووە ئاراوە و خرابوونە بەر باس. بەڵام یەک شت زۆر روون و ئاشکرابوو، ئەویش ئەوەبوو کە بەشێکی بەرچاو لەبەشەکەی دیکەی حیزب مەبەستی تێکەڵ بوونەوەی حیزبیان وەک دوو باڵی حیزب لەبەرچاو نەبوو و زوریش موخالیف بوون!! لە حاڵێک دا ئێمە مەسەلەکەمان گەلێک پێ گرینگ بوو.

ئەو دانیشتن و هاتوچۆیانە بە جێگایەک گەیشتن کە رۆژێک لەسەر پێشنیاری نووسەری ئەو دێرانە بڕیار درا جارێک من وەک سکرتێری ئەم بەشەی حیزب لە کۆبوونەوەیەک دا لەسەر وەزعەکە و چلۆنایەتی بۆچوونمان لەمەڕ یەککگرتنەوە،یا هەر شتێکی گونجاوی دی بۆ کادر و پێشمەرگەی ئەوان و رۆژێکیش ماموستا وەک سکرتێری بەشەکەی دیکەی حیزب لەم بابەتەوە بۆ کادر و پێشمەرگەی ئێمە بدوێین.

بەخۆشییەوە ئەو بەرنامەش جێبەجێ بوو، پاش نیوەڕۆی رۆژی ١٣٧٤/٥/١٠ دەگەڵ کاک سەرهەنگ قادری ئەندامی کومیتەی ناوەندی و کاک قاسم قازی مشاوری کومیتەی ناوەندی چووینە قەڵای نێزیک کۆیە کە شوێنی کۆمیسیۆنەکان و کۆبوونەوەکانیان بوو. جەماعەتێکی زۆر کادر و پێشمەرگە بانگ کرابوون، قسەکانم لەگەڵ پێشوازییەکی گەرم بەرەوروو بوو. بەگشتی کۆبونەوەیەکی زۆر بەکەڵک و پڕ سوود بوو. بەشێکی بەرچاو لە راستییەکانم بۆ روون کردنەوە، گەلاڵەی چەند ساڵ پێشتری خۆمانمان بۆ شیکردنەوە.

هەروەها ماموستا لەرۆژی ١٣٧٤/٥/١٤ تەشریفی هێنا بۆ لای ئێمە و بۆ کادرو پێشمەرگەکان قسەی کرد کە ئەویش سەرەڕای ئەو تانە و توانجانەی کردبوونی بە نێو ئاخن لەسەر یەک بەسوود بوو.

ئەو سەردان و وتووێژانە لە فەزایەکی دۆستانەدا بەڕێوەچوون، نوقتە گۆڕانێک بوون لە پێوەندی نێوان ئەو دوو حیزبەدا کە لەلایەک ماوەی چەند ساڵ بوو ناتەباییەکانیان بەوپەڕی خۆی گەیشتبوو و لەلایەکی دیکەوە ببوونە هۆی نیگەرانی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران و بزووتنەوەی لاواز کردبوو.[1]

ئەم وەزعە تازەی کە پێکهاتبوو لەلایەک بوو بەهۆی خۆشحاڵی و بەرەو سەرچوونی لە رادەبەدەری ورەی خەڵکی دڵسۆزی کوردستان و هەموو لایەن و کەسایەتییە شۆڕشگێڕ و نیشتمانپەروەرەکان و، لەلایەکی دیکەوە ورەی هێزەکانی رێژیمی دژی گەلی کوماری ئیسلامی هێنایە خوارێ و ترس و خۆفێکی زۆری لە دڵی کاربەدەستان و بەکرێگیراوانی رێژیم پێکهێنابوو. ئەو ترسە گەیشتبووە رادەیەک کە کاربەدەستانی ئەمنییەتی و ئیتلاعاتی پەنایان بردبووە بەر هەر چەشنە پیلانگێڕییەک.

١- ئەوەی راست بێ، بەشەکەی دیکەی حیزب لەوچەند ساڵەی دەورەی ناکۆکیدا ئەوەندە بە خراپی لەسەر ئێمە دوابوون کە تەوجیە کردن بۆ یەککگرتنەوەیان بۆ سادە نەبوو. لەحاڵێکدا ئەفرادی حیزبی ئێمە بەهۆی ئەوەی هەر لە رۆژی هەوەڵی هەڵوێست گرتن را بە شێوەی مەنتقی حاڵی کرابوون ئەو ئیشکالەیان نەبوو.

هەرچەند دوای دەیان جار دانیشتن هێندێک لەو شتانە گۆڕدران و بوون بەو گەڵاڵە کە دوای چەند مانگ وتووێژ لەلایەن هەردوو سکرتێری دووباڵەکەی حیزب ماموستا حسن زادە و کاک حەسەن رستگارەوە کە بە چەند هۆیەک چەند مانگ پێش یەککگرتنەوە ببووە سکرتێری رێبەرایەتیی شۆڕشگێڕ ئیمزا کراوە و مەرجەکانی یەککگرتنەوەی تێدایە، دیسانیش زۆر دوور لە رووحی دیموکراسی و برایەتی راستەقینە بوو، بەڵام یەکبوونەوەی حیزب لە روانگەی ئێمەوە بە لەبەرچاوگرتنی داخوازیی کومەڵانی خەڵک ئەوەندە گرینگ بوو کە قەبووڵمان کرد.[2]

سەرەڕای هەموو ئەوانە مەسەلەکە ئەوەندە بەرەو پێش چووبوو کە زوربەی زۆری خاڵەکانی بەحوکمی بایەخی تایبەتی یەککگرتنەوە قەبووڵ کرابوون، بەڵام مخابن بەینێکی زۆر لەسەر هەڵنەگرتنی "گیومە"یەک کە لە گەڵاڵەی ئیعلامیەی هاوبەش دا بە دەوری نێوی حیزبی دیموکرات کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕیان داهێنابوو، یەککگرتنەوەکە دوا کەوت. چونکو مانای ئەو گیومە نەفی حیزبێک بوو کە بۆ هەموو حیزبە ئێرانی و کوردستانییەکان و بەشێکی زۆر لە حیزب و لایەنە خارجییەکان ناسرابوو و هەشت ساڵ بوو تێکۆشانی دیپلۆماسی، تەشکیلاتی، نیزامی و تەبلیغاتی تایبەت بە خۆی هەبوو، کونفرانسی چوار و، دوو کونگرەی ٩ و ١٠ی لە درێژەی کونفرانس و کۆنگرەکانی پێشووی حیزبیدا بەڕێوەبردبوو، لە نێو کوڕ و کۆمەڵی کوردستانی و دەرەوە جێگای خۆی کردبۆوە.

بەڵێ گیومەکە ماوەیەکی درێژ کۆسپ بوو و پێشگیری لە جێبەجێ کردنی ئەو کارە گەورە دەکرد، ببوو بە ویردی زبانی کادر و پێشمەرگەی هەردوو باڵی حیزب!.

ئێمە زۆر بە لە سەرەخۆیی ئەرکەکانی دیاری کراوی حیزبیمان بەڕێوەدەبرد و لە خزمەت حیزب و گەلەکەمان دابووین. بەلەبەرچاوگرتنی ئەو خاڵە پەسندکراوەی کۆنگرەی ٩ کە لە بڕیارنامەکەی دا هاتبوو، هەوڵمان زۆردا بۆ ئەوەی بەهەر شێوەیەک بێ ئۆرگانیزمێکی نەتەوەیی دەگەڵ حیزبەکانی کوردستانی پێک بێنین کە بتوانێ داخوازییەکانی گەلی کورد بە تێکڕا مەترەح کا و بەگوێی جیهانیانی بگەیەنێ و بگاتە جێگایەک لە رێکخراوەی نەتەوە یەکگرتووەکانیش دا وەک چاوەدێر ئامادەبێ و راستەوخۆ ویستی گەلی کورد لە هەموو پارچەکان بێنێتە گۆڕێ و مافی رەوای بۆ داوا بکا.

٢- من ئەوەم لەلایە، بەڵام چونکو کاتی ئیمزاکردن هەر بەهۆی ئەو تایبەتمەندییانەی لەسەرەوە باسم کرد بڕیاردرا نەهێنی بمێنێتەوە و تا ئێستاش بڵاونەبۆتەوە دەری ناخەم و چاپی ناکەم.

له ساڵەکانی٦٩ و ٧٠ دا له چەندین شوێن ئەم بۆچوونه لەگەڵ رادیۆکان و هەروەها له کۆنفرانس و چاپەمەنییەکان دا باس کرابوو، له هێندێک له رۆژنامەکانی ئوتریش دا و هەروەها له رادیۆی ئەو وڵاتەشەوە باسی لەسەر کرابوو له رۆژنامەکانی ئێرانزەمین له پاریس و، ترودا له نەرویژیش هاتبووه گۆڕێ.

هەر لەو یەک دوو ساڵەدا دەگەڵ هێندێک له حیزبەکانی کوردستانی نه تەنیا باسی لەسەر کرا، بەڵکو چەند کۆبوونەوەشی له ئاڵمان و دانیمارک به بەشداری حیزبی ئێمه، پاسۆک، کاوه، پارتی دێموکراتی سووریا و بەرەی رزگاریخواز و... یەک دوو حیزبی دیکەی کوردی له ئاڵمان و دانمارک لەسەر کرا و بەهێندێک بۆچوونی هاوبەشیش گەیشتبووین. بەپێی قەرارێک کە لەو کۆبوونەوانەدا درابوو بە پێویست زاندرا، حیزبەکانی دیکەی وەک ح.د.ک.ا، پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق، یەکیەتی نیشتمانی کوردستان و پارتی کرێکارانی کوردستانی تورکیاش دەعوەت بکرێن، بەڵکو له کۆبوونەوەکان دا بەشدار بن. زەمینەکە هەبوو، له سێ وڵاتی ئوتریش، بریتانیا و ئاڵمان ئامادەبوون جێگاشمان بدەنێ، یاسر عەرەفاتیش کە له تونس دەگەڵم باس کرد زۆری پێ خۆشبوو. بە داخەوە حیزبە گەورەکان نەهاتن و هەر له چوارچێوەی ئەو حیزبانەدا مایەوە کە له سەرەوە ناویان هات. بە دوای ئەوەی دا کە راپەڕینی گەلی کورد له کوردستانی عیراق سەری هەڵدا و ئاکامی باشی هەبوو، نەتەوەی کورد ئومێدێکی تازەی بۆ پەیدا بوو، ئەو کۆبوونەوانەش نەمان و مەسەلەکە بێدەنگەی لێکرا.

PKK کە ئەودەم دەگەڵ ئێمە نەهاتە پێش دوایە بۆخۆی پەرلەمانێکی له دەرەوەی وڵات سازکرد و بە هاوکاری ئەوان تلویزیۆنی Medtv دامەزرا و هێدی هێدی بوو بە جێگەی هاوار و بانگی کوردان. ئەودەم کوردستان بە گشتی شەڕ و کێشەی ناوخۆیی لێ پەیدا نەببوو. ئێمەش هەم له کوردستان وەک حیزبەکانی دیکە پێوەندیمان دەگەڵ PKK بەهێزبوو، کەم و زۆر هاوکاری یەکترمان دەکرد، هەم له دەرەوە هاتوچۆی پەرلەمانی کورد و تلویزیۆنی Med tv.ە یمان دەکرد و هێندێک جار هەواڵەکانمانیان بڵاودەکردەوە، جار جاریش وتوویژیان بۆدادەنایین تا بتوانین لەسەر وەزعی کورد له کوردستانی رۆژهەڵات بدوێین.

سەبارەت بە پێکهاتنی کۆنگرەی نەتەوەیی، یا ئەو شتەی کە ئیدەی ئێمە بوو بەدڵ دەمانەویست بەپێی ئوسووڵ پێک بێ، باس هاتە گۆڕێ و کەوتە ناو حیزبەکان. نوێنەری تێکۆشەری ئێمە کاک نەبی له چەند کۆبوونەوەدا بەشداری کرد و منیشیان بۆ یەک دوو

جەلسەی باس و مێزگرد سەبارەت بەو شتە گرینگە بانگ کرد کە بە دڵەوە بەشداریم تێدا کرد. جارێکیان یانزە حیزبی کوردستانی لەم مێزگردەدا بەشداربوون، ئەوانەی له بیرم ماون بریتی بوون له: حیزبی سوسیالیستی کوردستانی تورکیا - پارتی دیموکراتی کوردستان - یەکیەتی نیشتمانی کوردستان - حیزبی دیموکراتی کوردستان، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ - حیزبی شیوعی کوردستان - PKK - حیزبی سۆسیالیستی کوردستانی عێراق - پلاتفۆرمی کوردستانی تورکیا - پەرلەمانی کوردستان و مامۆستا برایم ئەحمەد و چەند کەسایەتی دیکەی سەربەست.

هەڵکەوتێکی باش بوو، باسەکان زۆر لێک نزیک بوون و قەراربوو دواتر کۆبوونەوەی درێژتر هەبێ له "ح.د.ک.ئ" ش داوا بکرێ له داهاتوودا بەشداربێ.

بۆ کۆبوونەوەی دواتر کاک نەبی قادری داوای لێکردین تا ئاخرین نەزەری خۆمانی لەسەر پێکهاتنی کۆنگرەی نەتەوەیی بدەینێ تا لەوێ مەترەحی کا و وەک پرەنسیپ پێیان لەسەر داگرێ. ئێمەش بە پەیامی بێ سیمی ئەو خاڵانەی ژێرەوەمان دا بە (کاک ئەبوبەکری راد) کە وەک نوێنەری حیزب له دەفتەری حیزبمان له بەغدا بوو تا بە تلیفۆن بیدا بە کاک نەبی.

١- چەند کەس له ئەندامانی رێبەریمان وەک (کاک حەسەن، کاک نەبی، کاک سەعید و کاک فەیسەڵ) له ئەورووپان با نەزەری خۆیان کۆکەنەوە و لەگەڵ بۆچوونەکانی ئێمە بیکەنە پرۆژەیەک و پێشکەشی بکەن.

٢- بەگشتی ئێمە موخالیفی شەڕی براکوژین و ئەم شەڕەش کە له بەینی PKK و پارتی دا هەیە بە غەدرێکی ئاشکرای دەزانین و دەستتێوەردان له کاروباری بەشەکانی دیکەی کوردستانە.

٣- ئێمە موافقی دۆستایەتی له بەینی هەموو پارچەکانی کوردستان و هەموو هێزەکانی کوردستانین لەسەر بنەمای ئیحترامی بەرانبەر.

٤- رەنگە بیانهەوێ کاک عەبدوڵڵا وەک رێبەری نەتەوەیی بەسەر هەموو حیزبەکان و پارچەکان دا تەحمیل کەن ئێمە لەگەڵ ئەوەش موافق نین.

٥- پەرلەمانی کورد له دەرەوە دەبێ بەرەو ئەوە بڕوا کە له ژێر نفووزی حیزبێک دا نەمێنێ. بەراستی دەبێ لەرێگەی بەشداری هەموو حیزب و پارچەکانەوە بۆ خزمەت بە ستراتیژی کورد بمێنێتەوە و خزمەتی گشتی کورد بکا و رێژیمەکانیش بەرانبەر کورد وەک یەک چاو لێ بکا.

٦- خۆ بواردنی هەر حیزبێک لە ئیعتیراف بەهەر چوار پارچەی کوردستان ناڕەوایە، هیچ کەس مافی ئەوەی نییە پارچەیەک لە کوردستان بکاتە " وجه المصالحه " بۆ سازان لەگەڵ لایەنێکی تر.

٧- ڕەسالەتی کۆنگرەی کورد لە دەرەوە ئەوەیە کە ببێتە ئۆرگانێکی گشتی کورد و غەمخۆری نەتەوەکەمان لەهەر چوار پارچە دابێ و هەوڵ بۆ هێنانە گۆڕی مەسەلەی کورد لە جیهاندا بدا.

٨- ڕێز دانانی کۆنگرە بۆ ئەندامان و هەروەها حورمەت ڕاگرتنی حیزبەکان زۆر کۆمەک دەکا بۆ بەهێزبوونی پەرلەمان یا کۆنگرەی نەتەوەیی یەکگرتووی کورد.

٩- حەللی هەر گیر و گرفتێک لە نێو حیزبەکان دەبێ لەڕێگای وتووێژی هێمنانەوە بێ.

دەفتەری سیاسی

جەلیل گادانی و هاشم کەریمی

٧/٥ /٧٤، ١٣٦٥[٣]

تا یەکگرتنەوەمان دەگەڵ بەشەکەی دیکەی حیزب، پێوەندیمان دەگەڵ PKK و پەرلەمان و Med tv . هەر بەرقەرار بوو. بۆ گەلێک مەسەلەش بە تایبەتی پەرلەمان نەزەری هاوڕێیانی ئێمەیان وەک مەشوەرەت وەردەگرت و هاوکاری سیاسیمان پێکەوەهەبوو، جگە لەوەی زۆر جار بۆ ڕێ و ڕەسمەکان دەعوەت دەکراین، یادی دووی ڕێبەندانیشمان لە ساڵی ١٣٧٤ دا لە سوئید پێکەوە و لە یەک ساڵۆن دا بەڕێوەبرد.

لەسەر ئەو شەڕانەی کە جارێک پارتی و یەکیەتی بەیەکەوە وەک حکوومەتی هەرێم لە کوردستانی عیراق دەگەڵیان کردن و لە جارەکانی دواییش دا هەڵوێستی لێبڕاوانەی خۆمان گرتووە و پێمان ڕاگەیاندوون.

بە پێچەوانەی ئەو قەول و قەرارەی لەلایەن حیزبە حاکمەکانەوە بەتایبەتی یەکیەتی نیشتمانییەوە درابوو، تەوژمی ڕێژیم و تیرۆریستەکانی هەردەهات و زیاتر دەبوو. بۆیە لە مانگی فیوریەی ١٩٩٥ نامەیەک بە ئامارەوە بۆ کۆمیسیۆنی مافی مرۆڤ لە "ژنێڤ" نووسرا و بۆ یازدە ناوەند و ڕێکخراوی دیکەش وێنەکەی نێردرا و داوای ئیقدام و

٣- لەو کات دا کە دەبوو بە پەلەش وڵام بدرێتەوە، بە کەڵک وەرگرتن لەو باس و وتووێژانەی لە پێش دا لەسەر ئەو بابەتە لە دەفتەری سیاسی پلێنۆم دا کرابوو، هەر من و کاک هاشم لە دەفتەری سیاسی ئامادە بووین، ئەوەمان لە ڕێگەی دەفتەری حیزب لە بەغداوە بۆ کاک نەبی بەڕێ کرد.

لێپرسینەوە کرابوو کە دەقەکەی لە ئاخری کتێبەکە دا چاپ دەکرێ.

حیزبە گچکە ئێرانییەکان بەتەواوی کوردستانیان جێ هێشتبوو. مەنتیق حوکمی دەکرد هێزەکانی کوردستانی ئێران تەجرەبەیان وەرگرتبێ. ئێمە دەگەڵ کۆمەڵە زۆر نێزیکتر ببووینەوە، لەسەر زۆر مەسەلە و ڕووداوی سیاسی جیهانی و ئێرانی و کوردستانی بەیەکەوە مەشوەرەتمان دەکرد و هێندێک جار هەیئەتی هاوبەشیشمان لە کوردستان و دەرەوە هاودەنگیان دەکرد و بەیەکەوە بۆ لابردنی گیر و گرفتەکان دەچوونە لای بەرپرسانی حکوومەتی هەرێم و ڕێکخراوەکانی دەرەوە.

بە دوای کۆبوونەوەیەک کە دەفتەری سیاسی حیزبی ئێمە و کومیتەی ناوەندی کۆمەڵە کردیان لەسەر تیرۆرەکان بەو ئاکامە گەیشتن کە حیزبە حاکم و بەرپرسەکانی کوردستان بۆ بەربەرەکانی دەگەڵ پەرەساندنی تیرۆر گوێ نادەنێ و بێ تەفاوەتن و بگرە هێندێک مۆرەی بە کرێگیراو جار جار هاوکاریشیان دەکەن. بۆیە وا باشە کۆمەڵانی خەڵک ئاگادارکەین و لەڕێگەی ئەوانەوە موشکلەکانمان حەل کەین و داوای هاوکارییان لێ بکەین.

لەسەر ئەو قەرارە بانگەوازێکی هاوبەش بۆ کۆمەڵانی خەڵکی ئازادیخواز لە کوردستانی عێراق لە ڕێکەوتی ٩٦/٤/١٥ دەرچوو کە ریزی ئەو ڕووداوە دڵتەزێنانەی تا ئەو کات لە کوردستانی ڕزگار کراودا بەرانبەر بە کوردە تێکۆشەرەکانی ئێرانی کرابوون، زەمیمە کرا. ئەو نامەیە و زەمیمەکانی لە ئاخردا بەرچاوتان دەکەون.

هەرچەند ئێمە هەر لە سەرەتای هەڵوێست گرتنەوە دەگەڵ شوورا و سازمانی موجاهیدینیش وەک زۆربەی حیزبەکانی ئێرانی و کوردستانی پێوەندی زۆر دۆستانە و باشمان هەبوو، بەڵام دوای کۆنگرەی " ١٠ " لەسەر ئەوەی کە دروشمی حیزبمان گۆڕی بوو و لە جیاتی خودموختاری کە هۆیەکی گرینگی دۆستایەتی ئێمە دەگەڵ موجاهیدین بوو، دیاری کردنی مافی چارەنووسمان پەسند و بەرز کردبۆوە نێوانمان ساردببوو و پێوەندییەکی ئەوتۆمان بەیەکەوە نەمابوو.

لەڕاستیش دا ئەو ساردبوونەوەی دۆستایەتیمان بە زیانی هەردوولامان و زیاتریش بە زیانی ئێمە بوو. چونکو ئەوان تەنیا هێزێکی سەرانسەری ئێرانین کە بە شێوەی ڕەسمی گەڵاڵەی دوازدە ماددەیی خودموختارییان دەگەڵ ئێمە ئیمزا کردووە و تا ئێستاش بۆ گەلی کورد بە مافێکی ڕەوای دەزانن. زۆرپێویست بوو ئەو ناتەباییە لە جێگایەک هەڵگیرێ و دەرگای دۆستایەتیمان بکرێتەوە. لە دەرەوەش بۆ ئەم کارە هەوڵ درابوو، بەڵام بە ئاکامی پێویست نەگەیبوو.

بۆیە لە پلینۆمی چوارەم دا کە بڕیاردرابوو سەفەری دەرەوە بکەم یەکێک لەو ئەرکانەی هاوڕێیانی ڕێبەری پێیان ئەسپاردبووم، حەللی ئەو ناکۆکییە بوو. لە مانگی نۆی ٧٤ دا سەفەری دەرەوەم کرد هەر کە گەیشتمە پاریس دەگەڵ بەرپرسی ئەو کاتی حیزبمان "کاک فەرهاد" (ئیقبال) قسەم کرد تا چاوپێکەوتنێک دەگەڵ شوورا بکەین. لە کۆبوونەوکەدا پاش گلەیی و گازەندەیەکی زۆر لە یەکتر، هاتنە سەر ئەو باوەڕە کە دیاریکردنی مافی چارەنووس شتێکی گشتییە و یەکێک لە هێڵەکانیشی خودموختارییە.لە ئاکامی چەند کۆبوونەوەی درێژدا بەو ئاکامە گەیشتین کە بەیانێکی هاوبەش دەرکەین و بۆچوون و بەڵێنەکانمان بۆ یەکتر نوێ بکەینەوە. دیارە پێشتر دەگەڵ هاوڕێیانی ڕێبەری ئامادە لە ئەوڕووپاش وەک کاک حەسەن ڕەستگار و کاک نەبی قادری بەرپرسی کومیتەی ئەورووپا و کاک سەعید بەگزادە مەشوەرەتمان کردبوو، پێشنووسی مەتلەبەکەشیان دیبوو و نەزەریان لەسەر دابوو.

ڕۆژی ٧٤/٩/٢٣ ئەو هاوپەیمانییە دوو قۆڵییە کە لەلایەن من و محەمەد ڕەزا ڕوحانی بەرپرسی کۆمیسیۆنی کاروباری میلیتەهای شورای ملی مقاومت ایران لەسەرەتایەک و شەش خاڵ دا ئیمزا کرا کە هەم لە ڕادیۆ و تلویزیۆن و هەم لە ڕۆژنامەی ژمارە ٧٧ ی ئێران زمین دا بڵاوکرایەوە. ئەو کارە دەنگدانەوەی باشی هەبوو و ئاژانسە هەواڵدەرییەکانیش باسیان کرد. عەینی شتەکەش لە بەشی بەڵگەنامەکان دا دێتە بەرچاوتان.

ڕۆژی ٧٤/٩/٢٧ چاوپێکەوتنێکمان وەک هەیئەتی حیزبی دەگەڵ مریم خانم رجوی، سەرکۆماری دیاریکراوی شوورای ملی مقاومت هەبوو کە زۆر بەکەڵک بوو و دەستووری دا هاوکاری باش و هەمە لایەنەمان بکەن و ئەو پەیمان نامە بەکردەوە جێبەجێ بکرێ.

بەدوای ئەم بڕیارنامە و چاوپێکەوتنانەدا لە چەند وڵات نوێنەرانیان بۆ درێژە دانی کاری دیپلۆماسی ساڵەکانی پێشوو هەروەها بۆ چاوپێکەوتنی هێندێک ئۆرگانیزمی حکوومەتی و پەرلەمانتێر و دۆستانی خێرخوازی کورد هاوکاریبیان کردین.

بەدوای ئەو چاوپێکەوتنانەی من و هاوڕێیانم لەدەرەوە، ڕێکەوتی ١٣٧٤/١٠/٢٤ کاک فەتاح کاویان و کاک حوسێن مدنی ئەندامانی دەفتەری سیاسی و کاک ئەبوبکر ڕاد ئەندامی کومیتەی ناوەندی و نوێنەری حیزب لە بەغدا چاویان بە کاک مەسعود رجوی بەرپرسی شوورا کەوتبوو، لەوپەڕی ڕەزامەندی دا مەتنی بڕیارنامە ئیمزاکراوەکەی منیان دەگەڵ ئاغای محەمەد ڕەزا ڕوحانی تەئیید کردبوو.

هەر لەو سەفەرەی دەرەوەم دا پاش سەردان لە وڵاتانی فەڕەنسا، هولەندا، ئاڵمان، نەرویژ، سوئێد و بریتانیا و بلژیک لە مانگی ڕەشەمە دا دەگەڵ کاک سەلاح گادانی وەک هەیئەتێکی حیزبی بۆ یەکەم جار سەفەرێکی ئەمریکامان کرد و ماوەی دە ڕۆژ لەوێ مااینەوە. سەرەڕای ئەوەی لە کۆشکەکانی سەنا و کۆنگرەدا لەگەڵ دەیان سەناتۆر و کۆنگرێسمان یەک یەک دانیشتنمان هەبوو لەسەر وەزعی ئێران و کوردستان ئاگادارم کردن و بەتایبەتی لەسەر بەشخوراوی نەتەوەی کورد بەگشتی و گەلی کورد لە کوردستانی ئێران قسەم بۆ کردن و داوای هاوکاریم لێ کردن بۆ پشتیوانی لە خەباتی ڕەوای گەلانی ئێران و بەتایبەتی گەلی کورد بەدژی ڕێژیمی ئاخوندان.

جگە لەوەی زۆر کەسایەتی ناودار و بنکە و بنیادی ئینسانی و هەروەها نوێنەرانی هێزەکانی کوردستانی و ئێرانیم لە واشینگتون چاو پێکەوت و لەگەڵ هەر کام لە ئەوان باسی وەزعی کورد و کوردستان و ئێران و سیاسەتی ئەمریکامان بەرانبەر بە دەوڵەتەکانی داگیرکەری کوردستان کرد، دەگەڵ هاوڕێیانی پەنابەری حیزبیش لە نێزیکەوە یا بە تەلیفۆن پێوەندیم گرت و بۆ کارکردن لە بواری سیاسی و حیزبی هانم دان.

ڕێکەوتی ١٢ی مارسی١٣٧٤ نامەیەکی سەر ئاوەڵام بۆ سەرۆکی کۆنگرەی ئەمریکا نووسی و وێنەشم بەهەموو ئەو نوێنەرانەدا کە ملاقاتم کردن.. دەگەڵ ئەو نامە لیستەیەکی ٧٤٢ کەسی لە شەهیدانی حیزب کە تا ساڵی ١٩٩٠ ئیعدام کراون، ناوی ١٣٠ ئاوایی وێرانکراو، نێوی ٣٠ کەس لە حیزبی خۆمان، ٣٨ کەس لە حیزبەکانی دیکەی کوردستان کە لە چوار ساڵی دوایی دا تیرۆریستەکانی ڕێژیم شەهیدیان کردبوون زەمیمە کرابوو. هەر لەو نامەدا ئیشارە بەزۆرکاری غەیرە ئینسانی ڕێژیم دەگەڵ خەڵکی ئاسایی و بەندییە سیاسییەکان کرابوو. وەرگێردراوی ئەو نامەیە لەگەڵ بەڵگەنامەکان و هەروەها نامەیەکی کورتیش کە بۆ سوپاس لەو ٢٢ نوێنەرەی کونگرەی ئەمریکام نووسیوە کە نامەیان بۆ کلنتۆنی سەرکۆمار نووسیبوو و لەو نامەیەدا داوایان لی کردبوو سەرنجی زیاتر بە مەسەلەی کورد لە ئێران و عێراق بدرێ و پشتیوانی جددیتریان لێ بکرێ، لە ئاخردا ئەو نامە و بەڵگانە دەکەوێتە بەرچاوتان.

ئاشکرایە کە هەرکام لە سەفەرەکانی دەرەوە گرینگی بنەڕەتییان، کاری دیپلوماتیک بوو و لە هەر وڵاتێک کە دەچووین زۆر لە کەسایەتی ناسراوی حکوومەتی، دیپلۆمات و ڕێکخراوە مرۆڤدۆست و دێموکراتیکەکانمان چاو پێدەکەوت و بە پێی ئیمکان لە سەر وەزعی ئێران و نەتەوەی کورد و چلۆنایەتی ئەو غەدرانەی کە لەلایەن ڕێژیمەکانەوە لێمان

كراوە باس دەكرا و بۆچوونی حكوومەتەكانی داگیركەری كوردستان دەهاتە گۆڕێ. بەڵام لە ئەمریكا كە بە هاوكاری دۆستانی بەڕێز بەرنامەڕێژییەكی لەبار كرابوو ئەو چاوپێكەوتنانە هەم زۆر بوون و هەم یەكجار بەكەڵكبوون و لەڕاستیدا هیچ چاوپێكەوتنێكمان نەبوو كە لە كۆتایی دا سوپاسمان لێ نەكرێ و داوا نەكرێ بۆ جارەكانی تر كاتی زیاتریان بۆ دابنێین. باسەكانیانمان لە سەر رێژیمی ئێران، و باقی رێژیمەكانی كە كوردستانیان بەسەر دابەش كراوە، هەروەها باس لەسەر رابردووی نەتەوەكەمان و وەزعی پەرێشانی كورد لە رۆژهەڵاتی ناوەڕاستیان زۆر لا پەسەند بوو.

بەتایبەتی هێندێک مۆرەی گرینگ وەک خانم كاترین پۆرتێر بەرپرسی مافی مرۆڤ كە مێردەكەشی نوێنەرێكی بەناوبانگی كۆنگرەیە و ئەو نامەی لەسەر كورد بۆ كلینتۆن نووسرابوو و ٢٢ نوێنەری كۆنگرەش ئیمزایان كردبوو لەسەر پێشنیاری ئەو ئامادە كرابوو، بۆ خۆشی بۆ تەواو كردنی شەڕی براكوژی كوردستانی باشوور زۆری هەوڵ دابوو، هەروەها خانم جۆلی بێریولت نوێنەری رێكخراوی نەتەوەكانی بێ كورسی لە رێكخراوی نێونەتەوەیی دا كە زۆر كەسی پێناساندین و زۆر رێنوێنی كردین و وتی هەموو نەتەوە بێ كورسییەكان دەتوانن لەم رێكخراوەی ئێمە دا بەشداربن.

لەم سەفەرە دە رۆژییەدا رۆژانە ٥-٤ چاوپێكەوتنمان هەبوو كە ناو و نیشانی هێندێک لەوانەمان لەلا ماوە كە دەتوانن لەلاپەڕەكانی ئاخری پەرتووكەكە دا چاوتان پێیان بكەوێ.

لە ئاكامی سەفەرەكە دا بۆمان دەركەوت كە ئەو جۆرەی پێویستە لە روانگەی ئەمریكاوە نە رێژیمەكانی حاكم بەسەر كوردستانی دابەش كراودا و نە نەتەوەی كورد وەک خۆی كە هەیە ناسراون و، ئەركی سەرشانی هەموو حیزبە كوردستانییەكان و دیپلۆماتەكانە زیاتر بۆ ئەمریكا سەفەر بكەن و زۆرتر لەسەر راستییەكان ئەمریكا روون كەنەوە، چونكە بە هیچ شێوەیەک هەستیان بە تیرۆریزمی دەوڵەتی نەكردووە و لە خۆیانی زۆر دوور دەبینن.(٤)

هەروەها بۆمان روون بۆوە كە بەرپرسانی دەستڕۆی و هەر هەنگاویک كە بە نێوی دێموكراسی و مافی مرۆڤ و ئەم بابەتانە هەڵدەگرن، بەر لە هەمووشت بۆ دابین كردنی بەرژەوندی خۆیان و بەهێزكردنی وەزعی خۆیان لە شوێنەكانی جۆراوجۆری دنیایە و هەموو هەوڵ و كۆششیان بۆ یەكلاكردنەوەی دنیای دووقوتبیش بۆ سەپاندنی دەسەڵاتی خۆیان بووە.

٤- خوێنەری بەڕێز ئەم بەشە زۆر پێش رووداوی دڵتەزێنی ١١ی سێپتامبر نووسراوە.

هەر بۆیەش ئەمریكاییەكان بەشێكی كەم لە دەردی ئێمەی كورد و گەلانی بەشخوراوی دیكەیان دەرک كردبوو. تا ئەو كاتیش دڵخۆشی زۆریان بە پیوەندی داهاتووی خۆیان و رێژیمی كۆماری ئیسلامی هەبوو. ئەو بۆچوونە لە هێندێكیان بە قەدرا بۆچوونی ئەورووپاییەكان توندبوو، كیسەیەكی گەورەی خۆشبینانەیان بۆ كردنەوەی گرێكان لەلایەن رەفسەنجانییەوە هەڵدروو بوو. هێندێک سەناتوور و كۆنگرێسمان لە سیاسەتی كلینتۆن لە سەر ئەو گەمارۆ ئابوورییەی لەو كاتدا لە سەر ئێران داندرابوو نارازی بوون. هێندێكیش لەوان پێیان وابوو وەزارەتی كاروباری دەرەوە ئەوچەشنەی پێویستە لە مەسەلەكان و ماهییەتی رێژیمی كۆماری ئیسلامی حاڵی نین، بەڵام ئەمریكاییەكان وەک نەتەوەیەكی پێشكەوتوو بە پێچەوانەی ئێمەی كورد، ئەو ئاڵۆزی و جیایی بیروڕای یەكتریان بەراحەتی تەحەممول دەكرد و بۆ حەللی هەموو موشكلەیەک لەگەڵ یەكتر دەرگای وتووێژ دەكەنەوە.

لە هەڵسەنگاندنی دواییدا بە تەواوی بۆمان روون بووە سەرەڕای ئەوەی ئەمریكا دوای شەڕی دووهەمی جیهانی بەتایبەتی هەوڵی داوە رۆژهەڵاتی ناوەڕاست و گەلەكانی بناسێ و لە سییەكانی هەتاوی دا بە دوای كودیتای ٢٨ی گەلاوێژی شا بە دژی موسەدیق (ویلیام دوگلاس) مافناسی ناسراوی ئەمریكایی بۆ كوردستان نارد و ویستی كورد بناسێ كەچی هێشتا كوردیان بە باشی نەناسیوە. هەرچەند لەم ساڵانەی دواتریش ئیمكاناتێكی زۆری بۆ ئەم مەبەستە تەرخان كردووە بەڵام كورد و چلۆنایەتی ژیان و وەزعی ژێئوپولیتیكی ئەو خاک و نەتەوە بە زۆر لە یەک دابڕاوەی دەرک نەكردووە و ئیستراتیژی روونی بۆی نییە.

هەروەها زیاترمان بۆ روون بۆوە كە شەڕی براكوژی لە كوردستانی باشوور شوێنی زۆر خراپی لە بیروبۆچوونەكانیان سەبارەت بە كورد داناوە و بەتایبەتی جێبەجێ نەكردنی رێككەوتننامەی دوبلین تاڕادەیەكی بەرچاو ئەوانی رەشبین كردووە و لە هاوكاری دەگەڵ كورد دڵساردی كردوون.

بۆیە بە بڕوای ئێمە ئەركی بەرپرسانی ئەحزابی كوردستانییە بە هەر شێوەیەک بۆیان دەلوێ سەفەر بكەن بچنە لای دەوڵەتانی خاوەن دەسەڵات و بەكردەوە پێیان نیشان دەن كە كوردیش توانای خۆبەڕێوەبردن و خۆئیدارە كردنی هەیە و دۆستان و دڵسۆزانی كورد لەو رەشبینییە دەرخەن و بەرەو گەشبینییان بەرن تا دەستی دۆستیمان بۆ درێژ كەن و هاوكاری پێویستی كورد بەتێكرا بكەن.

بە ئاشكرا دیار بوو كە لەبەر فەرق و جیاوازی زۆر لە بەینی هێزەكانی ئۆپۆزیسیۆنی

ئێرانی لەلایەک و نەبوونی دەرکی واقعی لە ماهییەتی تیرۆریست پەروەری کۆماری ئیسلامی دووچاری بێبڕوایی و سەرلێشێواوی بوون و تا ئەوکات خۆیان بۆ ساغ نەدەبۆوە و بڕیاری لێبراوانەیان بۆ نەدەدرا. بەڵام ئەوەش حاشا هەڵنەگر بوو کە شوورای بەرگری میللی لە نێو سەناتۆرەکان و نوێنەرەکانی کۆنگرەدا جێگەی خۆیان کردۆتەوە و بەتەواوی لە گۆڕەپانی سیاسەت دا دیار و بەرچاون. تاقولۆقیشیان ئەوان لەڕوانگەی وەزارەتی کاروباری دەرەوە بە تیرۆریست دەزانن.

هەر چەند سەفەرەکە زۆر کورت بوو و لە دە رۆژ تێنەپەڕی بەڵام یەکجار بەسوودی حیزبەکەمان و گەلی کورد و بزووتنەوەی سەرتاسەری ئێران بوو. رەنگە ئەگەر فرسەت هەبێ و یادداشتەکانی ئەو سەفەرە تەنزیم بکرێ پەرتووکێکی بەکەڵکی لێ پەیدا بێ.

رێکەوتی ٧٥/١/٥ لە کۆتایی سەفەرەکەی دەرەوەم دا لە بەغدا دەگەڵ کاک مەسعود رەجەوی بەرپرسی شوورای ملی مقاومت و فەرماندەی ئەرتەشی ئازایخواز چاومان بەیەکتر کەوت و جارێکی تر لەسەر وەزعی سیاسی بە درێژی دواین و کۆبوونەوەیەکی زۆر دۆستانە و سەرکەوتوومان هەبوو. لەو دیدارەدا سوپاسی مریم خانم رەجەوی بەتایبەتی و خوشک و برایانی شوورای بەرگری میللیم کرد کە لە سەفەرەکەی ئەمریکام دا ئەوپەری هاوکارییان کردم.

دیارە رێز و حورمەتی بەرپرسانی پارتی و یەکیەتی لە ئەمریکا و دوکتور نەجم الدین کریم بەرپرسی کۆنگرەی کورد لە ئەمریکاش بۆ من جێگای سوپاس و پێزانینە.

زەحمەتی کاک سەلاح گادانیش وەک دیپلۆماتێک و کادرێکی تێگەیشتوو و پێگەیشتووی حیزب کە بەڕاستی نموونەی نەزم و کاتناسی بوو و لەم سەفەرە دا دەگەڵم بوو جێگەی سوپاسە.

کورتەی زۆربەی زۆری ئەو چاوپێکەوتن و دانیشتنانەی دەگەڵ زیاتر لە سی نوێنەری کۆنگرە و سەناتۆر و رێکخراو و کەسایەتییەکانی واشەنگتۆن بوومانە و هەروەها دیدار و چاوپێکەوتن دەگەڵ کەسایەتی و نوێنەرانی حیزب و رێکخراوە کوردستانی و ئێرانییەکان بوومانە بەدەستەوەن. بە مەبەستی قەبە نەبوونی کتێبەکە لێرەدا نایان هێنم، بەڵام عومەر باقی بێ لە داهاتوودا بە شێوەیەکی گونجاو دەخرێتە بەرچاوی هاونیشتمانانی بەرێز و خوازیارانی بەڵگە و دۆکیمەنتی زیندوو.

لەوماوەی دا کەمن لە دەرەوە بووم مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەن زادە سکرتێری بەشەکەی دیکەی حیزبیش دەگەڵ کاک بابا عەلی مهرپروەر لە دەرەوە بوون. زۆر جار بەیەکەوە بە تەلیفۆن قسەمان دەکرد. چەند جارێکیش لەسەر داواکردنی مامۆستا من وێڕای چەند

هاورێیەکی وەک کاک عەزیز ماملێ، کاک ئیقبال محەمەدی، یا کاک تاهیر ئەردەلان دەچوومە دەفتەر و لەوێ دوای هێندێک باس و خواسی گشتی دەچووینەوە سەر مەسەلەی گۆرین و لەسەر چلۆنایەتی یەکگرتنەوەکە دەدواین.

ئەوەی بەڕوونی لە قسەکانی مامۆستا دەردەکەوت بۆ هات و چۆی ئێمە دەگەڵ Med tv و پەرلەمانی کوردستان و هەروەها بۆ پێوەندیمان دەگەڵ سازمانی موجاهیدینی خەڵک و شورای بەرگری میللی زۆر ناڕەحەت بوو. هێندێک جار بەڕوونی دەری دەبڕی و لەم بابەتەوە پرسیاری دەکرد.

بەداخەوە ئەو خۆ بە زل زانییە زۆرجار چاوی مەنتقی پیاو دەبەستێ و مرۆڤ تووشی رەشبینی و هەڵە دەکا. دەنا ئێستاشی دەگەڵ بێ هەبوونی پێوەندی دۆستانە دەگەڵ پەرلەمانی کورد، یادەزگایەکی تەبلیغاتی وەک Medtv و هەروەها بوونی دۆستایەتی دەگەڵ موجاهیدین و شوورا جگە لە سوود بۆ ئێمەی کورد چ زیانێکی تێدایە؟

بەڵام ئەوەی لەو شتانەشی پێ ناخۆشتر بوو کرانەوەی رێگەی ئێمە بۆ ئەمریکا بوو، پێی وابوو ئەو پێوەندییانە پێشی یەکگرتنەوەی ئێمە دەگرن. لە حاڵێکا هیچ کام لەو هێز و پێوەندییانە بە قەدرایە " گیومەی " مامۆستا لەسەر کاری پیرۆزی یەکگرتنەوە شوێنی مەنفییان دانەنا و ئێمە هەر لە رۆژی یەکەمەوە سەربەست بووین و بڕیاردەری هەموو قەرار و بڕیارێک بۆ خۆمان بووین و بە کردەوەش لەو هەشت ساڵەدا نیشانمان دا.

کاری یەکگرتنەوە بەسترابۆوە بە گەڕانەوەی هەردوو سکرتێر و هێندێک هاورێ کە لە ئەورووپا بوون و دەبوو بگەڕێنەوە کوردستان. بە خۆشییەوە لە سەرەتای بەهاری ٧٥ ئێمە گەڕاینەوە کوردستان. بەشێک لە هاورێیانی کومیتەی مەرکەزیش گەڕانەوە و باسەکە بەگەرمی دەستی پێکردبۆوە و ئەندامانی ئەو دوو هەیئەتەی بۆ بردنە پێشی مەسەلەی یەکگرتنەوە دانرابوون هەروا بەگەرمی هاتوچۆیان هەبوو و لەسەر گەڵاڵە و هەل و مەرجەکە دەدوان.

لە رێکەوتی ٧٥/٢/٦ پێنجەمین پلینۆمی کومیتەی ناوەندی گیرا و چەند رۆژی خایاند. لەو کۆبوونەوەدا بۆ بەهێزتر کردنی هەیئەتی حیزب کاک عوسمان رەحیمی ئەندامی کومیتەی ناوەندیش کرا بە ئەندامی رەسمی هەیئەت.

لە ئاگادارییەکیدا کە بە بۆنەی کۆتایی هاتنی پلینۆم لەلایەن دەفتەری سیاسییەوە بڵاوکراوەتەوە نووسراوە :

"پلینۆم وێڕای تەئیید کردنی هەوڵ و تێکۆشانی هەیئەتی تایبەتی لە پێناو یەکگرتنەوەی دوو باڵەکەی حیزب هەیئەتی دیاریکراوی راسپارد بۆ چارەسەرکردنی دوا

گیروگرفتەکان هەوڵ بدا، ڕێگا بۆ تێکۆشانی هاوبەشی هەموو تێکۆشەرانی دیموکرات لە ژێر تیشکی یەکگرتنەوەیەکی بەرپرسانە و دڵسۆزانەدا خۆش بکا.. "

هەر لەو پلینۆمەدا قەراردرابوو ئەگەر پێویست بوو بە پێی سەرکەوتنی هەیئەتەکان پلینۆمەکانمان وەپێش دەخەین و هاوڕێیان بۆ کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی بانگ دەکەین.

بەشێک لە کەموکووڕی گەڵاڵەی هەل و مەرجی یەکگرتنەوەمان حەل ببوو، پێویست بوو بۆ باقییەکەشی هەنگاو هەڵگیرێ. هەر بەو مەبەستە لە ڕێکەوتی ٧٥/٦/٢٩ شەشەمین پلینۆم بۆ ماوەی سێ ڕۆژ گیرا. بەڕاستی پلینۆمێکی پڕ جەنجاڵ بوو. پاش باسێکی دوور و درێژ کۆبوونەوە هاتە سەر ئەو باوەڕە ئاڵوگۆڕێک لە دەفتەری سیاسی دا پێک بێنێ. کاک حەسەن ڕەستگار کرا بە سکرتێر و دەفتەری سیاسی لە پێنج کەسەوە کرا بە سێ کەس. لە ئەندامانی دەفتەری سیاسی کاک هاشم کەریمی و نووسەری ئەم دێڕانە لە جێگای خۆمان ماینەوە و منیان بە تێکڕای دەنگ بە پێچەوانەی مەیلی خۆم وەک جێگری سکرتێریش دیاری کرد.

بەشی هەرەزۆری باسەکانی پلینۆم لەسەر یەکگرتنەوە بوو. بەتایبەتی سەبارەت بە بەیاننامەی هاوبەش. لە کۆتایی دا بەو ئاکامە گەیشتین کە لە بڕیارە سیاسییەکانیش دا نووسراوە :

"ڕێبەرایەتی ئێمە بڕیاری دا بەو شەرتەی گیومەکان هەڵگیرێن بەیاننامە و ڕێککەوتن نامەکە قەبووڵ دەکا".

قەبووڵی ئەو هەموو بەکەم گرتنە و پێ ڕێخستن لەو هەموو خەبات و فیداکارییەی لەو ٨ ساڵەدا کرابوو، کارێکی هاسان نەبوو. تەنیا مەسلەحەتی گەلی کوردبوو کە حوکمی دەکرد ئەو یەکگرتنەوە بەو مەرجە سەیر و سەمەرانە بکرێ. پێشتر لەسەر زۆر شێوەی دیکە وەک هاوکاریکردن، وەک دوو حیزبی برا پێکەوە خەبات کردن و... دوا بووین، بەڵام ڕاپەڕاندنی مەسەلەکە و یەکگرتنەوەی یەکجاری لەهەموان پەسندتر بوو. هەر بۆیەش دەبوو تەنازول بکەین و لەهەوڵ دان ماندوو نەبین.

ئەو هەوڵ دانە ئەوەندەی درێژە کێشا تا کاک نەبی قادری ئەندامی کومیتەی ناوەندی، بەرپرسی کومیتەی ئەورووپا و قسە وێژی حیزبمان کەلەبەر نەخۆشییەکی عیلاج ناپەزیری سەرەتانی ئێسک کە تووشی هاتبوو، هەر لەبەرئەوەش دوای کۆنگرەی دەهەم نەیتوانیبوو بگەڕێتەوە کوردستان، بەداخەوە لە ئێوارەی دووشەممە ڕێکەوتی ١٣٧٥/٩/١٣ لە شاری کۆپنهاگی دانمارک کۆچی دوایی کرد. ڕۆژی دوایی لەنێوخەم و پەژارەی ئەندامانی بنەماڵە

و هاوڕێیانی حیزبی دانیشتووی ئەورووپا و جەماوەرێکی زۆر لە کوردانی دڵسۆز بەڕێوڕەسمێکی باشی حیزبییانە بەخاک ئەسپێردرا و مەخابن نەیتوانی یەکبوونەوەی ڕیزەکانی حیزب ببینێ.

بەم بۆنەوە جگە لەوەی لە دانیمارک و سوئید و نەرویژ، لە بنکەی دەفتەری حیزب و شارەکانی ڕانیە و هەولێر سەرەخۆشی بۆ دانرا، لەلایەن کومیتەی ناوەندی و کومیتەی دەرەوەی حیزبیشەوە ڕاگەیەندراوێک بەم بۆنەوە دەرچووە کە لە بەڵگەکان دا دەکەوێتە بەرچاوتان.

چەند کەس لە هاوڕێیانی ڕێبەری کە بۆیان نەکرابوو بانگهێشتنەوەی دەفتەری سیاسی و کومیتە مەرکەزی جێبەجێ بکەن و بۆ کۆبوونەوەکانی پلینۆم بگەڕێنەوە، تەعلیق کرابوون.

موناقەشە و هەوڵدان لەسەر پرۆژەکە بەرەبەرە لە ئاکامی خۆی نێزیک دەبۆوە و کەند و کۆسپەکان بەلانی کەمی خۆیان گەیشتبوون.

لە پلینۆمی حەوتەمی حیزب کە لە ڕێکەوتی ٧٥/١٠/٧ لە دەفتەری حیزبمان لەشاری هەولێر گیرا. پاش باسێکی کورت لەسەر ئاخرین ئاڵوگۆڕەکانی بەیانییەی هاوبەش و نێزیک بوونەوەی زۆر بەرچاو لەسەر مەتنی ئاگاداری هاوبەش، پلینۆم بەدەفتەری سیاسی ئەسپارد کە هەر ئەو ڕۆژە بچنە دەفتەری سیاسی باڵەکەی دیکەی حیزب لە کۆبە و دوایین بڕیاربدەن.

ئەو مەئموورییەتە بەسەرکەوتنەوە بە ئەنجام گەیشت و هەر ئەو ڕۆژی بەیاننامەکە دوای هەڵگرتنی گیومەکان و ڕێککەوتننامەکە کە "تا ئێستاش نەهێنییە "بە هێندێک ئاڵوگۆڕ لەلایەن هەردوو سکرتێری دوو باڵی حیزبەوە مامۆستا عبدالله حەسەن زادە و کاک حەسەن ڕەستگار ئیمزا کرا و بڕیار درا دوای دە ڕۆژ ڕێوڕەسمێک بەڕێوەبچێ و بەشێوەیەکی ڕەسمی یەکگرتنەوەکە ڕاگەیەندرێ.

دوای گەڕانەوەی ئێمە بۆ هەولێر، پلینۆم زۆر زوو کۆتایی هات و دوای دوو ڕۆژ ئیعلامیەی ژێرەوە نووسرا و بڵاوکراوە:

هاووڵاتییە بەڕێزەکان

ئەندام و کادر و پێشمەرگە تێکۆشەرەکانی حیزب !

پلینۆمی حەوتەمی کومیتەی ناوەندی حیزبمان، حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ لە ڕێکەوتی ٧/ ١٠/ ٧٥ تا ٩/ ١٠/ ٧٥ بەبەشداری زوربەی ئەندامان و جێگران و موشاویرانی کومیتەی ناوەندی بەڕێوەچوو. لەم سێ ڕۆژەدا مەسەلەکانی جیهانی و ئێرانی و کوردستانی کەوتنە بەر باس و لێکۆڵینەوە و بەشدارانی پلینۆم چالاکانە لەسەر مەسەلەکان دوان. لە ژێر ڕووناکی ئەم باسانەدا گرینگترین مەسەلەی ئەم جارەی پلینۆم بریتی بوو لەیەکگرتنەوەی دوو باڵی حیزب کە ماوەی ساڵ و نیوێکە هەم حیزبی ئێمە و هەم باڵەکەی دیکەی حیزب بۆی لە هەوڵ و تێکۆشان دان.

بەخۆشییەوە ڕادەگەیەنین کە بە تێکڕای دەنگ بڕیاری یەکگرتنەوەی تێکڕای ڕیزەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران درا و بە دەفتەری سیاسی ئەسپێردرا کە هەرچی زووتر ئەم مەسەلە گرینگی تایبەتی خۆی بدرێتێ و بەئەنجام بگەیەندرێ.

کومیتەی ناوەندی
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
١٣٧٥/١٠/١٠

لەبەر ئەوەی چاوپێکەوتنەکانی ئەو یەک ساڵ و نیوە دەنگی دابۆوە و ببوو بە مایەی دڵخۆشی خەڵک و لانی کەم بۆ بەشی هەرە زۆری خەڵک ڕوون بوو کە ئەم ڕێککەوتنەوە ئەو ئاکامانەی ژێرەوەی دەبێ:

١- ورەی خەڵکی خەباتگێڕی کوردستان زیاتر دەچێتە سەرێ و هان دەدرێن بۆ پێک هێنانی ڕیزی یەکگرتوو دژی سیاسەتە چەوتەکانی ڕێژیم لە کوردستان دا.

٢- ئەم یەکگرتنەوە ڕیزەکانی بزووتنەوەی هەقخوازانەی گەلی کورد یەکگرتووتر و بەهێزتر دەکا.

٣- لە بواری ناوچەیی و جیهانیدا زیاتر حیساب لەسەر یەکگرتوویی و بەهێزی نفووزی مەعنەوی هێزەکان لە نێو خەڵک دا دەکرێ.

٤- ورەی هێزە دژی گەلییەکانی ڕێژیم لە کوردستان دێتە خوارەوە.

٥- یەکگرتنەوە لە ئەنجام دا دەبێتە هۆی چارەسەری زۆرکێشە و گیروگرفتی نێوخۆیی.

بۆیە پێویست بوو هەرچی زووتر ئەم خەبەرە بە خەڵک بگا و لە ڕادیۆکان و میدیای کوردستانی و جیهانی دا بڵاوبێتەوە.

سەرەڕای ئەوە لە پێناو ئەم یەکگرتنەوەدا گەلێک شت هاتۆتە گۆڕێ، دەیان نامە ئاڵوگۆڕکراوە کە هەرکامیان شوێن و کەڵکی خۆیان هەیە و ڕەنگە هەل و مەرجی ئێستا بۆ نووسین و بڵاوکردنەوەیان موناسیب نەبێ. بەڵام وەک فەسڵێکی تایبەت لە ژیانی خەبات و حیزبایەتی دەبێ بنووسرێ و ببێتە پەرتووکێک و بۆ تەجرەبە وەرگرتنیش بێ لە ئیختیار نەسل و جیلەکانی دوارۆژ بندرێ.

سەرەنجام ڕۆژی ١٩/ ١٠/ ٧٥ ڕێوڕەسمێکی بەرین و پڕ شکۆ بەبەشداری بەشێکی زۆر لە کادر و و پێشمەرگە و بنەماڵەکانی هەردوو باڵی حیزب بەڕێوەچوو. لەو ڕێوڕەسمەدا لەلایەن سکرتێرەکانی هەردوو بەش قسەکرا و بەیانیەی هاوبەش کە پێشتر بە ئیمزای هەردوولا گەیشتبوو خوێندرایەوە و یەکگرتنەوەکە کە ئارەزووی چەند ساڵەی خەڵک بوو وەدی هات. دەقی ئیعلامیەکە و قسەکان لە ئاخری کتێبەکەدا لە ڕیزی بەڵگەنامەکان دا هاتووە.

بەشی حەوتەم

لەماوەی ئەو چەندساڵەدا حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ تەنیا لە بەشی سیاسی دا کاری نەکرد، بەڵکو بەپێی ئەو بێ بەشیەی کە بەبوونی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی گەلەکەمان زیاتر لە پێشووش تووشی هاتبوو بەئەرکی خۆی دەزانی بەلەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە کادر و پێشمەرگەکان بەڕاستی نموونەی فیداکاری بوون و لە هەموو بوارەکاندا هەر کەس بە گوێرەی توانای خۆی ئیستیعدادی لە خۆی نیشان دابوو، لە بواری جۆراوجۆردا هەوڵی دا و دەتوانین بڵێین لەبەشی هەرە زۆریان دا سەرەڕای کەم ئیمکانی سەرکەوتنی بەدەست هێنابوو کە بە کورتی ئاماژەیان پێ دەکەین :

لەبواری کاری ئۆرگانیک و ڕێکخستنن دا:

١- بەدوای ساغ بوونەوە لەسەر هەڵوێست گرتن، ئیقدامی جیددی بۆ نووسینی ڕاگەیەندراوێک کرا و بنەماکەی لەسەر بۆچوونی هاوبەشی هەموو هاوڕێیان داڕێژرا و ئەوەمان کردە بڕیار کە لە چوارچێوەی سیاسەت و بەرچاوگرتنی ئەدەبیاتی سیاسییانە و ژیرانە دەرنەچین.

٢- پاش نووسین و بلاوکردنەوەی ڕاگەیەندراوەکە، بێ ڕاوەستان ناردنی لیژنەی تایبەت بۆلای هەرکام لەبەشەکانی حیزب کە لە کوردستانی عێراق دا جێگیر بوون و هەرئۆرگانەی لەلایەک بوو، دەست پێ کرا. ئەرکی ئەو لیژنانە باس کردن لەسەر بەیانیەکە و ڕوونکردنەوەی زیاتر و وەڵامدانەوەی پرسیارەکانی بیسەران بوو.

٣- گواستنەوە و ڕێکخستنی هەموو ئەو ئۆرگان و هێزانەی پشتیوانی خۆیان ڕادەگەیاند بۆ شوێنی دیاریکراو. هەروەها بردنەوەی ئەو کەسانە بۆ شوێنی دڵخوازی خۆیان کە دەیانەویست وەک پێشوو لەجێی خۆیان دا بمێننەوە و بە هەڵوێستی ئێمە ڕازی

نەبوون. دیارە ئەو کارە لە چەند شوێن بەوپەڕی حورمەتەوە جێبەجێ کرا. بەداخەوە لایەنی دی ئەو حورمەتەی نەپاراست و لە ناوەندی شیمال کردیانە ڕێگری و کەمینیان بۆ هاوڕێیانمان دانا و بە دەخالەتی حکوومەتی عێراق موشکلەکە حەل بوو.

٤- ڕێکخستنی هەموو ئەو کەسانەی پشتیوانییان دەربڕی لەجێ و شوێنی تازە بە نێوی کومیتە شارستان و هێزی خۆیانەوە.

٥- گێڕانەوە لە هەموو ئەو کەسانەی پێشتر بەهۆی دڵهێشی لە بەرپرسان و ڕەفتاری حیزب تۆریا بوون و دانیشتبوون. ئەو کارە دەر و ژووری دەگرتەوە و بڕیارێکی زۆر بەکەڵک بوو. دیارە ئەم دەعوەتە بە هیچ شێوەیەک کەسانی جاسوس و جینایەتکاری نەدەگرتەوە.

٦- گرتنی پێوەندی دەگەڵ هێزەکانی ئێرانی و کوردستانی کە لە مەیدان دا بوون و هەروەها ئاگادارکردنی ئەوهێزە کوردستانییەی لەوڵات دا نەبوون و ناوەندەکانیان لە ناوچە سنوورییەکانی کوردستان دا بوو. جگە لە بەیانیەی ١٠ ماددەیی چەند کەسێکیش وەک لیژنە بۆ ڕوونکردنەوەی زیاتر دەچوونە لایان.

٧- ساغ کردنەوەی ئەو کەسانەی لەدەرەوە ئامادەی پشتیوانی لە هەڵوێستمان بوون. بەدوای ئەوەدا دانانەوەی کومیتەی حیزبی لە وڵاتەکان بەتایبەتی دامەزراندنی ناوەندێک لە پاریس بۆ کاری دیپلۆماتیک و وەڵامدانەوە بە پێداویستی ئەندامانی لاو یا کومیتەکانی کە ساغ کرابوونەوە.

٨- وەگەڕخستنەوەی ڕادیۆ و چاپەمەنی کە بەداخەوە نێزیکەی مانگ و نیوێکی لەوەختمان گرت تا وەڕێ کەوت.

٩- گرتنی کۆنفرانسی چوار بۆ ساغ بوونەوە لەسەر بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆی حیزب و هەڵبژاردنی ڕێبەرایەتی تازە.

١٠- سازمان دانەوەی هێزەکان و تەیارکردنی دووبارەیان لە باری چەک و چۆڵەوە و ناردنەوەی پێشمەرگە و کادر بۆ نێوخۆی وڵات و تێکۆشانی بەکردەوە لەبواری سیاسی، تەشکیلاتی و نیزامی دا.

١١- پێکهێنانی کۆنگرەی نۆهەمی حیزب بە بەشداری نوێنەرانی دەر و ژوور، ئیسلاحاتی پێویست لەبەرنامە و تەئکید لەسەر پێکهێنانی ئۆرگانیزمی گشتی بۆ گەلی کورد لەدەرەوەی کوردستان و بەتایبەت لە ئەورووپا بەمەبەستی پاراستنی سەربەخۆیی و ئازادی تێکۆشان. هەروەها سووربوون لەسەر ئەو سیاسەتە ژیرانەی تا

ئەو کات ڕێبەرایەتی حیزبمان بەرانبەر بە هاوسەنگەرانی پێشوو و باقی هێزەکان گرتبوویە پێش.

١٢- گرتنی کۆنگرەی دەهەم، گۆڕینی شیعاری ستراتیژی حیزب لە خودموختاری بۆ دیاریکردنی مافی چارەنووس. بەهێزکردنی بەکردەوەی دژی ئاڵۆزی و ناتەبایی نێو هێزەکانی کوردستان و پێکهێنانی تەفاهوم دەگەڵ لایەنەکەی دیکەی حیزب کە تا ئەو کاتیش هەر بە فراکسیۆنمان ناودەبردن.

هەربۆیە هەموو حیزبە ڕەسەنەکان لە پارچەکانی کوردستان و ئێران، هەروەها کەسایەتییەکان پاش ماوەیەکی کەم سەرەڕای ئەوەی ڕەنگ بێ لەسەرەتای هەڵوێست گرتن دا لە کارەکەمان ڕازی نەبووبن، بەڵام زۆر زوو بە پشتیوانی جیددی لە هەڵوێستمان ڕوویان تێ کردین و بەگیان و دڵ دۆستایەتییان دەکردین. ئەوان دەیانزانی کە ئێمە هەرچەند داوامان کەمە، بەڵام گەلێکی گەورەی سی میلیۆنین، ئێمەش وەک خەڵک مافمانە بە سەربەستی بژین و نابێ لەو بوارەدا ترسمان هەبێ. پێویستە بە ڕاشکاوی ڕابگەیەنین کە گەلێکین غەدرمان لێکراوە و مافمان زەوت و وڵاتمان بەش کراوە.

بەڕاستی دەخۆمان ڕادەدی هەوڵ بدەین و ببینە هەوێنی یەک گرتنێکی گەورەی هێزەکانی کوردستانی و ئێرانی. بڕوای تەواومان بەوە هەبوو کە دۆستایەتی دەگەڵ هێزەکانی هەردوولا پێویستییەکی مێژووییە و بۆ ڕزگاری گەل و نەتەوەی ئێمە وەک کورد و هەموو گەلانی تری ئێران گرینگی تایبەتی هەیە.

لەو دەیان پەیام و پیرۆزباییانەی بەبۆنەی ڕێوڕەسمەکان و کۆنگرەکان و بەتایبەتی لە ماوەی بەڕێوە چوونی جێژنەکانی پەنجا ساڵەی دامەزراندنی حیزب دا هاتبوون و ئەو گەرم و گوڕییەی نوێنەری هێزەکان، نووسەران، شاعیران و زانایان بەبەشداری خۆیان نیشانیاندا نموونەی هاوبیری و پێشوازی لە بیروبۆچوونی ئێمە و سیاسەتی دروست و ئوسووڵی حیزبی دیموکراتی کوردستان، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ بوو.

بواری سیاسی :

هەوڵدان بۆ هەرچی زیاتری نێزیکی لەو هێزانەی هەست بە بەرپرسایەتی دەکەن و دەیانتوانی شوێنەواریان لەسەر جوولانەوەکەمان هەبێ. تەنانەت دەگەڵ ئەو هاوڕێیانەی جارانمان کە بۆ سەر و ماڵیان لێ دەداین و بەتەواوی وجوود دوژمنایەتییان دەکردین، زۆر جار نیازپاکی خۆمان بەئاشکرا نیشان دا.

دابەزین بەتەواوی لەو فەرهەنگە نارەسەنەی خۆ بەزل زانی کە بەشێوەی ئاغا و مسکێنی دەگەڵ خەڵکی دیکە ڕەفتار دەکرا. دژایەتی بەکردەوە دەگەڵ شەڕی ناوخۆیی بەهەر بەهانە و بەهەر شێوەیەک کەدەستی پێدەکرا. بەدڵ پێمان وابوو کە ئەو کارە کە ڕەنگە خۆشمان ڕۆژێک بەداخەوە لایەنگری بووبێن و تینیشمان تێ کردبێ، گەورەترین زیان بە جوولانەوەی گەل و نیشتمان دەگەیەنێ و لە ئاکام دا هیچ گیروگرفتێک حەل ناکا و حەسرەتی ئەوانەی لە دەستمان دەچن دەخۆین و چ فایدەش نابینین.

پێمان وابوو کورد دەبێ خۆی لەدەست ئەو دوژمنە گەورە بۆ هەمیشە ڕزگار بکا کە بەدرێژایی مێژوو لەلایەن نەزانان و دوژمنەکانیەوە هەوڵ بۆ سازکردنی دراوە. بەم هۆیە هەموو بەرنامەی ژیانی لێ تێکداوە، ژیانی لێ حەرام و ماڵی لێ وێرانکراوە.

نموونەی بەکردەوەی ئەم بۆچوونە ئاگربەستێک بوو کەیەک لایەنە دەگەڵ کۆمەڵە لە ڕێکەوتی ١/٢/ ١٣٦٧ ڕامانگەیاند و شوێنەواری زۆر گەورەی لەسەر ورەی گەل دانا و گەشەی بە خەبات دا.

هەروەها دەیان نامە و پەیام کەلەوماوەدا بۆ لایەنەکانی شەڕی ناوخۆیی نووسراوە و شەڕی ناوخۆیی بە هەموو شێوەیەک مەحکووم کراوە، شاهیدی زیندووی ئەو بۆچوونە ڕاست و داخوازە ڕەوایانەن کە لە جێگەی خۆیدا نموونەکانیان هاتووە.

لە بواری سیاسەتی دەرەوە:

هەوڵماندا لەسەر ئەو بنەمایەی کە لە پێشینیانمان بیستبوو ((هەزاردۆست کەمە و دوژمنێک زۆر)) بە لەبەرچاوگرتنی بڕیاری کۆنگرە ((هەرکەس بڕوای بە دیموکراسی و دابین بوونی مافی گەلی کورد هەبێ دەبێ دۆستایەتی بکەین)) تێکۆشانی خۆمان لەبواری دیپلۆماسییەوە دەست پێکرد. ڕێگەی ئەورووپامان بەسەر خۆمان دا کردەوە، لەهەر شوێنێک هەستمان بەوەی کردبا دەتوانێ ئومێدێک بەگەلەکەمان ببەخشێ و سوودی لێ وەردەگرین سەرمان پێدادەکرد. جگە لەهاوڕێیانمان کە لەدەرەوە بوون و کاریان دەکرد و پێوەندییان دەگرت، ساڵێ یەک دووجار لەلایەن ئەندامانی مەکتەبی سیاسی و ناوەندییەوە سەفەر بۆ دەرەوە دەکرا. پێمان وابوو کاری دەرەوە گرینگی تایبەتی خۆی هەیە و دەبێ هەوڵی زیاتری بۆ بدرێ، ئیمکانات و نەفەری زیاتری بۆ تەرخان کرێ. هەر لەم پێوەندییەدا بوو کە کومیتەی ئەورووپا لە سێ هاوڕێ کاک نەبی قادری، سەعید بیگزادە و کاک محەممەدئەمین ڕەشیدی پێک هات کە نەتەنیا بوو بە هۆی بەهێز بوونی کومیتەکانی

حیزب لەو وڵاتانە کە تێکۆشانی بەرچاو هەبوو لە چەند وڵاتی دیکەی وەک فنلاند و دانیمارک و تورکیاش کومیتە دامەزرا و تێکۆشان زۆر بەرچاوتر بوو. تەنانەت دوای فەوتی کاک نەبیش ئەم هەوڵ و تێکۆشانە لەلایەن کاک سەعید سەرنج راکێش بوو.

کردەوە لەو بوارەدا نیشانەی روونی ئەو هەوڵ و کۆششەیە کەلەماوەی ئەوچەند ساڵە بەسەدان کەسایەتی سیاسی و کۆمەلایەتی، بەسەدان نوێنەری حیزب و رێکخراوەکان، بەسەدان نوێنەری پەرلەمان، رۆژنامەنووس و هەواڵبێژ دیتران. حەوتوو و مانگ نەبوو لەسەر حیزبی ئێمە لەرادیۆکان قسە نەکرێ یا لەلایەن هاورێیانەوە لەرۆژنامە و رادیۆ و تلویزیۆنانەوە وتووێژ و هەواڵ و بیر و را بلاونەکرێتەوە. بەراشکاوی دەتوانم بڵێم کە لە ناساندنی زیاتری گەلی کورد بەگشتی رۆڵی بەرچاومان هەبوو. دیسانیش پێمان کەم بوو.دەکرا لەوە زیاتریش هەوڵبدەین. بەو خاڵە گەیبووین کە ئێمە داوامان لە خەڵک هەیە و پێویستیمان بە یارمەتی دەوڵەتان و گەلانی جیهان هەیە، تا لە رزگاربوونمان دا یارمەتیمان بدەن. لەم پێوەندییەدا بەڵگە بەسەدانە بەلام بە یەک لە هەزار قەناعەت دەکەین، کردنەوەی رێگای ئەمریکا، دیدار دەگەڵ یاسر عەرەفات و سەفیرەکانی چین و ویتنام، یرف تاج الدین نوێنەری کوردەکانی موسکۆ، دۆستایەتی نێزیک دەگەڵ PKK و Med tv و پارلمانی کورد لە تەبعید دا بەشێک لەو کارانەبوون.

لە بواری تەبلیغاتییەوە:

دامەزراندنی رادیۆ چل شەو دواتر لە راگەیاندنی هەڵوێست. دانانی بەرنامەی هەمە بابەت کە جێگەی سەرنجی خەڵک بوون. بلاوکردنەوەی "٨٠ "ژمارە لە رۆژنامەی کوردستان، "٢٠ " ژمارە لەگۆڤاری وەرزیی ٢٦ی سەرماوەز، "١٠" ژمارە لە روانگەی لاوان، چاپ و بلاوکردنەوەی دروشم و پۆستێری زۆر لە کوردستانی عێراق و ناردنەوەیان بۆ ناوخۆی وڵات، چاپکردنی ئەو پەرتووکانە: (بەرئاوردی چوارینەکانی خەییام، کاک نەبی قادری)، (دینامیزم......، کاک حوسێن مدنی)، کتێبی ئالبوومی شەهیدان بە نێوی "شەهیدانی حیزب و گەل"، بەزەحمەتی چەند هاورێی دانیشتووی فەرەنسا و هاوکاری راستەوخۆی نووسەری ئەم دێرانە، (پەنجا ساڵ خەبات، لەلایەن نووسەری ئەم دێرانە، کە بۆ سەرفەجویی لە خەرجی حیزب دا نووسەر لەسەر خەرجی خۆی چاپی کرد)، هەروەها (بەرگی دووهەمی پەنجا ساڵ خەبات، لەلایەن نووسەری ئەم دێرانە، لەبەر هەل و مەرجی تایبەتی و نەپسانەوەی کۆشش بۆ یەکگرتنەوە تا ئێستا چاپ نەکرابوو). (دانانی

نوێنگەی وێنەی شەهیدان جگە لە نێوخۆی حیزب، لە رانیە، لە سلێمانی، لە هەولێر). (بەرێوەبردنی هەموو رێورەسمەکانی حیزبی و نەتەوەیی وەک "٢٥"ی گەلاوێژ، "٢٦"ی سەرماوەز، دووی رێبەندان، جێژنی نەورۆز، "١٠"ی خاکە لێوە. کە هەرکام بەرنامەی تایبەتی خۆی هەبوو)، بەشێک لە کارە هونەرییەکانی ئەو رێورەسمانە لەشارەکانی کوردستانی عیراقیش بەرێوەدەچوون.

جێژنی ٥٠ ساڵەی دامەزرانی حیزب کە بەرێورەسمێکی پڕ شکۆ جگە لەبەشداری کۆڕی هونەری و لاوانی حیزب چەند کۆڕی مۆسیقای سلێمانی و کۆڕی میزۆپۆتامیاش بەشدارییان تێدا کردبوو. لەو کۆڕەدا زور لە گەورە نووسەران و شاعیرە بەناوبانگەکانی کوردستانی عێراق بەشدار بوون و لەماوەی ٢٤ سەعات دا هەرکام بە پێی لێهاتوویی و ئامادەگی خۆیان هەستی خاوێن و بێ خەوشی هونەرمەندانەیان دەربڕی. هەر بەو موناسەبەتە ئارمێکی تایبەتی ئامادەکرا و وەک دیاری بە دۆستان و و ئۆرگانەکانی حیزب پێشکەش کرا.

هەر بەو موناسەبەتە نەوارێکی ویدیۆیی بەزەحمەتی مامۆستا بێبەش لە کورتەی خەباتی ٥٠ ساڵەی حیزب ئامادەکرا و دەگەڵ هەڵبەست و سروود تێک هەڵکێش کرا و پێشکەش بە ئۆرگانەکانی حیزب و گەلی قارەمانی کورد کرا.

لە بواری ئاموزشییەوە:

دانانی زیاتر لە "٢٠" دەورە کلاسی کادر لەدەرەجەی جۆراوجۆردا. کە لەو کلاسانەدا ئەو ماددانە دەگوترانەوە. ئەرکی حیزبایەتی و چلۆنایەتی کاری رێکخراوەیی لەهەل و مەرجەکانی جۆراوجۆردا، بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆ، کوردستان و ئەرکی جوولانەوە، مێژووی کورد بە گشتی، دیموکراسی، دیکتاتۆری، میژووی جوولانەوەکانی کورد لەهەر چوار بەش، لێک گرێدانی خەباتی جەماوەری و خەباتی چەکداری، ناسینی ئۆپۆزیسیۆن، مافی دیاریکردنی چارەنووس، سیاسەتی حیزب و پێوەندی دەگەڵ هێزەکانی کوردستانی و ئێرانی و زۆر بابەتی تر.

هەوڵێکی زۆر بۆ پەروەردەی منداڵەکانی کادر و پێشمەرگەکان لەشاری رانیە و کەمپەکان درا، قوتابخانەی تەیار نە هەر بۆ ئەوان بەڵکوو بۆ منداڵەکانی دێهاتی دەوروبەریش داندرا. بۆ خوێندەواری گەورە سالان بەتایبەتی ژنەکان لە باری خوێندنی دەرس و پێگەیاندنی سیاسیی ئەوان چەندین کلاس و دەورە داندرا و بەهرەی باشیان

وەرگرت. دەرمانگای تەیار بۆ خۆمان و جەماوەری دەوروبەر دامەزرا. ئاوی لوولەکێشی لە سەرچاوەکان را و کارەبا بۆ خۆمان و سێ چوار گوندی دەوروبەر بە موەلیدە راکێشرا.

بەشی ئەدەب و هونەر:

دانانی بەرنامەی ئەدەب و هونەر هەر لە سەرەتای دامەزراندنەوەی رادیۆ کە یەکجار سەرنجڕاکێش بوو. لەو بەرنامەدا کە لەلایەن هاوڕێیان مامۆستا بێبەش، مامۆستا عاشق و خوشکە خەجیج سوارەوە بەڕێوەدەچوو، هەر حەفتەی بۆ ماوەی سەعاتێک لەسەر شاعیران و نووسەرانی کورد قسە دەکرا و بێگومان گەنجینەیەکی بەکەڵکە بۆ گەلی کورد، ئەگەر رۆژێک ئیمکانی چاپی هەبێ یا بە شێوەی زیندوو لە تلویزیۆن دووپات بێتەوە زیندووترین مێژووی ئەدەبی کورد دەبێ. چونکو جگە لە ژیاننامەی ئەو کەسانەی کە باسیان لەسەر کراوە لەهەرکام چەند نموونە هەڵبەستی پڕ لە هەستی جوانپەرستی و نیشتمان پەروەری و... هەڵبژێردراوە و دەگەڵ موسیقای موناسبی خۆی کە تایبەتی بۆی هەڵبژێردراوە دیکلەمە کراون. جگە لەوانەش زۆر جار کۆڕی شیعر و ئەدەب دادەندرا کەلەوێ جگە لە مامۆستاکان، لاوەکانی خاوەن زەوقیش بەشدارییان دەکرد و رادەهاتن.

گۆڤاری ٢٦ی سەرماوەزیش ئۆرگانێکی هاندەر و هەمە بابەت بوو کە زۆر کەس دیارییان بۆ دەنارد و چاپ دەکرا. دەتوانین بڵێین هۆیەکی گرینگی هاندەر بوو بۆ هەموو ئەدیب و نووسەران بەتایبەت بۆ تازە پێگەیشتوو و لاوەکان.

کۆڕی هونەری لەو ماوەدا بەدەیان ئاهەنگ و سروودی سازکرد کە هەرکام چێژ و تامی خۆی هەبوو، زوربەشیان نەتەنیا لەرێگەی رادیۆ چوونە ناو کۆڕ و کۆمەڵی خەڵکەوە، بەڵکو بەشێوەی نەهێنی نێردرانەوە نێوخۆ و کەڵکیان لێ وەرگیرا.

بەشی فیلمبەرداری، یەکێک لە بەشە هەرە بەبەهرەکانی حیزب بوو کە لەتەواوی رێورەسمی حیزبی، کۆبوونەوەکان، شانۆکان و بەرنامە هونەرییەکان فیلمی هەڵدەگرت تا هەم لە ئارشیودا بمێنێ و هەم ئەگەر بەپێویست بزاندرێ لە باقی ئۆرگانەکان لە شوێنە جۆراوجۆرەکان کەڵکیان لێوەرگیرێ. بەرنامەی تلویزیۆنی شەوی شیعر بەبۆنەی جێژنی نەورۆز دەگەڵ موسیقا و گۆرانی، هەروەها بەبۆنەی ساڵیادی مامۆستا گۆرانی شاعیر بەرنامەیەکی ئەوتۆ پێک هات کە لە کاناڵەکانی تلویزیۆنی سلێمانی و هەولێر بڵاوکرانەوە.

کلاسی تایبەتی شانۆگەری بۆ هێندێک لە پێشمەرگە و لاوەکان دانرا کە ئاکامی زۆر

باشی بوو. شانۆگەری ببووە یەکێک لەو ئەرکە هونەرییانە کە لەنێو ئۆرگانەکان و واحیدەکانی پێشمەرگەدا کاری لەسەر دەکرا و بەشێک لەکاتی بێکاری خۆیان لەم کارەدا سەرف دەکرد و زۆریان پێشرەفت کردبوو.

لەو ماوەدا بەدەیان شانۆ نەتەنیا نیشانی کادر و پێشمەرگە و ئەندامانی بنەماڵەکانی سەر بە حیزب درا، بەڵکو لە هێندێک لە شارەکانی کوردستانی عیراقیش وەک رانیە، سلێمانی، هەولێر دەهاتنە سەر بەرزەک و دەخرانە بەرچاوی خەڵک و گەلێک جاریش ئەو شتانە بەتایبەتی دوای راپەڕین لە تلویزیۆنی بەشێک لە حیزبەکانی کوردستانی باشوور بڵاودەکرانەوە.

ناوی بەشێک لەو شانۆیانە بریتین لە:

١- شانۆی وەفاداران - ژیان و بەسەرهاتی شەهید سلیمان معینی یەکێک لە رێبەرانی جووڵانەوەی چەکدارانەی ساڵەکانی ١٣٤٦ -١٣٤٧ی هەتاوی.
٢- خاک - باس لە نیشتمان پەروەری و کاری شۆڕشگێڕانە دەکا.
٣- برایم زەبۆک - وەرگێڕاوی نووسراوەی عەزیز نەسین.
٤- کاوەی ئاسنگەر - نووسینی شێرکۆ بێکەس و دەرهێنانی هاشم رۆستەمی، لە رانیە و هەولێر نیشان دراوە.
٥- هاوار - نیشاندەری خەباتی ژنانی کورد دژی چەوسانەوە.
٦- چرۆی وەریو - تەمەنی یازدە مانگەی کۆماری کوردستان، ئامادەکردنی مامۆستا بێ بەش، لە شارەکانی رانیە، سلێمانی و هەولێر بەرێوەچوو، کە هەرکام لەم شانۆیانە چەند رۆژ لەسەر بەرزەک مایەوە و پێشوازی زۆر گەرمی لێکرا.
٧- فیلمی ویدئویی ئەرک - بۆ یەکەم جار لەرووی سیناریۆیەکەوە ئامادەکرا کە مامۆستا بێبەش نووسیبووی و کارگێڕییەکەش هەر بۆ خۆی کردوویەتی. بریتییە لە کار و باری پێشمەرگە و هاوکاری خەڵک بە دژایەتی دەگەڵ رێژیم. هەرچەند بەیەک دووربین هەڵگیراوە و ئیمکاناتەکەی زۆر کەم بووە، بەڵام فیلمێکی زیندوو و زۆر بەنرخ و سەرکەوتووە.

جگە لەوانە بەدەیان شانۆی کۆمیکی کورت و درێژ نووسراوە و نیشان دراوە کە دەتوانین " کۆلکە میرزا "، "دوکتوری بەدەڵ " و... ناوبەرین.

بواری نیزامی و تەشکیلاتی:

بەداخەوە بەڕێوەبردنی ئەرکی پێشمەرگایەتی و کاری چەکداری بۆ هاوڕێیانی ئێمە گەلێک دژواربوو، لەلایەک ئیمکاناتی کەم و لەلایەکی دیکە شەڕ دەگەڵ ڕێژیم و بەرگری لە خۆیان لە بەرانبەر هێرشی هاوسەنگەرانی رابردوومان کە پێشتر باس کراوە. سەرەڕای ئەوەش ئیمانی بەهێز بەهیچ شێوەیەک مەودای خۆ دزینەوەی نەدەدا و لەهەر هەلومەرجێک دا ئەرکیان پێ سپێردرابا بە گیان و دڵ ئەنجامیان دەدا.

کاری نەهێنیش لەناو چین و توێژەکانی کۆمەڵ دا خۆی بەشێکی دیکە لەم ئەرکە بوو کە زۆرجار لە تەنیشت کاری پێشمەرگایەتی جێبەجێ دەکرا، هەرچەند هێندێک هاوڕێشمان لەم پێناوەدا شەهید بوون، بەڵام کارەکان ئەوەندە بەرەوپێش چووبوون کە زۆر جێگەی هومێد بوو. لەزۆر گوند و شار هەبوون هاوڕێیانێک کە بەدڵسۆزی تەواو هەڵدەسووڕان.

شەڕەکانی رۆژی ٢٧ی گەلاوێژی ١٣٦٧ لەدەوری مەهاباد و ناو شاردا، ئاغ داغ لە ٥/٢٨، کێوی تەرەغەو ناوچە بەربلاوەکەی لە ڕێکەوتی٥/٣٠ و خستنی زیاتر لە ١٥٠ کەلاکی دوژمن لە مەیدان. گیانبازی شەهیدانی بانە هەر لەو ساڵە دا و دەیان شەڕی دیکە و یەک لەوان شەڕی پیرەولی باغی لە ساڵەکانی دواتردا کە دەیان کەلاک لە دوژمن کەوتبوو، نموونەی خۆبەخت کەری و گیانبازی پێشمەرگە ئازاکانی حیزب بوو و کورتەی دەستکەوتەکانیش لە جەدوەلی تایبەتیدا هاتووە. یا جێگەی خۆیەتی بیر خۆمانی بخەینەوە، ئەو درامایەی کە پۆلێک لە پێشمەرگەی حیزبمان ماوەی یەک حەوتوو لە شوێنێکی عاستەم لە سنووری تورکیا لە نێو دوژمنان دا حاسیە ببوون و تەنیا بە هێزی ئیمان و خواردنی بۆق و قرژاڵ و مار توانیان خۆڕاگرانە دەربازبن.

دیارە ئەوانەی گوتمان بەو مانایە نییە کە ئێمە رەخنەمان لەسەر نییە. رەنگە ئێمەش لەگەڵ ئەو کارانەی ئەنجامان داون هێندێک جار هەڵەشمان کردبێ، هەلمان لەدەست دابێ و بۆهێندێک کار لە کاتی پێویستدا نەجووڵابین. ئەوەی جێگەی داخ بوو ئەوەبوو کە لەو دواییانەدا بەشێک لەبەر کەم بوونی ئیمکانات و بەشێکیش بەهۆی لاوازی ورەی هێندێک لە دۆستان و هاوڕێیان دەغەلکاریی دەستی پێکردبوو. فرت و فێل بوو بە هۆی ئەوە بەشێکی بەرچاو لە کادر و پێشمەرگەکان بڕوای خۆیان بە حیزب لەدەست بدەن و بەجێمان بێڵن.

بەشی هەشتەم

خوێنەری بەڕێز لە بیریەتی کە لە سەرەتای بەرگی یەکەمی " ٥٠ ساڵ خەبات" دا داوام لەهەموو خوێنەرانی بەڕێز کردبوو کە دوای موتالای کتێبەکە هەر کەموکوورییەکی بەزەینیان گەیشت یادداشتی کەن و بە نووسراوە بۆم بنێرن تا لە چاپدانەوەدا هەڵەکان راست کەمەوە و بۆچوونەکانیشیان لەبەرگی دووهەم دا بخەمە بەرچاوی خوێنەران. لێرەدا بەپێویست دەزانم نووسراوەی ئەو چەند کەسانەی ژێرەوە کە لە گۆڤاردا چاپیان کردووە یا بەخەتی خۆیان نووسیویانە و بۆیان ناردووم بخەمە بەرچاوی ئێوە ئازیزان تا هەم لەبیر و بۆچوونیان ئاگادارین و هەم منیش بەڵێنەکەم بردبێتە سەر. بێگومان هەر کام لەو کەسانە بە پێی موتالا، بەشداری لە خەبات یا ئاگاداری لە مێژووی رابردووی گەلەکەمان خاوەن نەزەرن و بە حورمەتی زەحمەتێک کە کێشاویانە و رێنوێنییەکی بەمەبەستی تەکمیلی کتێبەکە و راست کردنەوەی هەڵەکان کردوویانە سوپاسیان دەکەم و لە کاتی خۆشیدا کەڵکی لێ وەردەگرم. ناوی ئەو کەسانە بریتییە لە:

١- کاک هۆشەنگ تۆفیق، ناسراو بە جووتیار، خەڵکی سلێمانی، ئێستا لە سوئید دەژی.

٢- کاک مەلا رەسول پیشنماز، خەڵکی مەهاباد، ئەندامی پێشووتری رێبەرایەتی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، دانیشتووی سوئید.

١- خوشکە سوهەیلا ماملێ، خەڵکی مەهاباد، دوکتورای مێژوو، دانیشتووی فەرەنسە.

٢- کاک ئەنوەر سوڵتانی، خەڵکی بۆکان، لێکۆڵەرەوە، دانیشتووی لەندەن.

٣- کاک هاشم روستەمی و مامۆستا عەبدوڵڵای مام عەلیش هێندێک ئیشکالاتی فەنییان خستۆتە بەرچاو کە لە چاپکردنەوەی دا بە پێی ئیمکان دەیانگونجێنم.

چاوخشاندنێک بە کتێبی (پەنجا ساڵ خەبات) دا
هۆشەنگ تۆفیق

نووسینەوەی مێژووی حیزبێکی وەک " حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران" کە ئێستاکە پەنجا ساڵ لە تەمەنی خۆی بەڕێ کردووە، کارێکی هەروا سووک و ئاسان نییە و هەوڵ و کۆششێکی زۆری دەوێت.

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران " حدکا " لەماوەی ئەو پەنجا ساڵەدا بەچەندین قۆناغی جۆراوجۆر و بەنێو زۆرهەلومەرجی سەخت و دژواردا تێپەڕیوە.. لەچەند دەرفەتێکی زۆر کورتیش دا نەبووبێت بۆی نەلواوە بە ئازادی (یان نیمچە ئازادی) لە کوردستانی ئێران دا کاری سیاسی خۆی ئەنجام بدات، ئیدی بەشی زۆری تەمەنی لە خەباتی نهێنی دا بەسەر بردووە و زۆربەی کات پێشمەرگە و ئەندام و رابەرەکانی پەرتەوازە و دەربەدەر بوون.

مێژووی ئەو پەنجا ساڵەی حدکا بەشێکی گرنگ لە مێژووی هاوچەرخی نەتەوەکەمان پێک دێنێت. هەروەها بەشێکیشە لە مێژووی بزووتنەوەی رزگاریخوازی گەلانی ئێران و ناوچەکەش. لەبەر ئەوە لێکۆڵینەوە لە مێژووی ئەو حیزبە ئەهمییەتێکی گەورە و فرەلایەنی هەیە.

کێشە جۆراوجۆرەکانی ناوچەکە و ئێران و کوردستان لەلایەک و ئەو هێرش و پەلامارداندە وەحشیگەرییانەی بەردەوام کراونەتە سەر حدکا لەلایەکی دیکەوە و سەرهەڵدانی ململانێ و تەنگ و چەڵەمەی ناوخۆی حیزبیش بوونەتە هۆی ئەوە کە ئەو حیزبە نەتوانێت وەکو پێویست بە رابردووی خۆیدا بچێتەوە و ورد و درشتی رووداو و بەسەرهاتەکانی خۆی بنووسێتەوە و ژیاننامەی پێشمەرگە و رابەرەکانی تۆمار بکات و لە فەوتان و بیرچوونەوە بیانپارێزێت. نەک هەر ئەوە تەنانەت نەشیتوانیوە ئەرشیفێکی دەوڵەمەند و رێک و پێک سەبارەت بە مێژووی خۆی دابمەزرێنێ و هەرچی بەڵگەنامە و بلاوکراوەی خۆی هەبووە تیایدا بیپارێزێت. کە لەناوخۆی کوردستان دا ئەو دەرفەتەیان بۆ نەڕەخساوە، لەدەرەوەش (بەتایبەتی لە ئەورووپا کەلە چەند شوێنێک بنکەیان هەبووە و هەیە) هەر ئەو کارە گرنگەیان ئەنجام نەداوە، کە ئەمەیان تارادەیەک کەمتەرخەمی و بێ سەلیقەیی رابەرەکانی حدکا خۆی تێدایە !!

گەلێک سیاسەتمەدار و مێژوونووس و تەنانەت چەند نووسەر و ئەدیبێکیش جارجار لە گۆڤار و رۆژنامە کوردی و عەرەبی و فارسییەکان دا دەربارەی هەندێک لایەنی مێژووی حدکا یان نووسیوە. بەزۆریش ئەو نووسینانە پەیوەندییان بە سەرەتای دامەزراندنی حدکا و سەروەختی کۆماری کوردستان و رووخان و لەناوچوونی ئەو کۆمارە و شەهید بوونی پێشەوای حیزب و کۆمار و ژمارەیەکی زۆر لە رابەرانی حیزب هەیە. بەڵام رابەر و سەرکردەکانی حدکا خۆی تاچەند ساڵێک لەمەوبەر زۆر بەکەمی سەبارەت بە مێژووی حیزبی خۆیان دەیان نووسی و زۆر کەم ئاوڕیان لە رابردووی حیزبی خۆیان دەدایەوە!..

ئێستا وا چەند ساڵێکە هەندێک لە رابەر و ئەندامە دێرینەکانی حیزب وەخۆکەوتوون و پەیتا پەیتا دەربارەی مێژووی حدکا دەنووسن و چ بە شێوەی کتێب یان نامیلکە یان لە گۆڤار و رۆژنامەکاندا وتار و لێکۆڵینەوە بلاودەکەنەوە.

دەتوانین بڵێین سەرەتای ئەم جۆرە نووسینە لە "٢٥ ساڵ خەبات و تێکۆشان "ی مامۆستا کەریمی حیسامی یەوە دەست پێدەکات، کە ساڵی ١٩٧٠ لە ژمارە "٣٢"ی رۆژنامەی " هاوکاری" دا بلاوی کردۆتەوە. دوا بەدوای ئەوەش لە ساڵی ١٩٧١ دا کتێبێکی زۆربە نرخی بەناوی " کاروانێک لە شەهیدەکانی کوردستانی ئێران " بلاو کردەوە.

ساڵی ١٩٧٤ یش مامۆستا هێمن لە پێشەکی دیوانی" تاریک و روون " دا لە دوو توێی بیرەوەرییەکانیدا گەلێک رووداو و بەسەرهاتی گرنگی مێژووی حدکای یاداشت کردبوو و رۆشنایی خستبووە سەر زۆر لایەنی مێژووی ئەو حیزبە.

ساڵی ١٩٨٥ دوکتۆر عەبدولڕەحمانی قاسملوو بەرگی یەکەمی کتێبی " چل ساڵ خەبات لە پێناوی ئازادی" ی بلاوکردەوە، کە لە دوو فەسڵ دا کورتەیەکی مێژووی حدکای نووسیبۆوە و رۆشنایی پێویستی خستبووە سەر گەلێک لایەنی مێژووی هاوچەرخی کوردستانی ئێران و بە وردی دەربارەی کۆمار و پێشەوای نووسیبوو.

ساڵی ١٩٩١، حدکا فەسڵی سێهەمی " چل ساڵ خەبات لە پێناوی ئازادی" کە دوکتۆر قاسملوو بەر لە شەهیدبوونی بە ماوەیەکی کەم نووسیبووی، چاپ کرد و بلاوی کردەوە. کە لەم فەسڵەدا دوکتور قاسملوو ئاماژەی بۆ رووداو و گۆڕانکارییەکانی کوردستانی ئێران پاش رووخانی کۆماری کوردستان کردووە و دەربارەی پاشماوەکانی حیزب لەو هەل و مەرجە دا و هەوڵی زیندوو کردنەوەی حیزب نووسیویەتی و سەرەنجام هەتاکو رووخانی حکوومەتی "مصدق"ی هێناوە.

هەر لەم ساڵانەی دواییدا مامۆستا کەریمی حیسامی چەند بەرگێکی لە بیرەوەرییەکانی لەوڵاتی سوید بڵاوکردەوە. کە لەرێگای بیرەوەرییەکانییەوە گەلێک رووداو و بەسەرهاتی مێژووی حدکای بەسەر کردۆتەوە و گەلێک بەڵگەنامەشی لەگەڵدا بڵاوکردۆتەوە، ئەوەش ئەوەندەی تر نرخی بیرەوەرییەکانی زیاد کردووە.

ساڵی ١٩٩٥یش مامۆستا عبدالله حەسەن زادە بە بڵاوکردنەوەی " نیو سەدە تێکۆشان " گەلێک کەلێن و بۆشایی مێژووی حدکای پڕکردەوە. کە ئەم کارەی مامۆستا عەبدوڵلا حەسەن زادە بە تەواوکەری " چل ساڵ خەبات "ی د.قاسملووی شەهید دادەنرێت.

لەم دواییانەشدا مامۆستا جەلیل گادانی کتێبێکی زۆر سەنگین و بەنرخی بەناوی " ٥٠ ساڵ خەبات و کورتە مێژوویەکی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران" (بەرگی یەکەم) بڵاوکردەوە.

ئەم کتێبە بە نرخەی مامۆستا جەلیل بریتییە لە شەش فەسڵ، کەلە سەرەتای دامەزراندنی (حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران)ەوە دەستی پێکردووە و هەتاکو کۆنگرەی حەوتەمی حیزب، واتە هەتاکو ناوەڕاستی ساڵەکانی ٨٠ی هێناوە.

من لەلای خۆمەوە پاش خوێندنەوەیەکی وردی ئەو کتێبە دیتم هەندێک کەلێن و بۆشایی کەوتوونەتە فەسڵەکانی(١ ، ٢ ، ٣)وە، کە بەهیچ جۆرێک لە سەنگ و بەهای کتێبەکە کەم ناکەنەوە.

سەرەتا نیازم وابوو نامەیەکی تێروتەسەل بۆ مامۆستا جەلیل گادانی بنووسم و هەموو سەرنج و تێبینییەکانمی تیادا بخەمەڕوو بەو ئومێدەی لەبەرگی دووهەم دا یان لەچاپی دیکەی ئەم بەرگەدا کەڵکی لێ وەربگرێت. پاشان هاتمە سەر ئەو باوەڕەی مادام کتێبەکە لێرە (لە کوردستانی عێراق) بڵاو کراوەتەوە و کەوتووەتە دەست گەلێک کەس و لایەن، باشتر وایە سەرنج و روونکردنەوەکانم لە گۆڤارێک یان لە رۆژنامەیەکدا بڵاو بکەمەوە هەتاکو ئەو کەسانەش کە کتێبەکەیان خوێندۆتەوە و جێی بایەخیان بووە سوودی لێ ببینن.

مامۆستا جەلیل لە پێشەکی کتێبەکەدا ئاماژەی بۆ ئەوە کردووە کە لەنووسین و ئامادەکردنی ئەم بەرگەدا چەند کەسێک هاوکارییان کردووە، تەنانەت کاک عوسمان رەحیمی و کاک هاشم رۆستەمی دوو فەسڵیشیان ئامادە کردووە (بەڕای من دەبوا مامۆستا ئەو دوو فەسڵەی دەست نیشان بکردایە).

لە فەسڵی یەکەم دا سەرەتا کورتەیەکی مێژووی سیاسیی کوردستانی ئێرانی نووسیوە

و پاشان ئاماژەی بۆ چەند رووداوێکی مێژووی هاوچەرخی نەتەوەکەمان کردووە. ئینجا بە کورتی دەربارەی ئەو کۆمەڵە و رێکخراوە سیاسییانەی نووسیوە کەبەر لە دامەزرانی کۆمەڵەی " ژ.ک " لە کوردستانی ئێران دا چالاکییان هەبووە. دوایی زۆر بە کورتی دەربارەی " حیزبی ئازادیخوازی کوردستان"ی نووسیوە و زانیارییەکی کەم و کورتی سەبارەت بەو حیزبە تۆمار کردووە.

بە باوەڕی من دەبوا مامۆستا جەلیل بە شێوەیەکی تێر و تەسەل دەربارەی ئەو حیزبەی بنووسیایە و رۆشنایی تەواوی بخستایەتە سەری، ئەویش لەبەر ئەم هۆیانە:

یەکەم: هەرچەند بەر لە دامەزراندنی حیزبی ئازادیخوازی کوردستان، لە کوردستانی ئێراندا چەند کۆمەڵە و رێکخراوێکی سیاسی هەبوون و چالاکییان نواندبوو، بەڵام هیچ کامیان وەکو ئەو حیزبە بە دیسپلین و خاوەن بەرنامە و در و شمی دیار و ستراتیژیی نەبوون. لەبەر ئەوە حیزبی ئازادیخوازی کوردستان بەیەکەمین رێکخراوی سیاسیی "منظم" لە مێژووی کوردستانی ئێراندا دادەنرێت.

دووەم: هەروەک زۆر لە شارەزایانی مێژووی کۆمەڵەی "ژ.ک" و حدکا قامکیان لەسەر داناوە، کۆمەڵەی ژیانەوەی کوردستان"ژ.ک" لەسەر بنەماکانی حیزبی ئازادیخوازی کوردستان دامەزراوە و حیزبی دیموکراتی کوردستانیش لەسەر بنەماکانی کۆمەڵەی ژ.ک دامەزراوە، کەواتە بەو پێیە حیزبی دیموکراتی کوردستان لە بنەڕەتدا لەسەر بنەماکانی حیزبی ئازادیخوازی کوردستان دامەزراوە. عەبدولڕەحمانی زەبیحی کە یەکێک بووە لە دامەزرێنەران و ئەندامە چالاکەکانی هەرسێ حیزبەکە لەم رووەوە نووسیویەتی:[1]" ئەم سێ حیزبە، حیزبی ئازادیخوازی کوردستان، کۆمەڵەی ژ.ک، حیزبی دێموکراتی کوردستان، لە واقیعدا تەنها یەک حیزب بوون بەڵام لە سێ هەڵومەرجی جیاوازدا، هەلومەرجی پێش بەرپابوونی جەنگی دووەمی جیهان و هەڵومەرجی پاش چوونی هێزی سۆڤیەتە سوێندخۆرەکان (بۆ ئێران) و لابردنی رەزاخان و هەل و مەرجی پاش جەنگ. چالاکیشی سێ ئەڵقەی پەیوەست بەیەک لە خەباتی گەلی کورد دژی داگیرکەران و ئیمپریالیزم پێک دێنێت....."[2]

١- رد علي كراس السيد أرشي روزفلت، عبدالرحمن زبيحي، جريدة (خەبات)، العدد١٩٢، الجمعة، ١٨مارت ١٩٦٠، ص ٢ .

٢- وێدەچێ مەبەستی کاک هوشەنگ لە سوڤیەتە سوێندخورەکان هێزەکانی متفقین بێ. (گادانی)

سێهەم: زۆربەی ئەندام و رابەرەکانی حیزبی ئازادیخوازی کوردستان بوون کە کۆمەڵەی ژیانەوەی کوردستانیان دامەزراند و هەر ئەوانیش لە دامەزراندنی حیزبی دێموکراتی کوردستان دا رۆڵی گەورە و بەرچاویان بینی. پاشان لە کۆماری کوردستانیش دا پلە و پایەی جۆربەجۆریان درایە.

لێرەدا بە پێویستی نازانم سەبارەت بە حیزبی ئازادیخوازی کوردستان بنووسم، چونکە لێکۆڵینەوەیەکم لەسەر نووسیوە و هەروەختێک دەرفەتم بۆ هەڵکەوت بڵاوی دەکەمەوە، ماوەیەک لەمەوپێشیش کورتەیەکی ئەو لێکۆڵینەوەیەم لە هەفتە نامەی " ئاڵای ئازادی" دا بڵاوکردەوە.(٣)

بەڵام ئەوەی بە پێویستی دەزانم ئاماژەی بۆ بکەم ئەوەیە ئێستا و دوا هەق وایە کەباس لەدامەزراندنی حیزبی دێموکراتی کوردستان کرا یەکسەر لە (کۆمەڵەی ژ.ک)ەوە دەست پێنەکرێ و بەرلەو ئاماژە بۆ حیزبی ئازادیخوازی کوردستان بکرێت و ئەو بە بنەمای بزانرێت.

مامۆستا جەلیل لە بەشی یەکەمی (فەسڵی دووهەم) دا کە باسی هەل و مەرجی ئێران و وەزعی حیزب پاش رووخانی کۆماری کوردستانی کردووە، ئەوەی روون کردۆتەوە کە (هەر بەدوای لە سێدارەدانی پێشەوا و هاوڕێیانی، لە مەهاباد و هێندێک شاری دی) وردەوردە جموجوڵی سیاسی دەستی پێکردەوە و هێندێک لە ئەندامانی حیزب هاتنە سەر ئەو قەناعەتە کە دەبێ رێکخراو سازکەنەوە. ئەوەبوو سەرەنجام کۆمەڵێک لە لاوە خوێنگەرمەکانی حیزب بە هاوکاریی حیزبی توودەی ئێران سەرلەنوێ "حیزبی دێموکراتی کورستان"یان بووژاندەوە...

بەڕای من دەبوا مامۆستا جەلیل لێرەدا ئاماژەی بۆ ئەوەش بکردایە کە هەر ئەودەم هەندێک لە ئەندامانی حیزب هاتبوونە سەر ئەو باوەڕەی کە پێویستە حیزبێکی نوێ دابمەزرێنرێت کە لە پاڵ مەسەلەی نەتەوایەتی دا مەسەلەی چینایەتیش لەبەرچاو بگرێ و سەرسەختانە دژی ئاغا و دەرەبەگ بجەنگێ، ئەوان پێیان وابوو کە یەکێک لەکەم و کووڕی و هەڵەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان ئەوەبوو کە رێگەی داوە ژمارەیەکی زۆر

٣- بڕوانە: ئاوڕدانەوەیەک لە حیزبی ئازادیخوازی کوردستان، هۆشەنگ تۆفیق، ئاڵای ئازادی، ژمارە ١٩٨ (یەک شەممە ٣/١٢/١٩٩٥) و ژمارە ١٩٩ (یەک شەممە ١٠/١٢/١٩٩٥).

لە ئاغا و دەرەبەگە خوێنمژەکان بێنە ریزەکانییەوە، کە لە حاڵێکدا دەبوا نەک رێگای ئەوەی پێ نەدابان، بەڵکو سەرسەختانە دژایەتیشی بکردبان، ئەمانە دواتر "کۆمەڵەی کۆمۆنیستی کوردستان"یان دامەزراند، کە زۆر تەمەن درێژ نەبوو!!(٤)

هەر لەو سەرووەختەشدا هەندێک لە ئەندامانی حیزب هەوڵیان دەدا کۆمەڵەی ژ.ک زیندوو بکەنەوە و درێژە بەهەمان رێباز و شێوازی خەباتی ئەو کۆمەڵەیە بدەنەوە.(٥)

لەبەشی سێیەم (فەسڵی سێیەم) (لاپەڕە ١٣٠) دا سەبارەت بە تیرۆرکردنی رووناکبیری تێکۆشەر و شۆڕشگێڕ " صدیق ئەنجیری ئازەر " کە ئەندامێکی چالاک و لێهاتووی حدکا بوو نووسیوبەتی: " کاک صدیق ئەنجیری کە بۆ ماوەیەک دەچێتە لای چۆمان بۆ سەردانی کاک خالید حیسامی و مامۆستا هەژار و مامۆستا هێمن کەلەوێ دەژیان و هاوکاریی رادیۆی پارتییان دەکرد، بەداخەوە پاش بەینێک بە شێوەیەکی ناجوامێرانە بێ سەروشوێن دەکرێ. لەگەڵ ئەوەی هەم هاوڕێیانی حیزبی و هەم باوکی پیر و بەجەرگ و زەحمەتکێش و خەباتکاری دوای پێ و شوێنی کەوتن، بەتەواوی روون نەبووەوە بەدەست کێ و چۆن شەهید کرا، بەڵام دەنگۆی بەهێز هەبوو، چونکە پیاوێکی زانا و تێکۆشەر و شۆڕشگێڕ بووە، نەچووەتە ژێر تەئسیری ئەحمەد تۆفیق، ناوبراو کاک صدیقی بەرەقیبی سیاسی خۆی زانیوە، دوورنییە بە پیلانی ئەو تێدا چووبێ، هێندێک مرۆڤی کەم بڕواش لە نزیکانی ئەحمەد تۆفیق دوای ئەم رووداوە خۆیان تەحویلی رێژیم داوەتەوە کە پێشتر وازیان لە پێشمەرگایەتی هێنابوو، ئەوەش گومانەکە بەهێزتر دەکا".

سەرنج دەدەین مامۆستا جەلیل گومانی هەیە لەوەی کە صدیق ئەنجیری ئازەر بە بڕیاری ئەحمەد تۆفیق کوژرابێت!

لە واقیعدا هیچ گومانی ناوێت کە صدیق ئەنجیری بەپێی دەستوور و نەخشە و پلانی سەید عەبدوڵڵای ئیسحاقی (ناسراو بە ئەحمەد تۆفیق) و بەدەستی سەید حەسەنی برازای

٤- سەبارەت بە " کۆمەڵەی کۆمۆنیستی کوردستان" بڕوانە: جنبش ملی کرد، کریس کوچرا، ترجمە: ابراهیم یونسی، موسسە انتشارات نگاە، تهران، ١٣٧٣، ص ٢٢٩. (هەروەها بڕوانە: چل ساڵ خەبات لەپێناوی ئازادی، فەسڵی سێهەم، چاپی یەکەم، ١٩٩١، ل ١٥)

٥- عەبدلڕەحمانی زەبیحی و غەنی بلوریان و محەمەدی شاپەسەندی بەدەرکردنی ژمارە(١٠)ی گۆڤاری " نیشتمان" لە ساڵی ١٩٤٨ دا ویستیان درێژە بە خەبات و تێکۆشانی کۆمەڵەی ژ.ک بدەنەوە بۆیە هەمان ئۆرگانی پێشوویان دەرکردووە.

له گوندی لیوژێ له ناوچەی ناودەشت تیرۆرکراوه. ئەم راستییەش لەچەند جێدا تۆمارکراوه و گەلێک کەسیش " تفاصیل"ی ئەو رووداوه دەزانن!!.[٦]

سەرەتای حوزەیرانی /١٩٩٦

(لەبەر ئەوەی کە نامەی کاک مەلا رەسول پێشنماز زۆر درێژ بوو هێندێک بەشی رەبتی بە کتێبی پەنجا ساڵ خەباتەوه نەبوو، چەند بەش لە نامەکەی لە ژێرەوه دەخەمە بەر چاوی خوێنەرانی بەڕێز).

بۆ برای بەڕێز کاک جلیل گادانی:

ئەو کاتەت باش وێڕای هەواڵ پرسی هیوام وایه بە ساغ و سەلامەتی و بێ دەردەسەری گەیبیەوه لای برادەران و کۆڕی خەبات. کاکی بەڕێز دوای ئەوەی لە ماڵی خۆمان لوتفت کرد و کتێبەکەت پێشکەش کردم نەمکردە خۆ مات کردن و بە چوار پێنج شەو و رۆژان زۆر بە وردی خوێندمەوه، خوا هەڵناگرێ زۆر لە ئەوانیتر واقع بینانەتر و پوخت ترە، بەتایبەتی لە بارەی سمایلی قاسملوو و دەورانی زیندان دا. هەروەک بۆ خۆشت ئیشارەت پێ کردووه، شتی ئاوا مێژوویی و دوورودرێژ بێ کەم و کووڕی نابێ.

جا ئەمن کە ئەو شتانە دەخوێنمەوه میعیارێکم هەیە ئەویش ئەوەیە کەسێک جەریانەکانی پێش راپەڕینی خەڵکانی ئێران و تۆزێک پێشتری لە بیر نەمابێ و بەڵگە و دیکۆمێنتیش بەدەستەوه نەبێ چۆن شتەکانی ١٣٣٨ هەتا ١٣٤٨ و هەتا زیندان و دواتری لە بیرە؟

بۆیە پێم وایە مامە غەنی زۆرتر ویستوویەتی پاکانە بۆ ئەوەی بکا کە کردی دەنا ئەو شتانەی بەرانبەر بە حکوومەتی عێراق و مزاکەرەوه نووسیویەتی هەمووی لێڵ و قوڕاوییە.

لەسەر نووسینەکەی جەنابیشت هێندێک نەزەر و روونکردنەوەی راست و دروست و واقع بینانەم هەیە زۆریان بە شاهید و بەڵگەوه پێم خۆشە ئێوه لە چوارچێوەی تەسکی تەشکیلاتی کە بەڕای من گەورەترین زەربەی لە حیزب داوه بێنەدەرێ. هەر بۆ ئەوەی فلان

٦- لەم رووەوه بڕوانە: (نیو سەدە تێکۆشان، عەبدوڵلا حەسەن زادە، ئوتی١٩٩٥، ل ٤٢).
هەروەها بڕوانە (کاروانێک لە شەهیدەکانی کوردستانی ئێران، کەریمی حیسامی، لە بڵاوکراوەکانی بنکەی پێشەوا، ١٩٧١، ل١١٧).ش

کەس ئەوڕۆ لە لاتانە و کارتان دەگەڵ دەکا چاوپۆشی لە هەمووشتێک بکەن و کەسانێکی کە لێتان دوورن و کارتان لەگەڵ ناکەن و بە سەداقەتەوه، بێ ئەوەی سەریان بۆ لایەن و زۆردارێک شۆڕ کردبێ بیانخەنە پشت گوێ کاری زۆر بەکەڵک و موسبەتیشی کە بۆ حیزب کردبێ بە فەرامۆشی بسپێرن. لە سەرچوون و نەچوونمان بۆ کۆنگرەی (٢) راستییەکە ئاوا بوو:

پێش کۆنگرەی ساڵی ١٣٤٢ ی هەتاوی سەرەتای ناکۆکی ئێمە دەستەیەک بەو ناوانەی ژێرەوه گەڕاینەوه ناوخۆ بەمەبەستی فەعالیەت و زیندوو کردنەوەی کومیتە و حەوزەکانی حیزب (کاک سلێمان معینی، مینە شەم، عەبدول نەستانی، کەریم نەستانی و بۆ خۆم. لەو گەشتەمان دا لە ناوچەی سەردەشت کومیتەی (بولفەتمان) بۆ دانان کە مەلا نەجمەددین کەوکەبی بەرپرسی بوو.... لەناوچەی مەنگوڕایەتی کومیتەی گۆڕموسامان دامەزراند کە ئەویش هەر مەلایەک بەرپرسی بوو.

لە مەهاباد کاک ئەمیری قازی پێوەندی پێوەگرتین و لە سیاقۆڵێش محێدین ئاغا هاتە لامان و لە لایەن برادەرانی تارانیشەوه هاتبوو. لە شامات و چۆمی مەجید خانەوه پێوەندیمان بەزۆر کەسەوه گرت و لە قاقڵاوەش سەعدی حاجی بایز ئاغا و زۆر کەسی دیکە هاتن بۆ لامان و لەوانیش رێکخراوێک پێک هات. بەلای بانە و گڵۆڵان و بەشی زۆری گەورکایەتی دا گەڕاینەوه. ئەوانی وەک ئەندامانی کومیتەکان دامان نان زۆربەیان ماون و پێویست بە ناوهێنانیان ناکا. ئێمە سێ مانگمان پێ چوو. ئاغایەکی خائن لە ناوچەی لای قۆیتەل و خەلیفان راپۆرتی لێ داین ئەرتەشێکی زۆرمان وەسەر گەڕا بەڵام هەرچۆنێک بوو بە سەلامەت دەرباز بووین.

بەدوای گەڕانەوەی ئێمەدا ئەحمەد توفیق و برادەران ئومێدێکیان وەبەرهات و کەوتنە بیری ئەوەی کۆنگرەیەک بگرن کەچی کاتی پێک هاتنی کۆنگرە بە هۆی ئەوەی کە ئێمە لەگەڵ ئەحمەد توفیق بەربەرەکانیمان کردبوو بانگ نەکرابووین بۆ کۆنگرە، بەڵام ئەو کەسانەی کە من داوام لێ کردبوون بۆ ناو ریزی حیزب و کومیتەمان لێ پێک هێنابوون دەعوەت کرابوون. کاک سەید حەسەن هاشمی دەعوەتی لێ کرابوو بەڵام بەبێ ئێمە حازر نەبوو بچێ. دوایی لەسەر داوای هەمووی ئێمە ناردمان بۆ کۆنگرە و هەر بەویش دا نامەیەکمان بۆ کۆنگرە نووسی و داوامان کرد ئێمە بەحەقی خۆمانی دەزانین بەشداری کۆنگرە بین و لەوێش بەرەو روو لەگەڵ ئەحمەد توفیق کێشەکانمان باس بکەین و کۆنگرە هەرچی بڕیاری دا ئێمە قەبووڵی دەکەین.

دوای ئەوەی وەڵامی رەدیان داینەوە ئێمە نێزیک دوازدە سێزدە کەس بەو ناوانەی خوارەوە بەرەو کۆنگرە لە قەڵادزێ را وەرێ کەوتین:

١- کاک حەسەن رەستگار. ٢- مینەی سراجی. ٣- سالار حەیدەری.

٤- سمایلی شەریف زادە، ٥- قادر قازی، "مامەند". ٦- میرزا خدر مەرەسەنە. ٧- فەقێ رەسوو زیوەیی. ٨- رەشید سمێڵ (رەحمان شیلمجاران). ٩- عوسمان عەزیزان. ١٠- وسێن ئاغای سیسیرێ. ١١- سەید فەتتاحی نیزامی. ١٢- خەلیل شەوباش. ١٣- بۆ خۆم.

سێ کەسمان تفەنگمان پێ بوو، کاتێک گەیشتینە نێزیک کۆنگرە، تفەنگچییەکانی ئەحمەد توفیق لێیان لە چەخماخ داین و لێمان دامەزرابوون. هەر کە دەنگیان داین و بوو بە راپسان داپسان میرزا خدر و فەقێ رەسووی زیوەیی کە چەکی پێ نەبوو بەسەر بەرەژێری دا دایان قەڵاشتە خوار و هەڵاتن. میرزا خدر دەگەڵ هەڵاتنەکەی هاواری دەکرد کورە کاک حەسەن تەقەم لێ مەکە ئەمن شەرێ ناکەم. ئەوانەی کۆنگرە کە ئەوەیان زانی بەلایەکی دیکەدا خۆیان گەیاندە میرزا خدر و بردیان بۆ کۆنگرە. مەبەست لە کاک حەسەنیش کە میرزا هاواری بۆ دەکرد حەسەنی برازای ئەحمەد توفیق بوو کە گوایە بەرپرسی جەماعەتەکە بوو.

باسی شەڕی (٣) مانگە دەنووسی، لەوەی کە بۆخۆت ئاگات لە هێندێک شت نەبووە و خەڵکی دی گوتوویانە یا نووسیویانە قسەم نییە، بەڵام ئەو هەموو قارەمانەتییەی پێشمەرگەکانی مەهاباد کردیان هەروا بە سووک و هاسانی بۆ بەسەر بازدان دا نابێ. لە خۆم باشتر دەزانی بەرپرسی گشتی پێشمەرگەی حیزب ئەمن بووم و ئەندامی کومیتەی ناوەندیش بووم. دیارە سەرگورد عەبباسی، سەرگورد کەریم عەلیار و جاوید فەریش (هەژار) کە دوایە هات بەشدارییان کردووە و هاوکار بوون.

دەستەی شەپۆل و تۆڵە کە هەر یەکەی لە هەشت کەس تێ نەدەپەرین سابلاغیان وەزاڵە هێنا. تەنانەت (لۆمۆند) لەسەر ئازایەتی گرووپی شەپۆل نووسیبووی.....

نامەی مەلا عەولام لا مەوجودە کە لە ئاشی پشکاوێ را بۆ منی نووسیوە بۆ کاوڵان و ئامێد کە چۆن خۆ بە قوربانی خۆم و کورەکانم دەکا و پێشمەرگەکانی بە کوری خۆم ناوبردوون و دەڵێ زۆر زوو ئازایەتی و قارەمانەتی خۆت و کورە بەجەرگەکانت شاری هەڵمەت و قوربانی سولەیمانیتان بەجێ هێشت و حەماسەتان خوڵقاند. لەلایەکی دیکەوە نامەی دوکتور قاسملووم هەیە کە بەعەینی تاریخ و رۆژ نووسیویەتی " کارێکی وا بکە

پێشمەرگەکان حەوتووی جارێک دەست لە مەهاباد و دەوروبەر بوەشێنن نەک هەمووڕۆژێ چونکە بۆخۆت دەزانی ئێمە ئەو تەقەمەنی و موهیماتە چەند بە زەحمەت وەدەست دێنین ".

لە لایەکی دیکەشەوە ئێمە کە زیبا کەلاممان لە مەهاباد هێنا دەرێ، حەوتوێک چاوەڕوان بووین کەس لە دەفتەر را نەهاتە کاوڵان یا چوارگا کە لەو دوو گوندانە رامانگرتبوو. هەتا ناردم کاک حەسەن بابا تاهیری هاتە کاوڵان و بۆ نیشان دانی نییەت پاکی خۆمان تەحویلی ئەوم دایەوە. دوایەش کە مەهابادمان گرتەوە بۆ خۆم چووم لە پشکاوێ را دوکتور قاسملوو و میوانەکانی (کریس کوچرا و ژنەکەییم) هێناوە مەهاباد و دوکتور لە میتنگێک دا کە ئامادە کرابوو لەببەیکی بۆ پەیامی خومەینی گوت.....

لە باسی کۆنگرەی پێنج دا دەبوایە ئیشارەت بەو قسانە کردبا کەمن بە حزوری خۆی لەسەر دوکتور قاسملوو کردم.

لەسەر کۆبوونەوەی برایمە چی وات نەنووسیوە. راستی مەسەلەکە ئەوەبوو هەروەک دوایەش روون بۆوە ئەمن هیچ کەینە و بەینەم دەگەڵ مامە غەنی نەبوو. ئەو تەسلیم تەڵەب بوو حیزبی توودەشم بە هیچ نەدەزانی بەڵکو پێم جاشی سیاسی بوون. زۆریشم دادەڕۆ لەبەر کاک مینەی سراجی کرد کە ئەو کارە نەکا بێ فایدە بوو. مامە غەنی کە ترسی هەبوو ئەگەر شت بلێ رەنگە لەوێ بیگرن، بە درۆ بە منی گوت لە برایمە کۆبوونەوە هەیە و مشاورەکانیش بانگ کراون بەڵام تۆ بانگ نەکراوی کە هەقی خۆتە و مشاوری. منیش پێم سەیر بوو زیاد لە هەموان من بانگ نەکرابم، بۆ روون کردنەوەی مەسەلەکە هاتبووم. کە بۆم دەرکەوت هیچ کام لە مشاورەکانی لێ نییە و داوایەکی دیکەشم لە مەڕ خۆم و دوکتور قاسملوو هەبوو، پلینوم بە قسەی نەکردم و گەڕامەوە......

کاکە گیان دیسانیش تیکراری دەکەمەوە بە بێ هیچ نان بە قەرز دانێک بە رای من کتێبەکەت زۆر شتی باشی تێدایە و زۆر لە هی ئەوانیتر واقع بینانەترە، لەگەڵ ئەوەی کەم و کووڕی خۆشی هەیە هیوادارم لە بەرگی دووەم دا بتوانی جوبرانی کەم و کووڕییەکان بکەیەوە.

ئیتر هەربژی بە شادی و سەلامەتی

برات: رەسول پێشنماز

سوئید – ڤیستروس

١٩٩٧/١١/٢٥

کاک جەلیلی بەڕێز:

لە پێش هەرشتێکدا زۆر سوپاستان دەکەم کە ئەو هەلەتان بۆ پێک هێناوین کە بتوانین مێژووی ٥٠ ساڵی ڕابردووی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران باشتر بناسین. ئەگەر ئەو کەسانەی کە هەرکام بە شێوەیەک لە جەرەیانی ڕووداوەکان دا بوون، باسیان بکەن، وردە وردە مێژووی گەلەکەمان، لانی کەم لە سەدەی بیستەم دا، کەم تا کورت دێتە سەر کاغەز و وەکو بەڵگەیەکی مێژوویی بۆ ڕۆڵەکانی کورد و غەیری کورد بەجێ دەمێنێ. پێم وایە هەموو ئەو کەسانەی لەسەر مێژووی کورد تەحقیقیان کردووە دان بەسەر ئەو ڕاستییەدا دەنێن کە بەڵگە و نووسراوە لەلایەن کوردەکانەوە زۆر کەمە و گەلێک جار، کورد ناچارە، گەلی خۆی لە چاوی بێگانەوە تەماشا بکا و لە لێکۆڵینەوەدا ڕوانگەی وان لەبەر چاو بگرێ. جا بۆیە جگە لەوەی کە کتێبی ئێوەش بەڵگەیەکی بەنرخ و بەڕێزە، جێگایەکی تایبەتیشی هەیە وەکو هەموو ئەو کتێب و نووسراوانەی دیکە کە بەدەستی ڕۆڵە کوردە دڵسۆزەکان نووسراون، هەر سەرکەوتووبن.

جا ئەوە ئێوە و ئەوەش ڕەخنەکان و یا لە ڕاستی دا، هێندێک ڕوونکردنەوەی مێژوویی:

١- لەلاپەڕە سێزدەی کتێبەکەتان دەڵێی: سنووری ڕووسیا لە سنووری کوردستان نێزیک بۆتەوە. ئەوەی ڕاستی بێ لەباری مێژوویی، کورد خاکی لە نیزیک و دەوروبەری ڕووسیا نەبووە. لەڕاستی دا ئەوە خاکی ئەرمەنە کە لەپاش شەڕەکانی تورک و ڕووس دا لە مابەینی ئەو دوو وڵاتە دابەشکراوە. لە دوای شەڕی نێوان سەفەوییەکان و تورکەکانی عوسمانی، وردە وردە هێندێک عەشیرەتی کورد لەبەشێک ناوچەی ئەوڕۆی کوردستانی باکوورا نیشتەجێ کراون و بەشێکیان لەخاکی گەلی ئەرمەن داگیر کردووە. بەو شێوە لەسەدەی شازدە بەولاوە، هێندێک عەشیرەتی کورد لە ناوچەی بایەزید و باکووری ماکۆی (ئەوڕۆ) و دەوروبەری ئەوێ نیشتەجێ کراون بەدەستی سەفەوییەکان. تورکەکانی عوسمانیش بەنۆرەی خۆیان هێندێکیان عەشیرەتی کورد لەو ناوچەیەدا جێگیر کردوون و وردە وردە دایانمەزراندوون. دیارە ئەو کارەساتە چوار سەدەی بەسەردا هاتووە و ئێستا ئەو ناوچانە بە خاکی کوردان لەقەڵەم دەدرێن، لەباری مێژوویییەوە بەشێکی خاکی ئەرمەنیشیان لەگەڵە.

لەپاش شەڕی یەکەمی جیهانی، وەختێک کۆنفرانسی ئاشتی لە شاری (سێور)ی

دەوروبەری پاریس لە فەڕەنسا دا پێک هات، دەستەی نوێنەرانی ئەرمەنی نەخشەیەکیان پێشکەشی کۆنفرانسەکە کرد کە لەباری مێژووییەوە تەواوەتی وڵاتی ئەرمەنی دەگرتەوە و شامیلی بەشێک لەو خاکەش بوو کە کوردی لێ دەژیا. شەریف پاشاش نەخشەیەکی لەلایەن کوردەکانەوە پێشکەشی کۆنفرانسەکە کرد کە ئەویش بەشێکی لەخاکی ئەرمەنی دەگرتەوە. مەسەلەی خاک لە نێوان کورد و ئەرمەنیدا کێشەیەکی مێژووییە کە ئەگەر زەمانێک باسی بکرێ دەبێ بە وردی دوکیومێنتەکان و نەخشەکانی ئەو کاتە و کاتەکانی پێشوو لەبەر چاو بگیرێ. دیارە مێژوونووسە کوردەکان زۆر جار نەیانویستووە، یان نەیانوێراوە باسی ئەو ڕاستییە مێژووییە بکەن ئەوەش لەبەر ئەوەیە کە هەموو گەلەکانی دنیا دڵیان بە خاکی خۆیانەوەیە و پێیان خۆش نییە کەس باسی ئەو ڕاستییانە بکا کە ڕەنگە ڕۆژێک بە قازانجی ئەوان تەواو نەبێ. لە ئەنجام دا دەتوانین بڵێین کە ئەگەر گەلی ئەرمەنی داوای بەشێک لەو خاکە دەکا کە ئەوڕۆ کوردی تێدا دەژی بەبۆنەی بەڵگەی مێژوویییەوە، دەبێ ئەو ڕاستییەش لەبەرچاو بگیرێ کە کوردیش لە چوار سەدە لەوەی بەر لەسەر ئەو خاکە دەژی و بەقەولی فارس دەڵێن: حەقی ئاو و گڵی هەیە.

سەبارەت بە کوردەکانی ڕووسیا دەتوانین بڵێین کە لە پاش شەڕەکانی نێوان تورکەکانی عوسمانی و ڕووسەکان بەشێک لە کوردەکان بۆ لای ڕووسیا هەڵاتن و هەر لەوێ نیشتەجێ بوون. بەو شێوە کورد قەت خاکی لە ڕووسیە دا نەبووە، بەڵام کۆمەڵێکی کورد لە وڵاتەکانی ئەرمەنستان و ئازەربایجان و قازاقستانی شوورەوی سابیق دا دەژین و شوێنەوار و کەلتووری خۆیان پاراستووە.

- هەر لەلاپەڕەی سێزدەدا سەبارەت بە پەیمانی لۆزان:

پەیمانی لۆزان کە لەساڵی ١٩٢٣ لە شاری لۆزان لە سویس لە نێوان وڵاتە سەرکەوتووەکان و تورکیای کەمالیدا گیراوە، هەر باسی کوردی نەکردووە. لەو پەیمانەدا بە پێچەوانەی پەیمانی سێور باسی نەتەوەکانی غەیری تورکی ئیمپراتۆری عوسمانی ناکرێ. تەنیا کەمایەتییە ئایینییەکانی ئەو ئیمپراتۆرییە لەبەر چاو دەگیرێن ئەوانیش وەکو کەمایەتی ئایینی نە کەمایەتی میللی. مەسەلەی ئەرمەنەکان و ئاسورییەکان وەکو کەمایەتی مەسیحی لەبەر چاو دەگیرێ. کوردەکان لەبەر ئەوەی کەبەشی زۆریان موسڵمانن، وەکو کەمایەتی لەبەر چاو ناگیرێن و باسیان ناکرێ. لەباسەکانی ئەو کۆنفرانسەدا، تورکەکان، کوردەکان وەکو برای ئایینی خۆیان لەقەڵەم دەدەن و وا نانوێنن کە مافێکی تایبەتی میللییان هەبێ. دیارە ئینگلیزەکان بۆ دامەزراندنی دەسەڵاتی خۆیان

له ناوچەی موسڵ باسی نەتەوەی کورد دەکەن و دان بەسەر ئەوەدا دێنن کە کورد گەلێکی جیاوازە و تورک نییە. بەڵام بۆ رازی کردنی تورکەکانی کەمالی لە تورکیادا باسی کورد ناکەن و چاوی لێ دەپۆشن. کوردەکانیش لەوێ دەستەی نوێنەرایەتییان نییە و ناتوانن دیفاع لە مافی خۆیان بکەن.

– لەلاپەڕەی ٦٧ی کتێبەکەی دا، کاک جەلیل دەڵێ: کاک صارم خانی صادق وەزیری قازی دادگستری بوو. لەدوای ساڵەکانی ٣٢ و زیندانی کێشان لە زیندانەکانی شا، کاک صارم کاری قەزاوەتی وەلانا و بوو بەوەکیلی دادگستری.

– لەلاپەڕەی ٧٩: کاک جەلیل گیان پێشنیار دەکەم، لەو لاپەڕە و لە هەموو لاپەڕەکانی دیکە دا، نێوی شارە ئەورووپاییەکان و نێوی نووسەر و کتێب و مەدارکی ئەورووپایی، بەخەتی لاتین، بەزمانی فەڕەنسی یا ئینگلیزی یان هەر زمانی دیکە کە پێویستە وەکو ئاڵمانی یا ئیتالیایی یا اسپانیولی و هتد بنووسرێ زۆر باشترە. ئەو کارە بۆ ئەو بەشە لە کوردەکان کە لە وڵاتانی ئەروپایی دا دەژین یا لەسەرچاوەکان کەڵک وەردەگرن و کاری لێکۆڵینەوە دەکەن زۆر بەنرخە.

لە لاپەڕە ٢٢٠ی کتێبەکەدا باسی تەرحی ٢٦ مادەیی دەکرێ. ئەو تەرحە، سەبارەت بە خودموختاری کوردستانی ئێرانە و ئی صارم خانی صادق وەزیری بوو. وەختێک وەفدی حکوومەتی جمهوری ئیسلامی لە ساڵی ١٣٥٨(١٩٧٩)لە پاش شەڕی سێ مانگە هاتن بۆ وتووێژ لەگەڵ نوێنەرانی گەلی کورد لە شاری مهاباد، کاک صارم ئەو تەرحەی ئامادە کرد و پێشکێشی دەستەی نوێنەرانی کوردی کرد.

سوهەیلای مامڵێ
دیسامبری/٩٧

ڕۆژهەڵاتی کوردستان
لە نووسینەکانی (جەلیل گادانی)دا (*)

جەلیل گادانی، (٥٠ساڵ خەبات کورتە مێژوویەکی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران) بەرگی یەکەم ١٩٩٦ چاپخانەی وەزارەتی رۆشنبیری هەرێمی کوردستان هەولێر ٣٦٦ لاپەرە.

وا ماوەیەکە ئەندامانی کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بە کۆن و نوێوە، دەستیان بە نووسین و بلاوکردنەوەی بیرەوەرییەکانی خۆیان کردووە و بەشێکیان هەر ئێستا لەبەر دەستی خوێنەری کورد دان و بەشێکی دیکە بە دەست نووسینەوەن. ئەم کارە، ئەگەر بۆ ئامانجی شەرە دەندوکە و ولامدانەوەی یەکتر و پووچانەوەی لایەنی ناحەز بەرێوە نەچێت، کارێکی بەسوودە و یارمەتی نەوەی داهاتووی خەباتکارانی کورد دەدات تا لاوازی و بەهێزیی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد باشتر بناسن و ئەزموونی دوێنێ بکەنە چرای رێنموونی سبەی.

کارەکە، دوابەدوای بلاوبوونەوەی بەرگی یەکەمی (چل ساڵ خەبات لە پێناوی ئازادی) دکتۆر قاسملووی شەهید دەستی پێکرد – ئەگەر چی کتێبەکەی ئەو، زیاد لەوەی بیرەوەری بێت مێژوولکەی حیزب و بە گشتی مێژووی سیاسی کوردستان و ئێران بوو، کە مخابن ناتەواو مایەوە.

هێندێک لەو کەسانەش کە دوای قاسملوو بیرەوەری خۆیان نووسی، بەهەمان شێوە بیرەوەری و مێژوونووسینیان ئاوێتەی یەک کردوسنوورێکی دیاریکراویان بۆ ئەم دوو بابەتە دانەنا(**)

ئەو کتێبانەی کە بەرپرسانی ئەمرۆ و دوێنێی حدکا تا ئێستا بلاویان کردۆتەوە و من بە بەرچاوم کەوتوون بریتین لە:

١– عەبدولڕەحمان قاسملوو (چل ساڵ خەبات لە پێناوی ئازادی)، بەرگی یەکەم، ١٩٨٥، فەسڵی سێ هەم لەبەرگی یەکەم، ١٩٩١، چاپی حدکا.

٢– عەبدوللا حەسەن زادە (نیو سەدە تێکۆشان) بەرگی یەکەم، ١٩٩٥، بەرگی دووەم ١٩٩٦ چاپی حدکا.

٣– کەریمی حسامی (لەبیرەوەرییەکانم) ١٠بەرگ، بەرگی یەکەم ١٩٨٦، بەرگی دەیەم ١٩٩٦ چاپی نووسەر.

٤– کەریمی حسامی (پێداچوونەوە) بەرگی یەکەم ١٩٩٦، بەرگی دووهەم ١٩٩٧، چاپی هەرزان سوێید.

٥- سەعید کاوە (کوێستانی) "ئاوڕێک لەبەسەرهاتی خۆم و ڕووداوەکانی نێو حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران" ١٩٩٦، چاپی سوئێد.
٦- جەلیل گادانی (پەنجا ساڵ خەبات - کورتە مێژوویەکی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران)١٩٩٦ چاپی وەزارەتی ڕۆشنبیری هەرێمی کوردستان- هەولێر.
٧- غەنی بلووریان، (ئاڵە کۆک) ١٩٩٧ ستۆکهۆلم.

ئاساییە ئەگەر کتێبەکان لە باری گێڕانەوەی مێژووەوە، تەواوکەری یەکتر بن و هەر کام بەشێوەیەک هەولیان دابێت مێژووی ڕووداوەکان لە ڕوانگەی خۆیانەوە بنووسنەوە، لە عەینی کاتدا ئەوەش نائاسایی نییە کە هەرکام خاوەنی بۆچوون و هەلسەنگاندنی تایبەت بە خۆی بێت و لەم بوارەدا دژ بە بۆچوونی کەسەکەی دیکە بوەستێت، خۆ ئەگەر بۆچوونەکان جیاوازییان لەگەل یەکدا نەبوایە (تاقمی حەوت کەسی)و (لایەنگرانی کۆنگرەی چوار) و (ریبەرایەتی شۆرشگێر) لە بەژنی سەرەکی حیزب جیا نەدەبوونەوە و حیزب شەق نەدەکرا. ئەوانەی کە ئاسایی نییە و خوێنەری بێ لایەن تووشی سەر سوورمان دەکات، هێرش کاری توندوتیژە بۆ سەر هاوسەنگەرانی حیزبی خۆیان و تەنانەت ئەم پووچاندنەوە و بێ ئیعتبار کردنە، لە نووسینی ژمارەیەکیاندا دەگاتە باس و خواسی مندالانە و گێرانەوەی شتی ئەوتۆ، کە ئیتر تۆی خوێنەر هیچت لە دەست نایەت بیجگە لە حەسرەت خواردن بۆ بزووتنەوەیەک، کە ڕێبەرایەتی دراوەتە دەست کەسانی وا کەم چیکلدانە و خۆخۆشەویست. یەکیان ئەوی دیکە تاوانبار دەکات، کە تەنیا لەسەر راتبەی مانگانە پێنج دینار، خۆی لە ئەندامیەتیی حیزب کێشایەوە، ئەویش لە وەڵامدا، تاوانی ئەوە دەداتە پاڵ یەکەم کەس، کە ڕۆژنامەی لە ڕۆژنامە فرۆشان دزیوە!

هەر چۆنێک بێت، ئەم بیرەوەرییانە، ئاوێنەی باڵانوێنی لاوازیی و بەهێزیی بزووتنەوەی نەتەوایەتی گەلی کورد لە ڕۆژهەلاتی کوردستانن و جیا لە هەندێک خاڵی سەلبی، دارماڵی زانیاری و مەعلوومات بۆ نەوەی داهاتووی خەباتکاری گەلەکەمانن. هەلسەنگاندنی ئەو مەعلووماتانە، ئەرکێکی مەزنە و بەراوردکردنیان لەگەل یەکتر، گەلێک پێویستە.

من لێرەدا هەوڵ دەدەم چاوێک بە یەکێک لەو بیرەوەرییانەدا بخشێنم، بەڵام زۆر بە پێویستی دەزانم ئەگەر کەسانێک بە ئەرکی بەراوردکاری و هەلسەنگاندنی هەموویان هەستن. مانگنامەی (پەیام) دڵنیام ئامادە دەبێت هەر لێکۆڵینەوەیەکی بێلایەن لەسەر کتێبەکان، بە ئامانجی ڕوونکردنەوەی ڕاستی، بخاتە بەرچاوی خوێنەری کورد. لە

عەینی کاتدا منیش هەوڵ دەدەم لە ژمارەکانی داهاتوودا، یەک دوو بەرگی دیکە لەو بیرەوەرییانە شی بکەمەوە.

٥٠ ساڵ خەبات - کورتە مێژوویەکی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران:

کاک جەلیل گادانی روخسارێکی ناسراوی بزووتنەوەی نەتەوایەتی گەلی کوردە لە ڕۆژهەلاتی کوردستان، کەسایەتی هێمن و میهرەبانی گادانی، کردوویەتە جێگەی ڕێزی کۆمەلێکی زۆری خەلک، زیندان و ئەشکەنجە و ئاوارەیی بەشێکی زۆری ژیانیان داگرتووە. ئەندامی کومیتەی ناوەندی و دەفتەری سیاسی حدکا و ئەندامی دەفتەری " سیاسی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ " بووە و ئێستا دوای یەکگرتنەوەی هەردوو باڵی حیزب، ئەندامی دەفتەری سیاسی حدکایە. ئەو کەسایەتییە هێدی و لەسەرخۆیە بە گشتی لە بیرەوەرییەکانیدا خۆ دەنوێنێت، بەلام ئەوەی بۆ خەلکانی ناسیاوی گادانی سەرنجڕاکێش بێت، توندوتێژییەتی بە نیسبەت هاوخەبات و هاوسەنگەرانی خۆیەوە. نووسەر کە چاوێکی هەلەپۆشی بۆ ڕێکخراوەیەکی وەک " موجاهیدینی خەلق " هەیە، لە باسی بەرپرسانی حدکادا، گەلێک بێبەزەییە و بە هەمان شێوە لەگەلیاندا دەبزوێتەوە، کە بێگانە و تەنانەت دوژمنیش! بەو جۆرە لەگەلیاندا نابزوێتەوە.

گادانی لە گێڕانەوەی مێژووی ڕووداوەکاندا، گەلێک سەرکەوتووە و کەمتر لاپەڕەیەکی کتێبەکەی هەن کە زانیارییەکی مێژوویی بە خوێنەر نەبەخشن. بەلام لە هەلسەنگاندن و تەفسیری ڕووداوەکاندا ئەو سەرکەوتوویەی نییە و تەنانەت هەندێک جار تووشی هەستێکی خۆبەزل زانی دەبێت. نووسەر، کە ڕووداوەکان لە زمانی سییەم کەسەوە دەگێڕێتەوە، لە لاپەڕە ٢١٥ دا دەنووسێت: جەلیلی گادانی بەهۆی کار و تێکۆشانی زۆر بەرچاوەوە لە یەکەم کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندیدا ببووە مشاور " یان لە لاپەڕە ٢٠٣ دا دەنووسێت: دوکتور قاسملوو بۆ بەشێکی زۆری خەلکی کوردستان غەریب و نەناسراو بوو، بەلام لە پێش قسەکردنی (لە میتینگی ١١ی ڕەشەمەی ١٣٥٧ دا)، جەلیلی گادانی کە لە تارانەوە بۆ بەشداری لە میتینگ هاتبووە مەهاباد و بەڕێوەبەری ئەم میتینگەش بوو، دوکتور قاسملووی بە جەماوەر ناساند."

هەروەها، گادانی لەباسی موجاهیدینی خەلقدا، بۆچوونێکی تایبەت بەخۆی هەیە کە لەگەل ڕاستەقینە مێژووییەکاندا یەک ناگرێتەوە. موجاهیدین و فیدائیان و بەگشتی هەموو ڕێکخراوە چەپە ئێرانییەکان کاتێک ڕوویان کردە کوردستان، کە ئیتر مانەوەیان لە

شارەکانی دیکەی ئێراندا نەدەگونجا و تەنیا کوردستان بوو، کە خەباتی گەل و خوێنی شەهیدان دەرەتانی ئازادییەکی کەم و زۆری بۆ کورد و غەیرە کورد خولقاندبوو. ئەو تاقمانە، بەتایبەت موجاهیدین، بۆ چرکەیەکیش هاوڕێیی خەباتی گەلی کوردیان نەکرد و تەنانەت دژیشی وەستان، ئەوجا ئەگەر کاک جەلیل باسی "هاوکاری تەواو" لەنێوان حدکا و موجاهیدیندا دەکات (٢٢٦)، راستی- یەکان دەشارێتەوە. بەڵام وانییە هەموو بۆچوونەکانی گادانیش لەم دەستە بن، هەڵوێست گرتنی بە نیسبەت دەوڵەتی عێراق و بەتایبەتی شەڕی نەگریسی نێوان کۆمەڵە و دیموکراتەوە، ئازایانە و روونە و ئەم شێوە بۆچوونە راست ئەو شتەیە، کە لە گادانی چاوەڕوان دەکرێت.

سەبارەت بە شەڕی پاوە لە ٢٤ی گەلاوێژی ١٩٨٠ دا دەنووسێت: بەدەسیسەی کۆنەپەرستانی رێژیم و ساواکییەکان و هەندێک گومان لێکراوی سەر بەعێراق، شەڕێکی خوێناوی سازکرا(٢١)٧. لە پەیوەندیی شەڕی کۆمەڵە و دیموکراتیشدا دەنووسێت: ئەوەی جێگای داخ و کەسەر بوو دەکرێ بڵێین بووە هۆی گەیاندنی زیانێکی زۆر بە شۆڕش و گەلی کورد، سازبوونی شەڕ لە نێوان کۆمەڵە و حیزبدا بوو،.... شەڕێکی خوێناوی و چەند ساڵەی نێوخۆیی هەڵایسا و ژمارەیەکی چەند سەد کەسی لەهەردوولا شەهید بوون.... ئەوەی راستی بێت تەنیا دوژمنانی گەلی کورد سوودیان لێ وەرگرت،....ئەم کارەساتە یەکێک لە خاڵە رەشەکانی خەباتی پڕ لە شانازیی شازدە ساڵەی گەلی کورد دژی کۆماری ئیسلامییە.....(١٤٩- ٣١٣).

بەڵام گادانی لە مەحکوم کردنێکی ساکاری شەڕ بەولاوە هیچی تر ناکات، نەهۆیەکانی شەڕ دەردەخات و نە بەرپرسانی راستەوخۆی کارەکە لە هەردوو بەرە بۆ خوێنەر روون دەکاتەوە- کارێک کە دەبوایە بکرێت بۆ ئەوەی نەوەی داهاتوومان دەرسی لێ وەربگرێت. سەبارەت بە د. قاسملوو دەڵێت: " ئەندامانی کومیتەی ناوەندی گلەییان لێ هەبوو و بۆ هاوڕێیانی ک.ن جێگیر لە عێراق ببووە مایەی دەردەسەر (١٨٥)،لە دەنگدانەوەی دوایی کۆنگرەی شەشەمدا، هێندێک هەڕەشە و تەماع وەبەرنان و رێککەوتن و نفووزی دوکتور بوونە هۆی ئەوەی " سوسیالیزمی دێموکراتیک" و " کورتە باسیک لەسەر سوسیالیزم" زۆربەی دەنگیان هێنایەوە. دوکتور بۆ یەکەم جار لیستەی فیکسی هێنایە گۆڕێ" (٢٩)٧.

دەربارەی غەنی بلووریان و کەریمی حیسامیش دەڵێت: کەوتبوونە لای یەک و خۆیان بەتەواوی لەسەر مەسەلەی وتووێژ لەگەڵ حکوومەتی ئێراندا کردبووە کوێخای حیزب و

مەوقیفی حیزبیان لە وتووێژەکانی خۆیاندا لاواز نیشان دابوو (٢٢٠)، کاک غەنی لە کۆنگرەی چواردا لەخۆ بایی ببوو و حیزبی توودە بانگی شەیتانیی بە گوێدا دابوو، تووشی نامۆیی هاتبوو، بۆ خۆشی نەیدەزانی چی دەوێ و بۆ کوێ دەچی (٢٢٢). بەڵام لە پەیوەندی دەوری پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق (قیادە موقتە) و شەڕیان لەگەڵ پێشمەرگەی حدکا دا، رێزیان دەپارێزێت و تەنیا رەخنە لە هەڵوێستیان دەگرێت: " بەهۆی هێندێک کردەوەی پارتی لە کوردستانی ئێران و دەست تێوەردانی برایانی پارتی لە کار و باری کوردستانی ئێراندا، ناکۆکی و ناتەبایی سازبوو کە تێکڕا، زیانێکی زۆری بۆ هەردوولا بەتایبەت بۆ حیزبی ئێمە هەبوو. لەم بابەتەوە زۆر شت بڵاوکراوەتەوە کە هێنان و نووسینییان جارێکی دیش زیانمان پێ دەگەیەنێ و بەم هۆیەوە چاوی لێ دەپۆشین... برایانی پارتی لەسەر دەرهێنانەوەی تەرمی سەرۆک بارزانی کە بەناڕەوا بەسەر حیزبی ئێمەیان داهێنا و ئامادەش نەبوون لێپرسینەوەی هاوبەشی لەسەر بکرێ چونکە حیزب دەیتوانی هەر لای خۆیان ئەو کەسانە بدۆزێتەوە کە ئەو کارەیان کردبوو... پێشمەرگەی کوردستانی ئێران حەزی نەکرد خوێنی برایانی میوانی خۆی بڕژێنێ و دڵی دوژمنانی کورد خۆش بکات...(١٩٧).

وەک پێشتر گوترا، ٥٠ ساڵ خەبات، زانیارییەکی زۆری مێژوویی لەسەر رووداوەکانی پەنجا ساڵی رابردووی رۆژهەڵاتی کوردستان تێدا گرد و کۆ کراوە. وا لێرەدا کورتەیەک لەوبابەتانە دەخەمە بەرچاو:

" ئاڵای کوردستان لە ٢٦ی سەرماوەزی ١٣٢٤ ١٦/١٢/١٩٤٥ لە مەهاباد و دووڕۆژ دواتر لە نەغەدە و رۆژی ١٧/١٢/١٩٤٥ لە بۆکان هەڵکرا (٣٢-٣٤). لە لاپەڕە ٤٤ دا ناوی " هیأت رئیسەی میللی کورد "واتە: سەرەک وەزیر و وەزیرانی کابینەی کوردستان ناوبردە دەکات، لە هەمان لاپەڕەدا، باسی کارگێڕانی چاپخانەی کوردستان دەکات و دەڵێت: " مەلا قادر مدرسی سەرپەرشتیان بوو..."لە لاپەڕە ٤٥ دا ناوی نووسەرانی رۆژنامەی کوردستان دەبات: " حەسەن قزڵجی، هێمن، هەژار و...." لەهەمان لاپەڕەدا باسی دامەزرانی رادیۆ لە مەهاباد (ئیستاسیۆنی رادیۆ) دەکات، کە لەرۆژی (١٠/٢/١٣٢٥ = ٢٩/٤/١٩٤٦) دامەزرا و دەڵێت: "ئەو دەزگایەش وەک چاپخانە، لەلایەن سۆڤیەتەوە هاتبوو و پێشەوا لە رۆژی ١/١٥/١٩٤٦ دا قسەی لەسەر کرد". لەمەسەلەی دامەزرانی کۆمەڵەی ژ.ک دا، کە جێگەی مشتومڕە، نووسەر رۆژی ٢٥ی گەلاوێژی ١٣٢١ بە رۆژی دامەزرانی دادەنێت، کە دەکاتە رۆژی ١٥/٩/ ١٩٤٢

(لاپەڕە ٢٠). لە هەمان لاپەڕەدا ناوی ١٥ کەس لە بەشدارانی یەکەمین کۆبوونەوە دەبات و دەڵێت: میرحاج و مستەفا خۆشناویش بە نوێنەرایەتی حیزبی هیوای کوردستانی عیراق بەشداری کۆبوونەوەی ئەسڵی بوون." گادانی دەنووسێت: هەر لەمانگی بانەمەڕدا، نزیکەی ٨٠ کەس لە لاوەکان بۆ خوێندن نێردرانە باکۆ، ژمارەیەکیش نێردرانە تەورێز... " ئەمجا ناوی ژمارەیەک لەو لاوانە دەنووسێت (٤٦). لەلاپەڕە ٤٨ و ٤٩ دا هێزی عەشایری پشتیوانی کۆماری کوردستان ناودەبات: " بارزانی، جەلالی ،ماکۆ، میلانی، شکاک و دەڵێت: بە هەموویان ١٢٧٥٠ سوارەیان هەبوو...." (٤٨ و ٤٩).

لەکۆتایی دا بە پێویستی دەزانم ئاماژە بە هێندێک خاڵی بچووک لە پەیوەندی زمانی نووسینی کتێبەکەدا بکەم: کاریگەریی زمانی فارسی بەسەر قەڵەمی کاک جەلیلەوە دیارە و بۆ پاڵاوتنی زمانەکە، باشتر دەبوو کەسانێک لایەنی زمانەوانی کتێبەکەیان بگرتایەتە بەرچاو و بەسەریدا بچوونایەتەوە: ناهەماهەنگی(١٨٣)، ئامادەگی (١٥٦)، شا، مەجلیسی هەڵوەشاوە راگەیاند (١١٩)، هاوئاهەنگ بکا (١٨٥)، پێشمەرگە سازماندەهی بکرێتەوە (٢١٧)، ئەفرادی زانستگە دیتوو(٢٢٩) و..... ئەگەر ئەم لاوازییە بخرێتە لای چاپی کتێبەکە، کە بە پیتی فارسی و بەبێ نیشانە تایبەتەکانی زمانی کوردی نووسراوە، خوێنەر دەتوانێت بێتە سەر ئەو باوەڕەی کە شێوازی نووسین و لایەنی زمانەوانی، پشتگوێخراون و بایەخی تەواویان پێ نەدراوە.

* ئەم یادداشتە لەبەر نوسخەیەکی کتێبەکە نووسراوە، کە لە مامۆستای بەڕێز (محەمەد رسول هاوار)م بە ئەمانەت وەرگرتووە. سوپاسی مامۆستا دەکەم.

** بۆ نموونە: نیو سەدە تێکۆشانی مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەن زادە و ٥٠ ساڵ خەباتی کاک جەلیل گادانی.

لەندەن: ئەنوەر سوڵتانی

گۆڤاری پەیام: ژمارە ١٠ گەلاوێژی ١٩٩٨

وەڵامی نامەکان

بە پێویست دەزانم لەسەر نامەی ئەو بەڕێزانەی کە پێشتر خوێندتانەوە بە کورتی ئاماژە بە هێندێک خاڵ بکەم.

کاک هوشەنگ توفیق قامکی لەسەر هێندێک شت داناوە، بۆ نموونە دەنووسێ: "حیزب نەیتوانیوە ئارشیوێکی رێک و پێکی هەبێ و تا چەند ساڵ لەمەوبەر خەڵک بە فارسی و کوردی شتی لەسەر حیزب نووسیوە بەڵام بەرپرسانی حیزب خۆیان نەداوەتێ و لەمەر حیزب شتیان نەنووسیوە و ئێستا ئەوە دەستیان پێکردووە."

برای بەڕێز حیزبێک کە بەشی هەرە زۆری تەمەنی بە نەهێنی تێکۆشابێ بۆی ناکرێ ئارشیوی رێک و پێکی هەبێ. حیزب بەر لە شۆڕشی گەلانی ئێران و تا دوو ساڵ دواتریش لە هیچ شوێنێکی ئەورووپا دەفتەر و بونیاتی نەبووە، سەرەڕای ئەوەش دەکرا هێندێک بەڵگە وەک ئارشیو بپارێزرێ. ئێستاش زۆر شت هەیە وەک رۆژنامەکانی دەورەی کۆمار و فیلمی رۆژی ئێعلامی کۆماری کوردستان و گۆڤارەکانی ئەو سەردەم کە دەبێ هەوڵی بۆ بدەین و پەیدایان کەین و بە ئارشیویان بسپێرین. راستە خەڵکی دیکە زۆریان بە کوردی و فارسی لەسەر حیزب نووسیوە، بەڵام بۆ ئەو نووسینانە بەڵگە و سەنەد کەمتر لەگۆڕێ دابووە. لەم بوارەدا دەتوانین لەسەر کتێبی کوردستان و کوردی دوکتور قاسملوو حیساب بکەین کەبۆ زۆر شت ئامار و بەڵگەی بە دەستەوە داوە و بە شێوەیەکی ئاکادیمیک و بەر لە هەموو ئەو کتێبانەش نووسراوە کە بەرپرسانی دیکەی حیزب دواتر نووسیویانە.

ئێستاش کە هاوڕێیانی حیزبی دەستیان پێکردووە جێگەی خۆشحاڵییە و بە قەولی کورد دەڵێ زەرەر لە نیوەش بگەڕێتەوە قازانجە و لە هەر شتێ مشتێ دەست کەوێ هەر بەکەڵکە و زەحمەتەکانیان جێگەی رێز و تەقدیرە.

کاک هوشەنگ دەنووسێ دەبوو دەست نیشان کرابا کە کاک هاشم و کاک عوسمان کام فەسڵانەیان نووسیوە. من نەتەنیا موافقی ئەوە بووم بەڵکو لە کاتی خۆیدا پێشنیارم کرد کتێبەکە بە ناوی هەموانەوە چاپ کرێ بەڵام ئەو هاوڕێیانە موافقەتیان نەکرد و ئەوەش کە لەسەرەتاکەوە سوپاسی هاوکارییەکەیانم کردووە بە پێچەوانەی مەیلی ئەوان بووە کە لە روانگەی منەوە ئەوە لانی هەرە کەمی سوپاسە لە زەحمەتەکانیان.

بۆچوونی کاک هوشەنگ لەم بوارەدا کە لەسەر "حیزبی ئازادیخوازی کوردستان" کەمم نووسیوە تەواو راستە بەڵام لەوە زیاتر لەم پێوەندییەدا بەڵگەم بە دەستەوە نەبووە و

مقالەکەی خۆشی زۆر دوای کتێبەکەی من لە ڕۆژنامەی ئاڵای ئازادی دا چاپ کراوە هیوادارم هەروەک بۆخۆشی قەولی بە من داوە لەم بوارەدا زیاتر بنووسێ و لە پەرتوکێک دا بڵاوی بکاتەوە.

ڕەنگە وەک کاک هوشەنگ باس دەکا بە دوای تێکچوونی کۆمار دا کەسانێک هەبووبن بە ڕەخنە لە کۆمار و ... خوازیاری ئەوە بووبن حیزبێکی چینی کرێکار و زەحمەتکێش پێک بێنن یا لەسەر ڕێبازی کۆمەڵەی ژ.ک بڕۆن بەڵام بۆ هیچ کام لەوانە بەڵگەی پێویست لەگۆڕێ دا نییە و بە شێوەی نووسراو و چاپ کراوە بڵاو نەکراونەوە یا ئەگەر بڵاویش کرابنەوە من دەستم نەکەوتوون تا ئاماژەیان پێبکەم و لەسەریان بڕۆم.

لەمەڕ شەهید کردنی کاک صدیق ئەنجیرییش بەڵگەی زیندووی قانوون پەسند بە دەستەوە نییە تا مرۆڤ بکارێ بە ڕوونی لەسەر ئەحمەد تۆفیقی ساغ کاتەوە، ئایا شک بۆ ئەوە ناچێ ئەو کابرایەی ئەو کارەی کردووە بە دزی ئەحمەد تۆفیق لەگەڵ ڕێژیمی شا و ساواک سازابێ و بە نرخی شەهید کردنی کاک صدیق خۆی لە لای ڕێژیم تەئمین کردبێتەوە و وەک بەرزەکی بانان لەسەر کار و ئیشی خۆی دامەزرێتەوە؟

* * *

کاک مەلا ڕەسووڵ پێشنماز نامەیەکی دوور و درێژی نووسیبوو بەم هۆیە لە وەڵامیدا دەنووسم:

کاکی خۆم نامەکەت زۆر درێژ بوو، هێندێک بە گرژی نووسرا بوو بەڵام لە عەینی کات دا شتی جێگەی سەرنجیشی تێدا بوو کە هەوڵم داوە بیانهێنم. هەر وەک پێشتر دەگەڵ خۆشتم باس کردووە شوکر هەوری ناکۆکی ڕەویوە و ئێستا ئاشتی گەشەی کردووە بۆیە بەشێکی زۆر لەو شتانەی دەنامەکەدا بوون چاپم نەکرد.

دیارە نووسینی کتێبێکی وەک پەنجا ساڵ خەبات ناتوانێ بێ کەم و کووڕی بێ و بەو بێ ئارشیوییەی حیزبەکەمان تووشی هاتبوو و لە جەنگەی شەڕی سێ مانگەش دا کە ئێمە نە چاپەمەنی ڕێک و پێک و نە ڕادیۆمان هەبوو، گەلێک لە قارەمانەتی پێشمەرگە و خەڵک کە لە زۆربەی ناوچەکان کراوە مەگەر لەبیری تیژی هێندێک کەس دامابن دەنا زۆربەی هەرە زۆریان لەبیر چوونەوە.

ئێوەش لەو نامەدا بەشێک لە ڕاستییەکانتان وەبیر هێناوەتەوە و بە گشتی و لە چەند

ڕستەدا ئاماژەت پێکردوون بەڵام ئەوەندە نووسینە بە هیچ شێوەیەک وەڵامدەری ئەو هەموو گیانبازییە نییە کە لەو هەلومەرجە دا خومەینی و سوپای ئیسلامی نابی محەمەدی بەچۆک داهێنا و داوای وتووێژی کرد و ئێمەش قەبووڵمان کرد.

من لە سەرەتای پەرتوکێک دا کە لە ژێر سەردێری "یادداشتهای یک پیشمرگ قهرمان"دا لە پاریس چاپم کردۆتەوە، داوام لە هەموو بەرپرسان، فەرماندەکان و پێشمەرگەکانی حیزب چ ئەوانەی لە دەرەوەی وڵاتن و چ ئەوانەی لە کوردستانن کردووە کە هەتا شتێکتان لەبیر و مێشک دا ماوە یادداشتیان بکەن، یا بۆخۆیان چاپی کەن یا بیدەن بە حیزب تا کاتی چاپ کردن لە ئارشیو دا بمێنێتەوە. بەم هۆیەوە لە جەنابیشت داوا دەکەم بە ئەنجامی ئەم ئەرکە هەستی: هێندێک بیر بکەوە و زۆر شتی فەرامۆش کراو وەبیر خۆت بێنەوە، بیاننووسە و پێشکەشی بارەگای گەل و شۆڕشیان بکە. ئاخر هەمووی ئەوانە مێژووی حیزبی دێموکرات و خەباتی گەلی چەوساوەمان لەم بەشە لە کوردستان دان، حەیفە نەنووسرێن و لەبیر بچنەوە.

لەسەر کۆنگرەی دوو، ئەوەی نووسیوتە ڕوونکردنەوەیەکی باشە، بەڵام میرزا خدر مەرەسەنە کە لە بەرانبەر برایانیدا شەڕی نەکردووە بۆی ڕوون بووە کە ئێوە هەوڵتان داوە بۆ بەشداری لە کۆنگرە دا بچن و بە دیالۆگ و مەنتق بە خاوەن دەسەڵاتی کۆنگرە کاک احمد توفیق بسەلمێنن کە مافی خۆتانە لە کۆنگرە دا بەشداری بکەن و داخوازییەکانی خۆتان بێننە بەرباس: بە خۆشییەوە دەگەڵ ئەوەش کە ویستی ڕەوای ئێوەیان قەبووڵ نەکردووە و بە ناهەق ڕێگەیان پێ نەداون بچنە کۆنگرەی دوو شەڕتان نەکرد و خۆتان تووشی براکوژی نەکردووە. هەر ئەو لەسەرەخۆییەتان لە خۆی دا کارێکی باش بووە و جێگەی سوپاسە.

* * *

بەڕێز دوکتور سوهەیلا خانم ماملێ:

ئەوەی کە لە نامەکەتان دا نووسیوتانە کورد گەلێک جار ناچارە گەلی خۆی لەچاو بێگانەوە ببینێ، بە تەواوی ڕاستە چونکو بۆخۆمان وەک کورد زۆر درەنگ بایەخی مێژووی خۆمان دەرک کردووە و دەستمان بۆ نووسینی بردووە، بە داخەوە دەتوانین ئێستاش بڵێین لەم بوارە دا هەر کەمترخەمین و ڕووداوەکان لە کات و ساتی خۆیدا سەبت ناکەین تا بۆ مێژوو بمێنێتەوە.

لەسەر سنووری کوردستان و ڕووسیا و ئەرمەن، بێگومان بۆچوونی ئێوە پایە و بنەمایەکی زانستی و مێژوویی هەیە و هیوادارم ڕۆژێک تێزەکەت کە بێگومان شتێکی زۆر بە نرخە نەتەنیا بە زمانی فەرەنسی چاپ و بڵاو بکرێتەوە بەڵکو بکرێتە کوردی و فارسی و تورکی و ئەرمەنی و عەرەبیش تا بتوانین لە کاتی پێویست دا کێشەی خۆمان بە بەڵگە و سەنەدی کۆن و لەمێژینە و پڕبایەخ بە دراوسێکانمان بسەلمێنین و حەق هی هەر کەسە بە حەقدار بگا. زۆریش بەجێ دەبێ ئەگەر کاتتان هەبێ ئەو شتانە وەک مەقالە بنووسن و لە چاپەمەنی بێگانە و کوردی دا بڵاو بکرێنەوە. ڕاستە ئێمە کوردین و دەیان سەدەیە غەدرمان لێکراوە و ئێستاش ئەو زۆردارییە بەسەرمانەوە بەردەوامە، بەڵام دەبێ بە کردەوەکانی ڕابردووی خۆشمان دا بچینەوە و لە هێندێک بوار دا ڕەخنە لە خۆمان بگرین.

گومان لەوە دا نییە کە صارم خان ساڵی ٣١ ئەوکات کە کاندیداتۆری مەهاباد بوو بۆ پارلەمانی ئێران و سەریش کەوت بەڵام بە پیلانی نۆکەرانی شا نەیانهێشت بچێتە پارلەمان، وەکیلی پایە یەک، واتە محامی پایە یەک بووە جا پێشتر لە کوێ قازی بووە یان نەبووە نازانم. بەڵام لە قازی بوونی هیچ وەکیلێکی دادپەروەری دا گومان نییە، چونکو تا ماددەکانی پێویست لە زانکۆ تەواو نەکا و، ماوەیەکی لەژێر چاوەدێریی وەکیلێکی پایە یەک دا، کارنەکا و تەجرەبەی نەبێ، ناتوانێ ئیزنی وەکالەت وەرگرێ. بەتایبەتی من هەر لە کۆنەوە صارم خانم بە تێکۆشەرێکی دێرین ناسیوە، ئەوەندەش لە وەکالەتی بەرحەق و قەزاوەتی دادپەروەرانەی دا بڕوام پێی بووە و هەیە. بەڵام لەو

لاپەڕەش دا، کە دوکتور سوهەیلا ئاماژەی پێکردووە، شتی وا نابیندرێ کە من تەنیا بەقازیم لە قەڵەم دابێ.

لەسەر ئەوەی کە نێوەکان بە لاتینیش بنووسرێن پێشنیارەکەت زۆر بەجێیە و هیوادارم لە داهاتوودا بەرچاوی بگرم. لەوەش دا گومانم نییە کە گەلاڵەی ٢٦ ماددەیی خودموختاری صارم خان صادق وەزیری مافناسی شارەزا و دڵسۆز و نیشتمانپەروەر ئامادەی کردووە و بە نێوی هەیئەتی وتووێژی کورد دراوە بەو هەیئەتەی کە بە زاهیر بۆ وتووێژ لە لایەن ڕێژیمەوە هاتبوونە مەهاباد. بەڵام هیچیان نەکرد و تەسلیمی بیر و بۆچوونی خومەینی بوون و خۆیان لە بەیانی ڕاستییەکان و مەترەح کردنی داخوازییەکانی گەلی کورد بۆ خەڵک بوارد.

* * *

کاک ئەنوەری سوڵتانی لە گۆڤاری پەیام دا کە لە لەندەن چاپ دەکرێ مەقالەیەکی لەسەر بەرگی یەکەمی "پەنجا ساڵ خەبات" نووسیبوو. وەک خوێنەری بەڕێز پێشتر لە مقالەکەی ئەودا خوێندوویەتەوە، گەلێکی لوتف بە نیسبەت خۆمەوە کردووە و لەسەر نێوەرۆکی کتێبەکەش هێندێک شتی باس کردووە کە لە چەند خاڵدا ئاماژەی پێدەکەم.

منیش لەگەڵ ئەو بۆچوونەی کاک ئەنوەر بە تەواوی موافقم کە ئەو نووسینانە نابێ ببنە هۆی شەرەدندووکە. هەروەک لەسەرەتای "با نەبێتە درۆی پاش مردوو" دا نووسیومە و بروای قووڵیشم پێیەتی، بیروبۆچوونی جیاواز لەسەر هەر مەسەلەیەک دەبێ بە حورمەتەوە بنووسرێ و دوژمنایەتی تێدا نەبێ، چونکە بێگومان هیچ کەس ناتوانێ بە بچووک کردنەوەی کەسێک خۆی گەورەتر لەوەی کە هەیە نیشان بدا و ئەو نووسراوانە دەبێ لە غەرەز دوور بن و بەو مەبەستە بنووسرێن کە خەڵک کەڵکیان لی وەرگرێ و بە بەرئاوردکردنی نووسراوەکان لەبەرانبەر یەکدا خوێنەر بە لێکۆڵینەوە و هەڵسەنگاندن ڕاستی و ناڕاستی لێک هەڵاوێرێ.

هەروەک کاک ئەنوەر نووسیویەتی جیاوازی بیروڕا دەگەڵ یەکتر تاوان نییە و مرۆڤ هەموو لەسەر ڕووداوەکان و هەڵس و کەوتەکان وەک یەک بیرناکەنەوە. تەنانەت لە حیزبیش دا ئەگەر مەنتق و عەقڵی سەلیم حوکم بکا دەگونجێ ئەندامان بیروڕایان لەسەر مەسەلەیەک فەرقی هەبێ و بە شێوەی دێموکراتیک ڕێگە حەللی بۆ ببیننەوە. دیارە

ئەوەش روونە کە هێندێک جار ناتەبایی بڕواکان ئەوەندە لێک دوور دەکەوێتەوە کە دەبێتە هۆی وێک هەڵنەکردن و جیابوونەوە و لێک ترازان.

هەرچی تێدەفکرم من باسی برایانی حیزبیم لە بەرگی یەکەمی "پەنجا ساڵ خەبات" دا نەکردووە کە بۆنی دوژمنایەتی لێ بێ و بێ بەزەییانە هێرشم کردبنە سەر. بەداخەوە لە مقالەکەش دا ئیشارەی بە لاپەڕەکە نەکردووە. بەڵام وێدەچێ ڕەخنەم گرتبێ کە ئەوەش لە چوارچێوەی حیزبایەتیدا ئەگەر دوور لە غەرەز بێ و شتەکە ڕاست بێ کە بۆخۆم دڵنیام هیچی بە ناحەقم لەسەر کەس باس نەکردووە بە مافی ڕەوای خۆمی دەزانم.

هەر لەو باسەدا منی بەوە تاوانبار کردووە کە پاکانەم بۆ موجاهیدین کردووە و لە هەڵەکانیان چاوم نوقاندووە. بە دڵنیاییەوە دەڵێم لەو بابەتەشەوە شتی ناڕاستم بەقەڵەم دا نەهاتووە و ڕەنگە هەموو شتێکیش لەهەموو شوێنێک شی نەکرێتەوە و دەبێ لە کاتی خۆی و جێگای خۆیدا بێ.

لەمەڕ ئەوەی کە دەنووسێ موجاهیدین قەت هەنگاوێکی خێریان دەگەڵ کورد هەڵنەهێناوەتەوە من ئەو شتە بە ڕاست نازانم و لەزۆر جێگا لە جبهەکاندا لە کاتی هێرشی ڕێژیم هەر لە کوردستان و هێندێک جار شان بە شانی پێشمەرگە بەربەرەکانیان کردووە. ئەو دەمەی کە چریکەکان چەکەکانیان تەحویلی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی دەداوە و دەگەڵ ئێمە پەیمان شکێنیان کرد، ئەودەم کە توودەییەکان دژمان ڕاوەستابوون و بە نۆکەری ئەمپریالیزمیان لەقەڵەم دەداین و جاسووسییان لەسەر دەکردین، موجاهدین لانی کەم بۆماوەی چەند ساڵ هاوپەیمانی بەکردەوەی ئێمە بوون. باوەر بفەرموو مەبەستم بە هیچ شێوەیەک ئەوە نەبووە ڕاستییەکان بشارمەوە، بەڵکوو لەم بوارەدا ڕاستییەکان ئەوەن کە ئەمن باسم کردوون نەک ئەو درۆ و دەلەسانەی لەلایەن ڕێژیمەوە دژیان بڵاو دەکرێتەوە و هێندێکیش فێربوون دووپاتیان بکەنەوە. زۆر کەسیش هەن کە پێیان خۆشە ئەوانەی ڕێژیم لەسەر ئەوان دەیلێ ڕاست بن تا ڕقی کۆنی خۆیانیان لانی کەم بەو قسانە پێ بڕێژن.

کاک ئەنوەر دەنووسێ کە لە هێندێک جێگا من تووشی خۆ بە زل زانی بووم. ئێوەی بەڕێز و هەموو ئەو کەسانەی کە من دەناسن باش دەزانن کە خۆ بە زل زانی لە وجوودی من دا نییە و زۆر لەوە خاکیترم کە تووشی ئەو شتانە بم. بەڵام ئەوەی ئەمن نووسیومە لەبەرامبەر کار و تێکۆشانی بێ وچانم دا لە لایەن کومیتەی ناوەندی حیزب لە ساڵی ١٣٥٧ دا کراوم بە مشاویر، حورمەتێکە بۆ ڕێبەرایەتی ئەوکاتی حیزبم داناوە کە بە

خۆرایی منی نەکردە مشاویر و کارنامەکەشم بۆ هەموو کەس روونە. بەناشوکری نەبێ دواتر هیواش هەبوون کە قەزا و قەدەر هێنابوونییە سەر و هیچ کاتیش سیاسەت و حیزبایەتییان نەکردبوو.

ئەوەش کە ئەمن دوکتور قاسملووم بە خەڵک ناساندووە کوفر نییە، لە لایەک وەک بەڕێوەبەری بەرنامەی متینگی یازدەی رەشەمەی ١٣٥٧ و ڕێوڕەسمی ئاشکرابوونەوەی تێکۆشانی حیزب، ئەرکم ئەوە بووە و دەبوو بیلێم کێ قسە بۆ خەڵک دەکا. لە لایەکی دیکەشەوە دوکتور قاسملوو تا ئەوکات زۆر کەم لە کوردستان ماوەتەوە. لەو ماوە کەمەش دا کە ماوەتەوە بە نەهێنی ژیاوە و تێکۆشاوە. هەر بۆیە دەگەڵ خەڵک تێکەڵاو نەبووە. ئەو کاتەی کە گەڕاوەتەوە کوردستان نەتەنیا خەڵکی ئاسایی نەیانناسیوە بەڵکو لە نێو ئەندامان و لایەنگرانی حیزبیش سەت کەس لە نزیکەوە نەیانناسیوە. با ئەو سکرتێری حیزبیش بووبێ، پێویستی بە ناساندن هەبووە تا زووتر لە نێو کۆمەڵی کوردەواری دا جێگەی خۆی بکاتەوە و شوێنی تایبەتی خۆی لە پەیوەندی دەگەڵ کۆمەڵانی خەڵک دا دابنێ و هەرواش بوو. پێشم وایە بەتایبەتی ئەو ئەرکەیان بەمن ئەسپاردبوو.

لەو بابەتە کە کوردییەکەی ئێمە خەڵکی کوردستانی ڕۆژهەڵات لە ژێر کاریگەری فارسی دایە گومانی تێدا نییە، بەڵام ئاخر ماوەیەکی دوور و درێژ هەر بە فارسی خوێندوومانە و خوێندوومانەتەوە و زمانی خوێندنی کوردی قەدەغە بووە، بۆیە ئەو مەسەلەیە سروشتییە. بۆ پێداچوونەوەش چەند کەس وتارنووس و کوردیزانی خۆمان پێیداچوونەوە، سەرەڕای ئەوەش ئەو وشانەی هەر تێدایە کە لە فارسی دا باون و ئاماژەت پیکردوون.

* * *

کاک حامید گەوهەری پارەکە پەرتووکێکی لە ژێر ناوی "ڕاستییەکان بۆ خۆیان دەدوێن" لە پێوەندی دەگەڵ "دوو کتێبی من" بەرگی یەکەمی پەنجا ساڵ خەبات و بانەبێتە درۆی پاش مردوو نووسیوە و بڵاوی کردۆتەوە. من نامەیەکی تایبەتیم بۆ نووسیوەتەوە کە پێویست ناکا هەمووی لێرەدا بێنم بەڵام بۆ ئەوەی لەم کتێبەش دا بێ وەڵام نەمێنێتەوە چەند ڕستەیەکی بو دەنووسم:

برای بەڕێز کاک حامید "سوپاست دەکەم کە زەحمەتت کێشاوە و کتێبەکانت خوێندۆتەوە

و زیاتریشت هەوڵ داوە و لەم پێوەندییەدا ئەو پەرتووکەت نووسیوە. زۆر کتێبی دیکەشت نووسیوەی یا وەرتگێڕاون، سەرەڕای ئەوەی من نەم دیون سوپاسی زەحمەتەکانت دەکەم "دیارە ئەگەر عومر باقی بێ بەرگی دووهەمی (با نەبێتە درۆی پاش مردووش دەنووسم) زۆر کتێب نووسراون کە یا دەستم نەکەوتوون و نەمخوێندونەوە یا ڕەنگە هێندێک شتیش بنووسرێ بەڵام شیاوی ئەوە نەبێ وەک سەرچاوە پیاو کەڵکی لێ وەرگرێ. بێگومان لەبەرگی دووهەمی با نەبێتە درۆی پاش مردوودا زۆر شت لەوانەی جەنابت نووسیوتن روون دەکەمەوە.

دڵنیاش بە هێشتا ئەوەندەم لە دێموکرات بوون پێماوە کە ئەگەر نەتەنیا برادەرێکی دێرینی وەک ئێوە بەڵکو تازە لاوێکیش شتەکانم نەقد کا بەو شەرتەی بۆچوونەکەی دروست بێ سوپاسی دەکەم و شتی لێ فێر دەبم.

من بە پێچەوانەی بۆچوونی مەلا رەسووڵ پێشنەماز کە دەیگوت ناسری زاوای سەرەتاکەی نووسیوە پێم وایە ئەویش هەر چکاوەی خامەکەی خۆتە کە بە بڕوای من بە نییەتێکی پاک نەنووسراوە. رەنگە هەڵەش دەرێکەوت و هەڵسەنگاندنەکانم دا هەبێ بەڵام ئەوەی نووسیومە بە نییەتی پاک و بێگەرد نووسیومە و قەرارم داوە لەمەودواش ئەگەر کەسانێک کە بۆخۆیان چەند ساڵ لە حیزبی دێموکرات و لە رادەی هەرە بەرز دا کاریان کردبێ بیانهەوێ بە درۆ و دەلەسە و فڕ و فیشاڵ ئەو حیزبە بەناحەق بەدنێوکەن بێ وەڵامیان نەهێڵمەوە.

لەسەر نووسراوەکانی جەنابیشت بە وردی دەیانخەمە بەرچاو، هەرچی راست بێ لە چاپەکانی دوایی دا چاکی دەکەم و ئەوەی واش نەبێ وڵامەکەی دەنووسمەوە.

فەرمووتە"ئەو کتێبە بەڵگەی تێدا نییە و بێ بەڵگە نووسراوە یا بۆ جێگە و شوێنی چاپ و چاپخانەی لێنەنووسراوە؟"

لە وەڵام دا عەرزت دەکەم ئەوەندەی بەڵگە هەبووە مادام دەستم کەوتبێ هێناومە و هێندێکش بڕوایان وایە زیاتر لە پێویست بەڵگەی تێدایە. ئاخر بۆ خۆشم با کوردیش بم ئەوە پەنجا و چوار ساڵە ئەندامی ئەو حیزبەم و لە ئەندامەتی سادە را تا پلەی هەرە بەرز کە سکرتێری بووە پێواومە و قەت نەوەستاوم دەبێ وەک شاهید و نیوە بەڵگەنامەیەک کەم و زۆر حیسابم بۆ بکرێ.

لە لایەکی دیکەوە دەزانی من لە کوردستان دەژیم و لەو بەشەی دام کە بە خۆشییەوە

ئەوە دە ساڵە کورد حکوومەتی تێدا دەکا بەڵام بەداخەوە ئێستاش وای لێ نەهاتووە کە لایەنێک ئەگەر لە دەسەڵاتیش دابێ، خاوەن چاپخانەیەک ئەگەر زۆریش بەکار و دڵسۆز بێ بتوانێ نێوی خۆی لە سەر کتێبێک بنووسێ کە باسی رێژیمی کۆماری ئیسلامی بە باری راست و دروست دا تێدابێ. خاوەن چاپخانە دەڵێ بۆت چاپ دەکەم ئەوەندەشت خەرج دەبێ، بەڵام ناوێرم ناونیشانی خۆمی لە سەر بنووسم، چونکە لەوانەیە چاپخانەکەم لێبێتەقێننەوە. دڵنیابە ئەگەر لە سوئێد چاپ کرابا هەموو ناونیشانی لەسەر دەبوو.

جارێ بۆ نووسینەکانت ماندوونەبوونیت لێدەکەم تا لە کاتی خۆی دا ئەوانەی نووسیوتن و راستن، چاکیان دەکەم و ناراستەکانیش بەدەلیل رەد دەکەمەوە

برات جەلیل گادانی

٢٠٠٢/٥/٢٧

بەڵگەنامەکان

(١)

هاوڕێی هێژا میخائیل سرکیویچ گۆرباچف سکرتێری گشتی حیزبی کۆمۆنیستی سۆڤیەت به سلاوی شۆڕشگێرانەوه له لایەن ڕێبەرایەتی حیزب بۆ ئێوه، حیزبی لینینی مەزن و هەموو گەلانی سۆڤیەت بۆ پتەوتر بوونی هەرچی زیاتری بناخەی سۆسیالیزم له ولاتی گەورەی شووراکان سەرکەوتن به ئاوات دەخوازم.

پلینۆمی سێیەمی حیزبەکەمان، حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ له سەر ئەم بڕوایەیە کە له دووساڵی ڕابردوو دا هەنگاوی زۆر گرنگ لەلایەن جەنابتانەوە بۆ نەهێشتنی ئالۆزیە نێونەتەوەییەکان هەلگیراوە، ئەو کارە له جێی خۆیدا بۆ حەللی گیروگرفتەکانی چەندین ساڵەی زۆر له نەتەوه ستەم لێکراوەکان شوێنی بەرچاوی داناوە.

ئێستا کە بۆجێبەجێکردنی ئاشتی و دابینکردنی هێمنایەتی درێژخایەن له ڕۆژهەلاتی نێوەڕاست دا زۆر به جیددی هەوڵدەدەن و دەولەتی سوڤیەت بەناردنی وەزیری کاروباری دەرەوەی خۆی بۆ ئەوناوچە، چارەسەری گیروگرفتەکانی ئەم ناوەی وەپێش کارەکانی دیکه خستووە زۆر بەجێ دەبێ کەمافی نەتەوەی (٢٥)ملیۆنی کوردیش کە له مێژساڵە لەڕێی گەیشتن بە ئامانجەکانی خۆی تێدەکۆشێ بێتە گۆڕێ و سەرنجی تەواوی بدرێتێ. حیزبی ئێمە کە هەموو کات خۆی بە دۆستی ڕاستەقینە و ئیستراتژیکی ولاتانی سۆسیالیستی حیساب کردووە و له قولایی دلەوە بڕوای بەم دۆستایەتییە هەیە، چاوەڕوانە خەباتی ڕەوا و عادلانەی به حوکمی ئەرکی ئەنترناسیونالیستی لەلایەن ئێوەوە تەئید بکرێ و

پشتیوانی حیزبی ئێوه و دەولەتی سۆڤیەتی لە پشت بێ. گەلی زۆرلێکراوی ئێمە پاش تەحەمولی (٥٧) سال ئیستبدادی پاشایەتی، ئێستا ده ساڵە لەلایەن ڕێژیمی کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامیدا به توندترین شێوه سەرکوت دەکرێ تائێستا هەزاران بنەماڵە ماڵوێران بوون و دەیان هەزار کەس شەهید کراون، ئەو شەرە درێژخایەنە کە نزیکەی دەساله لەلایەن ڕێژیمی سەدەکانی نێوەڕاست بەسەر گەلی کورددا براوه، یەکێک لەو مەسەله گرینگانەیە کە دەبێ سەرنجی بەشەرییەتی پێشکەوتنخواز بۆ لای خۆی ڕاکێشێ.

به دڵنیاییەوە دەتوانین بڵێین کە دابین کردنی مافی ڕەوای گەلی ئێمە شوێنی بەکەلک و بەرچاو لەسەر بەرقەرار بوون و بەهێز بوونی پایەی ئاشتی لەناوچەی ڕۆژهەلاتی ناوەڕاست دادەنێ. به لەبەر چاو گرتنی ئەم وەزعەیە کە به نێوی گەلی ستەم لێکراوی کورد و حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ لە جەنابتان وەک دەبیری گشتی حیزبی کۆمۆنیستی سۆڤیەت داوا دەکەم، سەرنجی پێویست بدەنه سەر مەسەلەی کورد و لەم ڕێبازەدا هەنگاوی پێویست هەلگرن، بەلک لە ڕێگەی ئێوەڕا ئەوشەرە مالوێرانکەر و خوێناوییە تەواو بێ و گەلی کورد لە کوردستانی ئێران کەله سەرەتاییترین مافی نەتەوەیی و ئینسانی خۆی بێ بەشە، ببێتە خاوەنی چارەنووسی خۆی و لە کۆمەڵی مرۆڤایەتی ئازاد و پێشکەوتنخوازدا شوێنی شایستەی خۆی بدۆزێتەوە.

بە حورمەتەوە جەلیل گادانی
سکرتێری حیزبی دیموکراتی کوردستان– ر.ش
١٣٦٨/١/١
٢١/مارس/١٩٨٩

(٢)

هاوڕێی زۆر بەڕێز میخائیل گۆرباچف
بە سڵاوی گەرم و حورمەتی پێویست!

هەواڵی هەڵبژاردنی جەنابتانمان بەسەرۆک کۆماری یەکێتی سۆڤیەت بیست و زۆر پێ خۆشحاڵ بووین بەم هۆیەوە لە لایەن گەلی کورد لە کوردستانی ئێرانەوە بەتایبەتی لەلایەن کومیتەی ناوەندی و هەموو ئەندامانی حیزبەکەمانەوە پیرۆزباییتان لێ دەکەین. بۆ بەڕێوەبردنی ئەم ئەرکەش کە لەم دەوروزەمانە دا چ لە وڵاتی پان و بەرینتان و چ لە مەیدانی سیاسەتی نێونەتەوەییدا وەئۆدەتان گرتووە داوای سەرکەوتنتان بۆ دەکەم.

جەلیل گادانی
سکرتێری حیزبی دیموکراتی کوردستان
ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
١٩٩٠/٣/١٨
١٣٦٨/١٢/٢٧

(٣)

ڕاگەیاندراوی دەبیرخانەی کومیتەی ناوەندی بە بۆنەی جینایەتی ڕێژیم لە "برلین"

هاووڵاتییە بەڕێزەکان!
خەڵکی خەباتگێڕی کوردستان!

بە پێی هەواڵ، سەعاتی ١١/٣٠دەقیقەی شەوی پێنج شەممە، ڕێکەوتی ١٣٧١/٦/٢٧،٢٦ی هەتاوی لە شاری بێرلینی ئەڵمان، پیاوکوژانی ڕێژیمی جینایەتکاری کۆماری ئیسلامیی ئێران دوکتور سادقی شەرەفکەندی و هاوڕێکانی: فەتاحی عەبدوولی و هومایوونی ئەرسەڵان و نووری دەهکردی یان تیرۆر کرد.

ئەمە یەکەم جار نییە کە ڕێژیمی جینایەتکاری کۆماری ئیسلامیی ئێران دەست دەداتە ڕەشەکوژی و تیرۆری موخالیفانی خۆی لە دەرەوەی وڵات و یاسا نێونەتەوەییەکان بە ئاشکرا پێشێل دەکا.

حیزبی ئێمە لەگەڵ مەحکووم کردنی ئەو جینایەتە تازەیەی ڕێژیمی جینایەتکاری کۆماری ئیسلامیی ئێران، داوا لە وڵاتانی ئورووپایی و ڕێکخراوی نەتەوەیەکگرتووەکان دەکا بە شێوەیەکی جیددی بۆ دۆزینەوە و سزادانی عامیلانی ئەم جینایەتە و پێشگرتن بە کردەوە تیرۆریستییەکانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران لە دەرەوە و ناوەوەی ئێران ئیقدام بکەن و چیدیکە ڕێگا نەدەن ئەم ڕێژیمە تاوانبارە درێژە بە جینایەتەکانی بدا، ڕێژیمێک کە بە هۆی نەپاراستنی مافی مرۆڤ و گرتن و ئەشکنجە و ئێعدامی هەزاران کەس لە ڕۆڵە خەباتگێڕەکانی گەلانی ئێران چەندها جار لەلایەن کۆمیسیۆنی مافی مرۆڤی ڕێکخراوی نەتەوەیەکگرتووەکان و ڕێکخراوی لێخۆشبوونی نێونەتەوەیی مەحکووم کراوە.

کۆمەڵانی خەڵکی زۆر لێکراوی ئێران!

هێزە ئازادیخوازەکانی ئێران و کوردستان!

هەروەک تا ئێستا زۆرجار حیزبی ئێمە رایگەیاندووە، رێژیمی کۆنەپەرەست و دژی گەلیی کۆماری ئیسلامی رێژیمێک نییە کە لە باری ماهییەتەوە بتوانێ سەرەتاییترین ماف و ئازادییە دێموکراتیکەکانی گەلانی ئێران جێبەجێ بکا. ئاکار و کردەوەکانی ئاخوندەکان لە ماوەی تەمەنی ئەم رێژیمەدا ئەم راستییەی بە تەواوی سەلماندووە.

لە رووناکایی ئەم راستییە دایە کە ئۆپۆزیسیۆنی ئێرانی بە گشتی و هێزە کوردستانییەکان بە تایبەتی دەبێ، بەوەلانانی هەموو شک و گومانێک سەبارەت بە ماهییەتی ئەم رێژیمە، بۆ چارەسەر کردنی هەر چەشنە ناکۆکییەک لە رێگای سیاسییەوە هەنگاو هەڵێننەوە و هیچ کاتێک لەم راستییە غافڵ نەبن کە ناکۆکی و دژایەتی لە نێو بزووتنەوەی کورد لە کوردستانی ئێران و لە رادەی سەرانسەری دا تەنیا و تەنیا بە قازانجی رێژیمی جینایەتکاری کۆماری ئیسلامی تەواو بووە و تەواودەبێ.

هەر بۆیە خوازیاری ئەوەین بۆ رووخاندن و راماڵینی ئەم رێژیمە نەگریسە هەموو ئەو حیزب و رێکخراوە ئازادیخوازانەی ئێرانی کە بە کردەوە بۆ رووخاندنی رێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران تێدەکۆشن و هەروەها هەموو هێزەکانی نێو جووڵانەوەی کورد لە کوردستانی ئێران بۆ هێنانە سەرکاری رێژیمێکی دێموکراتیک لە ئێران و دابین کردنی مافی چارەنووسی گەلەکەمان لە کوردستانی ئێران دا یەک بگرن.

بڕووخێ رێژیمی جینایەتکار و تیرۆریستپەروەری کۆماری ئیسلامیی ئێران!

دەبیرخانەی کومیتەی ناوەندیی
حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران
رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
٧١/٦/٢٦

(٤)

زۆر بەرێز تورگوت اوزال سەرۆک کۆماری تورکیا:

بەرێزەوە رادەگەیەنین بە پێی راپۆرتی هەواڵدەرییەکانی جیهان و تەئییدی بەرپرسانی خاوەن سەڵاحیەتی دەوڵەتی تورکیا، لەشەوی (١٥ی ئوتی١٩٩٠) عەلی کاشف پوور ئەندامی کومیتەی ناوەندی حیزبی ئێمە، لە لایەن(٣) تیرۆریستی چەکدارەوە کە بەبروای ئێمە بەکرێگیراوانی کۆماری ئیسلامی بوون لە ماڵی خۆی لە شاری قوونیە رفێنردراوە و شەهید کراوە.

لەبەر ئەوەی کە ناوبراو دانیشتووی تورکیا بووە و لە ژێر حیمایەتی قانونی ئەو دەوڵەتەدا بووە و بەلەبەر چاو گرتنی ئەوەی کە ئەو جینایەتە دژایەتی دەگەڵ حاکمیەتی دەوڵەتی تورکیاهەیە و پێشێل کردنی یاساکانی پێوەندی نێونەتەوەییە و دژایەتی ئاشکرای دەگەڵ یاساکانی ئیعلامیەی جیهانی مافی مرۆڤ و کونوانسیونەکانی ئەو هەیە و لە لایەکی دیکەشەوە بێدەنگی دەوڵەتی تورکیا لەم بارەوە دەبێتە هۆی روو هەڵماڵاوی زیاتری کاربەدەستانی رێژیمی کۆماری ئیسلامی و دووپات و چەند پات کردنەوەی ئەم چەشنە جینایەتانە، لە ئێوە سەرکۆماری بەرێز داواکارین وێرای مەحکوم کردنی ئەو جینایەتە ترسناکە ئەمر بفەرموون بۆ دیتنەوە و گرتنی ئەو تیرۆریستانە و راگەیاندنی ئاکامەکەی بۆ خەڵکی دنیا هەوڵی پێویست بدرێ.

بە حورمەتەوە دەفتەری سیاسی
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
جەلیل گادانی
رێکەوتی ١٩٩٠/٨/٢٠

(٥)

بۆ بەڕێز و تێکۆشەر مەکتەبی سیاسی پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق

وێرای سلاوێکی گەرم و برایانە سەرکەوتنتان بەسەر گیروگرفت و تەنگ و چەڵەمەکان دا بە ئاوات دەخوازین. هاوڕێیانی تێکۆشەر، هەروەکو بۆخۆتان شارەزا و ئاگادارن خەباتی گەلی کوردمان لە کوردستانی عێراق بە قۆناغێکی ناسک و ئاستەم دا تێدەپەڕی، دوژمنانی رەنگاوڕەنگی نەتەوەکەمان بەتایبەتی دەوڵەتانی حاکم بەسەر کوردستان دا هەوڵ دەدەن بەهەر شێوەیەک بۆیان بلوی ئاژاوە بنێنەوە و پێش بە بەئەنجام گەیشتنی خەباتی گەلی کورد لە کوردستانی عێراق بگرن، کە لەئاستی نێونەتەوەییدا جێگای تایبەتی گرتووە و گرنگیی تایبەتی خۆی هەیە، هەر بۆیەشە دوژمنانی ئازادی کورد کە توانای بەرەنگاری راستەوخۆیان لە بەرامبەر جوولانەوەی نەتەوەکەماندا نییە، دووبەرەکی لە نێو جولانەوەی کورد دا دەنێنەوە و لەم رێگەوە زیان بە ئیعتبار و بەرژەوەندیی جوولانەوەکان دەگەیەنن، بەتایبەتی جووڵانەوەی کورد لە کوردستانی عێراق دا.

حیزبی ئێمە تێکهەڵچوونی چەکدارانەی سەرکردایەتی جووڵانەوەی کورد لە کوردستانی عێراق لەگەڵ پارتی کرێکارانی کوردستانی تورکیا لەم راستایەدا دەبینی و پەژارەی خۆی سەبارەت بەم رووداوە دڵ تەزێنە دەردەبڕێ، هەرچەند ئێمە سەبارەت بە چارەسەری مەسەلەی کورد بە شێوەی گشتی، لەگەڵ پارتی کرێکارانی تورکیا جیاوازی بیر و بۆچوونمان هەیە و لامان وایە ئەو پارتییە پێویستە گرینگایەتی وەزعیەتی گەلی کورد لە کوردستانی عێراق دەرک بکا، بەڵام سەرەڕای ئەمەش لە هیچ قۆناغێکدا تێکهەڵچوونی چەکدارانە لە نێوان هێزە کوردستانییەکاندا بە قازانجی نەتەوەی کورد نازانین، هیواداریـن هەروەکو هەمیشە کە لە کاتی ناسکدا بڕیاری بەجێ و شیاوتان بۆ نەهێشتنی ناکۆکییەکان داوە، رێگا چارەیەک بۆ کۆتایی هێنانی ئەم تێکهەڵچوونە بدۆزنەوە.

دەفتەری سیاسی

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ

١٣٧١/٨/٣

(٦)

"بانگەوازێکی مێژوویی ئەدیب و رووناکبیرانی کورد"

شتێکی ئاشکرایە، هەر نسکۆ و هەرەس و ساتمەیەک لەهەر سەردەمێکدا بەرەنگاری رەوتی بزووتنەوەی رزگاریخوازی گەلی کوردمان بووبێت.... یان هەر گلان و نوشوستیەک رووبەڕووی سەرکردەکانمان بووبێتەوە لەگەڵ هەر دابڕان و دردۆنگییەک دا بەر لە سەد و پەنجا ساڵی رابردوو ئەمڕۆشی لەگەڵ دا بێ.. دوای کارەسات و رووداوە خوێناوییەکان بە خۆیاندا چوونەتەوە و پەنجەی پەشیمانییان کرۆشتووە... بیریان لەوە نەکردۆتەوە کە پەند و وانە لە ئەزموونە تاڵ و سوێرەکانی پێش خۆیان وەربگرن.

بەسەد داخ و مەخابنەوە هەمان هەڵوێستی پێش خۆیان دووبارە کردۆتەوە و بە هەمان هەڵدێردا ئەسپی سەرکێشی ئارەزوویان تاو داوە تا گلان و زەرەر و زیان دووبارە و سێ بارە بۆتەوە و گوێیان بە رەوتی مێژووی سەردەم و گۆڕانکارییەکان نەداوە... بۆیە ئەمڕۆ لە دیدی پارێزگاری کردن لە بەرژەوەندی نەتەوەیی و بانگەشەی کوردستانییەتی و ئاوێنەی قووڵ بوونەوە بۆ ناو کێشە سەرەکییەکانی نەتەوەی کوردی ستەم دیدە و بە یەکەوە گرێدانی پشتێنەی خەباتێکی شۆڕشگێڕی کوردستانی کە ناتوانین لە هەر بەشێکی ئەم وڵاتە بریندارەدا کێشەکان لە یەکتری جودا بکەینەوە و هەرچەندە لە گەوهەردا یەک مەسەلەیە و سەرەڕای گرێ کوێرەکەش وا لە دەست عەقڵێکی کاڵی هاوچەرخی خۆمان دایە... ئەگەر هەندێ ململانێ و بیر تەسکی و رەشبینی کەسان نەبنە دڕکی سەرە رێ و بوارمان لێ نەشێوێنن.... هەر لەبەر گەوهەری ئەم هۆکارە ناوەکییەیە... ئێمە کە کۆمەڵێکین لە ئەدیب و رووناکبیر و شاعیر... دەنگی خۆمان لە بڵندگۆی ویژدانی بە تەنگەوە بوونمان بۆ مەسەلەی رزگاریخوازی گەلەکەمان رادەگەیەنین.. چۆک دادەدەین لە بەردەم سەدان گۆڕی بە کۆمەڵ و ئەنفال و کیمیاباران و قوربانییەکانی خەڵکی شەرەفمەندی سنە و مهاباد و سەردەشت و بۆکان و شرناخ و دیاربەکر و قامشلی... لە ژێر پەرچەمی پەیکەرە شکۆدارەکانی پێشەوا قازی محەمەد و شێخ مەحمود و شێخ سەعید و سمایلی شەریف زادە و داد ئایدن و بارزانی نەمر و زەکیە ئەلکان و دەیان ئارام و مامە ریشەدا... چاوی بە ئەسرین هەڵدەبڕین و لە روانگەی ویستی سەردەم و ئاستی

بیروبۆچوونی نوێ نەفرەت لە خود پەرستی و بیر تەسکی لایەنە کوردستانییەکان بکەین و بۆ لەبەین بردنی هەر کێشەیەکی لاوەکی و نامەوزوعیانە هەوڵێکی دڵسۆزانە بدەین تا دەتوانین بە هاوکاری پیاوچاکان بەردێک دەخەینە سەر دیواری یەکگرتن و تەبایی ناو ریزەکانی گەلە ستەم دیدەکەمان... تا بنەمایەکی سەخت و پتەوی قەڵای رزگاری یەکجارەکی ئاینده دادەڕێژین.. ئەگەر دەرفەتمان بدەن وەک کەس و زێد روو دەکەینەوە بارەگای هەردوو باڵی حیزبی دیموکراتی کوردستان / ئێران و لە سەرکردایەتییەکانیان دەخوازین با هەڵوێستەیەک لەبەردەم بکوژە درندەکانیان دا بکەن کە میشە ئەگەر بۆیان لوابێ ریزەکانی کوردیان پچڕ پچڕ و بەش بەش کردووە.. ویستویانە زمانمان لە پشتی سەرمانەوە دەربهێنن و کلتوور و کەلەپوورمان لە پێستی گادا بدوورن..ئەوا هەستمان و ئەوا دڵمان ئەوا نیزای وشە و چیرۆک و رۆمانی مێژوو دەکەینە چەپکە گوڵێکی رەنگاوڕەنگ و وەک دیاری شوان بۆ ناو رەشماڵی هەواری پڕ لە نسکۆی هەردوو لایەنی حیزبی دیموکراتی کودستانی هێژای دەنێرین..

ئێمەش هەموو هەست و نەست و گیانمان دەکەینە ئەستێرەی چاوەڕوانی ئەو ساتەی مژدەی زەماوەندی ئەو دەستەملانە رادەگەیەندرێ تا لە سۆنگەی ئەو زەماوەندە دا شاگەشکە دەبین و گیانی شەهیدانی سەرجەم کوردستانی دڵ برینداریش ئاسوودە دەکەین.

١٩٩٤/٤/٢٠

سەرجەم ناوی ئەدیب و رووناکبیرەکان :

١- عەبدولقادر سەعید / ئەدیب
٢- عەبدوڵڵا تاهیر بەرزنجی / ئەدیب
٣- جەمال محمد ئیسماعیل (سوارە) /شاعیر
٤- حەمە کەریم عارف / نووسەر و وەرگێڕ
٥- لەتیف هەڵمەت / شاعیر
٦- رەئوف حەسن / چیرۆکنووس
٧- ئەحمەد قادر سەعید/ ئەدیب
٨- بەهادین نوری باباعلی/ سیاسی و نووسەر
٩- عەبدوڵڵا سۆفی کەریم/ سیاسی
١٠- قادر میرزا کەریم / ئەدیب
١١- عومەر مەحوی / ئەدیب
١٢- ئەنوەر عارف قەرەچەتانی/ نووسەر
١٣- سەلام مەنمی / چیرۆکنووس
١٤- سوارە قەرەداغی / ئەدیب
١٥- دیاری علی ئەحمەد / ئەدیب
١٦- عەبدوڵڵا رەحمانی، ناسراوبە (د.هەژار) ئەدیب
١٧- جەمال غەمبار / شاعیر
١٨- فەرەیدون دارتاش / هونەرمەند
١٩- فوئاد محەمەد ئەمین سەراج/ نووسەر
٢٠- رەئوف بێگەرد / چیرۆکنووس
٢١- هۆشیار بەرزنجی / ئەدیب
٢٢- حوسێن عوسمان / ئەدیب
٢٣- جیهاد دڵپاک / هونەرمەند
٢٤- عەبدول حەمە جوان / هونەرمەند

٢٥- جەلیل زەنگەنە/ ئەدیب
٢٦- عەباس ئەلبەدری / نووسەر
٢٧- محەمەد نوری تۆفیق/ چیرۆکنووس
٢٨- عەبدول شارباژێڕی/ ئەدیب
٢٩- ئەحمەد رەزا / هونەرمەند و نووسەر
٣٠- عوسمان شەیدا / شاعیر
٣١- عەلی کەریم / ئەدیب
٣٢- محەمەد مەردان محەمەد / ئەدیب
٣٣- کەریم زەند / مێژوونووس
٣٤- مەحمود زێوەر / ئەدیب
٣٥- سەلام سەعید / ئەدیب
٣٦- بەهات حەسیب قەرەداغی / شاعیر
٣٧- مستەفا صالح کەریم / چیرۆکنووس
٣٨- عەبدوڵڵا کەریم مەحمود / ئەدیب
٣٩- چنوور کەمال بابان / شاعیر
٤٠- سەلاح حەسەن پاڵەوان / ئەدیب
٤١- محەمەد فەریق حەسەن / چیرۆکنووس
٤٢- ئەحمەد سەلام / چیرۆکنووس

(٧)

بانگەواز

بۆ سەرکردایەتی هەردوو باڵی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران

سڵاوی خەبات و کۆڵنەدان!

هەروەک لای هەموان ئاشکرایە کە حیزبی خۆشەویستمان، ماوەی نزیک بە نیو سەدە خەباتی بێ وچانی خۆی تێ پەڕەکات. لەو ماوەیەدا کە هەردوو رژێمی شا و کۆماری ئیسلامی بێ شێل کەری مافەکانی نەتەوایەتی و ئینسانی گەلەکەمان بوون، حیزبی دێموکراتی کوردستان لەم خەباتە بێ وچانەی دا کە بەردەوام لە کاتی دامەزرانی حیزبەوە تا ئێستا شێل گیرانە درێژەی هەیە، قوربانیی زۆر پێشکەش کردووە و سەروەری زۆری لە لاپەڕەکانی مێژووی نەتەوەکەمان دا تۆمار کردوە، و بە تایبەت لە ماوەی تەمەنی رەشی رژێمی ئاخوندی دا، هەروەک رابردوو کە بێ شێل کردنی مافە بەرهەقەکانی نەتەوەکەمان زیاتر و چڕ و پڕتر لە پێشوو بەردەوام بوە و حیزبیش شێل گیرتر و سوورتر لە خەبات و تێکۆشانی بێ ئەمان دا بوە.

ئێستاش کە ماوەی نزیک بە حەوت ساڵە، بە داخەوە ئەو حیزبەی کە جێی هیوا و هومێدی گشت خەڵکی ستەم دیدەی کوردستانی ئێران بوو لە ئەنجام دا تووشی دووبەرەکی و ناکۆکی هاتووە، و بە داخەوە هەر ئەو ناکۆکی یە لەلایەکەوە بۆتە هۆی نائومێدی و دڵ ساردی لە نێوان کۆمەڵانی خەڵک و لە لایەکی ترەوە دوژمن واتە جمهوری ئیسلامی و گشت دوژمنانی گەلە چەوساوەکەمان پێی خۆش بوون و کەڵکیان لەم هەلە وەرگرتوە.

لەم کاتە دا کە خەباتی گەلەکەمان بە قۆناخێکی ئەستەم و لە هەمان کات دا چارەنووس ساز و مێژوویی دا تێ دەپەڕێ، ئەرکی گشت رۆڵە تێکۆشەرەکانی ئەم گەلە ستەم دیدە ئەوەیە کە زیاتر لە پێشوو بیر لە چارەنووسی نەتەوەکەی بکاتەوە . لەم روانگەوە بە ئەرکی نیشتمانی و مێژوویی خۆی هەستێ کە ئەوە ویستی گشت رۆڵەکانی گەل و دڵسۆزانی نەتەوەکەمانە.

لەم کۆشە نیگایەوە بۆ ئەم مەبەستە پیرۆزە ئێمە کۆمەڵێک لە ئەندامان و لایەنگرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، دانیشتوو لە حیزب و نیشتەجێی لە کوردستانی باشوور، لەگەڵ پشتیوانی دەبڕین لە بانگەوازەکەی ۱۸۰ کوردی دانیشتووی وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا دەڵێین :

سەرکەوتن و گەیشتن بە ئامانجە پیرۆزەکانی گەلی ستەم دیدەی کورد، لە یەکیەتی و یەکگرتوویی تێکۆشەرەکانی دایەو بۆیەش یەکگرتنەوەی هەردووباڵی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران پێویستی یەکی مێژوویی و بە پەلەیە لە روانگەی هەست کردن بە مەسئولیەتی مێژوویی و درکی واقعی ئەم قۆناغەی خەباتمان ئەو داواکاری یەمان دەخەینە پێش چاوی ئێوەی سەرکردایەتی هەردوو بەشی حیزبمان و ئەو چاوەڕوانی یەشمان هەیە کە ئێوەش بە نیەت و بیری کوردانە و دڵسۆزانەتان و هەڵسەنگاندنی وردی بارودۆخی ئێستای کوردایەتی ، بۆ گەیشتن بەم ویست و مەبەستە کە مەبەستی هەموو کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان و گشت تێکۆشەرە وریاکانیەتی، هەوڵ بدەن.

سڵاو لە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، حیزبی شەهیدانی ئەمر پێشەوا قازی و قاسملوو و هەموو شەهیدانی کوردستان.

وڵام دانەوەتان بەم بانگەوازە، وەفاداری یە بە خوێنی گشت شەهیدانی سەرکردە، صادق شەرەفکەندی، علی کاشفپوور، عبدولڵا شەریفی، شاپوور فیروزی، فتاح عبدولی، عوسمان فتاحی ، [illegible] رەسوڵڵا قادری، رەشاد حسینی ، غەفوور حەمزەیی و صدیق فیروزی.

۱۱۲کەس لە ئەندامان و لایەنگرانی هەردوو باڵی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران.
۱۳۷۳/۱۲/۱۲ی هەتاوی

(٨)

[illegible]

[illegible]

(٩)

(١٠)

راگەیەندراوی دەفتەری سیاسی
بەبۆنەی تۆپ باران کردنی شاری قەڵادزێی کوردستانی عێراق
لە لایەن رێژیمی کۆماری ئیسلامییەوە

هاونیشتمانە بەرێزەکان !

خەلکی خەباتگێری کوردستان!

بە دوای هەول و تێکۆشانی دلّسۆزانەی حیزب و رێکخراوە سیاسی و جەماوەری و پیشەییەکانی کوردستان و هەروەها تەلاشی بێدرێغی دۆستانی کورد لە هەندەران سەرەنجام ئاگری شەری دوو مانگەی براکوژی لە کوردستانی عێراق لە نێوان یەکێتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان- یەکگرتوو، تا رادەیەکی زۆر بەرەو کوژانەوە رۆیشت و ، دۆستان و دلسۆزانی گەلی کورد بەگشتی و ، خەلّکی کوردستانی بەتایبەتی، شاد و خۆشحال کرد. هەروەها رێککەوتنی کۆری هەردوولا لە پاریس زیاتر هیواو ئومێدی خستە دلی خەلکی دلسوتاوەوە، چونکە خەلکی کوردستان بە رەگ و پێستەوە هەست بەوە دەکەن کە شەرِی براکوژی شەری خۆکوژییە، شەرِی براکوژی بەفیرۆدانی خوێنی شەهیدانە، شەرِی براکوژی لە کیس چوونی دەسکەوتەکانی گەلە، و لە هەموان خراپتر شەرِی براکوژی دەرفەت بە دوژمنان دەدا کە لە ئاوی لێل ماسی بگرن. هەر بۆیەش رێژیمی دژی گەلیی کۆماری ئیسلامی کە نەک تەنیا دوژمنی سەرەکی گەلی کورد و هەموو گەلانی دیکەی ئێرانە، بەلکو دوژمنی خەلکی کوردستانی عێراق و حکوومەتی هەرێمیشە، بۆ ئەوەی لە رەوتی بەرەو پێشەوەچوونی ئاشتی پێشگیری بکا، لە سەعات (٥)ی رۆژی (١٩٩٤/٨/٦) ی زایینی بە شێوەیەکی وحشیانە و کوێرکوێرانە بە پشتیوانی لە هێرشی بزووتنەوەی ئیسلامی، قەلادزێی وەبەر ئاگری تۆپی (١٧٥م.م) و کاتیوشادا، سەدان گوللە تۆپ و موشەکی کاتیوشا لە شار و دەوروبەری تەقییەوە کە بەداخێکی گرانەوە بووە هۆی شەهید بوونی (٣٠)کەس، کە زۆربەیان ژن و مندال و کەسانی بێ دیفاع بوون، لەوانە (١٣)مندالیان هی دوو بنەمالەی جگەر سوتاو و مال

وێران کراوبوون و، زیاتر لە (١٠٠)کەسیش بریندار بوون. بۆ ئێمە خەلکی کوردستانی ئێران، کە ئەو ڕێژیمە خوێنمژە دەیان جار شارەکانی مەهاباد و سنە و بانە و سەقز و زۆربەی شار و گوندەکانی دیکەی کوردستانی وەبەر ئاگری تۆپ و خومپارە و کاتیۆشا داوە ئەو کارە شتێکی چاوەروان نەکراو نەبوو بەڵام بۆ هێندێ خەلکی ساویلکە کە ئێستاش پێیان وایە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بە پێی شەرع و قانونی ئیسلام دەجولێتەوە، ئەو کردەوە چاوەروان نەکراو بوو، چونکە ئەو کەسانە پێیان وانەبوو ئەو ڕێژیمە کە ئیدعای ئیسلام پەناهی دەکا ئاوا بە هاسانی ژن و مندالی بێ تاوان بە تۆپ و کاتیۆشا کوشتار بکا.

بەڵام دەبێ هەموومان بزانین، کە ڕێژیمی کۆنە پەرست و تیرۆریستپەروەری کۆماری ئیسلامی، نەک تەنها دوژمنی کورد و مرۆڤ بە گشتییە، بەلکو بە ژن و منداڵیش رەحم ناکا، ژن و منداڵێک کە بە پێی شەرع و قانونی ئیسلام کە ئەو ڕێژیمە بە درۆ ئیدعای پەیرەوی کردنی لێدەکا، کوشتنیان تاوانێکی زۆر گەورەیە. ئێمە لەگەڵ ئەوەی ئەو کردەوە درندانەی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی مەحکوم دەکەین بە جیددی داوا لە پارتی و یەکێتی دەکەین، پەیمانی یەکجاری بۆ نەهێشتنی شەر و ئالۆزی مۆر بکەن، با هەر کەس و هەر ڕێکخراوێک درێژەدەری ئەو شەڕە بێ و، ماڵی خەلک وێران بکا و ڕۆڵەی خەلک بکوژێ، لەبەر بارەگای گەل و مێژوودا بە تاوانبار بناسرێ. هەروەها داوا لە کۆڕ و کۆمەڵە مرۆڤ دۆستەکانی جیهان دەکەین کە ئەو کردەوە بێ بەزەییانەی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی مەحکوم بکەن، پێشی دەستتێوەردانی ئەم ڕێژیمە لە کاروباری کوردستانی عیراق بگرن و ، نەهێلن لەمە زیاتر ئەو جینایەتانە دووپات ببنەوە.

دەفتەری سیاسی
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
١٣٧٣/٥/١٧ هەتاوی
١٩٩٤/٨/٨ زایینی

(١١)

بەڕێز کاک مسعود بارزانی سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان/ یەکگرتوو

وێڕای سڵاو: هەروەکو ئاگادارن بە داخەوە وەزعی کوردستانی عێراق دیسان تووشی ئاڵۆزی و شەڕ و شۆڕ هاتووە لە نێوان پارتی دیموکرات و یەکێتی نیشتمانی کوردستان. لەگەڵ پەرۆشیمان بۆ ئەم وەزعە هیواداریین هەروەکو هەمیشە لە کاتی ناسکدا بڕیاری پێویستتان داوە، ئەم جارەش بۆ ئاسایی کردنەوەی باری کوردستان و لەبار نەچوونی ئەزموونە دیموکراتییەکە بڕیاری پێویست بدەن.

دەفتەری سیاسی
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
١٩٩٤/١٢/٢٤

(١٢)

بەڕێز مام جلال تاڵەبانی سکرتێری یەکێتی نیشتمانی کوردستان

ویڕای سلاو

هەروەکو ئاگادارن بە داخەوە وەزعی کوردستانی عێراق دیسان تووشی ئاڵۆزی و شەڕ و شۆڕ هاتووە لە نێوان یەکێتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان ـــ یەکگرتوو. لەگەڵ پەرۆشیمان بۆ ئەم وەزعە هیواداریین هەروەکو هەمیشە لە کاتی ناسکدا، بڕیاری پێویستتان داوە، ئەم جارەش بۆ ئاسایی کردنەوەی باری کوردستان و لەبار نەچوونی ئەزموونە دیموکراتییەکە بڕیاری پێویست بدەن.

دەفتەری سیاسی
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
١٩٩٤/١٢/٢٤

(١٣)

(گەڵاڵەی ئێمە بۆ تەواوکردنی شەڕی یەکەمی براکوژی کە دراوە بەهەردوو لایەنی شەڕەکە و هێزەکانی دیکە)

١- دانیشتنی هەرچی زووتری کاک مەسعود و مام جەلال.
٢- ڕاگرتنی شەڕی تەبلیغی لە دژی یەکتر.
٣- ڕاگەیاندنی هاوبەش و هاوکاتی ئاگربەس لە لایەن هەردوو حیزبەوە و، بەردانی هەموو ئەسیرەکان لە هەردووک لاوە، بەبێ هیچ شەرت و مەرجێک و ئەو پەرەکەی هەتا (٤٨)سەعات دوای ڕاگەیاندنی ئاگربەس.
٤- کێشانەوەی هێزەکان بۆ شوێنەکانی پێش هەڵگیرسانی شەڕ.
٥- چاوەدێری بەسەر ئاگربەس دا لەلایەن بەرەی کوردستانییەوە بە سەلاحیەتی تەواوەوە.
٦- هەرکەس لە هەر شوێنێک ئاگربەس بشکێنێ، بە جیددی سزا بدرێ لە لایەن بەرەی کوردستانییەوە و بەڕێوەبردنی بڕیاری بەرە لە لایەن پارتی و یەکێتییەوە بەسەر ڕاستی.
٧-دەست بەکاربوونەوەی پەرلەمان و ئۆرگانەکانی سەر بە حکوومەتی هەرێمی کوردستان.
٨- تەعمیر و ئاوەدانکردنەوەی هەر بنکەیەک کە لەلایەن هەرکام لەو دوو حیزبە دەستی بەسەر داگیراوە و وێران کراوە و، دانەوەی بە حیزبی خاوەن بنکە.

(١٤)

هەڤاڵانی بەڕێز و برایانی تێکۆشەر

کاک عبدالله ئۆج ئالان، سکرتێری گشتی پارتی کرێکارانی کوردستان
کاک کەمال بورقای، سکرتێری گشتی پارتی سۆسیالستی کوردستان
وێرای سڵاوی گەرم و شۆڕشگێڕانە

لەلایەن خۆم و هاوڕێیانی ڕێبەرایەتی و هەموو کادر و پێشمەرگە و ئەندامانی حیزبمانەوە، لە ناو دڵی چیاکانی کوردستانەوە، بە بۆنەی جەژنی نەورۆزی پیرۆزەوە، هەروەها بە بۆنەی دانیشتنە پرسوود و برایانە دوو قۆڵییەکەتان کە بوو بە هۆی نووسین و بڵاوبوونەوەی بەیان نامە هاوبەشەکەتان، پڕبە دڵ پیرۆزباییتان لی دەکەم.

بێگومان ئەم کردەوە شۆڕشگێڕانە تین و توانێکی تازە بە خەباتی ڕەوای نەتەوەکەمان دەبەخشی. ئێمەش سەرکەوتنی زیاتر بۆ ئێوە بەڕێزان و پتەوتر بوونی ریزی خەباتکارانی کوردستان و هەموو ئازادیخوازانی جیهان بە گشتی و گەلی کورد بەتایبەتی بە ئاوات دەخوازین. هیوادارین ئەم کردەوە شۆڕشگێڕانەیەی ئێوە لە بەشەکانی دیکەی کوردستانیش ڕەنگ بداتەوە.

سکرتێری گشتی
حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران
ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
نەورۆزی ٧٤

(١٥)

بەڕێز بەڕێوەبەری وەزارەتی
کاروباری دەرەوەی دەوڵەتی تورکیا

وێرای سڵاو ! بەڕێزەوە ئاگادارتان دەکەین کە لە ڕێکەوتی ١٩ی ئووتی ١٩٩٣ هەواڵدەرێکی وڵاتی ئێوە محەممەد عەلی بیراند بەڕێوەبەری بەرنامەی سی و دووهەمین ڕۆژ لە کانالی (Show) سەردانی بنکەی دەفتەری سیاسی حیزبی ئێمە (حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ)ی کرد کە کەوتۆتە سنووری ئێران عێراق، بەرپرسانی حیزبی ئێمە، پێشوازی گەرمیان لێکردو زۆر لە شوێنەکانی بنکەی دەفتەری سیاسی وەکوو: بەشی رادیۆ، پارێزگاری و فێرگەیان پێشانی هەوالدەری نێوبراو دا کە لە هەموویان عەکس و فیلمی هەڵگرت. بەڵام بە داخەوە ئەم هەواڵدەرەی وڵاتی ئێوە، عەکس و فیلمەکان، لەکەنالی (Show)دا بەناوی شوێنی گەریلاکانی (پ.ک.ک)وە بڵاو دەکاتەوە کە لە پارەوە تا ئێستا چەندین جار لەم کەناڵە تلویزیۆنییەوە بڵاوکراونەوە، حیزبی ئێمە وێرای دەربڕینی نارەزایی توند داوای تەعقیبی یاسایی ئەم مەسەلە دەکا. حیزبی ئێمە حیزبی خۆشەویستی گەلی کورد لە کوردستانی ئێرانە و خوازیاری چارەسەری دێموکراتی و ئاشتیانەی مەسەلەی نەتەوەکانی ئێرانە کە، یەک لەوانە نەتەوەی تورکی ئازەربایجانە. حیزبی ئێمە دلنیایە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران، بەهۆی هاندانی ئیسلامی بناژۆ لە وڵاتانی دراوسێ دەبێتە هۆی گێرەشێوێنی، تێک دانی هێمنی و پەرەئەستاندنی تیرۆریزم لەم وڵاتانە دا کە وڵاتی ئێوە تورکیاش دەگرێتەوە.

تکامان ئەوەیە لە گەیشتنی نامەکەمان و ئاکامی مەسەلەکە ئاگادارمان بکەنەوە.

بەڕێوەبەری دەبیرخانەی
حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران
ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
مانگی/٢/١٩٩٥

(١٦)

بەڕێز مەکتەبی سیاسی پارتی کرێکارانی کوردستان

سلاوێکی شۆڕشگێڕانە

بیستنی هەواڵی تێک هەڵچوونی چەکدارانەی نێوان پارتی و پ. ک. ک بۆتە هۆی نیگەرانی ئێمە و گشت کوردێکی دڵسۆز و نیشتمان پەروەر، ئیمە شەڕی نیوان هێزە سیاسییەکانی کوردستان، بەهەر بیانوویەک، بەتایبەت لەم هەلومەرجە ناسکە مێژووییەدا، بە دژی قازانج و بەرژەوەندییەکانی نەتەوەی کورد بەگشتی و گەلی کورد لە کوردستانی باشووردا دەزانین. هەوڵ و تێکۆشانتان بۆ کۆتایی هێنان بەم شەرە بە بێ گومان تیشکی هیوا بەسەرکەوتن لە دڵی کۆمەلانی خەلکی کوردستان دا بەهێزتر دەکا.

– وێنە بۆ/ پارتی دیموکراتی کوردستان یەکگرتوو

دەفتەری سیاسی
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران
ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
١٩٩٥/٨/٢٨

(١٧)

بەڕێز پرۆفیسۆر. دونبی کاپیتۆرن، نوێنەری تایبەتی ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان بۆ لێکۆڵینەوە لەسەر وەزعی ئێران

کۆمیسیۆنی مافی مرۆڤ و ناوەندی مافی مرۆڤ لە ژێنێوی سویس

جەنابی کاپیتۆرن:

وێڕای سلاوی گەرم لەم بابەتەوە کە ئێوە بۆ یێ ڕاگەیشتنی مەسەلەی پێشێل کردنی مافی مرۆڤ لە ئێران دیاری کراون زۆر خۆشحالم. ئەوە بەرپرسایەتییەکی گەلێک گەورەیە وە ئەستۆت گرتووە و هیوادارم تێدا سەرکەوتووبی. هەر بۆیەش بە پێویست دەزانم لەم بابەتەوە زانیاری خۆمانتان بەتایبەتی لە کوردستان بۆ بنێرین بەڵکو لە ڕوون کردنەوەی ڕاستییەکان دا بەکەڵکت بێ.

بە کورتی عەرزت دەکەم کە بۆ هەشت میلیۆن کوردی ئێران یەک کلاسی زمانی کوردی و یەک کتێب بە زمانی کوردی بۆ خوێندن وجودی نییە.

ڕێژیمی کۆنە پەرستی ئێران هەموو حیزبە کوردستانییەکانی یاساغ و غەیرە قانونی ڕاگەیاندووە، یەک لەوانە حیزبی ئێمەیە کە بە ڕابردووی پەنجا ساڵ خەباتی خۆی لە پێناو ئازادی و دیموکراسی دا هەڵوەشاوە ڕاگەیندراوە. خومەینی لە سالی (١٩٨٠) دا بە دژی گەلی کورد فتوای جیهادی دا و شەڕێکی سەخت و خوێناوی بەسەر خەلکی ئاشتی خوازی کوردستان دا سەپاند کە ئەوە شازدە ساڵە درێژەی هەیە.

لەو شەڕە نابەرامبەر و وێرانکەرەدا ڕێژیم لە فڕۆکە و بۆمباران و هەموو جۆرە چەکێکی قورس کەڵکی وەرگرتووە لە ئاکامی ئەو هێرشە درندانەدا تا ئێستا دەیان هەزار کەس لە دانیشتوانی شار و دێ شەهید بوون سێ ساڵ پێش بەکرێگیراوانی ڕێژیم ژەهریان لە چێشتی پێشمەرگەکانی ئێمە کرد، لە ئاکام دا بەشێک شەهید بوون و بەشێکی دیکەش بەژان و دەردەوە دەژین. بێ شک ئەو کارە زۆر سەیر و سەمەرە دێتە بەر چاوتان بەلام بەتەواوی خاترجەم بە کە بە زۆر دەلیل و بەڵگەی زیندوو، ئەو کارە لە لایەن بەکرێگیراوانی ڕێژیمەوە کراوە.

بەڵی ئەو ڕێژیمە زۆر جار هێرشی کردۆتە سەر خەڵکی بێدیفاعی گوندەکان و دانیشتوانی ئەو گوندانەی قەتل و عام کردووە و خەڵکێکی زۆری لە شارەکان ئیعدام کردووە کە ریزی بەشێک لە ئەوانەت دەگەڵ ئەو نامە دەنێرمە خزمەت.

رێژیم لەم دوایانەدا لەسەر چەند گوندی ناوچەی سەردەشتی کردووە کە دەبێ بە زوویی ئاواییەکانیان چۆڵ کەن و بچنە شوێنی نادیار.

لە چەند ساڵی وواییدا ڕێژیمی ئێران نەتەنیا بۆتە ناوەندی ڕاگواستنی تیرۆریزم بۆ شوێنەکانی جۆراوجۆری دنیا بەڵکو ئەرکی تیرۆریزمی دەوڵەتی بۆتە سیاسەتی ڕۆژانەی ڕێژیم بەشێوەیەک کە تا ئێستا لە وڵاتانی قبرس، ئۆتریش، سوئیس، فەڕەنسا، ئاڵمان، دانیمارک، سوئید، تورکیا، عیراق و هیندێک لە وڵاتانی تر توانیویەتی زۆرکەس تیرۆر بکا.

ڕێژیم بەکەڵک وەرگرتن لە ناتەبایی ناوخۆیی لە کوردستانی عێراق تا ئێستا توانیویەتی زیاتر لە (١٢٠)کەس لە ئەفرادی ئۆپۆزسیۆنی ئێرانی دانیشتووی ناوچە مەرزییەکانی کوردستانی عێراق تیرۆربکا کە لیستی (٢٨)کەس لەو کەسانە کەئەندام یا لایەنگری حیزبی ئێمە بوون و بوونە قوربانی سیاسەتی تیرۆریزمی دەوڵەتی ڕێژیم دەگەڵ ئەو نامە دەنێرمە خزمەتتان.

هیوادارم جەنابتان لەوەش ئاگادارین کە ڕێژیم لەیەک دووساڵی ڕابردوودا مەرزەکانی کوردستانی بەدرێژایی سەدان کیلۆمیتر هەڵکەندووە و کردوویەتە کاناڵ و جگە لەوەش بە تەواوی مینڕێژی کردووە و تا ئێستا سەدان کەس لە کاروانچی و بارزگانان و جووتیارانی کوردستان بوونە قوربانیی ئەم پیلانە.

بە دوای یەکەم سەفەری ڕەفسەنجانی بۆ کوردستان ڕێژیم لە سەرەتای ئۆکتوبری ١٩٩٥ پەلاماری بردە سەر خەلکی شارەکانی کوردستان و بە سەدان کەسیان گرت و ڕەوانەی بەندیخانەیان کردن، لانی کەم تا ئێستا دەکەس لەوانە ئیعدام کراون و باقی ئەو زیندانییانە لەژێر هەلومەرجێکی زۆر نالەباردا ئەشکەنجە و ئازار دەدرێن.

هیوادارم دوای گەڕانەوەتان لە ئێران زیاتر لەو هەموو جینایەتەی ڕێژیم لە ئێران و کوردستان بە گشتی کردوویە ئاگادارین و ڕێگە حەللێک بۆ ڕەفعی ئەو گیروگرفتانەی نەتەوەکەمان و هەلکەندنی ریشەی زولم و زۆر لە وڵاتەکەمان دا ببینیەوە.

پێشەکی لە هەول و تێکۆشانتان بۆ ڕوون بونەوەی ڕاستییەکان سوپاس دەکەم.

جەلیل گادانی

سکرتیری حیزبی دیموکراتی کوردستان

ریبەرایەتی شۆڕشگێڕ

١ فیوریە ١٩٩٦

(١٨)

(کۆنگرەی وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا)

واشەنگتۆن دی. سی.

پریزیدێنت ویلیام جیی. کلینتۆن،

کۆشکی سپی، واشەنگتۆن دی. سی.

بەڕێز سەرۆک کۆمار

ئێمە وەک ئەندامی کۆنگرە، ئیجازە دەخوازین لە دەوڵەتی بەڕێزتان داوا بکەین بۆ کۆمەک بەو ٢٤میلیۆن کوردەی کە لە ئێران و عێراق دەژین و لەلایەن کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی و ڕێژیمی سەدام حۆسێنەوە لە مافە سەرەکییەکانی مرۆڤ بێبەش کراون هەنگاوی جیددی هەڵبگرێ.

کوردەکان لە ژێر دەستی ئەو دوو ڕێژیمە دا بە شێوەیەکی یەکجار دڕندانە ڕەفتاریان دەگەڵ دەکرێ. لە ئێرانێ، لە حاڵێکدا کە بە سەدان گوند وێران کراون، زیاتر لە دەیان هەزار کوردیش گیانی خۆیان لەدەست داوە. هەر لەم دواییانەدا، ڕێبەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران کەوتنە بەر هێرشی تیرۆریستانەی دەوڵەتی ئێرانێ. دوو کەس لەو ڕێبەرانە، یەک لە ئۆتریش و یەکیشیان لە ئاڵمانیا، تیرۆر کران. بێجگە لەوەش، ژمارەیەک زیندانی سیاسیش ئێعدام کراون.

بە بڕوای ئێمە ئەگەر بێتو وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا و باقیی کۆمەڵگای نێونەتەوەیی هەروا بێدەنگ دانیشن، زۆر کەسی دیکەش گیانی خۆیان لە دەست دەدەن. کوردەکانی ئێران هەوەڵین خەڵکێک بوون کە حکوومەتی ئایەتوڵاکانیان قەبووڵ نەکرد و پێش هەموو کەسیش دەست بەسەرداگیرانی باڵوێزخانەی ئەمریکایان لە ساڵی ١٩٧٩ مەحکووم کرد. پاش شەڕی کەنداو، کوردەکانی عێراقێ لە دژی سەدام حوسێنی ڕاپەڕین، بەڵام زۆر دڕندانە سەرکوت کران.

کوردەکانی عێراق و ئێرانێ هەمیشە لە ژێر ترس و خۆفی تۆڵە لێئەستاندنەوەکانی دەوڵەتەکانیاندا ژیان بەسەر دەبەن. هەرچەند دەگەڵ چەند کەس لە بەرپرسانی کورد هێندێک وتوویژمان هەبووە، بەڵام دەبێ سیاسەتی ئێمە لە پێوەندی دەگەڵ ئەواندا

لێبراوانەتربێ. ئێمە چاوەڕوانین کە دەوڵەت بۆ ئەوەی لە مەسەلەی پارێزگاری لە کوردەکانی ئێران و عێراقێ بەتەواوی ئەرخەیان بێ، دەبێ وتووێژێکی زۆر جیددیتر وەئەستۆ بگرێ.

بەرێزەوە

تام لانتوس　　جان ئیدوارد پۆرتر

ئەندامی کۆنگرە　　ئەندامی کۆنگرە

باقی ئیمزاکان

٥ی فیوریەی ١٩٩٦

ئەوەش وێنەی ئیمزاکان بە گشتی:

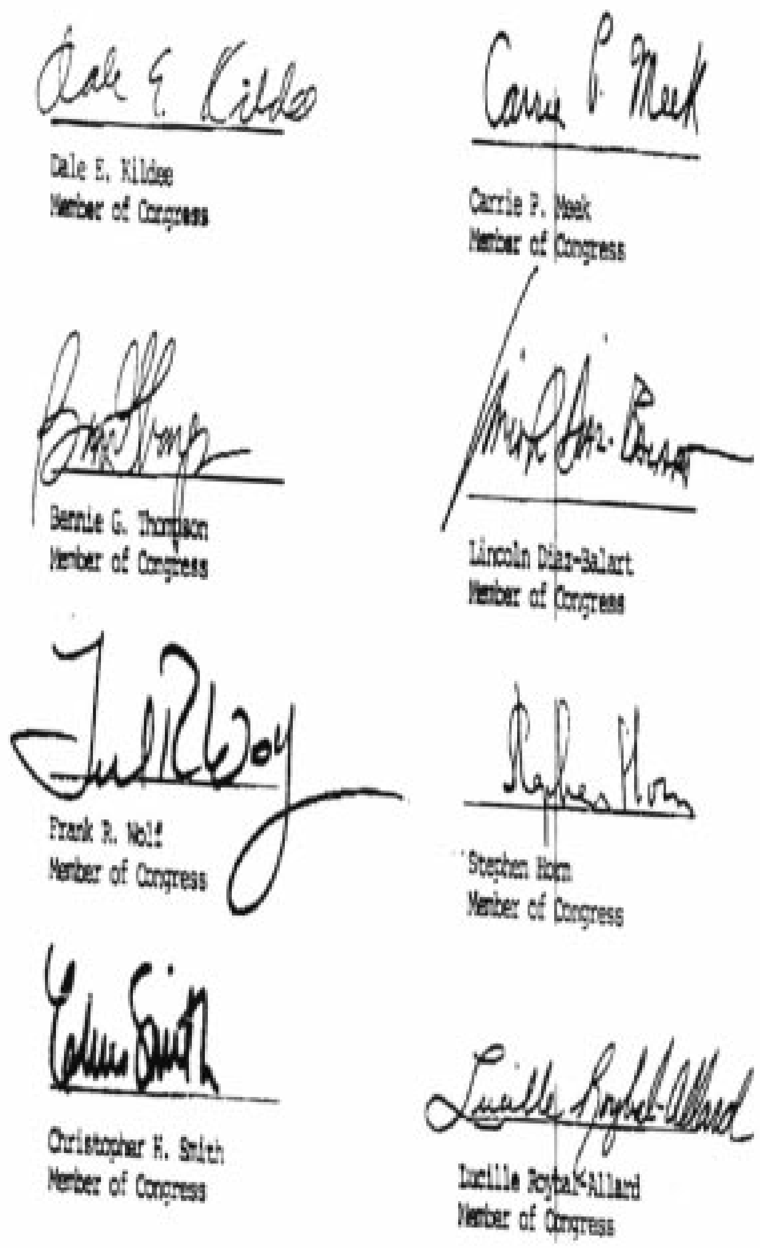

(١٩)

جەنابی پۆرتێر
وێنە بۆ خاوەنی باقی ئیمزاکان

وێڕای سڵاو

لەو ڕۆژانە دا بۆ یەکەم جار بەمەبەستی بەڕێوەبردنی ئەرکی حیزبی و ئەنجام دانی زنجیرە چاوپێکەوتنێک دەگەڵ بەرپرسانی، کۆڕ و کۆمەڵە سیاسی و مرۆڤدۆستەکان و کەسایەتییە سیاسییەکانی ئەمریکا هاتبوومە واشەنگتۆن. حەزم دەکرد چاوم بە جەنابیشت کەوتبا و بە درێژی لە سەر وەزعی ئێران و کوردستان بۆتان بدوێم. بەداخەوە لەبەر کەمی کاتی سەفەرەکەم بۆم نەلوا.

بە پێویست دەزانم لە ڕێگەی ئەو یادداشتەوە کە لە ڕێکەوتی پێنجی فێوریە دا جەنابت و بیست و یەک کەسی دیکە لە کۆنگرێسمانەکان لە مەڕ پێویستی پشتیوانی زیاتر لە گەلی کورد بۆ پریزیدێنت کلینتۆنتان نووسیوە پڕبەدڵ سوپاستان بکەم.

سەرکەوتنتان لە پێناو کاری خێرخوازانە و بیروبۆچوونی مرۆڤدۆستانەدا بە ئاوات دەخوازم.

جەلیل گادانی
سکرتێری گشتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران
ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
١٣ی مارسی ١٩٩٦

(٢٠)

بەڕێز هانگ براون
سەرۆکی کومیتەی فەرعیی ڕۆژهەڵاتی نزیک و ئاسیای باشوور،
مەجلیسی سنای ئەمریکا
واشنگتۆن دی. سی

بەڕێز: جەنابی سەرۆک

ڕێگام بدەن لە پێوەندی دەگەڵ یەکەم سەردانم لە وڵاتە یەکگرتووەکان کە بە مەبەستی ڕوونکرنەوەی هەلومەرجی گشتیی ئێران، لە لایەک و ، سەرکوتی گشت لایەنەی خەڵکی کوردستان، لە لایەکی دیکەوە، کردوومە، هێندێک واقعییەتی تاڵ و دڵتەزێن بخەمە بەر چاوی ئێوەی بەڕێزەوە.

ڕێژیمی ئێران لە ماوەی ١٧ ساڵ دەسەڵاتی ڕەشی خۆیدا، بێجگە لە مەرگ و کوشت و کوشتار، هەژاری و چارەڕەشی، نەزانی و دەمارگرژی و ، وێرانکاری و لە ژێر پێنانی یاسا و ڕێسا نێونەتەوەییەکان لە دژی ئێرانییەکان و خەڵکی جیهان، هیچ شتێکی دیکەی دەگەڵ خۆی نەهێناوە.

نرخی سەرسوڕ هێنەری شتومەک، بێکاری، دەستەنگی و هەژاری، خراپە و فەساد سەرتاپای وڵاتەکەمانی داگرتووە و ، پایە و بناخەی ئابووریی وڵات بە تەواوی لەبەر یەک هەڵتەکاوە، بە چەشنێک کە سەرەڕای ئەو هەمو کانگا بە پیت و بەرەکەتانەی وڵاتەکەمان، لە ئاکامی قازانج پەرەستی ئاخوندەکان و کەڵکی خراپ وەرگرتنیان لە دەسەڵات و ، هەروەها بە هۆی ئاژاوەگێڕی ئەو ئاخوندانە کە بە مەبەستی زێدەخوازی و درێژەدانی بەرنامەی سەرکوتی خەڵک لە نێوخۆی وڵات دا بەڕێوەی دەبەن، ئێستا ئێران چل میلیارد دولار بە وڵاتانی دەرەوە قەرزدارە.

لە ئێرانی ئەمڕۆدا مرۆڤ و مرۆڤایەتی مانا و واتای خۆیان لە دەست داوە. درێژەکێشانی سەرکوتی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ، گوشارێکی لە ڕادەبەدەر کە لەسەر ئەو خەڵکەیە، ئەم وڵاتە دەوڵەمەند و جوان و لە مێژینەیەی وەک سەربازخانەیەکی زەبەلاح و بەندیخانەیەکی بەسام لێ کردووە.

هەتا ئێستا خوێنی دەیان هەزار کەس لە هاووڵاتییانی ئێمە بە تاوانی بیروڕای

سیاسی و هێنانە ژێر پرسیاری دەسەڵاتی ئاخوندە بناژۆکان رژاوەتە سەر خاکی وڵات: تەواوی سەمبولە فەرهەنگی، ئەدەبی و مێژوویی وڵاتەکەمان لە نێو چوون: مافی نەتەوایەتیی هەموو گەلان و کەمایەتییە ئایینییەکانی ئێران لە ئاکامی خۆ رانان لە ژێر پەردەی "ئیسلام" لە ژێر پێ نراوە.

رێگام بدە ئەو راستییەش بخەمە بەر چاوی بەڕێزتان کە بۆ وێنە بۆ نزێک بە ٨ میلیون کوردی ئێرانی نە کلاسێکی زمانی کوردی و نە تاقە کتێبێک بۆ فێرکاری ئەو زمانە لە گۆڕێ دا هەیە.

هەموو حیزب و رێکخراوە لائیکەکان و دژی بناژۆیی، پێشکەوتوو و دژی ویلایەتی فەقیە قەدەخە کراون و گشت نەیارانی رێژیم لە مەترسی زیندان و مەرگ دان.

حیزبی ئێمە کە حیزبێکی نەتەوەیی و دێموکراتە، بە ٥٠ ساڵ رابردووی خەبات و تێکۆشانەوە لە پێناو دامەزراندنی دێموکراسی لە ئێران و دابین کردنی مافی گەلانی ئێران، هەرگیز خوازیاری مافێکی زیاتر لە مافی خودموختاری نەبووە. بەو حاڵەش لە ساڵی ١٩٨٠وە لە لایەن رێژیمی ئاخوندەکانەوە دژ بە یاسا و هەڵوەشاوە راگەیەندراوە و ، لە ئاکام دا و لەو ساڵەوە هەتا ئێستا لە هەر چەشنە چالاکییەکی ئازادانە بێبەش کراوە.

خومەینی لە وڵامی داخوازەکانی ئێمە دا، لە ساڵی ١٩٨٠ لە دژی خەڵکی ئاشتیخوازی کوردی ئێران "جیهاد"ی راگەیاند و هەر دوابەدوای ئەو "فتوایە"ش، شەڕێکی گشت لایەنەی بەسەر ئەم گەلە دا سەپاند، شەڕێک کە ١٦ ساڵی رەبەقە هەروا درێژەی هەیە.

لەو بەربەرەکانیە نابەرابەرەدا، رێژیم لە هێزی هەوایی و بۆمبی ناپاڵم و تۆپخانەی قورس کەڵکی وەرگرتووە. لە ئاکامدا، دەیان هەزار کەس لە خەڵکی بێتاوان و بێدیفاع لە شار و گوندەکانی کوردستان شەهید بوون و دەیان هەزار کەسیش ئاوارە و دەربەدەر بوون.

ئەم رێژیمە نەک هەر دەستی داوەتە ئێعدامی بە کۆمەڵ و بێ موحاکمەی ئەو خەڵکە، بەڵکو ژهری لە ئاوی خواردنەوەی ئەندامانی ئوپۆزیسیۆنی ئێرانی کردووە و ، لە هەر جێگایەک بۆی لواوە تیرۆری کردوون. سەدان گوندی وێران کردوون و ، دانیشتوانی ئەو گوندانەی بۆ شوێنی دیکە راگواستوون و قەتلوعامی کردوون.

لەگەڵ ئەم نامەیە ناوی ٧٤٢ شەهید (هەتا ساڵی ١٩٩٠) و هەروەها ناوی ١٣٠ گوندی وێران کراوم ناردۆتە خزمەتتان.

تیرۆریزمی دەوڵەتی شێوەکاری رەسمی و هەمیشەیی ئەم رێژیمە بووە. نزیک بە ٢٠٠

کەس لە ئەندامانی ئوپۆزسیۆن لە وڵاتە جۆراوجۆرەکانی جیهان، وەک قبریس، سویس، ئۆتریش، ئاڵمان، دانیمارک، تورکیا و عێراق بە دەستووری ئەم رێژیمە کوژراون. بێجگە لەوەش، ناوی ٣٠ کەسی دیکەش لە ئەندامان و لایەنگرانی حیزب و ٣٨ کەسی تر لە ئەندامانی حیزب و رێکخراوە کوردییەکانی دیکەتان پێشکەش دەکەم کە لە ماوەی چوار ساڵی رابردوو دا بە دەستووری رێژیم کوژراون.

بۆ بەربەست کردنەوەی رێگای هاتووچووی کوردەکانی ئێران و عێراق بە سنووری نێوان ئەو دوو وڵاتەدا، کارێک کە لە چەند سەدە لەمەو پێشەوە هەر بەردەوام بووە، رێژیمی ئێران هاتووە کاناڵی زۆر قووڵ و بەرینی هەڵکەندوون و دەورووبەری ئەو کاناڵانەی مینچێن کردووە. ئەمەش کارێکە کە بۆتە هۆی کوژران یا کەمئەندامبوونی سەدان کەس لە خەڵکی ساکاری وەک شوان، کاروانچی، بازرگان و وەرزێری کورد.

بە هەزاران کەس لە خراپترین هەلومەرج دا لە بەندیخانەکانی رێژیمیدا راگیراون و هەمووشیان بە "تاوانی" بیروبڕوای ئازادیخوازانە کەوتوونەتە بەر ئەشکەنجە و لێدان و کوتانەوە. ژمارەیەکی بەرچاو لە لاوانی کورد، بەتایبەت لە پارێزگاکانی رۆژئاوای وڵاتدا، زیندانی کراون. لە ساڵی ١٩٩٥ ، چەند جار بازداشتی بەکۆمەڵی خەڵک رووی داوە و لە ئاکامدا لانی کەم دە کەس لە رۆژەکانی کۆتایی ئەو ساڵەدا ئێعدام کراون.

بەلەبەر چاوگرتنی ئەم وەزعییەتەی کە لە گۆڕێ دایە، بێجگە لە شێلگیر بوون لەسەر درێژەدانی خەبات لە دژی ئەو رێژیمە جینایەتکارە هەتا دامەزرانی سیستمێکی دێموکراتیک و گەلی لە وڵاتەکەمان، هیچ رێگایەکی دیکەمان لە پێش نییە. بۆ ئەم مەبەستەش هێندێک هەنگاوی دێموکراتیکانە هەڵێنراوەتەوە، حیزبی ئێمە بە هاوکاری دەگەڵ باقیی رێکخراوەکانی کورد، لە لایەک و ، هێزە سەرانسەرییەکان، یەک لەوان "شورای ملی مقاومت ایران"، لە لایەکی دیکەوە، هەنگاوی زۆر گرینگمان هەڵگرتووە. لە هەمان کاتدا، بە دڵەوە خوازیاری هاوکاری دەگەڵ هەموو ئەو لایەنانەین کە ئاشق و دڵبەستەی ئازادیی مرۆڤ لە سەرانسەری جیهانن.

بەم هۆیەوە لە ئێوەی بەڕێز داوا دەکەین لە هەر رێگایەکەوە کە بۆتان دەکرێ لەبزووتنەوەی نەتەوایەتیی کورد پشتیوانی و بە دامەزراندنی دێموکراسی لە ئێران کۆمەک بکەن.

بەم هیوایە کە وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا ـ بێجگە لە گەمارۆی ئابووری کە خستوویەتە سەر ئێران و ئێمەش بە تەواوی تەئییدی دەکەین ـ بۆ کۆتایی هێنان بە

دەسەڵاتی ڕەشی ئاخوندەکان لە ئێران، کە هۆکاری سەرەکی وێرانکاری و تیرۆریزمن، بە نەخشە و بەرنامەیەکی دیکەوە دەست بەکار بن و بەشێوەیەکی بەربلاوتر و جیددیتر دەگەڵ هێزە ئازادیخواز و بە تواناکانی ئۆپۆزیسیۆن هاوکاری بکەن.

لەو دواییانە دا، ٢٢ کەس لە ئەندامانی کۆنگرە نامەیەکیان بۆ پریزیدێنت بیل کلینتۆن نووسی، لەو نامەیەدا، وێڕای پشتیوانی کردن لە خەڵکی کوردستان، بە حەقیش خوازباری هەنگاوی جیددیتر لەو پێناوەدا بوون. بە بڕوای ئێمە هەڵێنانەوەی هەر هەنگاوێکی جیددی لە پێوەندی لەگەڵ وەزعییەتی کوردستان و ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی پێویستییەکی بێ ئەملا و ئەولای مێژووییە و، هەر چەشنە کەمتەرخەمییەک لەم بارەوە دەبێتە هۆی هەرچی زیاتر بێسەرەوبەرەیی لە ئێران و ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست و سەرانسەری جیهاندا.

لە ماوەی ئەم حەوتووەی کە دەرفەتی مانەوەم لە واشەنگتۆن هەیە، زۆر هەست بە خۆشحاڵی دەکەم کە ئەگەر بکرێ چاوم بە جەنابتان و باقی ئەندامانی کۆنگرە بکەوێ بۆ ئەوەی بتوانم مەسەلەکان باشتر ڕوونبکەمەوە و پرسیارەکانتان وڵام بدەمەوە.

دەگەڵ ڕێز و حورمەت

جەلیل گادانی

سکرتێری گشتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران

ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ

نموونەی کارتی هێندێک لەو کەسایەتی و دیپلۆمات و ڕێکخراوانەی کە لە سەفەری ئەمریکادا ملاقاتمان کردوون.

(٢١)

ڕاگەیەندراوی کومیتەی ناوەندی بە بۆنەی کۆچی کاک نەبی قادری ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی و بەرپرسی گشتیی کۆمیتەکانی حیزب لە دەرەوەی وڵات

هاووڵاتییە بەڕێزەکان!

خەڵکی خەباتگێری کوردستان!

ئەندامان، کادر و پێشمەرگە دلێرەکانی حیزب!

بە داخ و کەسەرێکی گرانەوە. کادری کارامە و تێکۆشەر و ئەندامی لێوەشاوە و بەوەجی ڕێبەرایەتی حیزبەکەمان ڕۆڵەی بەئەمەگ و ماندوویی نەناسی گەل و پێشمەرگەی ئازا و بە جەرگی نیشتمان و نموونەی هەلکەوتووی هەموو خووخدەیەکی بەرزی ئینسانی، کاک نەبی قادری، بەهۆی نەخۆشیی سەرەتانەوە سەعات شەشی ئێوارەی دووشەممە ٢ی دیسامبری ١٩٩٦ بەرامبەر ١٢ی سەرماوەزی ١٣٧٥ لە شاری کۆپنهاگ پێتەختی دانیمارک، دڵی پڕ لە ئاواتی بۆ سەرکەوتنی گەلی کوردی بەشخوراو و دابەشکراو لە لێدان کەوت و بەم جۆرە هاوڕێیان و هاوسەنگەرانی خەفەتبار و دۆستان و ئاشنایان و ئەندامانی بنەماڵەی کوردپەروەر و وڵاتپارێزی قادری، تازیەدار کرد.

کاک نەبی، لە ساڵی (١٣٢٠ ی) هەتاوی لە گوندی سوفیان-ی سەر بە ناوچەی لاجانی پیرانشار لە بنەماڵەیەکی سەر بە عەشیرەتی مامەش لە دایک بوو و لە باوەشی گەرم و پڕ لە هەستی کوردایەتی دا گەورە بوو و هەست و بیری بە ئاوی پاکی نیشتمانپەروەری و گەل دۆستی پەروەدە بوو. خوێندنی سەرەتایی لە شاری شنۆ تەواو کردو لە ساڵی ١٣٤٠ چووبۆ (دانشسرای مقدماتی) لە شاری ورمێ و، دوای تەواو کردنی سەرکەوتوانەی ئەو ناوەندە ئامووزشییە لە شنۆ بوو بە مامۆستای قوتابخانە و، هەر لەو شارەش لە ساڵی(١٣٤١)دا بە نهێنی بوو بە ئەندامی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران. پاش ماوەیەک بۆ درێژەدانی خوێندن چووبۆ تاران و لەزانستگەی گەورەی ئەو شارە دەرەجەی لیسانسی لە ڕشتەی جوغرافی دا وەرگرت و، سەر لە نوێ گەڕایەوە بۆ شارەکەی و، کاری فەرهەنگیی خۆی لەتاکە دەبیرستانی ئەو شارە درێژە دا. لە ساڵی١٣٥٥ دا شوورای شاری شنۆ ئەو ڕۆڵە پاک و ئەمەگناسەی وەک شارەداری شار هەڵبژارد، بەڵام کاک نەبی کە لە شێوەی بەڕێوەچوونی دام و دەزگا دەولەتییەکان بە تەواوی بێزار بوو. زۆر

زوو لەو کارە خۆی کێشایەوە و بۆ خزمەت بە منداڵانی کورد گەڕایەوە سەر کاری پەروەردە و فێر کردن. بە دەستپێکردنی شۆڕشی گەلانی ئێران، کار و تێکۆشانی حیزبیی کاک نەبی لە شێوەی نهێنی هاتەدەر و گوڕ و تینێکی بەرچاوی پەیدا کرد. ئیمانی پتەو بە خەباتی ڕزگاریخوازانەی حیزب و هەوڵ و تێکۆشانی بێ وچانی لە لایەک و پاکی و دروستی و فیداکاری و لە خۆبوردوویی بێ هەرچەشنە چاوەڕوانییەکی ئەو ڕۆڵە هەڵکەوتووەی گەل و حیزب لەلایەکی دیکەوە بوون بە هۆی ئەوە کە لە کۆنگرەی پێنجەمی حیزب شەرەفی ئەندامەتی کومیتەی ناوەندیی پێ بدرێ و، لە کۆنفرانسی چوارەمیش دا بە ئەندامەتیی دەفتەری سیاسی هەڵبژێردرێ.

کاک نەبی لە ماوەی نزیک بە هەژدە ساڵ بەشداری چالاکانەی لە بزووتنەوەی میللی دیموکراتیکی گەلی کوردمان لە کوردستانی ئێران کرد و ، دەکرێ بڵێین لە هەموو ناوچەکانی کوردستان لە باکووری کوردستانەوە هەتا باشوور مەئموورییەتی حیزبی بەڕێوەبرد و لەهەموو ئەو ماوەیەدا سەرەڕای گیروگرفتی بێ ئەژمار، ئەرکی حیزبی و مەئموورییەتی پێ ئەسپێردراوی بە دڵسۆزیی تەواو و بە ئیمانی پتەوەوە بەڕێوەبرد و لە زۆربەی نزیک بە تەواویان دا سەرکەوتنی وەدەست هێنا.

کاک نەبی، بێجگە لەوە کە پێشمەرگەیەکی ئازا و تێکۆشەرێکی بەجەرگ بوو، ئینسانێکی پێشکەوتنخواز، دیموکراتێکی ڕاستەقینە و کەسایەتییەکی مرۆڤدۆست و لایەنگر و پارێزەری مافی ژن و توێژە چەوساوەکان و پیاوێکی ئازادیخواز و خەباتگێڕێکی بە ئیمانی ڕێگای ڕزگاریی ئینسان لە هەر چەشنە چەوسانەوەیەک بوو.

لایەنگران، ئەندامان و کادر و پێشمەرگە دلێرەکانی حیزب!

بە لەبەرچاوگرتنی هەموو ئەو ڕاستییانە کە ئاماژەمان پێ کرد، کومیتەی ناوەندیی حیزب لە دەست چوونی کاک نەبی قادری بە خەسارێکی گەورە بۆ حیزب و بزووتنەوەی گەلەکەمان لە کوردستانی ئێران دەزانی و بەم بۆنەوە لە هەموو ئێوە هاوسەنگەرانی و لە خەڵکی ئەمەگناسی کورد، بەتایبەتی لە بنەماڵەی کوردپەروەر و وڵاتپارێزی قادری لەناخی دەروونەوە سەرەخۆشی دەکا و لەبەرامبەر ناوی هەمیشە بەرزی کاک نەبی دا سەری نەوازش و کرنۆش دادەنوێنێ.

بەرێز بێ یادی ڕۆڵەی هەڵکەوتووی حیزب و گەل، هاورێ نەبی قادری

کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران

ڕێبەرایەتیی شۆڕشگێڕ

١٣٧٥/٩/١٣ - ١٩٩٦/١٢/٣

(٢٢)

بانگەوازی هاوبەشی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ـ ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ و کۆمەڵە

بۆ کۆمەڵانی خەڵکی ئازادیخواز لە کوردستانی عێراق
جەماوەری خەڵکی ئازادیخواز لە کوردستانی عێراق!

لە ماوەی چەند ساڵی ڕابردوودا تیرۆریزمی کۆماری ئیسلامی ئێران لە جەرگەی شارەکان و شوێنی ژیانی ئێوەدا، هەتا هاتووە پەرەی گرتووە. پەنابەرانی سیاسی، ئاوارەکان، لایەنگران و ئەندامانی حیزبە سیاسی- یەکانی کوردستانی ئێران، بەردەوام کەوتوونەتە بەر پەلاماری تاقمە تیرۆریست و ئینسانکوژەکانی حکوومەتی ئێران. هەتا ئێستا زیاتر لە (١١٠) کەس لەوانە، لە ئەنجامی پیلانە جۆراوجۆرەکانی ئەو تاقمە ئینسانکوژانە لە کوردستانی عێراق گیانی خۆیان لە دەست داوەو ژمارەیەکی لەوە زیاتریش بریندار بوون. جگە لەوەش، هەتا ئێستا دەیان پیلانی ئەو تاقمانە پووچەڵ کراونەتەوە کە هۆشیاری و هاوکاری ئێوە خەڵکی تێکۆشەر و دڵسۆز، لە پووچەڵ کردنەوەیاندا، دەوری بەرچاوی بووە و، بێگومان ئەگەر ئەوە نەبوایە ژمارەی قوربانییەکان لەوەش زیاتر دەبوو. ئەوانەی بەم جۆرە دەستدرێژی دەکرێتە سەر گیانیان و پارە بۆ سەریان دەدرێ و دەستەی ئینسانکوژان لە دژیان کۆ دەکرێنەوە و چەکدار دەکرێن، ئەوانە پەنابەرانی سیاسی کوردستانی ئێران، یا لایەنگر و تێکۆشەری حیزبە سیاسییەکانی ناو بزووتنەوەی ئازادیخوازانەی کۆمەڵانی خەڵکی زۆرلێکراو لە کوردستانی ئێرانن. ڕێژیمی سەرکوتکەرو کۆنەپەرستی ئێران بە دەستدرێژی بۆ سەر گیانی ئەو کەسانە دوژمنایەتی خۆی لەگەڵ هەرچەشنە ئازادیخوازی و هەقخوازییەک نیشان دەدا. ئەو ڕێژیمە، دوژمنی هەموو ماف و ئازادییەکانی خەڵکی کوردستانە، لە گشت بارێکەوە.

ئەو ڕێژیمە هەتا ئێستا بۆ لە گرێژنە بردنی بزووتنەوەی ئێوە لە دەست بردن بۆ هیچ

چەشنە پیلانگێڕان و ئاژاوە نانەوەیەک نەپرینگاوەتەوە.، تۆپ باران و مووشەک باران کردنی شارۆچکە و ئاواییەکانی سەر سنوور، رووخاندنی مالی دانیشتوانی ئاواییەکان، سوتاندنی رەز و باغ و مووچە و مەزرا و خەلە و خەرمانی خەڵکی هەژاری ئەو ناوچانە کە بەهەزار مەینەت و دوای ساڵەها ئاوارەیی پارچە زەوییەکیان بە چنگەکرێ وەبەرهەم هێناوە، ئاودیوکردنی کەل و پەلی کارگاکان و نەخۆشخانەکان و پرۆژەکانی پیشەسازی و کشتوکال و ئاوەدانکردنەوە بە نیازی بنکۆل کردنی بناغەی ئابووری لەم ناوچەیە، رێگا گرتن و سنوور داخستن لەسەر هاتنی ئازووقە و کەلوپەل بۆ خەلکی موحتاج لەم دیوی سنوور، پێکهێنانی تۆڕ و شەبەکەی خراپەکاری و تەقاندنەوە و تێرۆر، هاندان و پەرەپیدانی کۆنەپەرستی، ئاژاوەنانەوە و خۆشکردنی ئاگری شەڕی ناوخۆ، دارشتنی گەلاڵە و پیلانی سێقۆڵیی هاوبەش لەگەڵ دەوڵەتانی ناوچەکە لە دژی خەڵکی کوردستانی عیراق و، زۆر کار و کردەوەی دزێو و دژی ئینسانی دیکە، چەند لاپەڕەیەکی لە کارنامەی رەشی ئەو رێژیمەکۆنەپەرستە لە دژی ژیان و بەرژەوەندییەکانی ئێوە.

ئێستاش ئەو رێژیمە، لەگەڵ بەدناوترین و جینایەتکارترین دەستە و تاقمی خۆفرۆش و ئینسانکوژ لە کوردستانی عیراق بێوچان خەریکی دارشتن و بەرێوەبردنی پیلانی جینایەتکارانەن بۆ ئەوەی بزووتنەوەی ئازادیخوازانەی ئێوە بەدناو بکەن. دەیەوێ هەستی هاوەدەر و هاوچارەنووسی لە نیوان خەڵکی زەحمەتکێش و زۆرلێکراو لە کوردستانی ئێران و عێراق ژەهراوی بکا. دەیەوێ کەلێن و ناتەبایی بخاتە نێوانیان، دەیەوێ تۆوی بێ باوەری و بەدبینی لەناویاندا بچێنێ و لەبەرچاوی یەکتر ناحەزیان کا، دەیەوێ لەنێو خەڵکی کوردستانی ئێراندا ئەو هەستە ببزوێنێ کە گیانی رۆڵەکانیان لە کوردستانی عێراق پارێزراو نییە و بایەخی بۆ دانادرێ. ئەوە هەستێکی تاڵ و زیانبارە کەنابێ رێگەی پێ بدرێ. .نابێ رێگە بدرێ پەیوەندی ریشەداری خەلکێک کە بەدرێژایی ساڵەهای ساڵ بەوە ناسراون بەهانای یەکترەوە چوون و لە هەرتک لا پشتیوان و هاودڵ و هاوەدەرد بوون، بەم شێوەیە بنکۆڵ بکرێ. ئەم پیوەندییە بە نرخە، دەسکەوتی ساڵەها فریای یەکتر کەوتن و سفرە بۆ یەکتر راخستنە و پێویستە بپارێزرێ.

لە رووناکایی ئەو راستییانە دایە کە ئێمە:

داوا لە حکوومەتی هەرێمی کوردستان دەکەین بۆ بە سزا گەیاندنی تیرۆریستەکان بە جیددی هەوڵ بدا بۆ ئەوەی کە هەرێمی کوردستان چیدی نەبێتە بنکەی تێرۆریزم.

داوا لە حیزب و رێکخراوە سیاسی و سنفییەکان دەکەین ئەندامان و لایەنگرانی

خۆیان هان بدەن تێرۆریستەکان بە دەزگاکانی ئاسایش و دادگاکان لە کوردستانی عێراق بناسێنن.

داوا لە نووسەران، شاعیران و گشت هونەرمەندانی ئازادیخواز و مرۆڤدۆست دەکەین بە خامە و هونەری خۆیان دژی ئەم دیاردە دزێوەی کە لە کوردستان سەری هەڵداوە هەلوێست بگرن.

هەروەها لە هەموو ئەو کەسانەی خەبات لە دژی زۆرداری، ستەمکاری و کۆنەپەرستی بە لایانەوە رێز و بایەخی هەیە و، لە هەموو ئەوانەی نایانەوێ ولاتەکەیان ببێتە مەیدانی هەڵسوورانی دەزگاکانی ئیتلاعات و جاسوسی و گۆرەپانی شەڕناخێوی تاقمە تیرۆریستەکان، داوا دەکەین بۆ کۆتایی پێ هێنان و بەربەست کردنی تیرۆریزمی رێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران لە کوردستانی عێراق بە هەموو توانایانەوە هەوڵ بدەن.

سازمانی کوردستانی حیزبی کۆمۆنیستی ئێران-کۆمەلە
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران-رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ
مارسی ١٩٩٦

– وێنە بۆ/ گشت رێکخراوە مرۆڤدۆستە جیهانییەکان.

(۲۳)
بەیاننامەی هاوبەش

کۆمەڵانی خەباتگێری خەڵکی کوردستان!
حیزب و ڕێکخراوە سیاسییە کوردستانی و ئێرانییەکان!
دۆستانی گەلی کورد لە سەرانسەری جیهان دا!

پاش کۆنگرەی هەشتەمی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، بەشێک لە کادر و ئەندامانی حیزب، بە هۆی هێندێک گیروگرفتی نێوخۆیی، لە سەرەتای مانگی خاکەلێوەی ١٣٦٧ ی هەتاویدا بەناوی (حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕیبەرایەتی شۆڕشگێر) (اعلام موجودیت) یان کرد و لە ژێر ئەو ناوەدا تێکۆشانی خۆیان درێژە پێدا. ماوەی (٨) ساڵ بوونی دوو ڕێکخراو بە ناوی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و ئەو گیروگرفتانە کە بەوهۆیەوە هاتنە پێشەوە، زیانێکی زۆریان لەبزووتنەوەی میللی - دیموکراتیکی خەڵکی کوردستانی ئێراندا. بە خۆشییەوە دوای هەوڵ و کۆششی دڵسۆزانی حیزب و دۆستانی گەلی کورد، لە بەهاری سالی ١٣٧٤ ەوە دەرگای وتووێژ بۆ چارەسەری ئەو گیروگرفتانە کرایەوە. پاش چەند کۆبوونەوەی باس و راوێژ، هەردوولا لەسەر ئەوە ڕێک کەوتن کە دیاردەی بوونی دوو ڕێکخراو بەناوی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران کۆتایی پێ بهێنرێ و هەموو تێکۆشەرانی دیموکرات لە ریزێکی یەکگرتوو دا خەباتی خۆیان بۆ وەدیهێنانی دروشمی لەمێژینەی حیزب (دیموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستان) درێژە پێ بدەن. بۆیە بە خۆشحاڵییەوە مزگێنی بە هەموو دڵسۆزانی حیزب و گەلی کورد لە کوردستانی ئێران و هەموو ئۆگرانی ئاشتی و ئازادی دەدەین کە لە دەرچوونی ئەم بەیاننامەیەوە، حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، حیزبی هەموو تێکۆشەرانی دیموکراتە و ئەو ئاواتە پیرۆزەی کۆمەلانی خەلکی کوردستان و دۆستانی حیزب وەدی هاتووە. هیوادارین ئەم هەنگاوە پیرۆز و بەرپرسانەیە، گوروتینێکی زیاتر بە خەباتی رزگاریخوازانەی حیزبی دیموکرات و کۆمەڵانی خەڵکی کوردستانی ئێران بدا و لە وەدەست هێنانی ماف و ئازادییەکانیان نیزیکتریان بخاتەوە.

بەم بۆنەیەوە، داوا لە تێکرای تێکۆشەرانی دیموکرات دەکەین، بە سەرنجدان بە گرنگیی ئەم هەنگاوە پیرۆزە، چەندی بکرێ زیاتر گیانی هاوکاری و برایەتی و تەبایی لە نێو

خۆیان دا بەهێز بکەن. پێویستە یەکدلی و یەکپارچەیی لە هەموو ئاکار و رەفتارێکی خەباتگێرانی دیموکرات دا رەنگ بداتەوە و بەم جۆرە دڵی دۆستانیان شاد بکەن و هەموو ئەوانەی ویستویانە لە ناکۆکیی نێو ریزەکانی حیزب بە زیانی بزووتنەوەی گەلەکەمان کەلک وەربگرن، نائومێد بکەن. لە کۆمەلانی خەلکی کوردستانیش، کە لەهەموو کەس زیاتر چاوەروانی بیستنی ئەم مزگێنییە بوون داوا دەکەین زیاتر لە جاران پشتی حیزبە خۆشەویستەکەیان بگرن و لە خەبات بۆ وەدیهێنانی ئامانجە لە میژینەکانی گەلی کورددا یارمەتیی بدەن.

لێرەدا بە پێویست دەزانین لە کانگای دڵمانەوە سوپاسی هەموو ئەو حیزب و ڕێکخراو و شەخسیەتە سیاسی و کۆمەڵایەتییە کورد و ئێرانی و خاریجییانە بکەین کە لە چەند سالی رابردوودا هەوڵی ڕێککەوتنەوەی تێکۆشەرانی دیموکراتیان داوە و بەم جۆرە دڵسۆزیی خۆیان بۆ یەکپارچەیی حیزبی دیموکرات نیشان داوە. ئەوەندەی ناکۆکی و لێک دوور کەوتنەوەی خەباتگێرانی دیموکرات لە چەند ساڵی رابردوودا جێگای داخ و کەسەر بوو، ئەوەندەش هەڵوێستی بەرپرسانەی هەموو لایەک لەماوەی یەکساڵ و نیوی رابردوودا و دانیشتن و وتووێژیان بۆ چارەسەر کردنی گیر و گرفتەکان جێگای خۆشحاڵییە. تێکۆشەرانی دیموکرات ئازایانە لەمپەرە رەوانییەکانیان شکاند و راستەوخۆ پێکەوە دانیشتن. هەتا توانیان دوا کەند و کۆسپەکانی سەر رێگای یەکپارچەیی ریزەکانی حیزب لە نێو بەرن. بێ لە خۆبایی بوون دەڵێین ئەم کردەوە شۆڕشگێڕانەیە لە پیوەندیی نیوان لایەنەکانی نیو بزووتنەوەی کورددا بۆچارەسەریی گیروگرفتەکانیان دیاردەیەکی نوێ و جێگای ئومێدە.

هیوادارین ریزەکانی حیزبی دیموکرات رۆژبەرۆژ پتەوبوونی زیاتر بەخۆوە ببینن و لەوەش زیاتر، ئاشتی و تەبایی و هاوکاری بال بەسەر پێوەندیی نێوان لایەنەکانی بزووتنەوەی کورد و حیزب و ڕێکخراوە سەرانسەرییەکانی ئێران دا بکێشێ و سەرەنجام دیموکراسی و پلۆرالیزمی سیاسی بە باشترین شێوە لە وڵاتەکەمان دا سەقامگیر بێ. پیرۆزبێ یەکپارچەیی ریزەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران.

یەکگرتوو بێ خەباتی گەلانی ئێران بۆ رووخاندنی رێژیمی کۆماری ئیسلامی.

کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
کومیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران - ریبەرایەتیی شۆڕشگێڕ
١٣٧٥/١٠/١٩ – (١٩٩٧/١/٨)

(٢٤)

وتاری سکرتێری گشتیی حیزب

هاوڕێی تێکۆشەر عەبدوڵڵا حەسەن زادە لە ڕێوڕەسمی یەکبوونەوەی ڕیزەکانی حیزب دا

خوشک و برا بەڕێزەکان!

هاورییانی خۆشەویست! ئەم کاتەتان باش و بەخێربێن.

لە دەوری یەک کۆبووینەوە بۆ ئەوەی دەسکەوتێکی بە نرخی حیزبە خۆشەویستەکەمان و بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی گەلەکەمان بکەینە جێژن، دەسکەوتی وەسەریەک کەوتنەوەی بنەماڵەی گەورەی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و پڕکردنەوەی ئەو قەڵشتە کە بۆ ماوەی نۆ سال کەوتبووە ڕیزەکانی ئەو حیزبەوە. ئەم دسکەوتە کە بە حەق دەکرێ بە سەرکەوتنێک بۆ هەموو بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی وڵاتەکەشمان دابنرێ، بە ئاسانی و بە نرخێکی هەرزان بەدەست نەهاتووە، بەڵکو ئاکامی چەند ساڵ هەوڵ و تەقەلای دڵسۆزانەی دۆستانی حیزبی دیموکرات و ئۆگرانی بزووتنەوەی میللی – دیموکراتیی خەلکی کوردستانی ئێران و لەوەش زیاتر بەرهەمی هەستی بەرپرسایەتی و گوزەشتی تێکۆشەرانی حیزبە خۆشەویستەکەمانە. بەم بۆنەیەوە لەلایەن دەفتەری سیاسییەوە پڕ بە دڵ پیرۆزبایی لە ئێوە و لە هەموو تێکۆشەرانی حیزب و تێکرای کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان دەکەم و سەرکەوتنی هەموو لایەک لە چەسپاندنی ئەم سەرکەوتنە سیاسییەدا بە ئاوات دەخوازم.

ماوەی نۆ سال جیایی لە ڕیزەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێراندا ئەگەر ڕوداوی ناخۆشی لێکەوتووتەوە و بیرەوەریی زۆر تاڵی بۆ بەجێ هێشتووین، ئەزموونی بەنرخیشی داوینە دەست. ڕووداوەکانی ئەم چەند ساڵە ڕیزی دۆستان و خێرخوازانی حیزبەکەمانیان بە باشترین شێوە لە ڕیزی دوژمنان و بەد خوازانی ئەم حیزبە جیا کردەوە. لە کاتێکدا دۆستانی حیزب و لایەنگرانی وەدی هاتنی ماف و ئازادییەکانی خەلکی کوردستان هەموو ڕێگایەکیان تاقی دەکردەوە بۆ ئەوەی بتوانن کۆمەکێک بە یەکگرتنەوەی تێکۆشەرانی دیموکرات بکەن، دوژمنی لەمێژینەی گەلی کورد، یانی کۆماری ئیسلامی ئێران هەموو توانای خۆی بەکار دەهێنا بۆ ئەوەی چەندی بکرێ دووبەرەکی لە نێوان ڕێبوارانی ڕێگای

دیموکراسی و خۆدموختاری دا قووڵتر بکا و نەهێلێ ڕیزەکانیان بۆ بەرەبەرەکانی دژی دەسەڵاتی جەهەننەمیی ئەم ڕێژیمە یەک بخەنەوە. بۆ هەموانیش ڕوونە ئێستا کە کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان لە خۆشیی یەکگرتنەوەی تێکۆشەرانی حیزبەکەمان شاییان لە دڵدا دەگەرێ، کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی باری ماتەمیان لە لێو نیشتووە و لە فکری ئەوەدان کە هەر چۆنێک بووە ئەم دەسکەوتەی بزووتنەوەی حەقخوازانەی گەلەکەمان پوچەڵ بکەنەوە.

کەوایە دەبێ زۆر وشیار بین، ئەوەی ئەمڕۆ بە دەستمان هێناوە بە هەموو توانامانەوە بیپارێزین و بە هیچ جۆر ڕێگا نەدەین ڕیزی یەکگرتوومان کەلێنی تێ کەوێتەوە و دوژمن پێمان خۆش بێتەوە. ئەو هاورێ و هاوسەنگەرانەمان کە ماوەیەک بوو لە ژێر ناوێکی دیکەدا تێدەکۆشان، ئەمڕۆ بە بڕیارێکی مەسئولانە تێکەڵ بە حیزبی خۆیان بوونەوە، لەمڕۆوە ئەوان وەک هەموو هاورییانی دیکە تێکۆشەری نێو سەنگەری حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و ڕێبواری ڕێگای خەبات بۆ وەدی هێنانی دروشمی لەمێژینەی حیزبەکەمان (دیموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستان)ن ئەوان لە ڕیزەکانی حیزبدا هەموو ئەو ئەرکانەیان لەسەر شانە کە دەکەونە سەر شانی هاوسەنگەرانی دیکەیان و تەواوی ئەو مافانەشیان هەیە کە بۆ هاورییانی دیکەیان هەن نە زیاتر و نەکەمتر. جێگای هەموو ئێمە لە یەک سەنگەردایە و بوونمان لە دوو سەنگەری جیاوازدا دیاردەیەکی ناسروشتی بوو کە بە هیممەتی هەموو دڵسۆزان بۆ هەتاهەتایە کۆتایی پێ هاتووە. ئەوە کە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی هەمیشە لە یەکیەتیی ڕیزەکانی حیزبی دیموکرات و تێکرای ڕێبوارانی ڕێگای ڕزگاریی ئێران ترساوە و هەموو کاتێک بۆ دروست کردنی دووبەرەکی لە نێو لایەنەکانی ئۆپوزیسیۆنی ئێراندا هەوڵی داوە، شتێکی سروشتییە و بێگومان لە داهاتووشدا هەرچی لەوپێوەندییەدا بۆی بکرێ، دەیکا. بەلام زۆر نامۆ و جێگای سەرسورمان دەبێ ئەگەر خوانەخواستە لە نێو ڕیزەکانی ئۆپوزیسیۆندا ئی وا هەبن کە بە یەکیەتیی تێکۆشەرانی دیموکرات و پتەوبوونی ڕیزەکانی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی گەلی کوردەوە قەڵس بن. زۆر سەیر دەبێ کەسانێک لە نێو ڕیزەکانی ئۆپوزیسیۆنی کۆماری ئیسلامی دا لە بەهێز بوونی یەکێک لە چالاکترین لایەنەکانی ئەو ئۆپوزیسیۆنە هەست بە مەترسی و نیگەرانی بکەن. ئێمە لەم تریبونەوە ڕادەگەیەنین کە بەهێز بوونی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بە زیانی هیچ هێزێکی دیکەی ئۆپوزیسیۆنی ئێران نییە و بە پێچەوانەوە، هەرچەندی حیزبی دیموکرات بەهێزتر بێ، باشتر دەتوانێ ئەرکی

مێژوویی خۆی لە خەبات بۆ رزگاریی ولاتەکەمان دا بە جێ بگەیەنێ و پتر دەبێتە پاڵپشتی هەر هێزێکی سیاسی کە بەدڵەوە بۆ سەقامگیر بوونی ئازادی و دیموکراسی لە ئێراندا تێبکۆشێ، ئێمە ئاواتمانە هێزە سیاسییە نیشتمانپەروەرەکانی ئێران بۆ هەمیشە کۆتایی بە رەوتی لەت لەت بوون و دووبەرەکی بێنن و رەوتێکی پێچەوانە لە پێناوی تێکەڵ کردنەوەی هەموو تواناکان لە خەبات بۆ رزگاریی وڵاتەکەمان دا بگرنەپێش.

خۆشکانی خۆشەویست! برایانی بەرێز! لە ماوەی چەند ساڵ دوودەستەیی لە نێو ریزەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران دا زۆر شەخسیەتی سیاسی و کۆمەڵایەتی و زانستی و فەرهەنگی و نوێنەرانی زۆر حیزب و رێکخراوی سیاسی ئێرانی و کوردستانی و خاریجی بۆ یەکخستنەوەی ریزەکانی حیزبی ئێمە هەوڵیان داوە. هەر وەک لە پێشەوە گوتمان ئەوەی ئەمرۆ دەیبینین، بەشێکی ئاکامی هەوڵ و تەقەلای دڵسۆزانەی ئەوانە. زۆرمان پێ خۆش بوو لەم رۆژە مێژووییەدا هەمووی ئەو بەرێزانە لە نێومان بان، لە نزیکەوە هاوبەشی جێژن و شادمانیمان بان و سوپاس و ئەمەگناسییان لێ بیستباین، بەڵام ئێستا کەبە هۆی باری نائاسایی ناوچەکەوە ئەو شانازییەمان پێ نەبراوە، رێگام بدەن بەناوی ئێوە و هەموو تێکۆشەرانی دیموکراتەوە سوپاسیان بکەم و سەرکەوتنیان لە هەر هەوڵێکی دڵسۆزانەی لەم بابەتەدا بەئاوات بخوازم، هەر لێرەدا پێویستە سوپاسی هاورییانی حیزبیش بکەم کە بە سەبر و حەوسەلە و هەستی مەسئولیەتەوە چەندین سەعات پێکەوە کۆبوونەوە تا هەموو کەند و کۆسپەکانی سەر رێگای بەیەک گەیشتنەوەیان تەخت کرد.

هاورییانی تێکۆشەر! زۆر جار لە موناسەبەتی وەک ئەوەی ئەمرۆدا باسی ئەوە دەکرێ کە پێویستە رابردوو لە بیر بەرینەوە ئەمنیش لەو بارەیەوە کە پێویستە رق و کینەکان لەبیر بەرینەوە و دەستی برایەتی و تەبایی و هاوکاری بدەینە دەستی یەکتر هەروا دەڵێم. دڵنیاشم کە هەموومان بریارمان داوە پەردەیەکی ئەستوور لە نێوان ئێستا و چەند ساڵی رابردوودا دابدەینەوە و لاپەرەیەکی تازە لە هاوکاری و یەکدڵی بکەینەوە. (حافظ) مامۆستای غەزەلی فارسی دەڵێ (درخت دوستی بنشان کە کام دل ببار آرد * نهال دشمنی برکن کە رنج بیشمار آرد) بەڵام ئەمن پێم خۆشە لە بارێکی دیکەشەوە بۆ مەسەلەکە بچم و داوا لە هەموو خەباتگێرانی حیزب بکەم کە هەرگیز رووداوە تاڵەکانی چەند سال لێک دابران و لێک دووری لەبیر نەبەنەوە با هەمیشە لەبەر چاومان بێ لەو ماوەیەدا چەندمان دوژمن بەخۆمان خۆش کرد و چەندە پەژارەمان خستە نێو دڵی دۆستانەوە با لە بیرمان بێ چەندمان هێز و توانا و ئینێرژی بە فیرۆدا. رێگام بدەن راشکاوانە تر بدوێم و بڵێم با

لەبیرمان نەچێ لە ناکۆکی و ناخۆشییەکانی نێوخۆی حیزبی دیموکرات یان تێکرای بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی کورددا چەندە خوێنی تێکۆشەرِی کورد بە دەستی تێکۆشەری کورد رژاوە و چەند جار سەنگەری بەرەنگاری دژی دوژمنانی ئازادی بە قازانجی سەنگەری شەڕی براکوژی چۆل کراوە. ئەمانەمان هەمیشە دەبێ لەبیر و لەبەر چاو بێ. بۆ ئەوەی قەت جارێکی دیکە رێگای دووپات بوونەوەیان نەدەین. زۆر جار دەبینین و دەبیستین کە هێندێ لە دۆستانی حیزبەکەمان دەپرسن تێکۆشەڕانی دیموکرات ناکۆکییەکانیان چۆن چارەسەرکردووە، لەسەر چی رێک کەوتوون و کام لا بۆ کام لای داشکاندووە، بۆ وەلامی هەموو پرسیارێکی لەوبابەتە رێگا بدەن بڵێم: ئەگەر لە ناکۆکی و دوو بەرەکییەکانی رابردوودا هیچ لایەک سەرکەوتوو نەبوو و تەنیا لایەنێک کە قازانجی کرد، دوژمنانی ماف و ئازادییەکانی خەلکی کوردستان بوون لێرەدا راست بە پێچەوانەیە هەموو لایەنەکان سەرکەوتوون و ئەوەی لە نێوەدا زیانی پێ گەیشتووە و زەبری وێکەوتووە ئەوانەن کە خێری گەلی کورد و حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانیان ناوێ. لەم رێککەوتنەدا کەس بۆ کەسی دانەشکاندووە، بەلکوو هەموو لایەک لە خۆیان بە قازانجی حیزبێک کە حیزبی هەموویانە، مایەیان داناوە. هەموو لا تێگەیشتوون کە هێزی هەموان لە بەهێزیی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران دایە . بەتێکرا باوەریان بەوە هێناوە کە وەرگرتنی مەرکەزێکی بچووک لە حیزبێکی گەورەدا زۆر زیاتر خزمەت بە ئامانجەکانی گەلی کورد دەکا تا وەرگرتنی مەرکەزێکی گرنگتر لە حیزبێکی بچووکتردا، سەرەنجام هەموو لا قەبووڵیان کردووە کە بە قەولی شاعیری شۆڕشگێڕ (ابوالقاسم لاهوتی) (قطره درياست اگر با درياست × ورنه او قطره و دريا درياست). هەموومان لەم حەرکەتەدا قازانجمان کردووە و لەم هەنگاوەدا سەرکەوتووین. قازانج لەوە زیاتر کە دوژمنانی حیزب و گەلمان نائومێد کردووە ؟ لەوە زیاتر کە ریزەکانی حیزبی دێموکراتمان یەک خستۆتەوە ؟ لەوە زیاتر کەبەسەر هەستی خۆ ویستی دا زاڵ بووین و قازانجی گشتیمان وەپێش قازانجی تاکەکەسی خستووە ؟ لەوە زیاتر کە نیشانمان داوە ئەوەی بە چەند سال شەر و ناخۆشی بە دەست نایە، دەکرێ بە چەند دانیشتنی دۆستانە بە دەستی بێنین ؟ سەرەنجام قازانج لەوە زیاتر کە رەزامەندیی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستانمان بە دەست هێناوە ؟ ئاخر ئەوەی ئەمرۆ بە هەوڵ و تێکۆشانی هەموو دڵسۆزان وەدی هاتووە، نۆ ساڵە داوای زۆربەی هەرە زۆری کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان و بە گشتی دۆستانی بزووتنەوەی میللی - دیموکراتیی گەلی کوردە.

ئێمە بەسەربەرزی و شانازییەوە ئەم هەنگاوە پیرۆزە دەکەینە دیاری و پێشکەشی

بارەگـای نەتەوەی کـوردی دەکـەین هەر لەو کـاتەدا لە هەمـوو دڵسـۆزان دەخـوازین بۆ سەرخستن و چەسپاندنی ئەم دەسکەوتە نیشتمانییە یارمەتیمان بدەن ئێمە لە رابردوودا زۆر دەرسی بەنرخ لە ئەزمـوونی هێـزە سـیاسـییـەکـانی کـوردسـتـان و ئێـران فـێـر بووین و هیـواداریـن لەمـەودواش کـەڵکی باش لە تاقـیکردنەوەکـانی رێبـوارانی رێی ئازادی وەربگرین. بەڵام لەوپەری تەوازوع دا حەق بە خۆمان دەدەین بڵێین هەنگاوێک کە ئێمە بۆ چارەسەری گیروگرفتە نێوخۆییەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان هەڵمان هێناوەتەوە بۆ چاولێکردن و ئەزموون لێوەرگرتن دەبێ. ئارەزوومانە لە نێو ریزەکانی بزووتنەوەی کورد و هەروەها بزووتنەوەی سەرانسەریی ئێران دا هەر رۆژە نموونەیەکی دیکە لە لێک نیزیک بوونەوە و چارەسەری گیر و گرفتەکان بە رێگای وتوویژی راستەوخۆ و دۆستانە و بەرپرسانەدا ببینین.

بە خۆشییەوە ئێستا کە بە شادمانیی یەکگرتنەوەی ریزەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لێک کۆبووینەوە، حیزبەکەمان لەگەڵ هیچ لایەنێکی کوردستانی یان ئێرانی ناکۆکی و پیوەندیی ئاڵۆزی نییە، تا بڵێین ئامادەین چارەسەری بکەین، بەڵام حەز دەکەم لە لایەن هەموتانەوە ئامادەیی حیزبەکەمان بۆ پتەوکردنی پیوەندیی هاوکاری لەگەڵ تێکرای هێزە نیشتمانپەروەرەکانی کورد و ئێرانی رابگەیەنم بەو ئاواتە کە دڕدۆنگی و لێک دووری و هەستی خۆ بە زل زانی و پاوان خوازی لە نێو لایەنەکانی بزووتنەوەی سەرانسەریی ئێران دا کۆتایی بێ و جموجۆڵێکی چالاک بۆ یەکخستنی ریزەکان لە پێناوی رزگاریی وڵاتەکەمان دا دەست پێ بکا.

خۆشەویستان! بۆ ئەوەی دەرەتان بۆ بەرنامەی شاد و مۆسیقا و هەڵپەرکێ بمێنێتەوە، قسەکانم لێرەدا کورت دەکەمەوە. شادی بکەن پێ بکەنن، هەڵ پەڕن، شانازی بە حیزبەکەتانەوە بکەن و بە دوارۆژێکی رووناک هیواداربن چونکە دوارۆژ ئی ئێوە و هەموو ئازادیخوازانە.

پیرۆز بێ یەکیەتیی ریزەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران.

یەکگرتووبێ خەباتی خەڵکی ئێران بۆ وەدەستهێنانی ئازادی و دیموکراسی.

نەفرین لە دووبەرەکی و ناکۆکی و شەڕی نێوخۆیی.

بژی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، حیزبی قازی و قاسملوو شەرەفکەندی.

١٣٧٥/١٠/١٩

(٣٥)

وتاری هاوڕێی بەڕێز کاک حەسەن رەستگار

هاوڕێیانی بەڕێز!

بەجێ بوو کە بۆ ئەم رۆژە پیرۆزە کە رۆژی یەک گرتنەوەی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانە یەک پەیام و یەک وتەمان هەبێ، بەڵام لە لایەن هاوڕێیان و بە تایبەتی هاوڕێی تێکۆشەرمان مامۆستا (عبدالله حەسەن زادە) داوام لێ کرا منیش بەشی خۆم و هەستی خۆم باوێمە سەر ئەو دەستکەوتە بە نرخ و مێژووییە کە بۆ حیزبە تێکۆشەرەکەمان رەخساوە.

بێ شک لێتان روونە ئەگەر وەزعی سیاسی کوردستانی عێراق بەم جۆرەی ئێستا هەیە، ئاوا ئاڵۆز و بە گرێ و گۆڵ و گیروگرفت نەبایە، جێژنەکەمان لە چوارچێوەیەکی یەکجار گەورەتر و بەرفراوانتر دا بەرگوزار دەبوو.

لەبەر ئەوەی مامۆستا لە وتارەکەی دا وەستایانە هەموو لایەنەکانی پیرۆزی یەک گرتنەوەی ریزەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانی نرخاند و کەلێن و کەلەبەرێکی ئەوتۆی نەهێشتەوە ئاماژەی بۆ بکرێ و قامکی لەسەر دابنرێ. بۆیە منیش هەرئەوەندە دەڵێم، ئەم رۆژە مێژووییە کە رەوتێکی نوێی شارستانییانەیە بە تەمەنی خەباتی ئازادیخوازی نەتەوەکەمان دا لە ئێوە خۆشەویستان و سەرجەم کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان و سەرانسەری ئێران پیرۆزبایی دەکەم و هیوادارم یەک گرتنەوە و یەکگرتوویی ریزەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران ببێتە توانا و هاندەرێک بۆ هاوکاری و یەکگرتوویی هێزەکانی دژی رێژیمی ئاخوندیی ئێران. بێگومان لە هەموو لایەکمان روونە و بە تاقی کردنەوەش دەرکەوتووە کە رێژیمی کۆنەپەرست و ستەمکاری کۆماری ئیسلامی ئێران کە بە زەبر و زەنگ دەسەڵاتی نەگریسی خۆی بەسەر گەلانی ئێران دا سەپاندووە، چاوەڕوانی لێ ناکرێ چووکترین مافی رەوای گەلی کورد و گەلانی دیکەی ئێران دابین بکا

و، واز لە سەرکوت و ڕەشەکوژی لە ناوەوە و دەرەوەی ئێران بێنێ. بۆیە تەنیا ڕێگا و ئاخرین ڕێگا کە لەبەردەم تێکۆشەرانی کورد و خەباتگێڕانی ئازادیی سەرانسەری ئێران دایە خەباتێکی شێلگیرانەیە بۆ ڕووخاندنی ئەم ڕێژیمە تاوانبار و زۆردارە. گرینگترین و کاراترین چەکیش بۆ ئەم مەبەستە، یەکگرتوویی بزووتنەوەی ئازادیخوازی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران و هاوکاری و هاودەنگی هێزە سەرانسەرییەکانی ئێرانە، کە ئەمڕۆ بە خۆشییەوە دەبینین تێکۆشەرانی دیموکرات بەردی بناخەی ئەم ڕەوتە تازە و پێشکەوتووانەیە دادەنێن و سەرکەوتووانە بە ئەنجامی دەگەیەنن. دیارە هەروەکو مامۆستا لە وتارەکەی دا ئاماژەی بۆ کرد، ئەم دەستکەوتە لە خۆوە و کوت و پڕ نەهاتۆتە دی، بەڵکو بەرهەمی هەوڵ و تێکۆشانی دۆستانی بزووتنەوەی گەلی کوردمان لە کوردستانی ئێران و بە هەستی بەرپرسانەی هەموو لایەک گەیشتوتە ئەنجام. خۆزگە ماوە دەبوو یادی هەموو ئەو خۆشەویستانە بکرێ کە بەدڵەوە هەوڵی یەکگرتنەوەی حیزبی دیموکراتیان دەدا، بەڵام مەرگ، یان دەستی تاوانی ڕێژیمی ئاخوندی دەرفەتی وەدی هاتنی ئامانجی نەدان. ڕێگەم بدەن لەم بارەوە بۆ وێنە و لە جیاتی هەموو ئەو عەزیزانە کە دەیانەویست یەکگرتنەوەی حیزبی دیموکرات بە چاوی خۆیان ببینن ناوی خوالێخۆشبوو کاک (نەبی قادری) و شەهید کاک (عەبدوڵڵا شەریفی) بێنم و بڵێم هاوڕێیان داری ئاواتتان هاتە بەر، ڕەوانتان شاد بێ و، ڕێگای ئامانجتان پڕ ڕێبوار.

خوشک و برایانی بەڕێز!

هەروەک ئاگادارن سیستمی سیاسیی جیهان لە چەند ساڵی ڕابردوودا گۆڕانێکی یەکجار قووڵ و بنەرەتی بەسەردا هاتووە، کە بێگومان لەگەڵ زۆر شێوەی خەباتی ئازادیخوازی کۆن و سوننەتی باو لە بزووتنەوەی گەلی کورد دا یەکتر ناگرنەوە، هەر بۆیە خۆ بواردن و تەریک کەوتنەوە لەم ئاڵوگۆڕانە و نەقۆستنەوەی هەل و دەرفەتەکان زیانێکی گەورەمان پێ دەگەیەنێ. جێژن و کۆبوونەوەی ئەمڕۆمان نەتەنیا هەر مزگێنیی ئەمە دەدا، کە حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران لە پاش ساڵەها جیایی و لێک دابڕان بۆ خۆ سازدان لەگەڵ ئەم ئاڵوگۆڕانە یەک دەگرێتەوە، بەڵکو مژدەی ئەمەشی پێیە کە تێکۆشەرانی دیموکرات لە توانایان دا هەیە ئاڵوگۆڕ لە خۆیان دا پێک بێنن و لەگەڵ ڕەوتی بەرەو پێش چوونی زەمان هەنگاو بنێن، بۆیە ئەم ئەزموون و تاقی کارییە گرینگی تایبەتی خۆی هەیە و، لەسەر هەموو ئەندامانی حیزبە تێکۆشەرەکەمان لە دەرەوە و

ژوورەوەی کوردستان پێویستە ئەم دەستکەوتە مێژووییە لە بزووتنەوەی ئازادیخوازی نەتەوەکەمان دا بپارێزن و گەشەی پێ بدەن و بە ئامانجی سەرکەوتنی بگەیەنن. لە کۆتایی دا بە ئەرک و پێویست دەزانم سوپاسی هەموو ئەو هێز و لایەنە سیاسییانە بکەم کە لەماوەی چەند ساڵی ڕابردوو دا یارمەتییان داین تێکۆشانی خۆمان لە پێناو ئامانجە ڕەواکانی گەلەکەماندا درێژە پێ بدەین و هەروەها سوپاسی هەموو ئەو لایەن و هێز و ڕێکخراو و کەسایەتییانە بکەم کە هەوڵیان داوە ریزەکانی حیزبی دیموکرات یەک بگرێتەوە و، بزووتنەوەی ئازادیخوازی گەلی کوردمان لە کوردستانی ئیران دا بەهێزتر و پتەوتر بێ. هیوادارم بیرەوەری ساڵی داهاتووی ئەم جێژنە پیرۆزە لە کوردستانێکی ئازاد و ئێرانێکی دیموکراتیک دا یاد بکەینەوە.

بڕووخێ ڕێژیمی کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامی ئێران.

پیرۆز بێ یەکگرتنەوەی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران!

سڵاو بۆ گیانی شەهیدانی ڕێگای ئازادی گەلەکەمان و لە سەرووی هەموویانەوە سەرقافڵەی شەهیدان پێشەوا قازی محەممەد و دوکتور قاسلموو و دوکتور شەرەفکەندی!

شاد و سەرکەوتوو بن
١٣٧٥/١٠/١٩

بەشێک لە ئەندامانی ڕێبەرایەتی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ دەگەڵ چەند فەرماندەو پێشمەرگە

یاسر عەرەفات و جەلیل گادانی، ساڵی ١٩٩٠ لە بەغدا

چاوپێکەوتن لەگەڵ مافناس و سیاسەتوانی ناسراوی رۆژهەڵاتی کوردستان صارم الدین صادق وزیری لە سوێس

هەیئەتێکی حیزبی لەگەڵ کاک مەسعود بارزانی لە رانیە لە ساڵی ١٩٩٣

دیدار لەگەڵ مام جەلال ساڵی ١٩٩٢

دیداری لیژنەی کورد دەگەڵ یاسر عەرەفات ساڵی ١٩٨٩ ی زایینی

مام جەلال لە پێشوازی لیژنەی حیزبی

دیداری هەیئەتی حیزبی دیموکرات و حیزبی شیوعی لە هەولێر

دوو وێنە لە سکرتێرەکانی دوو باڵی حیزب کاتی ڕێوڕێز بۆ یەکگرتنەوە

دوو وێنە لە ڕێوڕەسمی جێژنی پەنجا ساڵەی حیزب لە دۆڵی شاوری

جەلیل گادانی و سەفیری پێشووی ئەمەریکا لە وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست - واشنگتۆن

هەیئەتی حیزب و چەند کەس لە ئێرانییە خەباتکارەکانی دانیشتووی ئەمریکا

بەشێك لە کارنامەی تیرۆریستیی کۆماری ئیسلامی لە کوردستانی عێراق دژی پەنابەران و تێکۆشەرانی سیاسی کوردستانی ئێران

ریز	ناوو شورەت	خەڵکی	ڕێکەوتی ڕووداو	شوێنی ڕووداو	سەر بە چ لایەنێکە
١	عبدالله بیژن فر	مهاباد	١٩٩٠/٩/٢٠	رانیە	حیزبی دیموکرات(پ.ش)
٢	کمال قادر زادە	مەریوان	١٩٩٠/٣	کۆخڵان	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٣	مام حبیب	سنندج	١٩٩١/٩/٥	رانیە	کۆمەڵە
٤	محمد(ئارام) فلحی	کرمانشاە	١٩٩١/٨/٢٧	جادەی	-
٥	صابر(صارم) فرهادی	سنندج	١٩٩١/٩/١	باوزێ/ پشدەر	-
٦	ملا رسول گەردی	پیرانشهر	١٩٩١/٩/٢٠	بۆلێ	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٧	حەسوو علی پوور	-	------	-	------------
٨	جلیل جلیلی	نقدە	------	-	------------
٩	کمال زوورەیی	سەردەشت	١٩٩١	دۆڵی شەهیدان	------------
١٠	کوری زوورەیی	-	-	---------	------------
١١	شاپور فیروزی	کامیاران	١٩٩٢/٥/٢٦	رانیە	حیزبی دیموکرات (پ.ش)
١٢	محمد رحمانی	پیرانشهر	١٩٩٢/٩/٢	چۆمان	------------
١٣	علی ئاتورە	مەریوان	١٩٩٢/٦/٣٠	هەڵەبجە	------------
١٤	هادی محمودی	هەورامان	-	-	------------
١٥	سالار ساعد پناە	سنندج	-	-	------------
١٦	فخرالدین مرادی	-	-	-	------------
١٧	محمود خضری	سقز	١٩٩٢/١٠/١٢	سلێمانی	کۆمەڵە
١٨	محمد مهریان	مریوان	١٩٩٢	باریکە	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
١٩	سیف الله سلیمان پور		١٩٩٢	سلێمانی	------------
٢٠	کریم کاکل		١٩٩٢	پێنجوین	------------
٢١	احمد کاکل		-	-	------------
٢٢	خالە حەمە	بۆکان	١٩٩٢/١/١٢	کارلۆك	------------

ریز	ناوو شورەت	خەڵکی	ڕێکەوتی ڕووداو	شوێنی ڕووداو	سەر بە چ لایەنێکە
٢٣	کامران شافعی	مهاباد	١٩٩٢/٢/١٠	رانیە	حیزبی دیموکرات(پ
٢٤	سعدون عباسی	-	١٩٩٢/٥/١١	-	------------
٢٥	احمد قات	سەردەشت	-	-	------------
٢٦	جمال ئامی	سنندج	١٩٩٢/٧/٢٢	سلێمانی	------------
٢٧	دوکتور بهرام	تبریز	١٩٩٢/٧/٢٥	رانیە	------------
٢٨	صدیق رشیدی	سقز	١٩٩٢/١٠/٣	سلێمانی	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٢٩	عوسمان عوسمانی	سەردەشت	١٩٩٢/١١/٧	رانیە	کۆمەڵە
٣٠	شاهرخ مرادی	سنندج	١٩٩٢/١١/١٢	ئاوتاق	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٣١	انور ابراهیمی	تەنگیسەر	-	-	----------
٣٢	صلاح مرادی	سوور	-	-	-----------
٣٣	رشید رستمی	میراو	١٩٩٢/١١/١٢	ئاوتاق	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٣٤	طاهر منوچهری	نووسە	-	-	-----------
٣٥	محمود مجاهدی	سەردەشت	١٩٩٢/١٢/١١	حاجی ئاوا	حیزبی دیموکرات (پ. ش)
٣٦	محمد شیخ پور		١٩٩٣	سەنگەسەر	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٣٧	جلال حسینی	مەریوان	١٩٩٤/٢/١٥	سلێمانی	حیزبی دیموکرات (پ.ش)
٣٨	حسن ابراهیم زادە	پیرانشهر	١٩٩٤/٢/١٧	بەحرکە	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٣٩	رشاد کریمی	مهاباد	١٩٩٤/٣/٣	سلێمانی	کۆمەڵە
٤٠	صالح جیهانگیری	بۆکان	١٩٩٤/٤/٢	هەڵەبجە	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٤١	خالە مام گوڵە	سنە	١٩٩٤/٦/٢٢	ماوەت	------------
٤٢	کریم بال افکن	مەریوان	١٩٩٤/٧/٤	پێنجوین	حیزبی دیموکرات (پ.
٤٣	علی اصغر الماس پور	سنندج	١٩٩٤/٧/١٩	رانیە	------------
٤٤	ابراهیم رحمانی	کامیاران	-	-	------------
٤٥	مام مراد محمد زادە	ورمێ	١٩٩٤/٧/٢٤	پاسرەیە	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران

ریز	ناوو شورەت	خەلکی	ڕێکەوتی ڕووداو	شوێنی ڕووداو	سەر بە چ لایەنێکە
٤٦	کشتمند عباسی	کرماشان	١٩٩٤/٨/٧	جادەی سلێمانی – کەرکوک	کۆمەڵە
٤٧	علی اکبر تیموری	–	–	---------	----
٤٨	محمد رشید	مەریوان	١٩٩٤/٩/١٣	هەڵەبجە	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٤٩	مولود سلیم ساول	بۆکان	١٩٩٤/١٠/٣	حاجی ئاوا	--------------
٥٠	ابوبکر سیک تکینی	ئەڵوس	١٩٩٤/١٠/١٤	دیانا	--------------
٥١	عمر کورده	بۆکان	١٩٩٤/١١/٢	سەنگەسەر	حیزبی دیموکرات (ر.ش)
٥٢	مولود اسماعیل	مهاباد	٩٩٤/١١/١٣	حاجی ئاباد	--------------
٥٣	وەستا حسن اجاقی	سەردەشت	١٩٩٤/١١/٢٢	چوارقورنە	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٥٤	نجم الدین شریف زاده	–	١٩٩٥/٢/١١	هەولێر	--------------
٥٥	محمد درەخشانی	پیرانشهر	١٩٩٤/١٢/١٣	گەڵی علی بەگ	--------------
٥٦	رسول امینی(ماشێنە)		٧٥/٣/٢٧	رانیە	ح.د.ر.ش.
٥٧	محمد سعید قادری	هەورامان	١٩٩٤	مام قلیچ	--------------
٥٨	واسع جهانگیری		–	هەڵەبجە	--------------
٥٩	عبداللە نێزەدی		–	سلێمانی	--------------
٦٠	امیر نێزەدی		–	–	--------------
٦١	عبداللە ریانی		–	دارەبەنکە	--------------
٦٢	محمد محمدپور		–	بازیان	--------------
٦٣	محمد بۆکانی		–	کاولۆکانی	--------------
٦٤	عەولا سوور		–	هەولێر	--------------
٦٥	مام شریف		–	سلێمانی	خەبات
٦٦	حسن بازرگان	پیرانشهر	١٩٩٥/١/٤	رانیە	حیزبی دیموکرات (ر.ش)
٦٧	حیدر خسرەوی	بانە	١٩٩٥/١/٩	سلێمانی	--------------
٦٨	سعدون بارزان	بۆکان	١٩٩٥/٢/٧	رانیە	--------------
٦٩	حسن ئازەر بەرزین	مهاباد	–	–	--------------
٧٠	حسن جیت	–	١٩٩٥/٢/١٦	–	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران

ریز	ناوو شورەت	خەلکی	ڕێکەوتی	شوێنی	سەر بە چ لایەنێکە
٧١	سلیمان چکردە	پیرانشهر	١٩٩٥/٤/١	باسرمە	--------------
٧٢	عوسمان فرمان	مەریوان	١٩٩٥/٦/٢	سلێمانی	کۆمەڵە
٧٣	عوسمان کیانی	–	–	–	–
٧٤	قادر فلاحی	خورشت	١٩٩٥/٧/٨	دیانا	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٧٥	رحیم کولەسەیی	سەردەشت	١٩٩٥/٨/١٦	رانیە	حیزبی دیموکرات (ر.ش)
٧٦	سید علی پرغوی	مهاباد	١٩٩٥/٨	هەولێر	--------------
٧٧	احمد دەرویشی(مەلا)	پیرانسب	١٩٩٥/٩/٢٥	دیلێژێ	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٧٨	عمر دهستانی	مهاباد	١٩٩٥/١٢/٦	حەریر	حیزبی دیموکرات (ر.ش)
٧٩	غفور مهدی زادە	نقدە	١٩٩٥/١٢/٢٧	کۆیە	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٨٠	صدیق عباللهی	سەردەشت	–	–	--------------
٨١	علی امینی	سەقز	–	–	--------------
٨٢	ابوبکر چەقەڵ مستەفا	پیرانشهر	١٩٩٥/١٢/٣٠	هەولێر	--------------
٨٣	عوسمان رویان	شنۆ	–	–	--------------
٨٤	غفور مرادی	مهاباد	٨/ ١٩٩٥	–	حیزبی دیموکرات (ر.ش)
٨٥	صالح امین پور	سەردەشت	١٩٩٥	قەلادزە	حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
٨٦	مەلا احمد خضری	کانی بلاغ	–	دیانا	--------------
٨٧	مجید سەلدوزی	سیاوان	–	–	--------------
٨٨	حسین رەمهە	پیرانشهر	–	قەندیل	--------------
٨٩	مستەفا قادر زادە	–	–	–	--------------
٩٠	کریم شوقی		–	دوکان	--------------
٩١	خالد محمد زادە		–	شەقلاوە	--------------
٩٢	دوکتور علی دبیران		–	رانیە	--------------
٩٣	محمد سوورەیی		–	سید صادق	--------------
٩٤	مظفر محمدی		–	– –	--------------
٩٥	عسکر حسینی		–	سلێمانی	--------------
٩٦	عبداللە رحیمی		–	هەولێر	--------------
٩٧	منصور قیدایی		–	سلێمانی	----------

سەر بە چ لایەنێکە	شوێنی ڕووداو	ڕێکەوتی ڕووداو	خەلکی	ناوو شۆرەت	ڕیز
شۆرای مەرکەزی	-	-	پەنجوە	سید طالب حسینی	٩٨
"	-	-	"	روناك حسینی	٩٩
"	-	-	"	مسلم حسینی	١٠
حیزبی دیموکرات (پ.ش)	-	١٩٩٦/١/٣	بانە	رەحمان شعبان نژاد	١٠
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران	-	-	-	حاجی عبدالله صالح زادە	١٠
کۆمەلە	-	٩٩٦/٣/١٤	کامیاران	طاهر(شاهۆ) روحانی	١٠
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران	بەحرکە	٩٩٦/٣/١٧	شنۆ گورچی	فرامرز کشوری	١٠
------------	-	-	شنۆ	عوسمان رجبی	١٠
------------	-	-	بۆکان	طاهر عزیزی	١٠
ح.د.ر.ش	هەولێر	٧٥/٤/٢٩	جتوب	محمود فرجی (قەلفانی)	١٠
ح.د.ك.ر.ش	-	-	مهاباد	محمد خندانی (مام درویش)	١٠
ح.د.ك.ر.ش	هەولێر	١٣٧٥/٦/٣	پیرانشار	رحیم چنگالی	١٠

بەشێك لە چالاكی نیزامی پێشمەرگەكانی حیزبی دیموكراتی كوردستانی ئێران ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر

تەلەفاتی دوژمن	سالی ١٣٦٧	سالی ١٣٦٨	سالی ١٣٦٩	سالی ١٣٧٠	سالی ١٣٧١	سالی ١٣٧٢	سالی ١٣٧٣	کۆی گشتی
کوژراوی دوژمن	١٩٥	١٠٤	٣٦	٥٨	١٧	١٨١	٣٣	٦٢٤
دیلی دوژمن	٢	١١	—	—	—	١٧	—	٣٠
ماشینی خەراپ کراو	—	٦	١	١	١	٩	—	١٨
هێلیکۆپتەری	١	—	—	—	—	—	—	١
ئەسیری ئازادکراو لە	٢	١١	—	—	—	١٧	—	٣٠
کەپسولی ئاگر نیشانی	—	—	—	—	—	٣	—	٣
بیر هەلکەن	—	—	—	—	—	١	—	١
دەستگای زەوی ناسی	—	—	—	—	—	١	—	١
پ.م.و ئەندامانەی شەهید	١٤	١٠	٣	٤	٢	١٦	٢٠	٦٤
ئەو بنەماڵانەی کە [illegible]	١٠	٨	٢	٧	٧	١١	٣	٤٨
ئیعدام کراوەکان	٢٤	١٤	—	—	—	—	—	٣٨

بەشێك لە دەستكەوتەكانی پێشمەرگەی حیزبی دیموكراتی كوردستانی ئێران/ ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر

دەستكەوتی هێزی پێشمەرگەی حیزب	سالی ١٣٦٧	سالی ١٣٦٨	سالی ١٣٦٩	سالی ١٣٧٠	سالی ١٣٧١	سالی ١٣٧٢	سالی ١٢٧٤	سالی ١٢٧١	کۆی گشتی
خومپارە هاوێژ	—	—	—	١	—	—	—	—	١
ئار پی جی	٣	—	١	١	—	٣	—	—	٨
نارنجۆك هاوێژ	—	—	—	—	—	—	—	—	—
بێسیم و تەلەفۆن	٢	١	—	٢	١	٩	—	—	١٥
دووربینی چاو	—	—	—	—	—	٧	—	—	٧
تیر بار	٤	١	٢	١	١	٢	—	—	١١
تیر باری قورس	—	—	—	—	—	—	—	—	—
تفەنگی جۆراوجۆر	٢١	٢٨	١٠	١٢	١	٤٥	—	—	١١٧
ئەنواعی دەمانچە	١	—	—	—	—	٢	—	—	٣
ئەنواعی فیشەك	١٣٠٠	٧٠٠	—	١٢٨٤٠	١٠٠٠	٥٢٠٠	—	—	٢٢٠٤٠
موشەكی ئار پی جی	١٤	—	—	٥٠	—	٦	—	—	٧٠
نارنجۆك	—	—	—	—	—	٢٠	—	—	٢٠
خەشاب	٨٠	٩٥	—	١٥	٥	٢٢٠	—	—	٤١٥
مین یاب	—	١	—	—	—	—	—	—	١
کیسە خەو	٤	—	—	—	—	٣٨	—	—	٤٢
چادر	—	—	—	—	—	٤	—	—	٤